

Saxo Grammaticus

Danmarks krønike

oversat af
Fr. Winkel Horn

BOG 14:

Erik Emun

Imidlertid fik Erik, der havde givet sig paa Vej til Jylland med sin Flaade, da han var kommen til Sejerø, Bud om, at Kong Niels var bleven dræbt. Under den Forvirring, der opstod som Følge af dette Kongemord, forlod Haralds to ældste Sønner, Erik og Bjørn, deres Fader og sluttede sig til Erik, hvorved de mere viste Troskab end havde Lykke med sig. Der kom nemlig ved Nattetid hemmelig Sendemænd til dem fra deres Fader, og de tav stille med, hvad Sendemændene havde sagt dem. Erik havde nu imidlertid faaet Nys om denne Sendefærd, men for at sætte deres Troskab paa Prøve lod han en Stund, som om han intet vidste derom, og sagde ingenting. Da de stadig vedblev at holde det, som deres Fader havde betroet dem, hemmeligt, og han skjønnede, at de ikke vilde aabenbare ham det, kaldte han dem, da han havde opgivet Haabet om, at de frivillig vilde gaa til Bekjendelse, offentlig for sig og bebrejdede dem med heftige Ord deres Troløshed, at de spillede under Dække med deres Fader. Da de blev spurgt om, hvad det var, Sendemændene havde sagt dem fra deres Fader, sagde de, at han havde spurgt dem til Raads om, hvad han nu skulde gribe til, og at de havde raadet ham til at fly til Norge; de havde ikke villet sige, hvad de havde raadet ham til, før end de fik Vished om, at han havde fulgt deres Raad. Skjønt det var sandt, hvad de sagde, fæstede han dog ikke Lid dertil, fordi det syntes, som om de snarere var bleven tvungne til at tilstaa det end havde gjort det frivillig. Opsat paa at faa at vide, om de havde talt sandt, bød Erik, at de skulde holdes i den strængeste Forvaring paa Slottet i Slesvig, i den Hensigt, naar Sandheden var kommen for Dagen, at belønne dem, hvis de var uskyldige, eller straffe dem, hvis de var skyldige. Da han senere en Gang kom op paa Slottet, traadte de to unge Mennesker frem for ham belæssede med Lænker, kastede sig ydmygt bedende for hans Fødder, forsikrede ham om deres Uskyldighed og anraabte ham om at løslade dem af deres Fængsel. Erik ynkedes over deres Vanskæbne og glædede sig tillige over deres Troskab, thi det havde bekræftet sig, at det var sandt, hvad de havde sagt, idet deres Fader virkelig var flygtet, og da Erik var mægtig beskjænket, gav han sig til at græde over deres usle Tilstand og lovede at sætte dem paa fri Fod, fordi de havde talt Sandhed. Da Kristjern havde faaet dette at vide af Hofsinderne, traadte han Erik i Møde, da han i den aarle Morgen gik til Kapellet, og spottede ham, fordi han Dagen i Forvejen tilskyndet af Drukkenskab havde været alt for

rundhaandet og skjænket sine Fjender Danmarks Rige. For tydeligere at forklare, hvad han mente med disse Ord, sagde han, at Haralds Sønner vilde tænke mere paa, at han havde holdt dem i Fængsel, end paa, at han havde løsladt dem, og at han vilde faa Skam til Tak af dem, fordi han havde sluppet dem fri, thi hvad andet gjorde Erik ved at spare deres Liv end at skaffe Harald to kraftige Ungersvendes Hjælp? Disse Ord gjorde saa stærkt Indtryk paa Erik, at han foretrak at bryde sit Løfte frem for at lade sin Vens Raad uænsset; nu, da han var bleven ædru, betænkte han sig ikke paa at bryde Staven over den Mildhed, han havde vist, da han var drukken, skammede sig ikke ved at opgive sin Barmhjærtighed, da han blev tilskyndet til Grumhed, og lod dem drukne, som han havde givet Haab om, at de skulde beholde Livet.

I de samme Dage krævede Stormændene i Norge af Kong Magnus, at han skulde afstaa Hælvten af Riget til Harald Irlænder, fordi han ogsaa var af kongelig Byrd, og da han vægrede sig derved, fordi han, som han sagde, ikke vidste, hvem Haralds Forældre var, kom det til et Slag paa Fridlevsager. Imidlertid var Harald Erikssøn atter vendt tilbage til Jylland og var bleven kaaret til Konge paa Urne Ting. Da Erik spurgte det, lod han sine Skibe trække over Isen - Vandet var nemlig tilfrosset - ud i rum Sø og sejlede hemmelig til Jylland. Ved Nattetid overrumplede han i Skibetorp Harald og dem af hans Sønner, der endnu var i Live, og lod ham ved Daggry slæbe ud af hans Sovekammer og dræbe uden Hensyn til, at det var hans Broder. Af Haralds Sønner klædte Olaf sig i Kvindeklæder, da han saa, at Huset var omringet af væbnede Mænd, og det lykkedes ham at slippe bort med Livet imellem Fjenderne.

Ved samme Tid begav Harald Irlænder, da han var bleven fordrevet fra Norge, sig til Danmark for at søge Hjælp hos Erik. Denne tog godt imod ham, fordi hans Medbejler havde forskudt sin Hustru, og i sin Glæde over det ypperlige Paaskud, han nu havde, til at give sig i Strid med Magnus, besluttede han at yde Harald Hjælp. Harald havde for Resten, naar undtages, at han var gavmild, ingen Aandens Gaver at gøre sig til af, men i legemlig Henseende havde han mange ypperlige Egenskaber. Stolende paa sine Kræfter indgik han ved Byen Helsingø et Væddemaal med Erik om, at han kunde løbe om Kap med hans mest udsøgte Heste, og han løb ogsaa om Kap med to af dem og kom først til Maalet. Medens han løb, støttede han sig nemlig paa to Stokke og fo'r af Sted i stadige Spring. Han plejede ogsaa at give en anden Prøve paa usædvanlig Behændighed; han sprang nemlig tit, medens de sejlede, ud fra Bagstavnen og løb over Aarebladene hen til Forstavnen og derfra paa den anden Side af Skibet ligeledes over Aarebladene dér hen til det Sted, hvorfra han var sprunget ud. Havde Naturen givet ham lige saa store Aandskræfter, vilde han ikke være bleven dræbt af sin Medbejler i en Frilles Favn.

Skjønt det var Eriks Agt at hjælpe ham, kunde han ikke komme til at udføre dette sit Forsæt, da Venderne paaførte Danmark Krig. Han maatte lade sin Vens Sager skjøtte sig selv og tage Vare paa sine egne. Han samlede en Flaade og stævnedes til Rygen, og for at kunne føre Krigen saa meget kraftigere, lod han, hvad ingen havde gjort før, Heste føre om Bord paa de danske Skibe, fire paa hvert, hvilken Skik siden flittig er bleven fulgt. Flaaden bestod af elleve Hundrede Skibe. Danskerne lagde til Land ved Rygen, hvor de fandt Byen Arkona stærkt befæstet. For at afskære den fra Undsætning fra Naboerne afgravede de den Jordstrimmel, der ligger imellem Arkonas Enemærker og det øvrige Rygen, og opførte en temmelig høj Vold

tværs over den. Det blev overdraget Hallænderne at bevogte den, og Peder blev sat til Høvidsmand over dem. Rygboerne kom imidlertid bag paa dem ved Nattetid efter at være gaaet over nogle Vadesteder, men efter at adskillige var faldne, blev de drevne tilbage af den øvrige Hær. Da Arkonaboerne nu ikke var stærke nok til at holde Fjenden Stangen og ingen Udvej saa' til at faa Undsætning, bøjede de sig for Nødvendigheden og overgav sig til Danskerne paa den Betingelse, at de skulde beholde Livet imod at antage Kristendommen, men det Gudebillede, de tilbad, skulde de have Lov til at beholde. Der var nemlig i Byen en Billedstøtte, som Byfolkene dyrkede med den største Andagt, og som deres Naboer ogsaa stadig viste stor Ærefrygt; den blev falskelig kaldt Sanct Veit. Da de beholdt den, kunde Byfolkene ikke bekvemme sig til helt at aflægge deres gamle Afgudsdyrkelse. Da de til at begynde med fik Befaling til højtidelig at lade sig døbe, var de da ogsaa, da de gik ud i Dammen, mere opsatte paa at slukke deres Tørst end paa at lade sig kristne, thi under Skin af at udføre en hellig Ceremoni kvægede de deres af Belejringen mødige Legemer. Der blev ogsaa indsat en Præst i Arkona, som skulde vejlede dem til et nyt og bedre Levned og undervise dem i den ny Tros Begyndelsesgrunde, men saa snart Erik var draget bort, jog de Præsten paa Porten og Kristendommen med. Uden at ænse Gislerne, de havde maattet stille, gav Arkonaboerne sig nemlig igjen til lige som før at dyrke deres Afgudsbillede og viste saaledes, hvor oprigtig de havde ment det, da de antog Kristendommen.

Efter at Erik havde faaet Orden i Tingene i Danmark, og der atter var kommen Ro i Landet, tænkte han igjen paa at tage sig af sin Vens Sager, som han havde maattet lade ligge paa Grund af de Vanskeligheder, han selv var stedt i, og for at hjælpe ham plyndrede og afbrændte han Byen Oslo, der var Magnus hengiven. Aaret efter bad Harald ham igjen om Hjælp, og han sendte ham da hele den danske Flaade til Undsætning. Det kom til et Slag, og Magnus, hvis Stridskræfter var hans Fjendes underlegne, blev fangen. Harald skjænkede ham Livet, men lod ham gilde og øjnene stikke ud paa ham, for at han ikke af øjenslyst skulde fristes til at trachte efter Kronen, og for at han ikke skulde avle nogen Søn, der kunde hævne ham. Da han efter saaledes at være bleven blindet og gildet, blev spurgt om, hvem af hans Mænd han vilde de skulde lade lide samme Straf og stikke øjnene ud paa, svarede han, at det var der vist ikke mange, der havde Lyst til. Saa traadte en af hans Hirdmænd, som lignede ham overmaade meget, og som havde vist den største Troskab i hans Tjeneste, frem og sagde, at for at der ikke blandt saa mange Hirdmænd skulde fattes én, som var villig til at lide sammen med sin Konge, vilde han frivillig underkaste sig denne Straf, paa det at han, som havde lignet ham saa meget, medens han havde sine øjnes Lys, ogsaa kunde ligne ham nu, det var blevet ham berøvet. Og skjønt denne Mand havde fortjent at æres for sit ædle Sind, lod de skammelige Mennesker ham lide Straffen. Magnus gav sig i Kloster, ikke saa meget fordi hans Sjæls Trang drev ham dertil, som paa Grund af de Legemsbrøst, der var bleven paaført ham, og ombyttede saaledes Kongekaaben med Munkekutten.

Erik var nu, da han ved sine Vaaben havde skaffet Fred i Landet, opsat paa at udmærke sig lige saa meget ved Retfærdighed, som han alt havde udmærket sig ved Tapperhed, og for at bringe Retten i god Gænge satte han atter de af hans Forfædre givne Love i fuld Kraft ligesom i gamle Dage, efter at de næsten havde været ophævede som Følge af de store Krigsuroligheder. Han straffede de Uretfærdigheder, Stormændene begik imod Smaafolk,

skaanede hverken Venner eller Frænder, men revsede de fornemmes utilbørlige Havesyge med Sværd og Strikke. Ved sin Iver i saa Henseende paadrog han sig Stormændenes Had, men vandt til Gjengjæld Menigmands Hengivenhed og opnaaede, at de mægtige frygtede ham, medens Almuen elskede ham. For Resten havde han for Skik at rose sig saa stærkt af sine tapre Bedrifter, at han undertiden overskred Sandhedens Grænser. En af hans Folk skal, efter hvad der fortælles, en Gang have frelst hans Liv ved en Drøm. Da han nemlig agtede at sejle fra Slien over til Sjælland, drømte en af Søfolkene, at han fo'r af Sted over uvejsomme Bjærgaase paa en vild og gal Hest og, da den løb stærkere og stærkere med ham, styrtede ned i en dyb og mørk Dal, hvor en Mængde Ugler sønderrev ham med deres Kløer. Da han om Morgenen for Morskab fortalte sine Stalbrødre denne Drøm, tog Erik den som et Varsel om en truende Fare, og for ikke at sejle sammen med ham gik han over paa et andet Skib, og derved blev han frelst, medens de andre led Skibbrud og druknede, og nu blev han glad over, at han havde foretrukket at betro sit Liv til et andet Skib frem for at blive paa sit eget.

Der opstod Uvenskab imellem Erik og Biskop Eskild i Roskilde, og det varede ikke længe, før det blev til Krig og Fejde. Da Bispen havde faaet Peder Bodilssøn paa sin Side, ophidsede han med den store Anseelse, han nød blandt Sjællænderne, disse til Had imod Kongen, og Oprøret blev saa stærkt, at det satte ham i Stand til at jage Erik ud af Sjælland. Derefter fik han alle Landsens Folk til at slutte sig til Oprøret under Paaskud af, at han vilde skaffe dem Friheden, og dem, han ikke stolede paa, krævede han Gisler af. Skjalm Hvides Sønner, som var de eneste, der ikke vilde tage Del i Oprøret, stævnedes han til Tinge og truede dem med, at hvis de ikke inden en fastsat Dag stillede Gisler, vilde deres Godser blive inddragne. De mødte paa Tinge, men de holdt fast ved deres Forsæt og lod sig ikke kue af hans Trusler og kom da heller ikke af med deres Godser. Men medens de i alle Maader slap uskadt fra denne Sag, kom Straffen over Eskild. Kongen vendte nemlig tilbage med en jydsk Flaade, men da hans Fader og Farbroder bad for ham, slap Eskild med at betale en Bøde af tyve Mark Guld. Peder var død, inden Kongen kom, saa han slap helt for den Straf, der ellers havde været ham vis.

Paa samme Tid opstod der Uenighed imellem Kongen og Almuen, om hvem der skulde være den nys afdøde Ærkebiskop Asgers Eftermand i Lund. Skaaningerne vilde nemlig paa Grund af de store Fortjenester, Asger havde indlagt sig, at Ærkebispeværdigheden skulde blive i hans Slægt, og stemte derfor paa Eskild, der var meget nær i Slægt med ham, men Kongen, som ikke havde glemt den Forsmædelse, Eskild havde tilføjjet ham ved at nøde ham til skammelig at give sig paa Flugt, foretrak Biskop Rik i Slesvig, der nylig var bleven Biskop Alberts Eftermand, og som havde rakt ham en Vennehaand, da han bemægtigede sig Riget. Denne Uenighed førte dog ikke til aabenbar Strid, thi Skaaningerne turde af Frygt for Kongen ikke aabenlyst vedkjende sig deres Mening. Paa samme Tid stræbte en Jyde af høj Byrd ved Navn Plov hemmelig Kongen efter Livet til Trods for, at han var hans Hirdmand. Han kom til Kongen i Ribe og krævede sin Sold som Krigsmand af ham. Den fik han, og det udlagde han saa, som om Kongen selv havde betalt ham for at slaa ham ihjel. Erik, som blev opfordret til ved sin kongelige Voldgift at bilægge en heftig Strid, der var opstaaet imellem nogle Almuesmænd, besluttede at gjøre det offentlig paa Tinge. Her traadte Plov, da Kongen havde paalagt ham at gjøre Ret og Skjel imod en Bonde, der havde ført Kæremaal over ham, frem

med Spyd i Haanden, idet han lod, som om han vilde tage Ordet, og bad om ørenlyd. Kongen, som stod og støttede sig til sit Spyd, vinkede med Haanden ad den larmende Almue, at den skulde være stille. Plov, som antog, at han bar Brynje under Kjortelen, saa' længe nøje paa ham, men da han saa opdagede, at han var forsvarsløs, gjennemborede han ham med sit Spyd. Og for at det ikke skulde hedde sig, at han var mere bange for at tage Bladet fra Munden end for at handle, raabte han, at han havde dræbt Kongen, og opfordrede Almuen til at dræbe hans Krigsfolk. Medens Hirdmændene nu i deres Forskrækkelse spredtes til alle Sider, gav Erik Hagenssøn, som paa Grund af sin Taalmodighed havde faaet Tilnavnet Lam, en herlig Prøve paa sin Tapperhed; han værgede nemlig længe Kongens afsjælede Legeme med sit Sværd og var den eneste, der uforfærdet holdt Stand, medens alle hans mange Stalbrødre flyede, hvorved han gjorde sig værdig til at blive den Konges Eftermand, for hvem han vedblev at kæmpe, selv efter at han var død.

Erik Lam

Nu var Danmarks Trone altsaa ledig, og der var ingen, som i Tillid til sin Herkomst eller sin Tapperhed dristede sig til at begjære eller bemægtige sig den. Svend Erikssøn, Knud Magnussøn og Valdemar Knudssøn var nemlig endnu ikke gamle nok til at staa for Styret. Kristjern erklærede imidlertid, at Valdemar, hvis Fader han havde været med til at hævne, var værdigst til at bære Kronen, men hans Moder, som skjønnede, at denne Ære, som der var saa mange og store Farer forbundne med, og som knapt nok en voxen kunde bære, vilde blive saa ung en Dreng til Undergang, nægtede at overgive ham til Kristjern, da han forlangte, at hun skulde udlevere ham, og sagde, at Kongeværdigheden maatte betros til Folk, som var ældre end han. Omsider gav hun dog efter for hans indtrængende Begjæring, imod at han svor hende til, at han ikke vilde lade Drengen vælge til Konge. Kristjern førte ham nu frem for Folket paa Tinge og mindede om alt det gode, hans Fader havde gjort, hvorledes han havde bragt Lov og Ret paa fast Fod i Landet, kuet Fjenden uden for Riget, gjort Ende paa Tyveri og Røveri i sit Fædreland, gjort Danmark, som næsten var udtømt og paa Gravens Bred, til Herre over Slavenland, og fuldt ud havde erstattet hver især, hvad han havde mistet ved Vold; ved alle disse Bedrifter, sagde han, havde han vel fortjent, at Riget blev givet til hans Søn. Da denne imidlertid endnu ikke var gammel nok til at staa for Styret, og det ikke var Danskerne tjenligt at gaa i Leding med en Dreng i Spidsen, burde de se sig om efter en Mand, der kunde forestaa Riget som Formynder, til hans Myndling var kommen til Skjels Aar og Alder, og til det Hver kunde man ikke kaare nogen bedre end Erik, Erik Ejegods Dattersøn, thi baade udmærkede han sig ved Tapperhed og Fromhed og stammede derhos gennem sin Moder ned fra Kongehuset. Naar hans Myndling var bleven voxen, skulde han saa afstaa Riget til ham, sagde han. Saaledes kom Erik til kongelig Magt og Myndighed baade paa Grund af den Yndest, han stod i hos Folket, og formedelst den Ærefrygt, det nærede for Drengen. For Resten besad Erik, med Undtagelse af sin Tapperhed, slet ingen Naturens Gaver, det skortede ham baade paa Kløgt og Veltalenhed. Men sit Liv plejede han at tage saa lidet

Hensyn til, at hans Folk maatte passe omhyggelig paa ham, naar han skulde holde Slag, for at han ikke ganske ene skulde styrte løs paa Fjenden.

Da Eskild fik Nys om, at Kongen var bleven dræbt i Jylland, begav han sig over Hals og Hoved til Skaane opsat paa nu at blive Ærkebiskop. Erik vilde imidlertid i Henhold til sin Forgængers Forsæt, som denne ikke havde faaet fuldbyrdet, have Rik indsat i Lund og overdrage ham Ærkebispeværdigheden, men Skaaningerne vilde hellere udsætte sig for det værste end finde sig i, at den gik over til en anden Slægt, og besluttede at føre Krig med Kongen. Da han fik det at vide, opgav han strax sit Forsæt for ikke ved sit Venskab for en enkelt at paadrage sig manges Fjendskab; han gav Eskild Lov til at ombytte sit Bispesæde med Ærkesædet i Lund og gjorde med Klerkernes Samtykke Rik til Sjællands Biskop.

Imidlertid kom Haralds Søn Olaf tilbage fra Norge og krævede som sin Arvelod sit Fædrenegods, som hans Farbroder under Borgerkrigen havde inddraget. Erik henviste i Anledning af dette Krav til den gamle Lov, at den, der forbryder sig imod Riget, til Straf skal have sit Gods forbrudt. Hans Fader havde nemlig fejdet paa Danmark med fremmede Krigsfolk og var derfor hjemfalden til den Straf, som Loven fastsatte. Olaf greb med stor Iver den Lejlighed, der herved tilbød sig, til at rejse Oprør, ret som om Kongen havde givet ham skjellig Grund til at paaføre ham Krig, tiltog sig som Følge af den Tort, han havde lidt ved saaledes at faa Afslag, Ret til at begynde Borgerkrig og nøjedes nu ikke længer med at kræve sin Fædrearv, men gjorde Krav paa hele Riget. Han lagde imidlertid foreløbig Skjul paa sit Had og besluttede lumskelig at overrumple Kongen og søgte til den Ende at komme over ham ved Nattetid, en Gang han opholdt sig i Arnedal Kro ved Lund. Skildvagterne, som havde anet Uraad og derfor holdt skarpt Udkig, opdagede ham imidlertid, vendte strax deres Heste og kaldte allerede langt fra Gaarden Hirdmændene, der laa i deres sødeste Søvn, til Vaaben og beredte sig til at væрге Dørene for at tage imod den første Dyst, og da deres Stalbrødre kom dem til Undsætning, afslog de det fjendtlige Angreb. Olaf begav sig nu skyndsomst til Sverige, som om han havde opgivet sit Forsæt, men da Erik kort efter drog bort fra Skaane, vendte han tilbage, stævnedes Ting i Arnedal, hvor han mødte frem og ved at lokke for Almuen med Løfter om større Frihed fik den til at kaare ham til Konge. Dette harmede Eskild, og han førte Lundeboerne til Slag med ham, men hans Iver var større end hans Held. Han tabte Slaget, og da han var flygtet ind i Byen, blev han strax efter belejret der og maatte til sidst dreven af den haarde Nød give Gisler og sværge ham Troskab for at bjærge Livet. Siden, da Olaf var draget bort, saa' han imidlertid sit Snit til at flygte og viste ved denne sin store Dristighed, at han satte sin Kjærlighed til Erik over Hensynet til Gislerne saa vel som over sin Ed, og at han ikke ansaa det for Synd at bryde en aftvungen Ed for et frivilligt Venskabs Skyld. Kongen lønnede ham, da han kom til ham paa Sjælland, for hans Hengivenhed og Bestandighed ved at skjænke ham rigt Jordegods og adskillige Landsbyer. Da Skaaningerne imidlertid ivrig støttede Olaf, drog Kongen selv, som jo ved Ærkebispens Flugt saa at sige var bleven slagen uden selv at have været til Stede, med en talrig Flaade over til det Sted af den skaanske Kyst, som i Folkemunde kaldes Landøre, for at bringe sin Lykke paa Fode igjen. Han havde dette Sted mistænkt for, at der var Ulykke ved det, idet han fæstede Lid til en gammel Overtro om, at naar en Konge gik i Land der, vilde han ikke leve Aaret til Ende. Men medens han frygtede for at dø, i Fald han betraadte dette Sted, gik han glip af Sejren ved at holde sig borte derfra, thi

idet han lod være at gaa i Land der, som om han udsatte sig for en dødelig Ulykke derved, og var angst for, at der skulde times ham Overlast, ikke ved Sværd, men ved at han satte sin Fod paa Landets Grund, lod han sine Krigsfolk stille sig i Slagorden og gav Eskild Anførselen over dem. Denne forstod sig imidlertid bedre paa at staa i Spidsen for et Bispedømme end for en Hær, saa det gik ham lige saa ilde som forrige Gang, og det blev et bedrøveligt Syn, Kongen fik at se. Af den Ulykke kunde Erik lære, at en Høvding mere bør stole paa sine egne Kræfter end agte paa Kællingesnak. Sært var det, at han ved den Lejlighed kunde lade sig hilde af saadan Overtro og være lettroende nok til saaledes at lade sig forblinde, da han ellers plejede at være saa tapper, at han ansaa det for nødvendigt at lade sig holde af sine Krigere, for at han ikke letsindig skulde styrte løs paa Fjenden, men denne Gang holdt han sig ligesom af Frygt borte fra Slaget og saa' i Frastand til, hvorledes hans Hær blev slagen, fordi han ikke var med. Af denne Sejr blev Olaf saa overmodig, som om han allerede havde gjort det helt af med Erik, at han uden Hensyn til Kirken bemægtigede sig ikke blot Kongens, men ogsaa Ærkesædets Gods, og ihukommende, at det nu var anden Gang, Eskild havde trodset ham, gjorde han for at tilføje Eskild Tort en Mand, der ogsaa hed Eskild, til Ærkebiskop i hans Sted. Derpaa lod han, som om han i det sidste Slag fuldstændig havde knust sin Medbejler og berøvet ham al Magt, sine Vaaben ligge i Lund og færdedes uden Frygt rundt omkring fuldstændig ubevæbnet. Da Kongen fik det at vide, samlede han alle Vegne fra alle de Smaaskibe, han kunde faa fat paa, og satte ved Nattetid sin Hær over fra Sjælland til Skaane, idet hans Venner i Skaane for at vise Vej lyste op ved at slaa Ild af Flintesten. Fire af Olafs tapreste Krigere, som blev fangne i Huset, lod han drukne. Den falske Ærkebisp blev af den virkelige berøvet Tegnene paa sin Værdighed, og derpaa lod Kongen ham hænge. Fjendernes Vaaben bemægtigede Krigsfolkene sig som et kjærkomment Bytte, og med dem overvandt de omsider Olaf i et Slag ved Landsbyen Glumstorp. Han flyede til Gøtland, men nogle Dage efter vendte han tilbage gennem Bleking, blev atter dreven paa Flugt af Erik, men da han var kommen ind i Snævringerne imellem Klipperne, nedhuggede han, stolende paa det Værn, de gav ham, dem, der var nærmest i Hælene paa ham. Han faldt ogsaa Fjenden i Ryggen med en Del af sin Hær og gjorde det med denne Styrke næsten helt af med Byfolkene fra Lund. Derefter tog han Flugten. Da hans Sager kun havde liden Fremgang i Skaane, førte han Krigens over paa Sjælland, opsat paa at faa Lykken til at vende sig ved at skifte Sted, men da han ved Buddingea var bleven slagen af Landsens Folk under Anførsel af Rik, flyede han over til Halland. Derfra vendte han atter tilbage til Sjælland, og da han fik at vide af Bønderne, at Bispen opholdt sig i Landsbyen Ramløse, blev han hemmelig der i Nabolaget om Natten. Om Morgenen under Ottensangen kom han paa det rene med, hvor Bispen havde sit Sovekammer, og bød nu sine Krigsfolk bryde Døren op. Bispens Tjenere, som ilede til for at forsvare den, blev myrdede paa Tærskelen. Da Bispen saa' sig stedt i den yderste Nød og Fare, satte han Gudstjenesten til Side for at bjærge Livet, dækkede sit Hoved med et Skjold og kæmpede drabelig for at hindre Fjenden i at trænge ind, og samtidig spærrede Klerkerne, han havde med og som havde hans Brevskaber og hans Ring i Forvaring, den næste Dør med Dynner og Puder. Da Olaf ikke kunde tage Huset med Vaabenmagt, stak han Ild paa det. Bispen, som ansaa det for hæderligere at falde for Sværd end at blive brændt inde, bad om Lejde, for at han kunde komme til at tale med Olaf, og da det var blevet tilstaaet ham, stak han

i Tillid hertil Hovedet ud af Døren, men blev saa strax hugget ned. Efter saaledes at have hævnnet sig ved at begaa et ugudeligt Mord skyndte Olaf sig ned til Strandbredden, og lige saa hemmelig han havde listet sig fra sine Skibe, lige saa hæsblæsende kom han ned til dem igjen og flyede bort paa dem, inden Kongen, som opholdt sig der i Nabolaget, havde faaet Bud om, hvad der var sket. Da Paven fik det at vide, lyste han paa det strængeste Olaf i Band og gav alle Biskopper i hele Europa Magt og Myndighed til ligeledes at lyse ham i Band, ligesom han paalagde alle de jyske Bisper med tilbørlig Strængighed at fuldbyrde Straffen over ham for hans Ugudelighed og Helligbrøde, thi han holdt for, at den, der havde myrdet den udmærkede Mand, hvem det var overdraget at forvalte de hellige Sakramenter, var uværdig til at nyde dem. Saa snart Erik fik at vide, at Olaf var flygtet til Halland, skyndte han sig strax efter ham, men da Olaf ved Arestad spurgte, at han var lige ved at indhente ham, flygtede han over en Bro der i Nabolaget, brød den af, da han var kommen over den, og slog sig trygt ned paa den anden Side. Nogle faa af hans Krigsfolk, som ikke skyndte sig tilstrækkelig med at komme af Sted, hvad enten det nu var Tapperhed eller Forbløffelse, der var Skyld deri, blev indhentede af Forfølgerne og nedhuggede.

En af Eriks gamle Krigere ved Navn Ingemar mente nu, at det ikke var muligt at faa Bugt med Olaf ved at føre Krig med ham, men at det vilde være en let Sag at rydde ham af Vejen ved List, og hvad enten det nu var Haab om Belønning eller Begjærlighed efter at indlægge sig Ære, der lokkede ham, gik han til Olaf og udgav sig for at være Overløber; i den Egenskab sluttede han sig til hans Følge, og omsider satte han sig, stolende paa sin Hests Rapfodethed, for at gjennembore ham med sit Spyd, medens han færdedes for alles øjne. Han vilde ogsaa have naaet sin Hensigt, hvis Olaf ikke pludselig med Forsæt havde dukket sig og ladet sig falde af Hesten, hvorved han undgik Spydet, der blev slynget imod ham. Ingemar sporede nu sin Hest af al Magt, men var saa uforsigtig for at skyde Gjenvej paa sin Flugt at drive den ud i Hængedynd, og dér blev han siddende fast og dræbt, saa Lykken stod ikke hans Forsæt bi.

Nu fik Erik Lyst til at gifte sig og ægtede den bremiske Ærkebiskop Hartvigs Søster, som ganske vist var en højbaaren Kvinde, men mere udmærkede sig ved fornem Slægt end ved Kyskhed. Efter hendes Tilskyndelse bortskjænkede han det Jordegods, der fra gammel Tid af havde tilhørt Kongerne, særlig til dem, der havde staaet ham tappert bi imod Olaf, saa han skaanede ikke Kronens Liggendefæ, men brugte det til at belønne Folk for de Farer, de for hans Skyld havde udsat sig for, som om han kun havde faaet det for rundhaandet at give det bort til andre og bruge det alt sammen til Sold til sine Krigsfolk. Omsider fældede han i et Slag ved Thjutaa sin Medbejler tillige med største Delen af hans Hær. Men han lagde ikke den samme Tapperhed for Dagen i Krig uden for Riget, som han havde vist i de Krige, han førte inden for dets Enemærker. De Tog, han gjorde imod Venderne, vakte nemlig mere deres Latter, end de indjog dem Skræk, thi alt, hvad han tog sig for, var saa løst og sløvt, at man ikke skulde tro, at det var en Mand, der raadede for det. Han fulgte den ringeste Uslings Raad, naar det gjaldt om at opløse Hæren, og tit sendte han Flaaden hjem, fordi Trosknægtene raabte paa, at de vilde hjem. Som Følge af denne hans Fejghed blev Barbarerne saa overmodige, at de ikke blot foragtede ham, naar han færdedes uden for Riget, men endogsaa gjorde Indfald i Riget, naar han holdt sig hjemme. Da han en Gang sejlede fra Sjælland over til Fyn og saa' nogle Sørøvere sætte efter ham, fik han saa travlt med at komme i Land, at han

lod hele Takkelagen blive tilbage som Bytte for Fjenderne og med Skam flyede fra sit Skib i Angst og Bæven.

Da der var gaaet nogle Aar, mærkede han paa Sjælland, at han havde faaet Feber, og han begav sig da over til Fyn, hvorfra han stammede, for at opgive Aanden dér, hvor han havde set Dagens Lys. Da han mistvivlede om, at han kunde komme sig af sin Sot, vilde han sørge for sin Sjæl, siden han ikke kunde gjøre noget for sit Legeme, og ombyttede Kongekaaben med en Munkekutte, thi man holder for, og det lærer ogsaa de, der er kyndige i den hellige Skrift, at der ikke gives nogen kraftigere Maade at sone sine Synder paa end at blive Munk. Derpaa sammenkaldte han sine Krigsfolk og frasagde sig højtidelig Tronen. Blandt andre var en Mand ved Navn Ejlif fra Landsbyen Vising til Stede hos den syge; han sagde, at nu maatte de alle sammen se til at faa en ny Konge valgt, eftersom de nu var løste fra den Tjeneste, de hidtil havde haft. De Ord røvede Kongen den Smule Liv, han endnu havde igjen, thi han kunde ikke udholde Tanken om at han skulde have en Eftermand, medens han endnu var i Live.

Svend, Knud og Valdemar

Da Erik var død, kunde Folk ikke blive enige om, hvem de skulde vælge til Konge, thi Knud Magnussøn søgte ivrig Valg i Jylland og Svend Erikssøn paa Sjælland, og hin var yndet for sin Bedstefaders, denne for sin Faders Fortjenester. Medens Svend nu bejlede til Sjællændernes Stemmer og de fleste af dem ogsaa var villige til at stemme paa ham, var der en Mand ved Navn Olaf med Tilnavnet Stam, som ivrig holdt paa, hvad der fra gammel Tid af var Skik, og lyste Forbandelse over hver den, der gav Svend Kongenavn, og over ham selv med, i Fald han tog imod det, thi han kunde ikke gaa ind paa, sagde han, at man i den Sag foregreb hele Rigets Myndighed, eller at man tildelte en Mand kongelig Værdighed, uden at hele Rigets Almue højtidelig havde givet sit Minde dertil. Valget plejede ganske vist at foregaa paa Sjælland, men det var hele Folkets Ret i Fællesskab at vælge Konge, sagde han. Nu blev alle betænkelige og begyndte at falde fra deres tidligere Mening, men en Mand ved Navn Sten satte sig ud over gammel Sæd, og efter hemmelig at have overtalt Svend ved store Løfter var han Førstemand til at hilse ham med Kongenavnet og fik største Delen af Tingmændene til at vove det samme, saa at Almuen nu blev lige saa ivrig til at gaa over til den Mening, som den før havde været bange for af egen Drift at vedkjende sig den. Efter hans Raad blev den sjællandske Almue nu ogsaa opsat paa at støtte den Konge, den havde valgt, ved at faa Naboerne til at godkjende Valget, og det blev overdraget en overmaade veltalende Mand ved Navn Jakob Kolssøn med nogle andre Sendemænd at drage over til Skaane og ved at smigre for Skaaningernes Forfængelighed overtale dem til at gaa med til at vælge Svend til Konge. Han rejste da derover i Følgeskab med Svend, og da han havde faaet Ordet, forestillede han Skaaningerne, at det ikke havde været Sjællændernes Agt at anmasse sig at foretage sig noget som helst i Henseende til Kongevalget, uden at de gav deres Minde dertil, men at de i alle Maader hellere vilde træde i Skaaningernes Fodspor end gaa forud for dem og aldrig vilde gjøre noget af Vigtighed, uden at de var enige med dem. Men de nærrede saadan inderlig Kjærlighed til Svend og vilde saa gjerne have ham til Konge, hvis Skaaningerne blot vilde give

ham deres Stemmer, ikke alene paa Grund af hans egne fortræffelige Egenskaber, men ogsaa for hans Faders og Bedstefaders Fortjenesters Skyld. Derhos opfordrede han dem ogsaa til at drages til Minde, hvorledes de alene havde gjort det af med hele det øvrige Danmarks Stridsmagt og skaffet hans Fader Riget, da han næsten helt var dreven til Fortvivlelse og ikke ventede sig andet end Undergang, og nu bad han dem indstændig om at vise hans Søn den samme Godhed, som de havde vist ham. Saaledes gav han Skaaningerne at forstaa, hvor stor Pris Sjællænderne satte paa Svend, men hvad der var sket, talte han ikke om, og Skaaningerne gav da ogsaa Svend deres Stemmer, ikke blot af Hensyn til de Sendemænd, Sjællænderne havde skikket over til dem, men ogsaa fordi Omtalen af den Tapperhed, de selv havde lagt for Dagen, kildrede dem.

Imidlertid tildelte Jyderne Knud Kongeværdigheden, harmfulde over, at Svend havde tilegnet sig den, støttende sig til den Dristighed, Sjællænderne og Skaaningerne saa hensynsløst havde vist. I Tillid til Jyderne begav Knud sig nu over til Sjælland for at bemægtige sig det, og ved hemmelige Løfter lokkede han for Ærkebiskop Eskild for at faa ham til at falde fra Svend, paa hvis Side han hidtil havde staaet. Ærkebispen lod sig da ogsaa overtale og lod ham ved hans Sendemænd vide, at han skulde komme til Skaane med sin Flaade, saa vilde han slutte sig til ham. For imidlertid at skaffe sig en Anledning til at falde fra Svend og besmykke sin Troløshed med et nogenlunde antageligt Paaskud foregav han, at Svend havde forurettet ham, og som for at yppe Trætte med ham samlede han Krigsfolk under Foregivende af, at han vilde have en Samtale med ham, og begav sig til Lund, hvor Svend opholdt sig. Medens han forhandlede med ham under Skin af at søge den Strid, der var imellem dem, bilagt, fik han af dem, han havde udsendt for at spejde efter Knud, at vide, at nu var han kommen. Han tøvede nu ikke med at afbryde Forhandlingerne og aabenbarede strax paa Stedet de Planer, han, uden at nogen vidste det, rugede over, thi med vajende Bannere sprængte han med sine Ryttere af Sted ned til Kysten. Knud, som ikke stolede paa hans Løfte, havde imidlertid ikke villet lade sine Folk gaa i Land, men var, før end han kom, stukken i Søen igjen for at vende tilbage til Sjælland. Saaledes spillede Skæbnen ham et Puds, og det gik helt anderledes, end han havde tænkt sig. Da Ærkebispen over Hals og Hoved forlod Byen, satte Svend efter ham, og da han vendte om, holdt han Slag med ham og overvandt ham. Eskild blev tagen til Fange, og da der intet Fangehul fandtes i Byen, blev han hejset op i St. Laurentiuskirkens Taarn, saa Kirken blev hans Fængsel. Da Svend imidlertid blev bange for, at han skulde blive sat i Band for den Sags Skyld, hvilket er den værste Straf, en Bisp kan give nogen, løslod han ham ikke blot af hans Fængsel, men skjænkede ham oven i Kjøbet en Landsby og en stor Del af Bornholm for at gjøre ham til sin oprigtige Ven. Derpaa holdt han uden ham et blodigt Slag med sin Medbejler ved Landsbyen Slangerup, overvandt ham og drev ham bort fra Sjælland. Etter at have vundet denne Sejr vendte han tilbage til Skaane, medens Knud flygtede til Jylland.

I de samme Dage lod Paven, som saa', at Barbarernes rasende Grumhed næsten havde gjort det helt af med Religionen, udgaa Breve over hele Europa og bød Kristendommens Bekjendere at bekæmpe alle dens Fjender; det blev paalagt hvert enkelt kristent Land at angribe de Hedninger, der boede nærmest ved det. For nu ikke over deres hjemlige Stridigheder at forsømme deres Kristenpligt tog Danskerne Korset og adlød Pavens Bud.

Knud og Svend gav hinanden Gisler, indstillede deres indbyrdes Fjendtligheder, sluttede for en Tid Fred for at tage sig noget bedre for og besluttede at bruge de Sværd, som de hidtil havde stræbt hinanden efter Livet med, til Kamp mod Kristendommens Fjender. De lod den Unighed, der var opstaaet af, at de begge bejlede til Kronen, fare, sluttede Forbund for i Fællig at foretage et Krigstog og drog med forenede Stridskræfter til Venden, medens Tyskerne efter Aftale gjorde Indfald fra en anden Kant. Jyderne og Slesvigerne lagde ind i den fjendtlige Havn, hine under Knuds, disse under Svends Anførsel. Sjællænderne og Skaaningerne kom sidst og lagde sig, hvor de bedst kunde faa Plads, rundt omkring den Del af Flaaden, der var kommen først. Tyskerne, som ogsaa var overmaade opsatte paa at kæmpe for Kristendommen, mødte op paa Strandbredden for at slutte sig til Danskerne. Nu blev Byen Dubin, der var saare berygtet for sit Sørøveri, belejret af begge de forenede Hære, idet alle Danskerne gik fra Borde med Undtagelse af nogle ganske faa, der blev tilbage for at passe paa Skibene. Da Rygboerne fik at vide, hvor faa de var, besluttede de til at begynde med at yde de belejrede Bistand ved at gjøre det af med den fjendtlige Flaade. De angreb Skaaningerne, der laa yderst, og nedhuggede næsten dem alle sammen. Jyderne glædede sig over det Mandslæt, der var blevet anrettet iblandt dem, thi de regnede dem ikke for Stalbrødre, fordi de ikke havde samme Konge som de; de havde nemlig endnu ikke glemt Slaget ved Fodevig, og det Had, der nys havde været imellem dem, gjærede endnu i dem, saa vanskeligt er det for Folk, som bærer Nag til hinanden, at forliges, naar det gjælder det almene Vel. Asger fra Roskilde, som af Kongen var bleven sat til at tage Vare paa Flaaden, forlod fejgt sit Skib over Hals og Hoved, lod sig i en Baad ro ud til en Kjøbmandsskude, hvor han skjulte sig, og indjog saaledes ved sin skammelige Flugt dem Skræk, som han ved at foregaa dem med et godt Exempel burde have opmuntret til at kæmpe tappert. I Førstningen bandt Skaaningerne deres Skibe tæt sammen, for at de, som var rædde, ikke skulde kunne fly, men da de var bleven overvundne, overhuggede de paa Maa og Faa Tovene, som de saa omhyggelig havde bundet Skibene sammen med, og en Del af dem faldt for Fjendens Sværd, en Del sprang over Bord og fremskyndede saaledes selv deres Død. Da Rygboerne skjønnede, at adskillige af Skibene vilde være vanskelige at tage, fordi de var saa store, lagde de de ryddede Skibe ind imellem deres egne, som om de var fuldt bemandede, tjældede over dem og dækkede dem saaledes til, at man ikke kunde se, at der ingen Folk var paa dem, for saaledes at skræmme Fjenden ved at give det Udseende af, at de havde dobbelt saa mange Skibe, som de i Virkeligheden havde. De betjente sig ogsaa af et andet lige saa snildt Krigspuds for at faa deres Flaade til at tage sig større ud. De sejlede nemlig om Natten hemmelig ud i rum Sø, og ved Dag gry vendte de saa tilbage, saa det saa' ud, som om det var en ny Flaade, der kom til Undsætning, men de gjorde det for tit, saa til sidst nyttede den Snedighed dem ikke længer. Imidlertid fik Danskerne, som belejrede Byen, Nys om, at Sørøverne havde overvundet deres Flaade, de drog da tilbage, tog de Skibe, de fandt i Behold, drev Rygboerne, som ikke turde gjøre Modstand, ud af Havnen og hævnede saaledes det Nederlag, deres Stalbrødre havde lidt, ved at jage Fjenden paa Flugt, skjønt det næsten ikke var muligt at bane sig Vej over Havet for Lig. Da det Skib, Svend var kommen paa, var blevet taget, tilbød Knud at overlade ham sit, men denne Velvilje fra hans Medbejlers Side forekom ham mistænkelig, saa han vilde ikke tage imod Tilbudet, thi da han saa', at Knuds

Mandskab var i Behold, medens hans eget næsten helt var oprevet, turde han ikke sejle hjem paa et fremmed Skib. Han drog til Slesvig og kom efter nogen Tids Forløb til Sjælland, inden Knud var kommen did, og for at have et sikkert Tilholdssted omgav han Roskilde, som ikke var befæstet, med Vold og Grav, og derpaa begav han sig til Skaane efter at have sat Ebbe Skjalmssøn til at tage Vare paa Byen. Knud, som holdt det Nederlag, Skaaningerne havde lidt, for en Lykkens Gunst imod ham og mente, at hans Kræfter derved var tagne lige saa meget til, som hans Medbejlers var tagne af, vilde nu imidlertid ikke unde Svend Ro til at forvinde det Tab, han havde lidt, og drog derfor, navnlig stolende paa Jyderne, over til Sjælland, hvor nogle holdt med ham, andre med Svend, saa han troede, at det vilde give sig under den af dem, som først bemægtigede sig det. Da han nu dér spurgte, at Roskilde var faldet fra ham og paa Ebbe Skjalmssøns Tilskyndelse havde lukket sine Porte for ham, sendte han en Mand ved Navn Sune did for at opfordre Byen til at overgive sig. Da Sune, som ikke udmærkede sig ved andet end Veltalenhed og ikke havde nær saa megen Kløgt som Tungefærdighed, kom hen til Byen, red han først nok saa kry omkring hid og did foran Volden, og det varede ikke længe, før han begyndte at holde en flydende Tale til dem, der holdt Vagt paa Formuren. Han var imidlertid mere veltalende end heldig til at røgte sit Hverv, thi Ebbe svarede snildelig med fagre og blide Ord paa hans Tale og sendte nogle unge Mennesker ud til ham, tilsyneladende for at overgive Byen, men i Virkeligheden for at gribe ham, og da en af dem var kommen helt hen til ham, greb han voldsomt Hesten i Tømmen, de andre skød bag paa, og saaledes førte de Sendemanden fangen ind i Byen. Han blev først lagt i Lænker, og siden, da Svend kom til Roskilde, fik han øjnene stukket ud og kom saaledes til at undgjælde for sin uforsigtige Tale. Da Knud spurgte det, mistvivlede han om, at han kunde bemægtige sig Byen, og vendte tilbage til Jylland, men saa snart han saa' sin Lejlighed, faldt han atter ind i Sjælland i Haab om denne Gang at have bedre Lykke med sig, lagde uventet ind i Isefjord, overrumplede og indtog Roskilde og brændte Ebbes Hus, efter at denne var flygtet til Svend. For at han ikke skulde blive nødt til at rømme Byen af Mangel paa Levnedsmidler, besluttedes det, at hans Krigsfolk skulde underholdes paa Borgernes Bekostning. Den samme Velvilje viste Skaaningerne Svend, thi for at han ikke, naar hans Midler slap op, skulde blive nødt til at nedlægge Vaabnene af Mangel paa Levnedsmidler, gav de hans Krigsfolk Kosten paa offentlig Bekostning; i den Grad kappedes man paa begge Sider om at indlægge sig Ære og Fortjeneste. Imidlertid stødte nogle højbaarne og for deres Krigsbedrifter overmaade navnkundige Jyder til Svend med to Skibe, og styrket ved deres Hjælp drog han sammen med Eskild med sin Hær over til Sjælland og holdt Slag med Knud ved Taastrup. Da hans Fylking begyndte at vige, blev han bange og gav sig paa Flugt sammen med de fejge, men de, som havde Mod og Mandshjærte, sejrede og kaldte ham tilbage, og saaledes saa' han sig pludselig som Sejrhæren, da han troede, at han var slagen. Knud fik ikke Lov af sine Folk til at tage Del i Slaget, hvad enten det nu var, fordi han endnu var saa ung, eller fordi de ikke vilde udsætte ham for Slagets Fare, saa i Steden for at føre an maatte han nøjes med at se til.

Nogen Tid efter sluttede Hellig Knuds Søn Valdemar, som først nu havde naaet vaabenfør Alder, sig til Svend for at lære Krigskunsten under ham; han skjøttede nemlig ikke om at have med Knud at gjøre, fordi hans Fader havde handlet saa ilde imod Knud Hertug. Det styrkede i høj Grad Svends Sag, fordi Valdemar var saa yndet. Han skjænkede ham

Statholderværdigheden i Slesvig, som hans Fader havde haft, men Valdemar maatte holde mange Slag med en Mand ved Navn Knud Henrikssøn, som ivrigt havde stræbt efter at blive forlenet med denne Landsdel under Knud Magnussøn. Omsider fik han dog Bugt med ham, men der var lige saa stor Strid imellem dem om denne ringe Landsdel som imellem Kongerne om hele Riget; Sejren hældede dog stadig til Valdemars Side. Knud Henrikssøn var ellers overmaade veltalende, men for øvrigt en ryggesløs og udsvævende Mand.

Svend, som nu havde Lykken med sig, og hvis Stridskræfter var bleven betydelig forøgede, drog nu til Fyn i den Agt inden ret længe at forfølge sin Medbejler ovre i Jylland. Dér kom der imidlertid en fredløs Mand ved Navn Edler til ham og opfordrede ham til at paaføre Holstenerne Krig, hvorhos han lovede at stille fuldt op af Smaaskibe til at føre Krigsfolkene over med, thi Holstenerne havde brudt Broen over Ejderen af for at gjøre Adgangen til deres Land saa meget vanskeligere. Kongen gik ind derpaa, men da de kom til Ejderen, havde Edler holdt sit Løfte saa daarlig, at han kun mødte med to Smaaskibe. Svend vilde sejle over Floden paa det ene af dem, førend hans Krigsfolk blev sat over, men det fik de ham dog fra ved at forestille ham, at det var bedre, at nogle andre blev sat over for at se, hvorledes Sagerne stod til hos Fjenden, end at han selv skulde udsætte sig for Fare for den Sags Skyld; thi Fjenden laa nok paa Lur et Sted i Nærheden, rede til at overfalde dem, naar der var kommet saa mange over, som de mente, de kunde magte. Det viste sig ogsaa at være rigtigt, thi Holstenerne holdt sig skjult i de tilstødende Skove og lod ganske rolig Danskerne komme over, til der var saa mange, at de mente at kunne fange dem, saa styrtede de frem og dels nedhuggede, dels fangede dem, skjønt Danskerne forsvarede sig tappert, eftersom de paa den ene Side ikke kunde slippe bort og paa den anden Side var nødt til at kæmpe i deres Konges Paasyn, saa baade den visse Udsigt til Døden og det, at Kongen saa' til, ansporede dem til at samle alt deres Mod. Forfærdede over den Nød, disse var stedte i, blev de, der styrede Baadene, liggende ved Pælene midt i Floden og turde hverken sætte dem, der var blevne tilbage paa den anden Bred, over eller sejle dem, de havde sat over, tilbage, saa de hjalp hverken Kongen frem eller de slagte tilbage.

Imidlertid fandt Knud, som de store Udgifter, hans Hær krævede, trykkede svært, Folk lige saa velvillige i den vestlige Del af Landet, som de for stakket siden havde været i den østlige; thi da han behandlede Bønderne i Jylland mildt, viste de sig lige saa villige til at udrede, hvad der skulde til, som tidligere Sjællænderne. Svend undgik at holde Slag med ham og begav sig til Skaane; thi han turde ikke med de faa Krigsfolk, han havde tilbage, angribe sin Medbejlers Hær, der var i god Behold. Da han nogen Tid efter havde løskjøbt dem at hans Mænd, der var bleven fangne, mente han, at nu kunde han uden Frygt drage over til Jylland, men da han drog igjennem Fyn, fik han Tidende om, at Ebbe Skjalmssøn var død. Herover blev han saa nedslaaet, at han førte sin Hær tilbage til Sjælland igjen og opgav det paatænkte Angreb, thi han foretrak at sørge over den Krieger, han havde mistet, frem for at give sig i Kamp med sin Medbejler. Der havde nemlig været saa stort Venskab imellem ham og Ebbe, at han ikke foretog sig noget paa Tinge eller i Felten uden at raadføre sig med ham, og baade naar det drejede sig om hans egne og om Rigets Anliggender, rettede han sig ganske efter hans Mening. Men da han havde forvundet sin Sorg over dette Dødsfald, drog han imidlertid, for at optage Krigen paa ny, gjennem Fyn over til Jylland, hvor han fik de Viborg Borgere til at gribe

til Vaaben for sig ved at love dem Frihed for alle kongelige Skatter. Knud rykkede mod Viborg med en stor Hær, han havde samlet i den vestlige Del af Landet, og han vilde uden Tvivl være gaaet af med Sejren, hvis han ikke havde fulgt sine Venners Raad og ladet sine Ryttere staa af Hestene for at kæmpe til Fods. Hans Stormænd mente nemlig i Betragtning af, at det i de tidligere Slag altid var gaaet dem uheldigt med Rytteriet, at man burde berøve de fejge Lejligheden til at flygte og ved at tage Hestene fra dem tvinge dem til at slaas. Knud fik med nogle faa Ryttere sin Plads midt iblandt Fodfolkene, for at han kunde se, hvor godt hans Krigsfolk gjorde deres Sager. Svend havde aldrig før næret større Mistillid til sin Lykke, men da han saa', at hans Fjender af egen Drift skilte sig ved det, de skulde have Nytte af i Slaget, forvandlede hans Modløshed til det frejdigste Haab. Han vidste nemlig godt, at naar de intet Rytteri havde, vilde de kun komme langsomt af Sted og slaas daarligt, saa at de, langt fra at styrkes derved, tværtimod svækkede deres Forsvarsevne. For at det ikke skulde hedde sig, at han ingen Fodfolk havde, bød han de Viborg Borgere, som ikke forstod sig paa at bruge Heste, at kæmpe til Fods og fordelte nogle af dem blandt Bueskytterne og Slyngekasterne; disse havde smaa Blider og Kastesten til Vaaben. Næst dem opstillede han paa begge Sider Rytterne, som skulde falde Fjenden i Ryggen. Hovedmanden for den Opstilling var Valdemar, som, skjønt han endnu kun var ung af Aar, var i Besiddelse af overmaade megen Snildhed; det var ham, der havde givet Anvisning paa at stille Fodfolkene imod Fjendens Fodfolk og lade Rytteriet falde ham i Flankerne og Ryggen. Knud, som af Forberedelserne skjønnede, hvad Fjendens Hensigt var med denne dobbelte Opstilling, søgte at hindre ham i at udføre sit Forsæt; for at han ikke skulde faa Lejlighed til at falde ham i Ryggen, førte han hele Styrken ind imod hans Fodfolk, hvor de stod tættest, og nedhuggede næsten dem alle sammen, thi der blev kun gjort nogen Modstand hist og her. Men dette tapre Angreb afværgede ikke den Fare, der truede ham, thi Svend delte sit Rytteri og omringede Fjenden med det fra begge Sider; Hestene, som Knud havde ladet opstille bag ved sin Slagorden af Frygt for, at hans Folk skulde betjene sig af dem til at flygte, bragte han i Uorden og angreb saa de fjendtlige Fodfolk, der var indesluttede fra begge Sider. Da Knud saa' det, forandrede han sine Krigsfolks Stilling og lod dem gjøre omkring og vende sig imod Rytterne i Steden for som før imod Fodfolkene, thi han ansaa det for nødvendigt, at de tog Kampen op med dem, der faldt dem i Ryggen. Svend, som ikke ret stolede paa Krigslykken og var bange for at udsætte sine Heste for Fare, trættede Fjenderne ved at angribe dem fra Siderne og lagde, i Steden for at holde rigtigt Slag med dem og give dem Lejlighed til ret at slaa fra sig, an paa ved at falde over dem snart hist og snart her at faa dem til at bukke under for Mødighed og Hede, og angreb haardest dem, der dristig vovede sig for langt ud fra Slagordenen og derved udsatte sig for Fare. Tirrede af alle disse Anfald fra forskjellige Hold og medtagne af jævnlig at maatte forsvare sig imod alle disse Flankeangreb, blev de omsider saa matte og mødige, at de imod al Krigsskik satte sig ned for at hvile sig midt i Kampens Hede. Og da der ingen Udvej var til Flugt, og de ikke længer havde Kræfter til at slaas, fandt de det raadeligst, da de ivrig saa' sig om efter Frelse, lidt efter lidt i sluttet Fylking at rykke hen imod den By, hvis Borgere de nys havde slaaet paa Flugt, for at søge Tilflugt i deres Fjenders Huse. I sluttede Rækker rykkede de ind i Byen efter at have truffet Anstalter til at dække sig imod Angreb i Ryggen og drive Fjenden tilbage. Saa stort Mod kan den haarde Nød give Folk.

En af Kong Svends tapreste Krigere ved Navn Bjarke var paa alle Sider bleven omringet af Fjender og værgede sig med beundringsværdig Tapperhed ganske ene imod en stor Skare. Omsider, da Sveden ligefrem blindede ham, og hans Skjold var sønderhugget, greb han sin øxe med begge Hænder og hug i Flæng enhver, der kom ham nær, ned for Fode, baade Venner og Fjender. Da Valdemar, som havde haft meget tilsammen med ham og var hans gode Ven, saa' det, mindedes han deres gamle Venskab og sprængte did opsat paa at staa sin Ven bi i Nøden. Bjarke troede, at det var en Fjende, der kom farende, og gik løs paa ham med øxen, men Valdemar greb fat i ham og kom Hugget i Forkjøbet, han fik kun et voldsomt Slag i Skulderen af Skaftet, øxen selv ramte ham ikke, men det var med Nød og næppe, at han fik reddet ham ud fra alle de Fjender, saa ivrig strittede han imod. Efter at han længe havde gjort Modstand, fik han ham dog bort og frelste ham saaledes imod hans Vilje. Da han saa', at det var hans gode Ven, der havde taget ham til Fange for at redde hans Liv, sagde han, at han gjerne tog imod hans Hjælp, men ikke paa den Maade, at han som en Fange skulde gaa og kige Hesten i Rumpen til Spot og Spe for alle, som saa' ham.

Nogle af Knuds Folk flyede strax, en Del skjulte sig i Byen, og andre løb igjennem Gaderne og ud af den til den anden Side. Knud selv flyede til Hest gjennem de snævre Gyder. De, der havde søgt Tilflugt i Byen, blev grebne og som Fanger sat ind i en af Kirkerne. Da Kong Svend kom ind til dem, sagde Biskop Elias af Ribe efter at have taget dem alle i øjesyn, at Kongen burde bære sig ad som en Gartner, der rykker de skadelige Planter op, for at de nyttige kan trives. Det lyder jo nok grumt, men naar man tænker nøjere efter, maa man indrømme, at det var overmaade vel overvejede Ord, som kort, men fyndigt udtrykte, hvad det kom an paa. Havde Svend fulgt hans Raad, vilde sandelig alt Haab have været ude for hans Medbejler, men skjønt han havde kunnet straffe Fangerne for, hvad de havde forbrudt imod ham, lod han sig af sin medfødte Mildhed bevæge til at gaa lemfældig til Værks imod dem. De fleste af dem tillod han at løskjøre sig, nogle lod han sværge sig Troskab, og andre lod han stille Borgen for, at de vilde være ham tro. Kun to af dem straffede han paa Livet, men de havde gjort sig skyldige i svare Misgjerninger, den ene havde alle sine Dage været en skammelig Røver, den anden havde lumskelig myrdet en Mand i Søvn, skjønt han havde gjort ham alt muligt godt, saa det var ikke, fordi de havde kriget imod ham, men fordi de var Ildgjerningsmænd, at han lod dem bøde med Livet. Adskillige af de andre glemte snart, at han havde skjænket dem Livet, tog, uden at ænse den Velgjerning, Fjenden havde vist dem, atter Tjeneste hos Knud og satte den Ed, de havde svoret ham, over den, de senere havde svoret Svend. Knud begav sig fra Aalborg til Lødøse og opholdt sig en Tidlang i Landflygtighed hos sin Stiffader Sverker, som efter Magnus' Død havde ægtet Knuds Moder.

Det stod nu i alle Maader ilde til i Danmark, thi inden for Rigets Grænser rasede Borgerkrigen, og uden for dem gjorde Sørøverne al mulig Fortræd. For at kue dem fejdede Svend gjentagne Gange paa hele Venden, men uden synderligt Held, thi han var ilter og hidsig nok til at angribe, men havde ikke Udholdenhed nok i Kampen. Naar han var nødt til at trække sig tilbage, plejede han at have saadant Hastværk med at naa ned til Strandbredden, at Tilbagetoget mest lignede en Flugt, og hvordan det gik med hans Folk, brød han sig ikke om, naar han blot selv kunde være første Mand til at komme om Bord. Denne Kongens Fejghed gjorde Venderne saa dristige, at de gjentagne Gange nedhuggede hans Folk, naar de var ved

at gaa tilbage. For at have et sikkert Tilholdssted i Viborg, som den Gang ikke var befæstet, omgav han den med Volde og aflagde Byen rigelig med Penge.

Knud blev til at begynde med vel modtagen af sin Stiffader i Sverige, men det varede ikke længe, før han begyndte at være ham til Besvær, saa at han maatte sælge, hvad Jordegods han havde derovre, for at skaffe sig Levnedsmidler. Der gives nemlig ikke noget Folk, som er villigere til at tage imod landflygtige end Svenskerne, men heller intet, som er hurtigere til at blive kjed af dem igjen. Sverkers Søn Hans, som var en overmaade tapper, men ikke synderlig høvisk Mand, lavede da ogsaa nogle Smædevers om de Slag, Knud havde holdt, og om hans Flugt og tirrede ham, skamfuld, som han var, ved at synge denne Nidvise, hvori han overdængede sin Gjæsteveren med Haan og Foragt, spottede ham for hans kranke Lykke og bebrejdede ham med nærgaaende og fornærmelige Ord hans Fejghed og det Vanheld, han havde haft i Krigen. Den Tort tog Knud sig saa nær, at han købte Skib og Levnedsmidler og flygtede til Polen i Tillid til, at hans Morbrødre dér vilde hjælpe ham. De troede imidlertid, at han kom for at gjøre sit Frændskab paa mødrene Side gjældende for at kræve Andel i Riget, saa skjønt de ikke helt afviste ham, vilde de ikke lade ham komme ind i nogen af Fæstningerne, og til sidst begyndte de endogsaa formedelst deres Mistanke at se surt til ham, som de burde have haft kjær som en nær Frænde. Deres Frygt for ham øgedes yderligere ved, at de nylig havde fordrevet deres ældste Broder. Skjønt de derfor nok tog imod ham, vilde de som sagt ikke give ham Lov til at komme ind i nogen af Byerne, og han begav sig da til Hertug Henrik af Sachsen. Da han heller ikke hos ham havde saa meget Held med sig, som han havde haabet, drog han til Ærkebiskop Hartvig i Hamborg, som længe havde været vred over, at Danskerne var bleven unddragne hans Overhøjhed. Han tog venlig imod ham og ydede ham ogsaa Bistand, og han sendte nu hemmelig Sendemænd til Danmark for at forfare, om hans gamle Krigsfolk endnu var ham tro, og de kom tilbage med den Besked, at de alle strax vilde gaa over til ham og svigte den Ed, de havde svoret Svend, for at holde den, de havde svoret ham. Tryk ved dette Løfte drog han ind i Jylland med en Hær af fremmede Krigsfolk, og hverken den Godhed, Svend viste sine Folk, eller Hensynet til Gislerne eller Frygten for at blive mensvorne afholdt hans gamle Krigere fra at stille sig under hans Banner. Da Svend fik Nys om, at han var kommen, mistvivlede han om, at han var stærk nok til at kunne holde ham Stangen, og begav sig til Viborg, som han nylig havde ladet befæste, og besluttede at udholde en Belejring der. For at bestride Omkostningerne hærjede han dér deres Ejendomme, der var gaaet over til Knud, og anvendte det Bytte, han gjorde, til Underhold for sine Krigsfolk.

Knud turde imidlertid ikke storme Byen, fordi det var gaaet ham saa ilde i det sidste Slag dér, og slog derfor Lejr langt fra den for at afvente, at hans Medbejler, naar det trak i Langdrag, skulde blive udsultet og saa enten skammelig tage Flugten eller ubetænksomt indlade sig i Slag. Dette Knuds Haab skaffede Svend Sejr. Imedens Knud nu laa der og ventede, fik en Mand ved Navn Brun, der var fulgt med ham fra Sachsen, Lov til med nogle andre Krigsfolk at drage til Ribe, hvad enten han nu var bleven underkjøbt dertil af Svend, af hvem han var en gammel Ven, eller det blot var, fordi han var kjed af, at Krigen saaledes trak i Langdrag. Da Svend nu havde opbrugt alle sine Midler, eftersom der gik meget med til at underholde Krigsfolkene i Byen, og ikke saa' nogen Udvej til at trække Krigen længere ud, mente han, at

han maatte vove noget, selv om der var Fare derved, og begav sig om Natten hemmelig den lange Vej til Fjendens Lejr og kom over den om Morgenen, da Folk, som ingenting anede, var til Messe. De blev saare forskrækkede, og, efter som de havde mere eller mindre Mod til, flyede nogle, medens andre greb til Vaaben. Midt imellem dem og Svends Folk flød der en Aa, som var fuld af Hestehuller, og der var kun ét Vadested over den, som Svends Folk ikke kjendte, men som Knuds vidste Besked om, da de i Forvejen havde undersøgt Egnen. Det er en lille Aa, som man før aldrig havde hørt Tale om, men dette Slag har gjort den navnkundig. De af Svends Folk, der vovede sig ud i den, kom, da de ikke kjendte Forholdene, ud paa Steder, hvor de ikke kunde komme over, Hestene sank i, og de maatte bøde med Livet for deres ubetænksomme Ilterhed; de, som opdagede Faren, blev staaende paa den anden Bred og brugte deres Slynger og Kastespyd, da de ikke kunde komme til at kæmpe paa nært Hold, fordi Floden laa imellem. Tyskerne, som var opsatte paa at lægge deres Tapperhed for Dagen, vilde nu ikke længer lade sig opholde af Floden og drev deres Heste ud i Vadestedet. Da Valdemar saa', at dér kunde man ride over, red han did for at hindre Fjenderne i at komme over, red ind paa Livet af dem og brød paa Riddervis sin Lanse paa en af dem. Til Gjengjæld satte fire Mand med deres Lanser saa stærkt ind paa ham midt ude i Vandet, at hans Hest satte sig paa Bagen, men han var saa dygtig en Rytter, at han ikke faldt af. En femte Mand jog sin Lanse ind imellem Hjælmen og Panden paa ham, hvor den blev siddende, men han slog den over med sit Sværdfæste og trak den ud. Da det var overstaaet, fik han sin Hest paa Benene igjen og sprængte over Vadestedet med nogle faa Mænd, og for at de, der fulgte efter, ikke skulde have for kneben Plads, red han et godt Stykke bort fra Aaen, og dér tog han Stilling og kæmpede med sin lille Skare saaledes, at han holdt hele Fjendens Hær oppe, til alle hans Stalbrødre var komne over Aaen, og det var virkelig saaledes ham, der skaffede Svend Sejren. Da han kom ham til Undsætning, tog Knuds Folk Flugten. De var nemlig angst og bange som Følge af de tidligere Nederlag, de havde lidt; dem kunde de ikke glemme, og de var stadig forsagte og modløse. I den Grad havde den Modgang, de havde lidt, betaget dem Modet, at næsten al deres Tapperhed var som blæst bort, saa de ikke kunde holde Stand imod Fjenden, men, sløvede, som de var, af den overvættets Ængstelse, de var betagne af, stadig var lette at jage paa Flugt. Tyskerne derimod, som var mere vant til at føre Krig og forstod at tumle deres Heste, tirrede jævnlige Sejrherrerne ved at gjøre omkring og sætte ind paa dem og trak sig saa sindigt tilbage, at deres Flugt foregik i god Orden. Den tapreste af dem, Folrad, faldt i det Slag, thi ingen vilde, da han var bleven overmandet, tage ham til Fange, skjønt han indstændig bad dem om at skjænke ham Livet. De andre, som var flygtede ved Dagens Lys, kom ilde derfra, thi de holdt sig Natten over i en By, hvor de blev grebne af deres Forfølgere og dræbte i Husene. Sejrherrerne havde nemlig truffet Aftale om, at de ikke vilde skaane nogen af de overvundne, dels fordi de hadede Tyskerne, og dels fordi de, som de i det sidste Slag havde taget til Fange og givet Lov til at løskjøbe sig, atter havde øvet Fjendtligheder imod dem. Knud fandt Tilflugt i Sachsen. Da de Ribe Borgere af rejsende fik Nys om, at han var flygtet, greb de for at tækkes Sejrherreren strax Brun for snarest muligt at stede ham for Svends Dom. Da han var bleven ført til Svend, viste denne ham stor Venlighed og gav ham kort efter Lov til at drage bort efter at have skjænket ham gode Gaver, hvilket vakte hans Landsmænds Mistanke og fik dem til at tage Livet af ham. Der var nemlig adskillige

af de dræbtes Frænder, som troede, at Svend havde underkjøbt ham, og at han ved skammeligt Forræderi havde styrtet sine Stalbrødre i Undergang, idet de af Krigens ulykkelige Gang sluttede, at han maatte have sveget dem, og ikke kunde tænke sig andet, end at Kongens Godhed imod ham var Løn for hans Forræderi. De indstævned ham da til at staa dem til Regnskab for sin Troløshed, og skjønt han forsvarede sig saa godt, at han fuldstændig gjendrev den Anklage, der var rejst imod ham, saa de ad den Vej ingen Vegne kunde komme, stræbte de ham hemmelig efter Livet, til de fik ryddet ham af Vejen.

Da Svend nu mente, at han var tryk for Fare fra Knuds Side, tog han sig over at væрге Riget mod Fjender udadtil. Paa adskillige Steder ved Kysten, der af Naturen var vel befæstede, opførte han Skanser til Beskyttelse for Bønderne. Ved Storebælt byggede han to Fæstninger, den ene paa Fyn og den anden paa Sjælland, for at de kunde skræmme Sørøverne og tjene Landsens Folk til Tilhold, men Venderne skal have ødelagt dem begge to. Han holdt Slag med dem paa Fyn, hvor Danskerne kæmpede med stor Tapperhed og fældede saa mange af dem, at de fleste af hans Krigsfolk fik Huden slidt af Hænderne, saa Fingrene sad i det blodige Kjød, saadan havde Sværdfæsterne gnavet dem.

I de samme Dage blev der som Følge af de stadige Anfald, Sørøverne gjorde, paa Vethemans Anstiftelse i Roskilde oprettet et Fribytterlav, der havde følgende Love og Vedtægter: Skibe, de fandt skikkede til Orlog, havde de Lov til at tage, selv om deres Ejere ikke gav deres Minde dertil, imod som Fragt at give en Ottendedel af det Bytte, de gjorde med dem. Inden de gav sig ud paa noget Togt, skriftede de deres Synder for Præsterne, og efter at være bleven tugtede med Guds Ord nød de den hellige Nadver, som om de strax skulde dø, thi de holdt for, at alt vilde gaa heldigere for dem, naar de, førend de drog i Kamp, rettelig havde forsonet sig med Gud. De førte kun liden Rejsekost med, undgik alt, hvad der kunde være til Byrde og Hinder, nøjedes med simple Hærklæder og tarvelig Kost og førte ikke noget med sig, der kunde sinke deres Sejlads. De var meget nøjsomme og maatte vaage meget; den Smule Søvn, de fik, fik de, medens de sad ved Aarerne. Naar de sejlede langs Kysten, lod de den altid først undersøge af Spejdere, for at de ikke uventet skulde blive overraskede. Naar de lagde ind under en eller anden ø, søgte de altid til den Side, hvor Vinden bar paa, men sendte Spejdere over til den Side, hvor Vinden bar fra, fordi fremmede Skibe plejer at søge til Havne, hvor Vandet er stille. De kæmpede tit med Fjender, men sejrede altid med Lethed, og næsten uden at det kostede dem Blod. Byttet delte de ligelig imellem sig, Styrmanden fik ikke mere end den simple Rorkarl. Naar de fandt kristne Mennesker som Fanger om Bord paa et Skib, de havde taget, gav de dem Klæder og sendte dem til deres Hjemsted, saa stor Menneskekjærlighed viste de deres Medmennesker. De tog til forskjellige Tider og paa forskjellige Steder to og firsindstyve Sørøverskibe, men deres Flaade talte aldrig mere end to og tyve Skibe. Naar det skortede dem paa Penge, lod de Borgerne udrede dem, og disse fik saa til Gjengjæld Hælvten af Byttet. Dette Fribytterlav begyndte som sagt i Roskilde, men bredte sig fra Byen ud blandt Bønderne og blev støttet af næsten hele Sjælland, thi fra en lille og ringe Begyndelse voxede det sig snart stort, og dets Iver svækkedes ikke i nogen Maade, førend det atter havde skaffet Landet Fred.

Imidlertid var Knud med de faa Folk, der havde fulgt ham i Landflygtighed, draget til Lille-Frisland, der ogsaa hører under Danmark. Denne Landsdel har frugtbart Agerland og fuldt op af Kvæg. Landet, som ligger ud til Havet, er lavt, saa at det undertiden oversvømmes. For at Bølgerne ikke skal vælte ind over det, er Kysten helt omgivet af Diger, og bryder Havet igjennem dem, oversvømmer det Markerne tillige med Husene og Sæden derpaa, der er nemlig lige fladt alle Vegne. Ofte river Havet Jord op fra Grunden af og fører den anden Steds hen, saa der bliver en Sø, hvor den laa, og den, hvis Ejendom Jorden skylles hen til, bliver saa Ejer af den. Efter Oversvømmelse bliver Jorden meget frugtbar og giver Græs i rig Fylde. Naar Jorden tørres, kan der sydes Salt af den. Ved Vintertid er den stadig dækket af Havet, saa Markerne ser ud som en Sø, og det næsten ikke er muligt at sige, hvad Naturens Mening har været, eftersom man paa en Tid af Aaret kan sejle, hvor man paa en anden Tid af Aaret kan pløje. Indbyggerne er af Naturen vilde; de er smidige og kaster Vrag paa svære og tunge Rustninger og bruger kun Skjolde og Kastespyd. De omgiver deres Marker med Grøfter, som de sætter over ved Hjælp af Springstokke. Deres Huse bygger de paa en Forhøjning af Græstørv. At de hører til den frisiske Folkestamme, vidner baade deres Navn og Sprog om; de er tilfældigt komne der til Landet, da de søgte sig ny Bosteder, og har saa ved langvarig Dyrkning faaet hærdet Jorden, som fra første Færd af var fugtig og sumpet, og senere er Landet saa kommet under de danske Konger.

Da Knud nu bad Folkene dér om Hjælp, var de alle meget villige til at yde ham den, thi han lovede dem Lettelse i Henseende til den Skat og Skyld, de hidtil havde maattet udrede, og opsatte paa at opnaa det lod Friserne sig af en ringe Fordel lokke til at tage en stor Byrde paa sig. Først byggede de en Fæstning ved Mildefloden, for at han kunde have sit Tilhold dér. For saa ringe Sold fik han en stor Krigsmagt. Da Rygtet om, at Knud var kommen tilbage, naaede Svend, fik han Jydernes Rytteri og Sjællændernes og Skaaningernes Flaade samlet. Nogle af Skibene lod han fra Slesvig slæbe over Land til Ejderen, for at Fjenderne ikke skulde slippe bort ad den Vej, hvilket dog var ham til større Bekostning end Nytte. Derfra drog han med sin Hær imod den nylig anlagte By. Denne, som laa imellem et Mosedrag og Floden, var mere befæstet af Naturen end ved Kunst. Paa den ene Side af den løb Mildefloden, hvis Flodseng var snæver, men som dog ikke havde strid Strøm. Da Kongen paa Grund af den snævre Plads ikke kunde omringe Byen med sin Hær, slog han Lejr paa et dertil bekvemt Sted. Derpaa bød han sine Folk hugge Ris i den nærmeste Skov og sprede det over Sumpene, saa man kunde gaa over dem og, naar Lejlighed gaves, betjene sig deraf som af Broer. Imidlertid var der nogle af de unge Frisere, som, hvad enten de nu var kjede af at vente eller opsatte paa at lægge deres Tapperhed for Dagen, med deres tilvante Behændighed sprang over Floden, der skilte Lejrene fra hinanden, og begyndte paa Afstand at angribe Fjenderne, der strejfede om hist og her, og disse var ikke sene til at tage Kampen op med dem, da de saaledes blev udæskede. Mange fra begge Sider kastede sig ind i Striden for at værges deres Stalbrødre, thi ingen af Parterne kunde faa sig til rolig at se til ved dette, der drejede sig om alles Velfærd. Striden antog saaledes stadig større og større Omfang, og alle fik Lyst til at være med, saa det saa' ud til, at hele Krigens Udfald vilde komme til at bero paa dette Forspil. Da Peder Thorstensøn, som var indviet i alle Kongens hemmelige Planer og som kjendte Frisernes Dumdristighed, saa' dette, bød han, at Hæren strax skulde ruste sig, men blive i Lejren indtil

videre. Friserne, som ikke vidste dette, satte i al Hast over Floden med hele deres Stridsmagt i den Tro, at Kongen inde i Lejren ikke var forberedt paa at tage imod dem, og hele deres Hær angreb saa med større Dristighed end Klogskab Fjenden opsat paa at overrumple ham. Da Svends Folk imidlertid ikke var sene til at tage Kampen op med dem, flyede de ud i Sumpene, som de var godt kjendte med. Rytterne benyttede strax de Broer, som de havde dannet af Riset, de havde samlet, saa de kom let over og forfulgte de flygtende skarpt, og de banede sig oven i Kjøbet én Gjenvej til med Sværdet, thi de anrettede saadant et Nederlag blandt de flygtende, at Sejrherrerne snart kunde gaa over Floden paa Ligdynger. Da Friserne var drevne paa Flugt, flyede Knud til Hest med nogle faa Følgesvende. De andre, som ikke kunde slippe bort, søgte Tilflugt i Byen. Svend, som troede, at Knud ogsaa var der, angreb nu de belejrede af al Magt i Haab om, at hele Krigen vilde være forbi, naar han fik Knud i sin Magt. Han afløste de saarede med vaabenføre Mænd, dem, der var matte og mødige, med Folk, der havde udhvilet sig; og han nøjedes ikke med at lade dem kæmpe om Dagen, men tog Natten med til Hjælp og sørgede ved stadig at trænge paa for, at de belejrede ikke fik Ro til at hvile deres mødige Lemmer. Hvad der yderligere bidrog til at øge de belejredes Mod, var, at Kongen havde ladet dem, der var bleven tagne til Fange, dræbe, og at ingen gjorde sig Haab om Tilgivelse, i Fald han sejrede, eftersom de saa tit havde forbrudt sig imod ham. Paa den anden Side var Kongen bange for, at Friserne skulde komme de belejrede til Undsætning, hvis han lod Belejringen trække i Langdrag uden at holde Slag og ikke snart fik Byen indtaget, og han drev derfor haardnakket paa Kampen. Saaledes drev Frygt dem paa begge Sider til at kæmpe med den største Ihærdighed og til ikke at lade sig nøje med at slaas om Dagen, men til ogsaa at tage Natten til Hjælp. Det saa' i Virkeligheden tvivlsomt ud, hvad Udfald Slaget vilde faa. Saa lød der Raab og Skrig i Nærheden, og Valdemar, som troede, det var Friserne, der kom, ilede med Bannerne did, hvor Larmen kom fra, og fik efter kraftig Modstand Bugt med en Del af Svends Folk, som han vildledt af Mørket antog for Fjender, og saaledes kom den tapre Hertug, narret af Natten, til at anrette Mandslæt og Nederlag blandt dem, det var hans Hensigt at hjælpe. Byfolkene, der var helt medtagne af de mange Saar og af Træthed, eftersom de aldrig kunde faa Stunder til at hvile sig og pleje deres Saar, og som ingen Undsætning fik, opgav nu Haabet og overgav sig til Kongen. Han viste sig langt mere ordholdende og mild imod dem, end de havde troet, han vilde være, ja selv Plov, der havde dræbt hans Fader Erik, viste han sær Naade, thi han straffede ikke sin Faders Banemand, men holdt for, at han mere burde tage Hensyn til, at han havde overgivet sig paa Tro og Love, end til sin Hævnlyst. Heller ingen af de andre straffede han, hverken med Døden eller med Fangenskab, men løslod dem uden Løsepenge; det var ham lige meget, sagde han, om de var med eller imod ham, thi Folk, der saa tit havde været troløse og brudt deres Ed, kunde der ingen Lykke være ved. Da de var sluppet fri, søgte de til Knud i hans Landflygtighed, thi han var saa afholdt af sine Mænd, at ingen nogen Sinde blev kjed af at tjene ham, hvordan det saa end gik ham. Friserne maatte betale Kongen en Bøde paa to Tusind Mark Sølv og stille Gisler. Senere bad de Valdemar, hvad enten det nu var, fordi de skammede sig over deres Flugt, eller det kom af medfødt Dumhed, om at anmode Kongen om at tage Krigen op igjen med dem paa det Vilkaar, at han, hvis han sejrede, skulde have lige saa stor en Sum Penge til, men, hvis han blev overvunden, skulde tilstaa dem den Lempelse i Skat og Skyld, som Knud havde lovet dem. Valdemar

overvejede omhyggelig dette taabelige Forslag, men da han betænkte, hvor usikkert det var, hvilket Udfald Kampen vilde faa, fik han dem ved sine forstandige Forestillinger til at opgive dette forrykte Indfald, idet han gjorde gjældende, at det var meget taabeligt, at de overvundne forlangte af Sejrherren, at han igjen skulde begynde en ødelæggende Krig med dem.

Imidlertid drog Knud til Tyskland og bad Frederik, som nylig var bleven romersk Kejser, om Hjælp, idet han lovede, at han vilde tage Danmark som Len under ham. Kejseren, som baade af Naturen var en overmaade snedig Mand og derhos i højeste Grad begjærlig efter at udvide sit Herredømme, blev opsat paa at underlægge sig et saa stort fremmed Rige og indbød under Skin af Venskab Svend til en Samtale, idet han mindede ham om, at de var gamle Venner og Vaabenfæller, lovede, at det skulde blive ham til Ære og Anseelse, og lod ham vide, at han brændte af Begjærlighed efter at se ham, men hans Værdighed som romersk Kejser gjorde ham det umuligt at komme til ham. Svend havde nemlig i sine unge Dage gjort Tjeneste i Kejser Konrads Hird for at lære Krigsvæsenet, og dér havde han længe tjent sammen med Frederik, som den Gang ikke var højere paa Straa end han, og som var lige gammel med ham og ogsaa ellers hans Jævning. Han efterkom Indbydelsen og begav sig did med stor Pomp, ikke fordi han troede paa den underfundige Mands Ord, eller for at berøve sin Medbejler hans Tilflugtssted, men for at Tyskerne, som kun kjendte ham af Omtale, kunde faa Lejlighed til at se ham, og for at vise sig for dem, der beundrede det store Ry, der gik af ham. Han indlagde sig ogsaa stor Hæder ved Hoffet paa Grund af sit prægtige Følge og hele det statelige Optog, han mødte op med, og tiltrak sig hele Tysklands Opmærksomhed paa Grund af den Beundring, man nærrede for hans Tapperhed. Han holdt sit Indtog i Byen Merseburg, hvor en stor Del af Tysklands Adel var til Stede. Han blev først modtagen af Kejseren med stor Ære, men det varede ikke længe, før der blev rejst forskjellige Beskyldninger imod ham, saa Frederik holdt kun ilde, hvad han havde lovet. Til sidst blev der stillet ham det Vilkaar, at han skulde give sig ind under Kejseren som hans Lensmand, og Knud skulde saa igjen have Sjælland til Len under ham imod at give Afkald paa sit Krav paa kongelig Magt og Myndighed. Vilde Svend ikke gaa ind paa det, vilde Kejseren støtte Knud og sende en fuldt rustet Hær ind i Danmark sammen med ham, og han skulde nok sørge for, at den kom did før end Svend eller i alt Fald kunde angribe ham strax efter, at han var kommen hjem. Svend indsaa, at han under saa vanskelige Omstændigheder enten maatte udsætte sig for Fare eller give efter, lod, som han gik ind derpaa, men gjorde for ikke helt at afskære sig fra Lejlighed til at bryde Overenskomsten, naar han kom hjem, et Forbehold med Hensyn til de mange Godser, han havde arvet efter sin Fader paa Sjælland, og det faldt det ikke svært at faa Kejseren til at give sit Minde til, thi det stemte med tysk Ret. Knud, som ikke stolede synderligt paa dette Forlig, forlangte imidlertid, at Valdemar, der var med i Svends Følge, skulde gaa i Borgen for ham, thi hans Redelighed og Oprigtighed ansaa han for den ypperste Sikkerhed, han kunde faa, ingen anden i Kongens Følge, mente han, vilde saa trofast vaage over hans Liv og Velfærd. Valdemar, som vidste, at Svend pønsede paa Svig, vægrede sig haardnakket ved at paatage sig denne Borgen, thi da han saa, at hele Forliget ingen Ting betød og kun sluttedes paa Skrømt, vilde han ikke have Del i en andens Troløshed. Da Kongen imidlertid trængte ind paa ham, paatog han sig omsider, skjønt meget nødig, denne Borgen, idet han erklærede, at hvis Svend brød Overenskomsten, vilde han gaa over til Knud. Da begge Parter havde godkjendt

Forliget, brød de op. Da Svend, som havde Knud med i sit Følge, var kommen hjem til Danmark, sendte han strax Kejseren et Brev, hvori han rent ud beskyldte ham for at have sveget ham, nægtede ham al Lydighed og erklærede, at han ikke agtede at holde den Overenskomst, han havde sluttet med ham, eftersom han med Svig var bleven tvungen til at tage imod Vilkaar, som ingen dansk Konge endnu var gaaet ind paa. Da Knud krævede sin Ret, sagde han, at han udtrykkelig havde forbeholdt sig selv Kongsgaardene, saa det var kun Styrelsen af Sjællands Anliggender, han havde overladt ham. Da han saaledes brød Forliget, holdt Knud sig til Valdemar og beraabte sig paa, at han var gaaet i Borgen for det. Valdemar fandt nu, at det vilde være lige skammeligt at falde fra Kongen og at bryde den Borgen, han havde paataget sig, og at det vilde skade hans gode Navn og Rygte, hvilken af Delene han saa valgte. Han vilde derfor hellere have Overenskomsten ændret end brudt, og da Kongen mente, at han ikke kunde undvære Sjælland af Hensyn til den nødvendige Tilførsel af Levnedsmidler, foreslog han derfor, at han skulde give Knud et andet lige saa stort, indbringende og ærefuldt Len i Stedet. Det Forslag gik Kongen ind paa og gav ham et Len, der var fordelt i tre Landsdele, noget i Jylland, noget paa Sjælland og noget i Skaane, idet han gik ud fra, at det vilde svække hans Magt, at hans Len saaledes blev splittet. Knud forlangte atter, at Valdemar skulde gaa i Borgen for den ny Aftale, og Svend, der var ivrig efter at faa Overenskomsten sluttet, fik ham ligesom forrige Gang til modstræbende at gjøre det ved at erklære, at han hverken vilde tage ham eller Knud det ilde op, om de faldt fra ham, i Fald han brød Forliget. I Tillid til Valdemars Borgen tog Knud saa ivrig imod det Vilkaar, der bødes ham.

Da Svend nu ikke længer troede, at han havde nødig at frygte for Krig, forfaldt han til Hovmod, og da de fra Fædrene nedarvede Sæder og Skikke ikke syntes ham fine nok, indførte han, som om de var grove og plumpe, i deres Sted dem, der var i Brug hos Naboerne, kastede Vrag paa, hvad der var dansk, og efterlignede, hvad der var tysk. Han klædte sig paa Tysk, og for at ingen skulde misunde ham det, fik han sine Hirdmænd til at gjøre ligesaa, saa Kongens Gaard nu var fuld af pyntelige Junkere i Steden for som før af Folk, der førte sig paa Bondevis. Ja endogsaa for Maaltidernes Vedkommende forjog han den gamle Simpelhed, indførte udenlandske Lækerier og finere Bordskik, saa det var ikke blot i Henseende til Klædedragten, men ogsaa til Mad og Drikke, han indførte fine Moder. Ogsaa med Hensyn til Antagelse af Hirdmænd og Hofsinder gik han frem paa samme Vis, thi han tog Æresposterne fra de ædelbaarne og gav dem til Gjøglerne, fjernede udmærkede og berømmelige Mænd fra sig og omgav sig i deres Sted med en Flok kvindagtige Uslinger for ved saaledes at fornede Storfolk og ophøje Smaafolk at vise, hvor overmaade stor Magt og Myndighed han havde, og for at de, der kom til Velstand, skulde have Kongens Naade og ikke deres Byrd at takke derfor. Og han var ikke blot overmodig, men ogsaa gjerrig. Han gjorde sig Fordel af deres Død, som han havde beriget, og plyndrede de umyndige Børn, naar de mistede deres Forældre, holdt det ikke for en Skam og Skjændsel at bringe Børnene af dem, ved hvis Bistand han selv havde opnaaet Kongemagten, til Tiggerstaven. Selv Krigere, som han først havde gjort til rige Folk, styrtede han i den usleste Fattigdom, fordi han fortrød, hvad godt han havde gjort imod dem. Ja, den store Bekostning, hans mange forslugne Hirdmænd medførte, nødte ham endogsaa til at lægge større Tyngde paa Bønderne baade i Henseende til Hoveri og Skatter, saa medens han sørgede for, at hans Hirdmænd kunde leve i Overdaadighed, mistede han Almuens

Kjærlighed. Retstrætter, som hidtil var bleven afgjorte ved Ed, bestemte han derhos nu skulde afgjøres ved Tvekamp og Kraftprøver, saa at den Dom, der burde have været overladt til fornuftig Granskning af Sagen, nu udelukkende kom til at bero paa, om man havde øvet sine Legemskræfter mer eller mindre. Og for ikke i nogen Henseende at undlade at lægge sit Hovmod for Dagen holdt han det for uværdigt for en Mand i hans ophøjede Stilling at holde Ting paa den vante Vis, han lod haant om at staa paa lige Fod med Folket, naar han talte til det, men plejede at stige op paa et højere Stade og tale til Folket nedenfor, naar han skulde skifte Lov og Ret. Han laa ogsaa jævnlig i Strid med Ærkebiskoppen af Lund, hvorefter han dog havde større Fordel end Skade.

Da i de samme Dage Karl, Statholderen i Halland, var rejst ud af Landet, blev Kong Sverkers Søn Hans optændt af Elskov til Karls Hustru og til hans Søster, der var Enke. Betagen af deres Dejlighed røvede han dem og bortførte dem til Sverige for at tilfredsstille sin Lyst. Han skal have handlet saa skammeligt imod dem, at han tvang dem til at have Samleje med ham skiftevis hver anden Nat, og krænkede saaledes disse kyske Kvinder ved at øve den hæsligste Uterlighed imod dem uden Hensyn til, at den ene af dem var en gift Kone og den anden en ærbar Enke, saa lidet blueedes han ved at give sin Vellyst frit Spil. Til sidst, da baade hans Fader og Folket forbandede hans Udaad, sendte han dem hjem igjen. Svend besluttede at hævne denne Skjændselsgjerning paa hele det svenske Folk, som en Forsmædelse, der var tilføjet alle danske, idet han holdt for, at en offentlig Tort maatte man aftvætte i Fællesskab. Han blev imidlertid forhindret i dette sit Forsæt ved sit forestaaende Giftermaal, thi han var nylig bleven trolovet med en Datter af Hertug Konrad af Sachsen og skulde nu holde Bryllup med hende, saa af Hensyn hertil opsatte han Krigstoget. Folk skyldte for Resten med Urette hende for at raade og overtale Svend til at lægge sig efter udenlandske Sæder og indføre ny Skik i Landet.

Paa denne Tid kom den romerske Kardinal Nikolaus sejlende over Nordsøen op til Norge, som hidtil havde hørt under Ærkesædet i Lund, men som han nu gav Selvstyre, idet det fik sin egen Ærkebiskop. Han vilde ogsaa i Kraft af den Magt og Myndighed, Paven havde overdraget ham, gjøre det samme i Sverige, men da Svearne og Gøterne ikke kunde blive enige om, hvilken By og hvilken Mand de skulde betro denne store Værdighed til, lod han dem gaa glip af den tiltænkte Ære for deres Kivagtigheds Skyld og ansaa ikke disse Barbarer, der endnu var ganske ukyndige i Religionen, for værdige til at faa et kirkeligt Højsæde. Da han nu i Betragtning af Aarstiden ansaa det for farligt at rejse hjem til Søs, idet han var bange for at give sig ud paa en Vintersejlad, holdt han for, at det vilde være bekvemmest for ham at lægge Vejen over Danmark og besluttede derfor for at mildne den Vrede, han havde vakt dér ved at tilstaa Nordmændene en saadan Gunst, ogsaa at gjøre Danskerne noget til Behag. Han skrev da til Eskild og lovede ham en ny Værdighed, der var større end den, han havde mistet, idet han til Gjengjæld for det Tab, han havde lidt ved, at Norge var blevet unddraget hans Overhøjhed, skulde blive Sveriges Kirkefyrste. Eskild tog med Glæde imod dette Tilbud og bad ivrig Kardinalen om at besøge ham, og da han kom, overgav han Eskild Tegnene paa den svenske Ærkebispes værdighed og overlod til ham at give dem til den, Svearne og Gøterne blev enige om at vælge, hvorhos han bestemte, at enhver, der for Fremtiden valgtes til Ærkebiskop i Sverige, skulde modtage det fra Pavehoffet sendte Skrud af Ærkebispes i Lund og bestandig

staa under hans Overhøjhed. Han lovede at skaffe Pavehoffets Stadfæstelse af dette Tilsagn, og det faldt ham let nok, thi da han kom tilbage til Rom, døde Pave Eugenius, og han blev valgt til hans Eftermand, og som Kirkens Overhoved stadfæstede han saa, hvad han havde lovet i sin Egenskab af Pavens Sendemand. Dette vandt Hævd hos Efterkommerne, og lige til den Dag i Dag har man holdt sig til, hvad der da blev bestemt. Da Nikolaus havde udrettet dette, søgte han, inden han forlod Danmark, med romersk Kløgt at faa Svend, som stadig tænkte paa at paaføre Svenskerne Krig, til at opgive sit Forsæt, idet han forestillede ham, at Landet var vanskeligt at føre Krig i og Folket fattigt, saa der ingen Fordel var ved at sejre over det. Det vilde blive ham et overmaade bekosteligt Krigstog, der kun vilde give ringe Udbytte; inden han kunde komme til at kæmpe med Fjenden, havde han de vældige, vilde Fjælde at kriges med, og naar han saa endelig gik af med Sejren, var der kun et ringe og uanseligt Bytte at vinde. Tilsidst, da han ikke ved sine kloge Forestillinger kunde faa Kongen til at opgive sin taabelige Stædighed, spottede han ham overmaade vittig for hans Enfoldighed. Han sagde nemlig, at han bar sig ad som Edderkoppen, der med Fare for sit Liv trak Traadene til sit Væv ud af Indvoldene paa sig selv og saa ikke fangede andet end raadne Fluer og usselt Kryb; han lignede altsaa Kongen ved Edderkoppen, Krigen ved dens Væv og Sejren ved dens Fangst og viste saaledes Kongen, at han i sin Begjærlighed udtømte sine Kræfter for at vinde en ringe Ting og søgte sin Glæde i en Krig, han ingen Nytte kunde have af.

Da Kardinalen rejste, bekostede Svend, mere af Ærbødighed for hans høje Værdighed, end fordi han lagde sig hans Formaninger paa Sinde, hans Rejse lige til Rigets Grænse, og saa gav han sig igjen til at pønse paa den Krig, han alt før havde besluttet. Det var imidlertid snarere Begjærlighed efter at bemægtige sig Sverige, der opflammede ham, end krænket Blufærdighed eller Harme over den begaaede Misgjerning. Han mente nemlig, at Lejligheden var ham overmaade gunstig til at falde ind i Landet, dels fordi Sverker nu var en gammel Mand, som ikke duede til at føre Krig, dels fordi der nylig var opstaaet Splid imellem ham og Landsens Almue paa Grund af, at Bønderne havde dræbt Hans paa Tinge. Han nærede da ogsaa saa sikkert Haab om Sejr, at han, inden Krigen var begyndt, delte Svenskernes Land mellem sine Krigsfolk som Løn for deres Deltagelse i den. To af hans Stormænd yppede endogsaa heftig Kiv med hinanden, fordi de begge to var lige opsatte paa at faa den samme svenske Jomfru, men Kongen, som fandt, at det tilkom ham at give hende bort, lovede, at naar Sverige var indtaget, skulde den, der havde vist sig som den tapreste, faa hende, og ved dette Løfte fik han dem, der stredes om Elskovs Lyst, til paa det ivrigste at kappes i Tapperhed. Saa sikre var Danskerne paa, at de vilde underlægge sig Sverige.

Imidlertid sendte Sverker i sin Angst for Krig Gang efter Gang Sendemænd til Svend for at bede om Fred, men det hjalp ikke, hvilke Vilkaar han end tilbød ham. Da han saa indsaa, at det var spildt Umage, vilde han hverken møde ham i Marken, ruste sig eller opbyde nogen Hær, men tyede hen til ukjendte og afsides Steder og overlod hele Krigsførelsen til Svenskerne. For at undgaa de besværlige bugtede Omveje opsatte Svend imidlertid sit Krigstog, til Vinteren kom, for at kunne skyde Gjenvej over de islagte Sumpe, og da Vinterkulden kom ham til Hjælp, drog han ad den nærmeste Vej ind i Finveden, hvor han hærjede og brændte alle Vegne. Landsens Folk kom løbende og bad om Naade og overgav sig selv og Landet til ham, og de lod sig ikke engang nøje med saaledes at have underkastet

sig, men forsynede ham endogsaa med Levnedsmidler og viste ham al Villighed og Gjæstfrihed. Derpaa drog han ind i Värend, hvor han overalt fo'r frem med Ild og Sværd, thi Landsens Folk hverken satte sig til Modværge eller overgav sig, men baade Mænd og Kvinder søgte til alle Sider ud i utilgængelige Udørkener. Næsten overalt paa Markerne laa der høje Snedriver, og Kulden var saa haard, at diende Børn laa og frøs ihjel ved Brystet, medens Mødrene var nær ved at friste samme Skæbne og trykkede selv halvdøde de døde Børn i deres Favn. Danskerne, som ogsaa led ved dette barske Vejrlig, kunde ikke ligge i Lejr om Natten og ikke holde Vagt; nogle af dem tændte Baal, andre søgte under Tag, mere bange for den kolde Luft end for Sværd og Spyd, og tænkte mere paa at værge sig imod Kulden end imod Fjenderne. Värendsboerne var imidlertid opsatte paa at afskære Kongen Vejen for at faa ham til at slutte Fred med dem; de fældede Træerne i Skovene og spærrede de snævre Kløfter, han skulde igjennem, med Træstammer. Landet er nemlig rundt omkring opfyldt af saa høje Klipper, at man ikke uden ad store Omveje kan komme uden om dem. Denne deres Dristighed fik Kongen Nys om, medens han sad til Bords, og saa havde han ikke Taalmodighed til at bie, skjød Bordet til Side, sprang op paa sin Hest og bød sine Krigsfolk følge sig og sprængte i fuldt Firspring hen til Kløften, harmfuld over, at han skulde sinkes i sit Forehavende ved de lumpne Hindringer, en Flok Bønder lagde ham i Vejen. Da en af hans Mænd ved Navn Niels bad ham om at styre sin Vrede og undersøge Sagen nøjere, eftersom de dog ikke rigtig vidste, hvorledes den forholdt sig, svarede Kongen, at gifte Folk altid var mest bange af sig, hvorved han sigtede til, at Niels havde holdt Bryllup Dagen før Hæren brød op. Niels blev vred over den haanlige Maade, hvorpaa hans Raad var blevet afvist, og svarede, at han snart skulde gjøre, hvad Svend ikke turde, og gjengjældte altsaa den Beskyldning for Fejghed, Kongen havde udslynget imod ham, ved at lade ham vide, at han selv var ræd, og de Ord, hans Vrede saaledes lagde ham i Munden, var i Virkeligheden et Varsel om, at han snart skulde dø. Da de kom til Kløften, sprang Rytterne af Hestene, og skjønt de kun var slet rustede, fordi de havde haft saadant Hastværk med at komme af Sted, at de ikke ænsede Faren, begyndte de at storme løs paa Forskansningen, medens Bønderne, der var komne sammen for at forsvare den, raabte og skreg paa Fred. Niels, der var opsat paa ved ypperlige Manddomsgjerninger at aftvætte den Forsmædelse, Kongen havde tilføjet ham, for at det ikke skulde hedde sig, at det, at han var bleven gift, havde gjort det af med hans Tapperhed, stormede nu uden at ænse Faren løs paa Forhugningen for at komme over den, men Bønderne, der stod oppe paa den som paa en Mur og forsvarede den, gjennemborede hans Hoved med et Spyd, saa han maatte lade Livet. De andre, der prøvede paa det samme, blev drevne tilbage med Sten og Stager. Da Natten var ved at falde paa, gav Svend, som nu fortrød sit forhastede Angreb, Tegn til at holde inde med Kampen og slog Lejr tæt ved Forhugningen for næste Dag at tage Kampen op igjen med større Styrke og bedre forberedt. Fjenderne benyttede sig imidlertid af Natten til at tage Flugten, saa om Morgenen var der ingen, der gjorde ham Vejen stridig. Nu opgav Värendboerne Haabet om at kunne modstaa ham og underkastede sig. Da han nu saa', hvorledes alt gik efter ønske for ham, blev han saa overmodig af den Medgang, han havde, at han besluttede at brede sig over hele Sverige, men den overvættede stærke Kulde og den Svaghed, Hestene blev overfaldne af som Følge af de vanskelige Veje og Mangel paa Foder, hindrede hans Fremtrængen. De, som havde mistet

deres Heste og maatte gaa til Fods, lagde nu det, de havde at bære, paa deres Stalbrødres Heste, drev dem foran sig og gav sig uden Kongens Vidende paa Hjemvejen. Da det til sidst gik op for ham, at Hæren listede sig bort, kom han dens hemmelige Tilbagetog i Forkjøbet ved at give Krigsfolkene Lov til at drage hjem og begav sig selv strax ad en Gjenvej til Skaane. Karl haabede nu i Tillid til de Gisler, der var bleven stillet, at han frit og trygt kunde vende tilbage til Halland med sin Broder Knud. Da de næsten var komne til Grænsen dér, blev de budne til Gilde af Folkene i Finveden, som skjulte deres snedige Anslag under Gjæstevenskabs Maske, og de sad største Delen af Natten og svirede med dem. Da de var bleven mægtig drukne, fik de anvist Natteleje i en tom Lade tillige med deres Følge, som ogsaa havde sig en god Rus. Da de laa i den dybeste Søvn, stængede Finvedfolkene Dørene udvendig og stak Ild paa Laden. Største Delen af den var allerede brændt og næsten lagt i Aske, inden de drukne Mennesker mærkede noget til Heden. Omsider, da Ilden var ganske tæt ved dem, kom de da paa Benene og styrtede, nøgne som de var, til Dørene, men saa opdagede de, at de var lukkede udvendig fra. Ilden trængte paa derinde, og Fjenderne udenfor forment dem at komme ud. Den Ulykke, der var lige for Haanden, betog dem imidlertid Frygten for den, der kunde komme senere, og de ansaa den Fare, de i øjeblikket var stedte i, for værre end den, der ventede dem udenfor. Da Danskerne altsaa hellere vilde falde for Sværd end brænde op, stemte de sig af al Magt imod Dørene og sprængte Bommene, idet de ikke betænkte sig paa for at undfly én Fare at styrte sig i en anden. Nogle haabefulde unge Mennesker, som Karl havde optaget i sit Følge for Frændskabs Skyld, blev af disse Umennesker, der ikke havde Medlidenhed med deres unge Aar, under Haan og Spot nøgne til Skindet tvungne ned under Isen paa Nisaa, og der fandt de deres Død og Grav. Saaledes strandede dette store Tog paa nogle faa Bønders Svig.

Nogen Tid efter rejste Almuen i Skaane sig imod Høvidsmændene og stævnede væbnet til Ting i Arnedal. Hver Gang Folkene i denne Landsdel nemlig fandt de Byrder, der lagdes paa dem, for tunge, satte de sig altid med Magt til Modværg imod den Uret, de mente tilføjedes dem; naar Almuen dér synes, at dens Aag bliver den for tungt, plejer den saaledes altid at gribe til Vaaben for at værne om sin Frihed. Kongen var bange for, at disse Uroligheder skulde udvikle sig til større Forstyrrelser i Riget, og for at faa Bugt med dem drog han derfor fra Sjælland over til Skaane og indfandt sig i Tillid til den Krigsstyrke, han havde med, paa Bøndernes Ting. Selv mødte han vaabenløs frem, men havde nogle væbnede Ryttere med, for at det mere skulde se ud, som om han var bange for, at der skulde ske ham Overlast, end som om han havde i Sinde at indjage dem Skræk. Almuen gjorde med Vilje Plads for ham, og da han var kommen ind i Kredsen, overvældede de ham med en Mangfoldighed af svære Kæremaal og raabte og skreg saaledes, at han ikke kunde faa ørenlyd og komme til at forsvare sig. Da han slog ud med Haanden for at paabyde Hoben Stilhed, blev der kastet en Mængde Sten paa ham, i den Grad var Oprørernes Raseri flammet op til Haan og Foragt for hans kongelige Værdighed. Saa traadte Toke Signessøn, en Mand, som udmærkede sig baade ved ædel Byrd og ved Veltalenhed, og som var en at Kongens bedste Venner, frem midt iblandt Almuen, paabød Stilhed og fik ved sin myndige Veltalenhed Folk til at holde op med deres uforstandige Støjen, thi han lempede sin Tale saaledes, at han tilsyneladende med rene Ord gav Almuen Medhold, medens han i Virkeligheden talte Høvdingernes Sag, uden at

det dog rigtig gik op for dem. Da Bønderne igjen var dragne hver til sit, lod Kongen i sin Harme over den skammelige Tort, der var bleven tilføjet ham, adskillige Landsbyer afbrænde og hærjede næsten hele Skaane til Straf, fordi det havde gjort sig skyldigt i Majestætsforbrydelse. Ophavsmændene til Oprøret straffede han paa Livet eller berøvede dem deres Gods, idet han holdt for, at saadanne Urostiftere burde bøde med Hovedet eller miste alt, hvad de ejede og havde. Heller ikke Toke lod han gaa Ram forbi, skjønt hans Veltalenhed havde gjort ham saa god Nytte og hjulpet ham til at undgaa Bøndernes Forbitrelse; han paastod nemlig, at det var ham, der hemmelig havde ophidset Almuen imod ham. Saaledes skar han i sin Vrede, ophidset til det grummeste Raseri, Fjender og Venner over én Kam.

Denne Svends Fremfærd i Skaane gav atter Knud Haab og Mod til at vække ny Uroligheder, men særlig den Endrægtighed, der var imellem Svend og Valdemar, afholdt ham dog fra at vove Forsøget, thi han saa' godt, at lige saa forhadet Svend var, lige saa elsket var Valdemar, og at man bar over med hans Ugjerninger for dennes Dyders Skyld. Knuds Raadgivere mente ogsaa, at han burde se at faa Valdemar til at skille sig fra Svend, førend han yppede Krig med denne, og at han burde søge at vinde Valdemars Venskab ved at give sig i Svogerskab med ham. For at opnaa det holdt de, hver Gang de talte med Valdemar, med Vilje Lovtaler over Knuds Halvsøster Sofia for hendes overvættets store Dejlighed. Valdemar sagde, at Jomfruens Fattigdom var en Hindring for, at han kunde ægte hende, thi hendes Fader var en Russer, saa der var slet ingen Godser, hun skulde arve i Danmark. Skjønt han i sit stille Sind gav dem Ret, der vilde overtale ham til at gifte sig med Pigen, lod han, som om han lagde mere Vægt paa hendes Fattigdom end paa hendes Skjønhed. Da Knud imidlertid lovede at give hende en Tredjedel af hele sin Fædrearv i Medgift, trolovede han sig med hende og overdrog en gift Kvinde ved Navn Bodil at tage sig af hendes Opdragelse, indtil hun blev mandvoxen. Som Følge heraf blev Frændskabet imellem dem, som de saa længe ikke havde ænset, og som havde været brudt af ulykkesvangert Had, bragt paa Fode igjen med saa stor Oprigtighed, at ingen Skygge af det gamle Fjendskab, de selv eller deres Fædre havde næret til hinanden, formørkede det ny Venskab. Men jo oprigtigere dette blev, des mistænkeligere fandt Kongen det. Han passede i Stilhed paa dem, men turde ikke aabenlyst lægge sig ud med dem, fordi han indsaa, at største Delen af hans Magt var gaaet bort fra ham med Valdemar, paa hvis Lykke han ikke havde taget i Betænkning at støtte sin egen. Uagtet han derfor nærede Mistro til dem begge, lagde han Skjul derpaa for ikke at røbe det Had, han bar paa. De mærkede godt, at Kongen forstillede sig over for dem, og begjærede derfor Orlov for, som de sagde, at se til deres Godser i Sverige, og da de havde faaet den, drog de over til Kong Sverker dér, men i Virkeligheden var Knuds Ærind, at han vilde bejle til Sverkers Datter. Sverker tog saa venlig imod dem, at han i Haab om det tilkommende Svogerskab tilbød at gjøre dem til sine Arvinger med Forbigaaelse af sine egne Børn, hvad enten det nu var hans Sønners Uduelighed eller den udmærkede Bejlers høje Byrd, der drev ham dertil. Da de kom tilbage til Danmark, viste Kongen dem endnu mere Uvilje, fordi de havde sluttet Venskab med hans Fjende. Knud drog til Jylland og Valdemar til Ringsted, men Svend fulgte over Hals og Hoved efter ham did, og da han havde truffet ham, overfusede han ham længe med Skjældsord og Bebrejdelser for Troloshed og Forræderi. Da Valdemar nægtede sig skyldig, kom han frem med et Brev, han selv havde sat sammen, og som med Forsæt var uden Underskrift; det, sagde han, havde han

faaet fra sine Venner, og deri stod, at han og Knud havde sluttet Forbund med Sverker. Skjønt Valdemar ellers var alt andet end let til at blive vred, blev han over al Maade opbragt over dette løgnagtige Paafund og betænkte sig ikke paa at give sit Hjærte Luft og skjælde Kongen Huden fuld. Beskyldningen for Troløshed gav han ham igjen og brød sig ikke længer om at forsvare sig, men blot om at give ham onde Ord; de udmærkede Bedrifter, han havde udført, og de Besværligheder, han havde paataget sig for ham, blev han nu lønnet for med Løgn og Sladder, sagde han. Kongen blev saa forbitret over det Frisprog, han førte, at han vilde have ladet ham gribe, hvis hans Hirdmænd ikke havde undslaaet sig derfor, thi de holdt meget mere af ham end af Kongen. Senere kærede Valdemar i Jylland over den Tort, Svend havde gjort ham, og skaffede ham derved mange Fjender paa Halsen. Han sejlede sammen med Knud over til Sjælland med hele den jydske Flaade, ikke fordi det var hans Agt at paaføre Kongen Krig, men for ved nye Bestemmelser bedre at sikre sig imod Troløshed fra ham for Fremtiden. Svend mødte dem med et Følge af væbnede Mænd ved Sundby, en Landsby, der ligger ved Havet, og her forhandlede de hele Dagen. Omsider kom de til Enighed, og ved Sengetid vendte Kongen tilbage til Roskilde.

Imidlertid kom der Tidende om, at Venderne var komne til det østlige Sjælland med en usædvanlig stor Flaade. Da de allerede tidligere havde hærjet alle Markerne, gik de alle de Steder forbi, hvor der intet Bytte var at faa, og agtede at overrumple Roskilde. De undlod at stikke Ild paa Husene, for at Røgen ikke skulde røbe dem. De var i sig selv dristige nok, og nu havde de oven i Kjøbet af deres Spejdere hørt, at alt var stille i Byen, og at Kongen var langt borte. Da de havde faaet den Besked, lod de altsaa Markerne i Fred og skyndte sig af alle Kræfter ad Byen til, ja nogle af dem, som havde raskere Heste end de andre, var allerede naaet ind til Forstaden og var tæt ved Byens Porte. Kongen, som sov fast, fordi han havde vaaget en Del af Natten, fik saa sent Bud om den Fare, der var paa Færde, at der ikke var Tid nok til at træffe Forberedelser til at afværge den. Den første af Danskerne, der kom i Kast med Fjenden, fordi han havde en overmaade rask Hest, var en meget dygtig Rytter, der hed Radulf. Da han var ene, maatte han betjene sig af sin Færdighed, idet han snart undgik Fjenderne og snart satte efter dem. Hver Gang han kom ind paa udyrket Jord, havde han vanskeligere ved at komme af Sted paa Grund af sin tunge Rustning, medens Venderne, som ingen Rustning havde, frit kunde tumle deres rappe Heste. Da han mærkede det, besluttede han mere at stole paa sin Hests Kræfter end paa dens Hurtighed og begyndte derfor med Forsæt at ride ind paa de dyrkede Marker, hvor Vendernes Heste, der ikke var synderlig stærke, ikke kunde hamle op med hans i at bane sig Vej gjennem Kornet. Idet han altsaa magede det saa, at det ikke længer kom an paa Hestenes Behændighed, men paa deres Styrke, kunde hans Forfølgere ikke indhente ham, thi det tætte Korn hindrede mere deres svagere end hans kraftige Dyr i at løbe. Da de spurgte ham, hvem han var, svarede han, at han var Kjøbmand, og da de videre spurgte, hvilke Varer han førte, svarede han, at han handlede med Vaaben, som han plejede at tuske bort for Heste, og at han havde faaet den, han red paa, paa den Maade. Da de fremdeles spurgte, om Kongen var i Roskilde, svarede han Ja, og da de sagde, at han jo nylig var draget af Byen for at tale med sine Frænder, sagde han, at han ganske vist var draget af Byen, men var kommen tilbage, men det troede de ikke var sandt, fordi det ikke stemte med, hvad deres Spejdere havde sagt. Grunden til, at Radulf

holdt det for rigtigst at sige Sandheden angaaende Kongens Opholdssted, var netop, at han mente, at naar han sagde, hvad sandt var, vilde Fjenderne tro det modsatte. Imidlertid kom de kongelige Ryttere alt efter som de var rappe og modige til, ud til Radulf og sluttede sig sammen i en samlet Trop, som strax vilde have angrebet Fjenden, hvis ikke Radulf i Betragtning af, at de var saa faa, havde fundet det raadeligst at vente, til deres Stalbrødre kom dem til Undsætning, saa visse var disse Mænd paa Sejren, fordi de stadig havde haft Lykken med sig i Krig. Venderne kaldte nu dem af deres Stalbrødre, der var ude paa Plyndring, tilbage for at slaas, men saa snart Radulf af Støvskeyen, der rejste sig, skjønnede, at Kongen var nær, angreb han dem i Tillid til den Undsætning, der var undervejs. Vendernes Fodfolk blev hugget ned og flygtede, men deres Ryttere, som havde sluttet sig sammen i en samlet Skare, gav sig først paa Skrømt paa Flugt, men da Kongen truede dem i Ryggen, og de saa', hvor faa Ryttere han havde, gjorde de omkring og jog ham paa Flugt. Radulf holdt nu inde med Blodbadet paa Fodfolkene, angreb de vendiske Ryttere med sine Folk og nødte dem til for Alvor at fly over Hals og Hoved, men omsider opgav han at forfølge dem yderligere, fordi deres Heste var saa raske, sluttede sig til Kongens Rytterskare og gav sig igjen til at hugge løs paa Fodfolkene. Saa opsatte var de flygtende endnu paa at plyndre, at de, medens de rendte af Sted, flaaede Huderne af Faarene, de havde dræbt. Hvor maa de Mennesker dog ikke have været havesyge, eftersom de, medens de var stede i den yderste Fare og havde kastet deres Vaaben, ikke kunde bekvemme sig til for at bjærge sig at give Slip paa et usselt Bytte, der blot hindrede dem i deres Flugt! Nogle faa af dem naaede ned til Strandbredden og svømmede ud til deres Skibe, nogle, som alt for hidsige søgte Frelse i Flugten, rendte blinde af Rædsel ud i Vandet og druknede i Massevis, saa det Liv, de var saa opsatte paa at bjærge for Fjendernes Vaaben, maatte de lade i Havets Bølger. Imidlertid søgte de vendiske Ryttere, idet de sprængte frem som fra et Baghold, ved Overrumpling at fravryste Kongen Sejren, saa Danskerne, der troede, at Kampen var til Ende, maatte til at slaas igjen. Deres Tapperhed fik Bugt med Venderne, som over Hals og Hoved gav sig paa Flugt og var saa ivrige efter at komme i Sikkerhed for Fjendernes Sværd, at de i kvindagtig Angst med deres Heste satte ud over en Klint og omkom, saa de med lemlæstede Legemer maatte lade Livet imellem Stenene, medens de ikke havde haft Mod nok til at vove det i Kampen. Saa stort var Blodbadet, Danskerne havde anrettet, at der knapt var Folk nok til at ro Skibene bort.

Paa den Tid stod, som Følge af, at Sørøveriet havde taget saa stærkt Overhaand, alle Landsbyer i den østlige Del af Jylland forladte, fra Vendsyssel helt ned til Ejderen, og Markerne laa udyrkede hen. Den østlige og sydlige Del af Sjælland laa ogsaa gold og øde hen, thi Bønder var der ingen af, og Sørøverne holdt til dér, som om de var hjemme. Paa Fyn var der ogsaa kun faa Indbyggere tilbage. Falstringerne, hvis Tapperhed er større end deres Land, bødede ved Kjækhed paa Landets Lidenhed, thi de vilde ikke vide af at betale Fjenden Skat, men holdt ham borte med det gode eller med Magt. Laaland, som dog er større end Falster, skaffede sig derimod Fred ved at betale for den. Resten af øerne laa øde hen. Man stolede hverken paa Vaaben eller Byer, men spærrede Bugter og Vige med lange Pæle og Bomme, for at Sørøverne ikke skulde kunne lægge derind. Da Kongen nu skjønnede, at det gik ned ad Bakke med Riget, og at det allerede næsten var ødelagt, men at han ikke med egne Kræfter mægtede at forsvare det imod Sørøverne, mente han, at det klogeste, han

kunde gjøre, var for Penge at kjøbe sig Hjælp imod Venderne af Hertug Henrik, som paa den Tid var overmaade mægtig. Han lovede ham tre Tusind Mark Sølv som Løn for hans Hjælp og skaffede Pengene til Veje ved en offentlig Indsamling. Da Henrik, hvis Venskab ikke var saa nyttigt som let til Fals, havde faaet Pengene, viste han sig imidlertid kun lidet ordholdende med Hensyn til, hvad han havde lovet, hvad enten det nu var, fordi han ikke vilde, eller fordi han ikke kunde. Saaledes opnaaede Kongen ikke Fred, men føjede, medens han søgte at sørge for Landets Tarv, blot Vanære til den Elendighed, det var stedt i. Herover harmedes Landsens Almue endnu stærkere paa ham, idet de holdt for, at det var en Skam at søge Fred ved at kjøbe sig den til i Steden for at skaffe sig den med Vaabenmagt, og at hele Landet var blevet holdt for Nar ved den Fejl, Kongen havde begaaet.

Da Svend nu mistvivlede om at kunne afhjælpe Ulykken, opgav han at afværge de Farer, der truede fra Sørøverne, og gav sig i Steden derfor til at lægge Vind paa at sikre sig imod Landets egne Børn. Hans Mistanke vaagnede paa ny, og han pønsede paa at overrumple Valdemar i den Tanke, at naar han fik skilt sig af med den ene af dem, der voldte ham saa meget Besvær, vilde han lettere kunne tage det op med den anden. Da han mente, at han lettere kunde udføre sit Forsæt med List end med Magt, gav han sig paa Rejse til sin Svigerfader Konrad under Paaskud af, at han vilde kræve sin Hustrus Medgift, og blandt dem, han valgte til at ledsage sig, var ogsaa Valdemar, dels fordi han ikke fandt det sikkert at lade ham blive hjemme, og dels fordi han vilde, at Konrad skulde holde ham i Fængsel. Valdemar, som fra adskillige af sine Venner havde faaet Breve om den Svig, Kongen pønsede paa, bebrejdede ham, da han kom til Slesvig, med rene Ord hans Troløshed og mindede ham derhos om, hvor tro og tappert han havde tjent ham. Da Kongen nægtede at have ondt i Sinde imod ham, viste han ham Brevene, han havde modtaget, men Underskrifterne havde han skaaret af. Han bad ham dernæst huske paa, at de ypperste af hans Krigsmænd havde han skaffet ham, at han for hans Skyld ikke havde skaanet sig, men faaet svære Saar, og at han bestandig havde haft den største Andel i de Sejre, Kongen havde vundet, og nu, klagede han, blev han til Tak for sine store og gode Gjerninger lønnet med Svig og Falskhed. Han lovede ikke desto mindre at følge med ham, men det skulde han vide, sagde han, at hvis han fik sit svigefulde Anslag udført, var det sin Ondskab og ikke sin Kløgt, han kunde takke derfor. Svend søgte at fjærne hans Mistanke ved i højeste Grad at forstille sig, thi selv saa stor en Troskab kunde ikke faa ham til at opgive sit troløse Forsæt. Det stod uigjenkaldelig fast for ham, at han vilde bringe det til Udførelse, og saaledes kom han til Stade, hvor han gjæstede Ærkebiskop Hartvig af Bremen. Han bad denne om at give ham en Mand med, der kunde vise ham Vej paa Resten af Rejsen, men det vilde Ærkebispen ikke, og han fik derfor Valdemar, som han vidste var hans meget gode Ven, til at bede ham derom. Ærkebispen kaldte nu Valdemar afsides og aabenbarede ham, hvad Kongen pønsede paa; han havde med velberaad Hu sagt Nej til hans Anmodning, fordi han skjønnede, at det vilde blive til Valdemars Skade, om han opfyldte den. For at det imidlertid skulde se ud, som om han gjærne vilde tjene Kongen, lod han, som om det ikke stod i hans Magt, men opfordrede ham til at henvende sig om Ledsagelse til Henrik, som baade var mægtigere og højere paa Straa end han, saa skulde de alle tre, han selv og Svend og Valdemar, sende Bud til ham og anmode ham derom. Da Henrik havde hørt, hvad Sendemændene havde at forebringe, skjønnede han, at Kongen

pønsede paa Svig, og vilde redde Valdemar, hvorfor han svarede, at det ingen Nytte var til, at Svend bad ham om, hvad han lettere kunde opnaa ved at henvende sig til sin Svigerfader. Derpaa tog han Valdemars Sendemand til Side og fortalte ham, hvor stor Fortræd det kunde volde hans Herre, om han opfyldte hans Begjæring, og at han, hvis han ikke vendte om, vilde udsætte sig for det værste, naar han kom til Konrad. Svends Sendemand drog nu, efter at de to andre havde givet sig paa Vej til Stade igjen, til Konrad, hvem han meddelte, at Kongen havde nogle af sine Frænder mistænkte; der havde før været Fjendskab imellem dem, men nu havde de indgaaet Svogerskab og forligt sig. Den ene af dem havde han ved Svig faaet med i sit Følge, og nu vilde han gjærne have, at han skulde holde ham i Fangenskab, fordi han ellers var bange for, at han skulde gjøre Oprør. Derhos bad han om en Mand, der kunde ledsage dem og vise dem Vej, saa de kunde fortsætte Rejsen til ham. Da Konrad nu spurgte, paa hvilke Vilkaar denne Kongens Fjende var fulgt med ham, svarede han, at han var fulgt med ham paa Tro og Love, hvorpaa Konrad forbandede Svends Anslag og sagde, at det ikke sømmede sig for ham nu, han var en gammel Mand, at gaa ind paa, hvad han fra sin Ungdom af havde skyet, thi det var i Sandhed skjændigt om en gammel Mand, der altid havde været et Mønster paa Retskaffenhed, nu vilde række Haanden til Svig, og i sit Livs Aften sætte en Plet paa sig, som han hidtil havde varet sig for. Han vilde hellere se sin Svigersøn, sin Datter og det Barn, hun havde født ham, dingle i Galgen end paa sine gamle Dage besmitte det Ry for Ærlighed og Oprigtighed, han havde bevaret i saa mange Aar, ved at begaa en Skjændselsgjerning og paa den ugudeligste Maade hjælpe en anden til at sætte hans forræderske Anslag i Værk. Hvis hans Svigersøn uden Svig aabenlyst vilde fejde paa dem, han var bange for, sagde han, kun i saa Tilfælde skulde han finde ham rede til at yde ham Hjælp. Da Svend fik den Besked, skammede han sig, og da den Vejviser, han havde begjæret til Fortsættelse af Rejsen, var blevet ham nægtet, rejste han hjem igjen til Danmark.

En stakket Stund efter drog Svend fra Sjælland hemmelig over til Fyn i Haab om at kunne overrumple og gribe Knud og Valdemar, der opholdt sig i Viborg. Da hans Svig blev opdaget, sendte han Bud til dem, at han var kommen for at tale med dem og ikke for at angribe dem, saa de maatte endelig opgive deres ugrundede Mistanke. Da de i Forvejen havde faaet Nys om hans Svig, idet de havde ladet udspejde, hvad han havde i Sinde imod dem, og ikke længer stolede paa hans Løfter, fik de imidlertid Jyderne til at kaare dem til Konger. Kongen samlede nu sine Krigsfolk paa Slottet i Odense, hvor han just paa den Tid opholdt sig, og gav sig til nøje at spørge dem ud, snart enkeltvis, snart alle paa én Gang, om hvad Troskab han kunde vente sig af dem i den Krig, der nu var for Haanden. Skjønt de ivrig svarede, at han kunde stole paa dem, vilde han ikke lade sig nøje med et slet og ret Løfte, men forlangte, at de skulde bekræfte det med Ed. Da de skulde til at nyde Sakramentet, gik Sune, hvad enten det nu var den Kjærlighed, han fra gammel Tid af nærede til Valdemar, eller Harme over den Uret, han selv havde lidt, der drev ham, ene ud af Slottet. Der blev sendt Folk ud efter ham for at kalde ham tilbage, og de spurgte, hvorfor han saa pludselig gik sin Vej. Da han blev opfordret til at vende om, beklagede han sig over, at hans Fædrenegaard var bleven taget fra ham. Kongen lovede, at han skulde faa den tilbage, men Sune svarede, at den Retfærdighed kom sent, og at han ikke nu, da Lykken gik Kongen imod, vilde tage imod, hvad han havde sveget ham for, da Lykken var med ham. Derfor betænkte han sig da ikke paa ene at gaa over til det

stærkeste Parti og efter en fornuftig Beslutning at falde fra den Konge, der havde forurettet ham. Han havde derfor god og gyldig Grund til sit Frafald og søgte strax til Valdemar, til hvem han var knyttet med Venskabs Baand fra sin Faders og Farfaders Dage.

Da Svend, efter at hans Folk havde svoret ham Troskab, var vendt tilbage til Sjælland, blev han snart angrebet af sine Medbejlere med den jydsk Flaade. Han opholdt sig da i Roskilde, hvorhen han stævnedes den tit omtalte Ærkebiskop Eskild med den skaanske Hær. Da de var komne, spurgte han Peder Thorstensøn, som han altid plejede at raadføre sig med, hvorledes han bedst skulde tage Vare paa sine Sager. Denne Peder Thorstensøn skal en Gang, da Kongen spurgte ham til Raads om, hvorledes han bedst skulde sikre sin Trone, have svaret, at enten burde han vise sig særlig naadig imod Adel og Almue for at sikre sig imod sine Medbejlere, eller ogsaa maatte han se at tækkes sine Frænder og finde sig i, at de var de virkelige Konger, medens han selv nøjedes med Kongenavnet; ét af to maatte han gjøre, ellers var der ingen Tvivl om, at han ikke vilde faa lang Tid at være Konge i. Kongen fulgte imidlertid ikke dette gode Raad og tog ikke det skyldige Hensyn til sin Vens vise Svar, men betragtede hans gavnlige Formaninger som taabelig Snak, ja, han blev i den Grad optændt af Vrede, at han helt tabte Besindelsen og ikke kunde dy sig for at give sin Forbitrelse Luft ved at sige med en dyr Ed, at saa længe han havde et eneste Skjold tilovers, vilde han bruge det imod ham. Hertil svarede Peder: "Jeg har altid baaret mit Skjold for dig, men jeg er bange for, at det ikke vil vare længe, før du faar alle dine Skjolde nødig". Kongen, som troede, det var Havesyge, der talte ud af ham, spurgte, om han ikke havde faaet nok endnu, hvortil han svarede, at nok havde han faaet, men han var bange for, at han ikke fik Lov til i Ro at fordøje, hvad han havde faaet. Da Kongen nu endelig spurgte ham, hvad han skulde gjøre, raadede han ham til at drage over til Skaane, Folkene dér var mere til at stole paa, paa Sjælland havde han flere Fjender end Venner; Jyderne vilde ogsaa betænke sig paa at forfølge ham der over, for de rystede endnu ved Mindet om Slaget ved Fodevig, men kom de til Skaane før han, vilde de samle Landsens Folk dér imod ham; forsømte han at drage over til dem, tvivlede han ikke om, at de vilde falde fra ham og gaa over til hans Medbejlere. Svend sagde, at Peder vist vilde have været af en anden Mening, hvis han ikke havde kunnet gjøre sig Haab om, at Valdemar vilde spare hans Hus og Hjem, fordi han var hans Frillesøns Fosterfader, men hvis de overlod Fjenden Landet, vilde de andre Folks Gods ikke være sikkert, da de jo ikke stod i noget særligt Venskabsforhold til Valdemar. Saaledes kastede han Vrag paa Peders Raad, fulgte sit eget Hoved og besluttede at bie paa Fjenden i Roskilde. Da der blev knap Tid paa Levnedsmidler, solgte han adskillige af de kongelige Godser for at skaffe Føde til sine Folk. Da det omsider, efter at han havde brugt Pengene for mange Godser, saa ud til, at han vilde blive nødt til at lade sin Hær gaa fra hinanden, fordi den kostede ham alt for meget, fandt Eskild, som forudsaa et almindeligt Frafald, paa en List, hvorved han vendte den truende Fare til sin Fordel. Han betingede sig nemlig først i al Hemmelighed hos Fjenderne en stor Sum Penge som Løn for, at han faldt fra Svend, og strax efter gik han med Skaaningerne til Kongen og klagede over, at det var saa knapt med Levnedsmidler, bad ham sende dem bort, som han ikke kunde underholde, saa meget mere som de jo vilde komme til at forsynde sig imod Frændskab og Venskab, naar de skulde slaas med dem af deres Landsmænd og paarørende, Fjenden vilde stille i Marken imod dem. Efter at have sagt dette forlod han, som om han

derved havde givet en skjellig Grund for sit Frafald, Kongeborgen med de skaanske Krigsfolk. Kongen sagde, at han havde fortjent at bøde med sit Hoved for sit Frafald, men hans Raadgivere fik dog ved deres forstandige Forestillinger Bugt med hans rasende Forbitrelse, idet de foreholdt ham, at det ikke gik an at begynde den forestaaende Krig med en Forbrydelse og Helligbrøde. Da allerede største Delen af Hæren nu var rømt, pønsede Kongen paa Flugt og begav sig i stor Hast paa Vejen ad Falster til med Resten af Krigsfolkene, uden at selv hans Raadgivere havde nogen Anelse om, hvad hans Mening var med at fjærne sig saa langt fra Byen. Da det gik op for Krigsfolkene, at det var Flugt, han tænkte paa, bad de ham om dog ikke at give tabt, før han havde holdt Slag, og lovede ham Sejr, hvis han vendte om. De sagde derhos, at han burde vide, at de var Krigere, som tit med en lille Skare havde overvundet store fjendtlige Hære, og at han ikke burde være bange, fordi de kun var faa, eftersom han saa mange Gange havde set dem sejre. Det vildee ogsaa være den største Skam og Skjændsel at give sig paa Flugt, før end de havde kæmpet, og frivillig overlade Sejren til en Fjende, de kunde overvinde, og hvis Styrke ikke saa meget beroede paa hans egne Kræfter som paa, at andre var bange for dem. De lagde ham derhos paa Sinde, at han ikke fra at have været en tapper Konge maatte blive til en fejs Rømningsmand, der forlod sine Folk, og at han ikke med én Flugts Vanære maatte sætte en Plet paa alle sine mange Sejre. Da de ikke kunde faa ham til at opgive sit faste Forsæt, overvældede de ham med bitre Smædeord, nøjedes ikke med at bebrejde ham hans skammelige Flugt, men føjede Forbandelser til Forhaanelsen. Derpaa opmuntrede de hverandre og besluttede at byde Fjenden Slag, de mente nemlig, at naar Fjenden i sin Iver efter at forfølge dem stormede frem i spredte Flokke og uden Orden, vilde det være en let Sag for faa at faa Bugt med de enkelte som Følge af Forfølgelsen adskilte Hobe. Vaaben og Heste havde de desuden nok af, og det kunde ingen Skade gjøre saa mange Mænd, at én fejs Høvidsmand var løbet sin Vej. Saaledes opflammede de hinandens Mod og brændte af Begjærlighed efter ved Krigermod at aftvætte den Vanære, Kongen saa skammelig havde paaført dem. De biede længe paa Fjenden uden at se noget til ham, thi Jyderne troede, at Svends Tilbagetog var en Krigslist, og holdt det derfor af Frygt for Baghold for raadeligst at rykke langsomt frem. Omsider opfordrede Peder dem til at opløse Hæren og se at frelse sig hjem hver til sit, thi det var overmaade taabeligt, sagde han, at holde Slag, naar man ingen Høvding havde. Sjællænderne, som jo selv var hjemme, forsynede da de andre med Vejvisere og Levnedsmidler, og alle de mange Mennesker naaede lykkelig og vel hjem. De fleste af dem gik siden over til Knud og Valdemar og skaffede sig derved Fred, thi de svor Kongerne Huldskab og Troskab og søgte ved Lydighed at vinde deres Gunst. Ulv og Thorbjørn udmærkede sig derimod ved deres Troskab imod Svend; de ansaa det for en Skam at opnaa Tilgivelse paa den Maade og blev grebne i deres Hus og sendt i Fangenskab til Kong Sverker, thi de vilde hellere saaledes leve i Udlændighed end underkaste sig Fjenden; saa herlig var deres Standhaftighed, at de ansaa det for en større Ære at bære Lænker end at købe sig Friheden ved Frafald.

Efter at Svend havde tilbragt tre Aar i Landflygtighed hos sin Svigerfader, døde denne, og han stillede da Sachsernes Hertug Henrik Gisler og lovede ham en stor Sum Penge, hvis han kunde hjælpe ham til Riget igjen. Hertugen gik ind derpaa for den tilbudne Betaling, rykkede op til Danevirke med en stor Hær, slap igjennem ved at bestikke Portvogteren og belejrede

derpaa Slesvig, som han brandskattede. Ærkebiskop Hartvig af Bremen, der næst efter Henrik var Mester for dette Tog, sagde ved den Lejlighed, at han, som havde aabnet Porten for dem, havde fortjent at hænges med Pengene, han havde faaet derfor, ved Siden af sig, for at andre kunde skræmmes fra at begaa en saadan Ugjerning, naar de saa' Forræderen og den Betaling, han havde faaet for sit Forræderi, hænge i den samme Strikke. Dér plyndrede Svend en udenlandsk Flaade og tog en Mængde russiske Varer, som han gav Krigsfolkene som Sold, hvorved han ikke blot for Fremtiden holdt de mange Udlændinge borte, men ogsaa bevirkede, at den prægtige Kjøbing sank ned til en lille, uanselig Landsby. Sachserne drog uden at møde nogen Modstand igjennem det af Indbyggerne forladte Land, og jo længere de rykkede frem, des tøjlesløser blev de. Sønderjyderne var nemlig af Frygt for, at de var for faatallige, flygtet op i Nørrejylland, der var folkerigere, men under Skin af Flugt belavede de sig paa at tage Kampen op, og de, som tidligere havde lovet Svend Hjælp, vilde ingen Bistand yde ham, da han kom med fremmede Krigsfolk, for at de ikke skulde faa Ord for at have hjulpet en udenlandsk Krigsmagt imod deres Fædreland.

Omtrent ved denne Tid blev Kong Sverker en Nat, da han laa og sov, dræbt af sin Kammersvend. Denne Forbrydelse straffede Himlen lige saa hurtig som retfærdig, thi kort efter maatte Magnus, som af lønlig Attraa efter at blive Konge havde faaet Svenden til at begaa dette Mord, bøde med Livet for sin skjændige Underfundighed; han faldt nemlig i et Slag, han holdt med Sverkens Søn Karl, som han ogsaa var opsat paa at skille ved Kronen, efter at han først havde berøvet ham hans Fader. Knud blev nu nødt til at drage til Højsverige for at trøste sin Moder. Imidlertid begav Valdemar, som paa Sjælland havde faaet Tidende om den Forstyrrelse, Tyskerne anrettede i Jylland, sig skyndsomst derover, men lod sin jævnaldrende og Diebroder Absalon vende tilbage med Paalæg om at faa Knud til at skynde sig over til ham, saa snart han kom tilbage fra Sverige. Saa meget havde det at have ham iblandt sig at sige for Jyderne, at de tapre blev endnu taprere, og at de fejge og sløve fik Mod til at gribe til Vaaben for Fædrelandet. Han sendte hemmelig Bud til en fornem Sachser ved Navn Henrik, som han alt for nogen Tid siden var kommen i Svogerskab med, idet Henrik havde faaet en Frænke af ham til Ægte, og bad ham indstændig for gammelt Venskabs Skyld om at egge sine Stalbrødre til at rykke frem og paa enhver mulig Maade søge at faa Hertugen til at lade være at drage hjem, da han snart vilde gaa imod ham med sin Hær. Saa stor Tillid indgjød saavel hans Krigsfolks Mængde som deres Ivrighed ham.

Da Knud i Sverige fik Bud om, hvad der var paa Færde, begav han sig med et udsøgt Følge til Sjælland og vilde uopholdelig give sig paa Vej til Jylland. Da han imidlertid af et vældigt Stormvejr blev forhindret i at sejle derover, udsprede Soldaterne, som var kjede af at vente, et Rygte om, at Valdemar havde sluttet Fred med Fjenden, hvilket de foregav nylig at have hørt af en Bonde. Da dette falske Rygte kom Knud for øre, bebrejdede han dem, at de kunde være utaknemlige nok til at tale saa utilbørlig om den Mand, der vovede sit eget Liv ved at gaa imod den Fare, der truede dem alle, og opfordrede dem til, hvis de ikke vilde lovprise Valdemar, som han havde fortjent, i alt Fald at holde deres Tunger saa meget i Tømme, at de ikke kom med uværdige Bagvaskelser imod ham. Esbern, Skjalm Hvides Sønnesøn, som var Valdemars saare gode Ven, fordi de i deres Barndom var bleven opfostrede sammen, bød sig ene til at sejle over og skaffe Knud Besked om, hvorlunde Sagerne stod i Jylland, og han kom

lykkelig og vel fra denne dristige og farefulde Rejse, paa hvilken han maatte ro sig frem i stadig Kamp med de rasende Elementer. Imidlertid fik Sachserne Kundskab om, at hele Jyllands Stridsmagt havde samlet sig om Valdemar, og at Fjenden var saa talrig, at de ikke kunde tage en Kamp op med ham uden at udsætte sig for Fare og Nederlag. I sin Forfærdelse over dette Rygte begyndte Hertugen ligesom for Spøg at udfritte Henrik om, hvor hans Smaakonge var, eftersom han vidste, at der som Følge af Svogerskabet var stort Venskab imellem ham og Valdemar. Henrik svarede, at han tænkte paa at skjule sig i ørkener og deslige Steder. Da Hertugen mærkede, at han drev Gjæk med ham, lod han sin forstilt skjemtefulde Maade at spørge paa fare og bad ham alvorlig og indtrængende om at sige, hvad han vidste. Da han ikke vilde til det og stadig tav med, hvad der var blevet ham betroet, besvor han ham ved den Troskab, han var det romerske Rige skyldig, at komme det Anslag, han vidste, Fjenden pønsede paa, i Forkjøbet ved at røbe det og ikke fortie, hvad der kunde blive hans Landsmænd til Fortræd, og den Opfordring kunde Henrik ikke modstaa. Han sagde da, at det var sandt, hvad Rygtet havde fortalt; der forestod et Slag, som de aldrig før havde oplevet Mage til, og som de, der slap levende fra det, bestandig vilde mindes og fortælle om. Denne Henriks Meddelelse indjog alle den største Skræk, men da de spurgte ham, om de skulde oppebie Fjenden, opmuntrede han dem alle til modig at tage imod Slaget, og saaledes delte han sin Troskab imellem sin Vens Bønner og Hertugens Befaling, idet han hverken tilsidesatte Hensynet til, hvad hin havde bedt ham om, eller fortav, hvad der angik dennes Velfærd. Saa stor var imidlertid alles Frygt, at de forkastede hans Raad, og Krigsfolkene, der var opsatte paa at vende om, benyttede Aarstiden som Paaskud. De sagde nemlig, at da Foraaret stundede til, var de nødt til at drage hjem, da der vilde blive knap Tid paa Fisk, saa de ikke kunde holde Fasten, som de burde. Men at det, de saaledes anførte, Mangel paa de nødvendige Levnedsmidler, kun var et Paaskud, hvorved de besmykkede deres Fejghed med Religionens Navn, kom aabenlyst for Dagen ved den Maade, hvorpaa de drog bort, thi den Vej, de havde været et halvt Aar om, da de kom, tilbagelagde de nu i tre Dage, og de efterlod sig i deres overvættets Iver efter at komme hurtig af Sted en Mængde Tros og andet, der kunde sinke dem. Samtidig vendte Esbern tilbage og friede ved det sikre Budskab om, hvorlunde Sagerne stod, Knud fra den store Tvivlraadighed og Bekymring, hvori han havde været stedt. Kort efter anrettede Venderne saa stort et Mandefald paa Fyn, at denne Landsdel, hvis den havde lidt saadant et Nederlag til, vilde være kommen til at ligge helt udyrket hen og ikke blot være bleven haardt medtagen, men fuldstændig ødelagt.

Svend lod sig imidlertid ikke nøje med én Gang at have bedet Sachserne om Hjælp, men begav sig atter til Henrik og fik udvirket, at Venderne, der stod under hans Herredømme, skulde føre ham over til Danmark. Paa deres Flaade sejlede han til Fyn, hvor Landsens Folk tog gladelig imod ham; han begav sig til Odense for dér med sine faa Folk at forsvare sig imod sine utallige Fjender. Der blev lovet, at Venderne skulde holde Fred med dem, der sluttede sig til ham, og ikke tilføje dem nogen Skade, og hvad enten det nu var for at faa Fred eller fordi de satte saa stor Pris paa Svend, viste Fynboerne en saa brændende Iver efter at skjærme og tjene ham, at Mænd og Kvinder i Skarevis strømmede til ham alle Vegne fra for at kæmpe for ham, idet de ansaa det for en fortjenstlig Gjerning at hjælpe Kongens forfaldne Sager paa Fode igjen imod dem, der havde bemægtiget sig Riget. For yderligere at gjøre det af med ham

samlede Knud og Valdemar hele det øvrige Riges Stridsmagt til Lands og til Vands imod Fynboerne, og den var saa talrig, at den let vilde have kunnet faa Bugt med de faa Folk, der var paa Fyn, men Valdemar ynkedes over dem, der endnu var i Live, og mente, at den haardt medtagne ø burde skaanes, for at han ikke ved at tilføje den et nyt usaligt Nederlag skulde komme til at gjøre det af med dem af Landsens Folk, der var tilbage og derved faa Udseende af mere at have skadet Land og Rige end Fjenden. Han holdt derfor for, at det var bedre med Skade for sig selv at finde sig i Medbejleren end at lemlæste Riget, og han fik da Krigstoget forvandlet til et Raadslagningsstævne. Paa hans Foranledning blev der nemlig holdt en Samtale, i hvilken det blev vedtaget, at Svend med sin Hird skulde begive sig til Laaland og holde sig i Stilhed dér, til der var blevet sluttet en fuldkommen Fred imellem ham og Knud og Valdemar. Da han Dagen efter drog til Odense for at bade sig, hvilket Knud ikke turde være med til af Frygt for Svig, blev han af Svend, som gjerne vilde vinde hans Venkab, modtagen med et højtideligt Optog af Klerker, der kom ham i Møde med Helgenskrinene. Svend førte ham derpaa selv ind i St. Albani Kirke, og ingen andre af deres Raadgivere end Absalon fik Lov til at følge ind med. Da de var komne ind i Sakristiet, tog Svend Plads og sagde: "En ond Skæbne har hidtil misundt mig dit Venkab, Valdemar, skjønt jeg altid har været vel sindet imod dig, og min Fader derhos ikke blot har taget Hævn over din Faders Banemand, men ogsaa, efter at have paaført sin Farbroder Krig, med Vaabenmagt kjærlig har frelst dit Liv, som var i Mordernes Vold, uden at du havde nogen anden til at beskytte dig. Efter ham paatog Erik Lam sig Omsorgen for dig saavel som for Riget, for at det Værk, som min Fader, hvem han længe havde tjent, havde paabegyndt, ikke skulde gaa til Grunde, og jeg var saa den tredje, som værnede om dig i din Ungdom, og det skal du vide, at jeg ikke har været mindre ivrig til at tage Vare paa dig end de andre. For at værne dit Liv greb jeg, inden du endnu var kommen til Skjels Aar og Alder, til Vaaben imod ham, som du nu stoler paa og plejer Venkab med. Havde jeg ikke da haft Lykken med mig, vilde Magnus' Søn have ladet dig undgjælde derfor, hvor uskyldig du end var. Havde han ikke frygtet mig som Tredjemand, vilde han ikke have taalt dig som den anden i Samlaget. Saa længe jeg lever, skal jeg beskytte dit Liv imod hans Rænker; naar min sidste Time kommer, slaar ogsaa din. Jeg tyer derfor saa meget tryggere til dig om Bistand, som jeg véd, at du skylder mig den for det gode, jeg har gjort dig. I Tillid til dit kjærlige Hjærte gjør jeg dig nu til Fredsmægler paa mine Vegne. Jeg vil være tilfreds med den Lod, du vil tildele mig, thi jeg har gaaet saa megen Ulykke igjennem i fremmede Lande, at jeg hellere vil leve som en ringe og fattig Mand i mit Fædreland end paa ny fordømmes til Landflygtighed. Jeg tror ogsaa, at naar du retsindig overvejer alt, vil du holde det for en Skjændsel at holde med Sønnen af din Faders Banemand frem for med Sønnen af hans Hævner". Da Svend kom med dette og andet saadant, betænkte Valdemar sig ikke paa at falde ham i Talen og sagde: "Du prøver forgjæves paa at forstyrre Enigheden imellem Knud og mig; han har ingen Del i sin Faders Brøde, og han har for længst givet mig fuld Mandebod for den. Naar jeg ikke længere har kunnet faa mig til at tjene under dig, skal du ikke søge Grunden dertil i Ustadighed hos mig, men i din egen Troløshed. Havde du ikke, da jeg fulgte dig paa din Rejse, sat dig for, at din Svigerfader skulde kaste mig i Fængsel og dræbe mig? Jeg var bleven lagt i Lænker og havde været Dødsens, hvis hans Retsindighed ikke havde gjort din Falskhed til Skamme. Hvor mange Gange har du ikke med Lumskhed og Svig stræbt

mig og Knud efter Livet? Hvordan skulde du kunne finde dig i at have dem til Ligemænd, som du ikke har kunnet taale at have i din Tjeneste? Men for at man ikke skal lægge mig til Last, at jeg vender en Frænde Ryggen, vil jeg nu alligevel forsøge at hjælpe dine Sager paa Fode igjen, skjønt jeg udsætter mit Liv for Fare derved, men jeg gjør det ikke, fordi jeg stoler paa dit Løfte, men af Medynk med din Vanskæbne. Hvis du lønner denne min Godhed med Falskhed og Svig, skal du ikke bilde dig ind, at du har besnæret min Enfoldighed med dine Kunster, sig saa hellere, at det er vor Ærlighed og Ædelmodighed, der har ledet os i Fare". Nu forsikrede Svend med falske og hykleriske Ord, at han ikke pønsede paa Svig, og lovede ærlig og redelig at søge deres Venskab, saa meget mere, som han ikke havde nødig at sørge hverken for sit eget eller sine Børns Tarv. Selv var han nemlig saa syg, sagde han, at han næppe kunde have et Aar igjen at leve i, og han havde ingen Sønner, som han burde søge at skaffe Riget. Hvad andet end Synd og Skam skulde han altsaa kunne faa ud af at handle troløst? Han vilde derfor hellere finde sig i sin Skæbne, hvor bedrøvelig den end blev, end paadrage sig et forsmædeligt Rygte, bedække sit Minde med Skam og Skjændsel i Alverdens øjne og betale en stakket Stund paa Tronen med evig Vanære.

Da Valdemar havde forladt ham, begav han sig til Laaland, hvor han ikke nøjedes med nogle faa Hirdmænd, men hver Dag tog ny Krigsfolk i sin Sold, og efter saaledes betydelig at have forøget sin Stridsmagt, oppebiede han des tryggere den til Sammenkomsten berammede Dag, jo stærkere han blev, i den Formening, at han nu kunde forhandle om Fred med sine Medbejlere som med Ligemænd.

Paa den fastsatte Tid drog Knud og Valdemar til Laaland med hele den danske Adel. Da Valdemar plejede at omgaas Svend paa en fortroligere Maade, begav han sig til ham med nogle faa Ledsagere, medens Knud stadig nærede Mistillid til hans Ærlighed. Svend havde i den Tro, at Knud vilde komme i Følge med ham, underkjøbt nogle af sine Mænd til at yppe Klammeri med dem, saa der blev Bulder og Strid, og til paa én Gang at angribe begge hans Medbejlere med væbnet Haand. Da han nu saa, at Valdemar ikke havde sin Stalbroder med, opgav han sin Plan, idet han mente, at der ikke vilde være synderligt vundet ved, at den ene af dem blev ryddet af Vejen, naar den anden ikke ogsaa blev det. Valdemar, som godt mærkede hans Forræderi, lod som ingen Ting; Svend plagede ham med overvættes Smiger og indbød ham til en fortrolig Samtale næste Dag, men det vilde Valdemar ikke gaa ind paa undtagen paa det Vilkaar, at de begge hver for sig mødte ene, thi han var saa stærk, at der ikke var den Mand, han betænkte sig paa at give sig i Lag med paa Tomandschaand. Krigsfolkene fik derfor Befaling til at holde sig borte, og de talte da sammen og sammenkaldte Herredagen til næste Dag. Hvad enten det nu var, fordi han stolede paa sit Frændskab med Valdemar, eller det var for at skjule, at han pønsede paa Svig, gjorde Svend med Knuds Samtykke Valdemar til Voldgiftsmand og erklærede, at hvad han bestemte, vilde han gaa ind paa. Valdemar bestemte da, at de alle tre skulde bære Kongenavn, og delte hele Riget i tre Dele, af hvilke den ene var Jylland, som baade var stort og havde en til sin Størrelse svarende Folkemængde, Sjælland og Fyn den anden og Skaane med tilhørende Landsdele den tredje. Som den, der havde foretaget Delingen, havde han Ret til at vælge først, og han valgte da Jylland og gav derefter Svend Lov til at vælge. For ikke at blive klemt inde imellem sine to Medbejlere valgte Svend Skaane, og øerne, som de andre havde forbigaaet ved deres Valg,

tilfaldt altsaa Knud. Den sluttede Overenskomst bekræftedes med Ed, for at Frygt for at krænke Religionen kunde afholde dem fra Svig, og med opløftede Hænder kaldte de Skaberen til Vidne og lod sig ikke nøje med at stadfæste deres Pagt med menneskelige Vidnesbyrd, men skjød Sagen ind under Gud og nedbad hans Hævn over den, som blev mensvoren. Bisperne gav ogsaa deres Ord med i Laget og truede dem, som brød Forliget, med Kirkens Band. Derhos blev det vedtaget, at de strax skulde meddele hinanden, naar nogen satte ondt for nogen af dem, for at Venskabet og Endrægtigheden imellem dem ikke skulde forspildes ved hemmelig Bagvaskelse.

Da de var komne overens om alt dette, drog Knud i Følge med Valdemar i Forvejen til Sjælland, som var tilfaldet ham, for at rede til Gjæstebud for Svend, som havde lovet snart at følge efter. Da han Dagen efter fik at vide, at Svend var kommen til Ringsted, drog han ham i god Tro i Møde, men da han undervejs mødte Provsten i Ringsted, som fulgtes med den tyske Ridder Radulf, og de fortalte ham, at det var blevet meldt Svend, at han kom med et talrigt Følge af væbnede Mænd, fattede han Mistanke og besluttede at tage sig i Agt, hvorfor han opgav sit Forsæt at drage Svend i Møde, da han tog det, han havde hørt, som et Vidnesbyrd om, at han pønsede paa Svig, og begav sig i Stedet for til Landstinget, som just holdtes den Dag under stort Tilløb af Almuen. Valdemar, hvis Troskyldighed var større end hans Mistænksomhed, blev i Tillid til den sluttede Overenskomst ved sit Forsæt og drog til Svend, hvorved han lagde mere Bestandighed end Forsigtighed for Dagen. Der stod en Hob af Kongens Krigsfolk opstillede fuldt rustede og med Paalæg om at dræbe Knud og Valdemar, i Fald de indfandt sig der begge to, men da Svend saa', at den ene af dem holdt sig borte, kaldte han Krigsfolkene tilbage og modtog Valdemar med mange fagre Ord. Da Valdemar spurgte ham, hvorfor han havde væbnede Mænd om sig, skjønt der ingen Fare var paa Færde, fortalte han ham, hvad Rygtet havde meldt, og da saa Valdemar overøste ham med Bebrejdelser for hans Troløshed, skjulte han sit Anslag og forstod at give det Udseende af, at han var langt fra at tænke paa sligt. Derpaa drog han efter Knuds Indbydelse til Roskilde for at deltage i et Gjæstebud dér, hvor Knud var Vært. Han tilbragte Natten dér med Svir og Lystighed, og ved Daggry begav han sig med et lidet Følge ud til Thorberns Gaard ikke langt fra Byen, som om han var opsat paa at se til sin lille Datter, der blev opfostret dér. Der fortælles, at Thorberns Hustru skal have sagt, at det undrede hende, at han kunde finde sig i at nøjes med en Tredjedel af det Rige, han havde haft helt og holdent, og disse haanlige Ord eggede saa paa det stærkeste Svend til at begaa sin Udaad. Hen ad Aften kom der nogle Folk, som Knud havde sendt ud for at hente ham hjem til Nadveren. Thorbern tog overordentlig venskabelig imod dem, og da de spurgte, hvorfor Kongen lod vente saa længe paa sig, svarede han, at Grunden var, at han havde faaet Hovedværk af Osen og Dampen i Badstuen. Svend selv undskyldte sig derimod for, at han havde tøvet saa længe, med, at han havde fornøjet sig saa meget over sin lille Datters barnlige Sødhed. Disse modstridende Forklaringer var strax Knuds Sendemænd paafaldende. Da han efter deres Opfordring var vendt tilbage til Byen, blev der, som for at hædre ham som den ældste, anvist ham Plads imellem de to andre Konger. Da Bordene efter Maaltidet var bleven tagne bort, og Gildelystigheden steg, alt som Bægrene gik flittig rundt i Laget, bad Svend om et Brætspil og gjorde sig til af, at det Spil var han overmaade dygtig i, thi under hans Udlændighed havde det

plejet at være hans største Fornøjelse. Disse Ord lød vel som Praleri, men i Virkeligheden indeholdt de jo imidlertid en bitter Erindring om, hvad han havde gaaet igjennem. Spillet blev der imidlertid ikke noget af, da der ikke var noget Tavlbord at opdrive. Saa gav en tysk Sanger sig blandt andet til at kvæde om Svends Flugt og Landflygtighed og gav ham i sin Sang adskillige Skoser og Haansord. Da Gjæsterne satte ham skarpt i Rette herfor, skjulte Svend sin Ærgrelse og bød ham blive ved og tage Bladet endnu mere fra Munden angaaende hans Gjenvordigheder, det var ham en stor Fornøjelse at mindes sine Ulykker, nu de var overstaaede, sagde han. Da Tusmørket faldt paa, og der som sædvanlig blev bragt Kjerter ind, kom en af Svends Krigsmænd ved Navn Ditlev tilbage efter kort i Forvejen at være gaaet bort fra Gjæstebudet, og nu stod han ganske tavs og spejdede efter Lejlighed til at begaa Udaaden. Da han havde staaet saaledes en liden Stund maalløs, og som om han var falden i Staver, bredte Knud sin Kappe ud paa Gulvet og bød ham tage Sæde paa den næst ved ham. Han takkede for den store Ære, Kongen viste ham, men gik ud og kom strax efter ind igjen og betydede ved et næsten umærkeligt Nik Svend, at han skulde komme hen til ham. Da Svend ikke saa' dette hemmelige Vink, sagde Knud til ham, at Ditlev kaldte paa ham. Svend rejste sig op og gik hen til ham, og Ditlev hviskede noget til ham, hvorpaa alle Svends Mænd stak Hovederne sammen med dem og gav deres Ord med i Laget, men saaledes, at ingen af dem, der sad længere borte, kunde høre, hvad de sagde. Nu var det, som om det gik op for Knud, at der var Svig paa Færde; han krystede Valdemar i sine Arme og kyssede ham. Da han ellers aldrig plejede at bære sig saaledes ad, spurgte Valdemar, hvad Meningens var med, at han saaledes kjærtegnede ham, men han vilde ikke sige det. Imidlertid lod Svend sig af en Kjertesvend lyse ind i sit Sovekammer ad en Bagdør, men hans Krigsfolk blev tilbage i Hallen. De, som han havde beskikket dertil, gik strax med dragne Sværd løs paa Knud og Valdemar. Valdemar sprang imidlertid hurtig op fra sit Sæde, viklede sin Kappe om Haanden og afbødede ikke blot med den de Hug, der rettedes mod hans Hoved, men gav ogsaa Ditlev, der styrtede voldsomt ind paa ham, et saadant Stød for Brystet, at han styrtede til Jorden. Valdemar faldt ogsaa selv og blev haardt saaret i Laaret, men han kom strax paa Benene igjen, og uden at ænse sit Saar brød han igjennem de Skarer, der stillede sig i Vejen for ham, og løb ud af Døren; en, der paa et mørkt Sted kom imod ham og greb fat i Kvasterne i hans Bælte for at holde ham tilbage, sled han sig løs fra. Imidlertid slog nogle Vinduerne op, for at Mørket ikke skulde hindre dem i at fuldbyrde deres Niddingsværk. Ditlev sprang op fra Gulvet og kløvede Hovedet paa Knud, der ikke havde andet end Haanden til at bøde for sig med. Absalon opfangede ham halv død i sine Arme, og i den Tro, at det var Valdemar, greb han med sine Hænder om det blodige Hoved og lagde det op til sit Bryst, thi midt under Vaabengnyet tænkte han mindre paa sin egen Frelse end paa at sørge for Kongen, hvis Hjærte endnu slog. Omsider skjønnede han af den faldnes Dragt, at det var Knud, han holdt i sine Arme, og hans Sorg blev blandet med Glæde. Dobik, en udmærket tapper Mand, blev dræbt, medens han søgte at hævne Kongemordet paa Morderne. Da Mørket ikke gjorde det muligt at skjelne nogen, styrtede man med dragne Sværd løs paa dem, der var nærmest ved Døren, uden paa Grund af Mørket at vide, om det var Venner eller Fjender. Knud havde nu opgivet Aanden i Absalons Arme, og for at slippe ud hviskede Konstantin, en af Kongens fortroligste Venner, nu til Absalon og bad ham om at søge til den ene af Dørene, medens han

selv søgte til den anden for saa meget sikrere at komme ud af den; han slap ogsaa ud, men blev greben og dræbt af dem, der var udenfor. Uden at tænke paa sin egen Frelse fjede Absalon ham, lagde ærbødig Knuds Lig fra sig og gik uden at ænse nogen Fare frem imellem de hærlædte Mænd og værdigede ikke de mange, der spurgte ham om hans Navn, noget Svar. Ved saaledes standhaftig at holde Tand for Tunge banede han sig lykkelig og vel Vej imellem Fjenderne. Midt paa Broen mødte han Radulf, som ikke blot forbandede dem, der havde begaaet saa afskyelig en Niddingsdaad, men ogsaa dem, der var Medvidere i den, og forsikrede, at han ikke i fjærneste Maade havde Del i den. Efter ham kom Peder Temme farende i fuldt Løb og truede paa en haanlig Maade ad Absalon, idet han løb ham forbi. Da han var naaet til den søndre Port paa Hellig Trefoldigheds Kirkens Gaard, blev Absalon imidlertid angreben af en talrig Flok fjendtlige Krigsfolk, som svang deres Sværd over hans Hoved, men saa kom der en Mand til tillige med nogle andre, og han ikke blot værgede ham med sit Sværd og ved at bøde for ham med sit Legeme, men truede endogsaa en, der vilde jage sit Spyd i Brystet paa ham, med, at det skulde komme ham dyrt at staa, hvis han ikke holdt inde, og saaledes hjalp han ham til at slippe uskadt derfra. Absalon gjorde ogsaa selv sit for at undgaa at blive gjennemboret, thi han bukkede sig saa betimelig, at Spydets ikke naaede længere end til hans inderste Klædningsstykke. Saaledes sparede Skæbnen den Mand, der skulde blive Fædrelandets Støtte, for at Haabet om, at Danmark kunde komme paa Fode igjen, ikke skulde gaa fuldstændig til Grunde. Efter at være sluppen bort fra Roskilde naaede han i Løbet af Natten til Gaarden Ramsø, hvor Bonden blev meget forbavset over, at han saadan kom ene, og nær var gaaet fra Sans og Samling, da han fik at vide, hvad der var foregaaet i Roskilde. Efter at have faaet en frisk Hest af ham begav Absalon sig først til sin Søster, der var gift med en Mand ved Navn Peder, og derpaa til sin Moder, som, da han fortalte hende, at Knud var bleven dræbt og Valdemar haardt saaret, følte større Sorg over den Ulykke, der havde ramt dem, end Glæde over, at Sønnen var sluppen uskadt derfra.

Imidlertid gik Valdemar, som kun havde faaet to af sit Følge med sig, opsat paa at bjærge Livet, af Sted, uagtet han næsten ikke kunde gaa for det Saar, han havde i Laaret, men Nøden tvang ham dertil, hvor meget Saaret end hindrede ham; i den Grad kan Frygt, der nager Sjælen, overvinde legemlig Smerte. Hans to Følgesvende fik skaffet ham en Hest, og det traf sig saa, at han kom til den samme Gaard, hvor Absalon kort i Forvejen havde været og fortalt, hvorlunde det var gaaet ham. Da han fik at vide af Bonden, at Absalon nylig var taget hen til sin Moder, fik han nogle Folk, som var godt kjendte med Egnen, til at vise sig Vej og skyndte sig efter ham; saaledes hjalp den overhængende Nød og Fare, som plejer at gjøre de svage haardføre, ham til at bære sine Legemssmerter. Der blev hans Saar plejet, og efter at have faaet Laaret forbundet tilbragte han Resten af Natten der.

Ved Daggry sammenkaldte Svend Byens Borgere og kærede for dem over, at hans Medbejlere om Natten forræderisk havde overfaldet ham, fremviste sin Kappe, som han selv med Flid havde stukket Huller i, og sagde, at Knud og Valdemar havde krænket Gjæstevenskabets Ret, kaldte dem Menedere, Røvere og Mordere, takkede Gud, fordi han ved den enes Død havde forebygget den Niddingsdaad, de begge pønsede paa, og bad dem om at hjælpe sig imod ham, som endnu var i Live. Ingen troede dog, hvad han sagde, thi hans Svig var aabenbar. For at Valdemar ikke skulde faa Lejlighed til at flygte bort til Søs, bød han

derpaa, at alle Skibe paa hele øen skulde gjøres lække, og lod alle øde Steder omhyggelig ransage i den Tro, at han havde søgt Skjul der. Valdemar, som kun havde sine tre Følgesvende at stole paa, søgte derfor ikke til Skovenes Tykninger eller utilgængelige Sumpe, men flakkede om i Skovene, hvor de var tyndest, idet han holdt for, at han var sikrest dér, hvor Fjenden mindst tænkte sig, han var. Han sendte ogsaa Esbern med en Flok Folk ud paa aaben Mark langt borte fra, hvor han selv var, for at det, naar han saaledes af og til viste sig paa Steder, hvor alle kunde se ham, skulde se ud, som om det var Valdemar. Og under Esberns Anførsel viste der sig ogsaa mange Folk paa forskjellige Steder, hvor de gav det Udseende af, at Kongen agtede at udskibe sig dér. Da Valdemar omsider havde besluttet sig til at drage over til Jylland, bød Esbern en Tømmermand, der var en god Ven af ham, at gjøre et Skib i Stand, som han kunde sejle derover paa, men da Manden var bange for, at Svend skulde straffe ham derfor, bad han Esbern give det Udseende af, at han gjorde det nødtvungen. Esbern indfandt sig da en Dag i hans Værksted, hvor der var helt fuldt af Bønder, og bad ham først med gode Ord om at gjøre det, og da han vægrede sig derved, lagde han Haand paa ham og førte ham bunden bort, og saa gjorde han det. Ved saaledes at give det Udseende af, at der blev øvet Vold imod ham, magede han det altsaa saa, at han adlød og tjente sin Ven, uden at Svend kunde straffe ham derfor. Efter at Esbern nu havde faaet Skibet forsynet med de fornødne Redskaber og med Levnedsmidler, gik Valdemar ved Nattetid til Søs med sine Folk, men saa rejste der sig pludselig en Storm, og Havet kom i et usædvanligt Oprør. Mægtige Bølger overskyllede Stridsmændene, saa de blev i den Grad forfrosne, at de ikke kunde røre et Lem og derfor ikke kunde sætte Sejlene, som Sejladsen krævede det. Stormen var saa stærk, at Raaen knækkede og gik over Bord, og Regnen skyllede i den Grad ned, at den gav lige saa meget Vand inden Bords som Bølgerne. Styrmanden gav Skibet helt til Pris for Vind og Vove, thi da han ikke vidste, hvordan han skulde styre, slap han Styret og lod Vinden raade, som den vilde. Luften lyste af en Mængde Lyn, der fulgte Slag i Slag efter hverandre, og Tordenbragene buldrede. Omsider drev den rasende Storm dem, uden at de vidste, hvor det bar hen, ind under en ø, hvor de, da Ankere ikke mægtede at holde Skibet, slæbte det paa Grund op imellem nogle Træer, hvis Grene de bøjede og stak ned i Spygatterne, og paa den Maade fortøjede de det, saa at det ikke kunde vælte og blive slaaet i Stykker. Samme Nat strandede en vendisk Flaade paa femten Hundrede Skibe, der havde lagt ind ved Halland. De af Besætningen, der slap levende i Land, maatte springe over Klingen.

Ved Daggry gav Valdemar sig atter til Søs, efter at Folkene var komne til Kræfter ved Hjælp af de Levnedsmidler, Esbern havde forsynet Skibet med, og naaede Jylland med god Bør. Han begav sig til Viborg, hvor han paa Tinge kærede over Svends Svig og vakte Sorg i alles Sind ved den bedrøvelige Fortælling om, hvad han havde oplevet. Synet af hans Saar vakte lige saa stor Deltagelse for ham som Tillid til hans Ord, saa det er ikke let at sige, om det Saar mest var ham til Gavn eller til Fortræd.

Da Svend fik Nys om, at han var flygtet, lod han Skibene, som han havde ladet ødelægge, gjøre i Stand igjen og agtede sig over til Jylland, men saa øvede Absalons Moder og Søster med mandigt Mod en herlig Daad. For at sinke Kongens Afrejse lod de nemlig ved Nattetid hugge Huller i de Skihe, han agtede sig af Sted med, saa Svend maatte tøve en god Stund,

medens de blev gjort i Stand igjen. Da han omsider havde faaet dem alle sammen i Orden igjen og var naaet over til Fyn, besluttede Valdemar, som holdt for, at det var bedst at møde sin Fjende saa hurtig som muligt, at hindre ham i at gjøre Landgang i Jylland. Da Svend fik Nys herom, begav han sig tilbage til Sjælland og opbød Landsens Folk dér og i Skaane til Leding, og tog saaledes Rigets Stridsmagt til Hjælp, uagtet det ikke var Rigets, men hans egen Sag, det gjaldt. Imidlertid begav Valdemar, som skjønnede, at det var usikkert, hvilket Udfald Kampen vilde faa, sig tilbage til Viborg, hvor han fejrede sit Bryllup, dels for lettere at faa dem, der havde kæmpet for Knud, til at gaa over til sig, dels for at Fjenderne ikke skulde kunne berøve hans fagre Fæstemø hendes Kyskhed. Derpaa bød han sine Stridskræfter samle sig og drog til Randers i den Hensigt derfra at begive sig til Sjælland og angribe denne Landsdel, fordi Svend havde sit Tilhold dér. Adskillige af Svends Stridsmænd sluttede sig nu ogsaa til Valdemar, fordi de var opbragte over den uhyre Niddingsdaad, han havde begaaet, og holdt det for en Skjændsel at hjælpe den, der havde gjort sig skyldig i en saadan Gjerning. Svend, som fandt det hæderligere at yppe Krig end at tage imod den, og som var alt for stor paa det til at kunne holde sig inden for en enkelt Landsdels Grænser, samlede Skibe fra Fyn og Sjælland og drog over til Jylland. Efter at have ladet Skibene lægge ind i Djursaa begav han sig med de flinkeste af sine Ryttere til Viborg, skjønt det var tvivlsomt, om han kunde lide paa Borgerne dér. Da Valdemar havde faaet dette at vide af en Overløber, samlede han Krigsfolk, saa hurtig han kunde, og sendte Saxe og Buris af Sted med Skibe, for at de skulde fordrive den fjendtlige Flaade. Ved disse Mænds Myndighed lod Sjællænderne sig bevæge til at sejle hjem, idet de holdt for, at de burde tage mere Hensyn til deres Frænders og Venners Formaninger end til Kongens Befalinger og hellere falde fra ham end gaa fjendtlig til Værks imod dem. Fynboerne derimod, hos hvem Hensynet til Kongen havde mere at sige end Hensynet til, hvad nogle Enkeltmænd sagde, ænsede ikke deres Formaninger og maatte bøde derfor ved at lide et Nederlag og slagne give sig paa Flugt, saa nu blev de nødte til at gjøre, hvad de havde vægret sig ved, da de kunde have gjort det uden endnu at have lidt nogen Skade. Ingen af de Ulykker, der var overgaaet Svend, gik ham saa haardt til Hjærte som denne. Derefter fik Esbern Befaling til at udspejde, hvad Fjenden havde i Sinde, og da han til den Ende var kommen nær op til Viborg, mødte han Svends Hær, som var paa Vej til Randers, og tog den i øjesyn. For at det ikke skulde hedde sig, at han i sin Egenskab af Spejder var mindre tapper end agtpaagivende, satte han drabelig ind paa nogle af de forreste, som red temmelig spredt, og strakte dem med stor Mandhaftighed til Jorden med sin Lanse. Deres Heste bemægtigede han sig og lod sine Følgesvende trække dem bort ad en Lønsti. Svends Folk troede nu, at den fjendtlige Hær var lige ved dem, skyndte sig at gribe til Vaaben, besteg deres mest udsøgte Heste og lavede sig til at holde Slag. Da de var komne over Bakkerne og kunde se ud over Sletten, saa' de, at Esbern var ene, og lod derfor de hurtigste af Rytterne sætte efter ham. Esbern, som stolede paa sin rappe Hest, holdt imidlertid saa stor Afstand imellem dem og sig, at han nu og da kunde give sig Tid til at staa af og hvile sig. Da hans Forfølgere saa', at det var forgjæves, at de søgte at indhente ham, raabte de langt borte fra til ham og bad ham om en Samtale paa Tro og Love. Esbern svarede, at det vilde han ikke indlade sig paa, eftersom man ikke kunde stole paa dem paa den Tid af Døgnet, hvorved han vittig bebrejdede dem den Troløshed, de for stakket siden havde begaaet i Roskilde. Han tillod

kun en af dem ved Navn Peder Temme, som han stolede paa for gammelt Venskabs Skyld at komme nærmere, efter at han havde givet sit Ord paa, at han ikke vilde svige ham. Medens Peder nu spurgte ham ud om mangt og meget angaaende Valdemar, gav de andre sig til at holde Dystridt for under Paaskud heraf at komme bag paa ham. Esbern opfordrede da Peder til at give Agt paa, hvad hans Stalbrødre havde for, og da Peder var bange for, at de ved at fare med Svig skulde gjøre det Løfte, han havde givet, til Skamme, fældede han sin Lanse og raabte, at hvis nogen angreb Esbern, gjennemborede han ham. For at undgaa deres Svig skyndte Esbern sig imidlertid ad en snæver og bugtet Gjenvej hen til en Bro og afbødede med sin Lanse de Stød, de rettede imod ham. Efter gjentagne Gange at have skjældt dem ud, som de fortjente for deres Troløshed, red han langt bort fra dem og mødte saa nogle af sine Stalbrødre, som han fortalte, hvorledes han blev forfulgt af Fjenderne, og fik dem til at skjule sig bag nogle Buske ved Vejkanten, hvorpaa han selv strax sprang af Hesten. De, som var efter ham for at fange ham, havde endnu ikke opgivet Haabet om, at det vilde lykkes dem, og vedblev derfor med deres Forfølgelse. Da han saa' dem komme langt borte. sprang han igjen op paa sin Hest, gav den flittig af Sporerne og lod, som han gjorde sig al mulig Umage for at komme af Sted. Hans Forfølgere gjorde sig endnu mere Flid i Haab om at fange ham, drev deres Heste endnu ivrigere frem og vilde uden Tvivl selv være bleven fangne, hvis ikke en af dem, der laa i Baghold, i sin Utaalmodighed over at maatte vente var brudt for tidlig frem fra Skjulet, alt for opsat paa at komme i Kast med Fjenden. Da denne ene Mand brød ud, skjønnede de, at der var et Baghold, og skyndte sig over Hals og Hoved tilbage til deres Stalbrødre, saa de kunde snarere takke hans Utaalmodighed end deres egen Forsynlighed for, at de slap heldig fra det. Saaledes vilde Esbern ved sin Snildhed have hævnnet sig for deres Troløshed, hvis hans Stalbrødres Fremfusenhed ikke havde hindret det. Da Valdemar fik at vide af ham, at Fjenden var ved at rykke frem, og han ikke mente, at han endnu havde Stridskræfter nok til at turde inklade sig paa at holde Slag, bød han, at Broen, der førte over til Byen, delvis skulde brydes af, saa at Fjenden ikke kunde komme over den, hvorved han baade opnaaede at faa et sikkert Værn for sin Hær bag Aaen og Lejlighed til at samle flere Stridskræfter. Da Svend nu ikke kunde komme over Aaen, og Valdemar ikke vilde gaa imod ham, besatte imidlertid de raskeste af de unge Mennesker paa egen Haand de Dele af Broen, der var tilbage paa begge Sider af Aaen, og kæmpede med Spyd og Pile, hvorved de gav store Prøver paa Tapperhed, thi da de ikke kunde komme til at gaa hinanden paa Livet løs, kunde de i deres ungdommelige Kaadhed ikke dy sig for at slaas med hinanden paa en lempeligere Maade.

Omsider fik Valdemar, hvis Hær voxede for hver Dag, der gik, Mod til at inklade sig i Slag og besluttede at gaa over Aaen paa et andet Sted og angribe Fjenden. Natten før Slaget skulde staa, bød han sine Folk at lade Hestene staa optømmede og helt lade være at fodre dem, for at de ikke, naar de havde ædt sig mætte og tunge, skulde være uskikkede til at løbe. Svend derimod, som havde sin Lejr ude paa Markerne, bød sine Folk at fodre deres Heste rigelig med den Overflod af Korn, der var, idet han ikke betænkte, at naar deres Maver var overfyldte, vilde det hindre dem i at løbe. Da Valdemar rykkede frem efter at have fylket sin Hær, saa' han en Skare komme frem fra den ene Side med skinnende Vaaben og prægtige Bannere. Han troede først, det var Fjender, men fik saa af sine Spejdere at vide, at de, han var bange for,

var Vaabenfæller. Han indlemmede dem i sin Slagorden og gik nu saa meget frejdigere imod Fjenden, thi hans Hær var nu bleven saa stor, at ikke Tiendedelen af hans Folk kunde se, hvor Bannerne stod. Da de Spejdere, Svend havde udsendt, vendte tilbage med Besked om, hvor umaadelig store Fjendens Stridskræfter var, raadede de ham da ogsaa til hellere at søge at udmatte denne store Mængde end at indlade sig i Slag med den; for hver Dag, der gik, vilde den nemlig mindskes, baade hvad Antal og Forraad angik, sagde de. Dette fornuftige Raad huede Kongen vel, men en Mand ved Navn Aage Kristjernssøn fik ham ved sin Fremfusenhed til at forkaste det. Han sagde nemlig, at hvis Kongen ikke vilde holde Slag, vilde hans Krigsfolk forlade ham, thi de vilde ingenlunde varetage deres Tarv saa ilde, at Fjenden uhindret fik Lov til at bemægtige sig deres Gods, som var dem kjærere end Livet. Han bød ham derhos mindes, hvor tit en liden Flok havde vundet stor Ære ved at sejre; han skulde maale sin Styrke efter sine Mænds Mod og ikke efter deres Antal; gjorde han det, maatte de, hvor faa de end var, indgyde ham mere Tillid, end Fjenderne kunde indgyde ham Frygt ved deres Mængde. Der var ogsaa mere Grund til at foragte end til at frygte en Hær, som ikke bestod af tapre Krigsfolk, men af vaabenløs Almue. Ved saadan Tiltale lod Kongen sig bevæge til at forkaste det forstandige Raad og følge det fordærvelige.

Paa højre Fløj af Valdemars Fylking stod der en Del unge Mennesker, som havde staaet graa Kofter paa. Svends Folk troede, at det var Brynjer, de saa', thi det saa' ganske saaledes ud, og Kjærnen af Hæren gik derfor løs paa den Fløj, men da de opdagede, at de havde taget fejl, rettede de deres Angreb mod den Del af Hæren, Valdemar selv anførte. Værd at fortælle er det ogsaa, at der skal have kredset en saadan Mængde Ravne i Flokkevis omkring Valdemars Hær, at Krigsfolkene kunde naa adskillige af dem med deres Lanser og slaa dem ihjel. Midt i Hæren red en Sanger, som kvad den velbekjendte Vise om Svends troløse Mord for ved saaledes at opmuntre til Hævn at opflamme Krigsfolkenes Mod i Slaget. Da de skulde til at tørne sammen, var et Gjærde, som omgav Markerne, i Vejen for dem; da Rytterne paa begge Sider ikke turde sætte over det paa Grund af de spidse Staver, der ragede op i det, gav Valdemars Fodfolk sig i Færd med at rive det ned og begyndte Kampen. Svends Folk blev med Lethed overvundne og havde Nød med at fly, thi Hestene, som endnu var tunge af det Nattefoder, de havde faaet, kunde ikke løbe, thi overmætte, som de var, blev de hurtig trætte. Den Mand, der førte Svends Hovedbanner, sprang ganske vist af Hesten og gik løs paa Fjenden, idet han opmuntrede de flygtende til at tage Kampen op igjen, men da han saa', at der ikke fra nogen Kant kom Undsætning, plantede han Banneret i Jorden, holdt paa det med venstre Haand og fældede med højre Haand dem, der kom ham nær. Til sidst blev han, efter at have kæmpet berømmelig, fældet af den Mængde Fjender, der stimlede sammen om ham.

Svend kom med nogle faa af sine Mænd ud i en Sump; da Hesten blev siddende fast i Hængesækken, maatte han se at komme videre til Fods, og da Dyndet endda ikke kunde bære ham, maatte han kaste sine Vaaben. Skjønt han støttede sig paa sine Folks Skuldre, blev han til sidst saa overvældet af Træthed, at han bød sine Ledsagere fly og satte sig paa Roden af et enligt Træ, der stod, thi Kræfterne svigtede ham i den Grad, at han ikke engang kunde slæbe sig af Sted, naar han støttede sig paa andre. En af hans Folk vilde hellere lide, hvad det skulde være, end fejgt forlade ham; denne Mand faldt ved sin Konges Fødder, ihjelslagen af nogle Bønder, der var ude for at gjøre Bytte. De tog Svend til Fange, og da de

spurgte, hvem han var, sagde han, at han var Kongens Skriver. Til sidst kjendte de ham imidlertid, og af Ærbødighed for hans Kongeværdighed satte de ham op paa en Hest, hvorpaa han bad dem om at føre ham til Valdemar, hvad enten det nu var Frygt for Bønderne eller Haab om Naade, der drev ham dertil, men i det samme sprang en af Bønderne pludselig ind paa ham og huggede Hovedet af ham med sin øxe. Hans Lig blev uden nogen som helst højtidelig Jordefærd begravet af Bønderne. Ulf, der var bleven fangen i Slaget og sat i Fængsel i Viborg, blev, da Esbern var den eneste, som vilde have ham skaanet, straffet paa Livet af Knuds Krigsfolk, som mente, at deres Herres Død burde sones med hans Blod. Ditlev blev ogsaa fangen, og da han blev ført til Pinebænken, søgte han først over for dem, der trak af med ham, ivrig at undskylde, hvad han havde gjort, og da det til sidst gik op for ham, at det ikke hjalp, hvor meget han saa end bad for sig, førte han sig saa krysteragtig op, at man ikke skulde tro, han var et Mandfolk, kunde ikke engang bare sig for at græde og hyle og viste i alle Maader, at han havde en Kvindesjæl i en Mands Krop. Saaledes blev han dobbelt straffet, fordi han havde myrdet Kongen, idet han først blev til Spot og Spe og derefter maatte bøde for sin Gjerning med Livet.

Magnus, Erik Lams Slegfredsøn, som med større Iver end Retsindighed havde forsvaret Svends Sag, mente, da han blev fangen, at nu vilde der times ham det værste, men Sejrherren viste ham en Mildhed og Naade, som langt overgik alt, hvad han kunde ønske sig. Da de, som havde taget ham til Fange, førte ham frem for Valdemar, skjænkede denne ham nemlig af Hensyn til deres Frændskab ikke blot Livet, men gav ham endogsaa mere Magt og Anseelse, end han havde haft tilforn, og skjønt det havde været mere end nok at lade ham slippe for Straf, viste han ham stor Bevaagenhed, for at han ikke ved strængelig at hævne sig paa ham skulde faa Ord for at tage mere Hensyn til sin Vrede end til Frændskabet. Skjønt Magnus havde fortjent Straf for sin skammelige Adfærd, kom han saaledes til Ære og Velstand, fordi han var i Slægt med Valdemar, som altsaa ikke satte ringere Pris paa en Fjendes Frændskab med ham end paa sine Tilhængeres Troskab og Lydighed og lønnede en Fjende lige saa godt som sine Venner. Buris, der ikke blot var i Slægt med ham, men ogsaa var ham tro og hengiven og havde været ham til stor Nytte i hans Kamp med Svend, lønnede han baade med Guld og Ære, og hans Broder Knud havde han nylig lige saa rundhaandet skjænket et Statholderskab. De, som havde tjent Knud, var imidlertid endnu ikke tilfredse med det Nederlag, deres Fjender havde lidt, hvorfor de i samlet Trop gik til Kongen og bad ham om at landsforvise dem, der havde raadet Svend til at dræbe Knud. Blandt andre forlangte de ivrig, at Thorbern skulde straffes, skjønt han i Slaget paa Randersbro, hvor de havde været til Stede, paa hvis Anstiftelse Drabet paa Knud var blevet begaaet, havde nægtet, at han havde nogen Del i dette Forræderi, og i skarpe Ord fordømt dem, der havde haft med det at gjøre. Kongen var bange for, at hvis han dømte saa mange af Rigets Ædlinger til Landflygtighed, vilde han skaffe Knud og Buris, som han ikke ret stolede paa, en væbnet Hjælp imod ham selv i de forviste, og han vilde derfor hellere tilgive de skyldige end skaffe dem, der vilde ham ilde, nogen Støtte. Til sidst, da de blev ved at trænge paa, gav han imidlertid efter, for at det ikke skulde faa Udseende af, at han var lunken i sin Hævn over Knuds Drabsmænd, og lovede at landsforvise dem, de vilde have straffet, paa den Maade, og at de kun skulde faa Lov til at vende tilbage til Riget, naar de, paa hvis Foranledning han forviste dem, selv bad derom. Han

vidste nemlig, at Menneskets Sind let kan omskiftes fra Had til Kjærlighed, og at Folks Følelser forandrer sig, efter som Tider og Omstændigheder skifter, thi de er aldrig saa bitre, at Tider og Omstændigheder ikke kan mildne dem. De øvrige af Svends Tilhængere tilgav han, da man bad ham derom, thi han vilde hellere have Nytte af dem som tapre Krigsfolk end straffe dem, og han var saa meget tilbøjeligere til at vise dem Godhed, som han vidste, at de ikke var Medvidere i det morderiske Anslag.

Valdemar den store

Da Valdemar nu havde faaet alt dette i Orden, satte han sig strax for at indvie sin Styrelse ved tapre Krigsbedrifter og at hævne al den Overlast, der var blevet tilføjet Riget ved, at det i saa mange Aar var blevet hærjet af Sørøvere, saa at næsten en Tredjedel laa øde og udyrket hen, og han stævnede til den Ende med hele Flaaden til Masnedø for at holde Slag med Venderne. Da han nu paa Tinge talte Almuen til desangaaende, erklærede de ældste, som plejede at føre Ordet, at der var Fare ved at lade Flaaden rykke ud, thi baade skortede det paa Levnedsmidler, og Fjenderne havde faaet Nys om, hvad Kongen havde for, saa de blev nødt til at bie paa bedre Lejlighed, til Sagen en Gang bekvemmere lod sig sætte i Værk. Det var for Resten ogsaa temmelig letsindigt, sagde de, at prøve Krigslykken imod Folk, der var forberedte og havde taget deres Forholdsregler, og desuden var hele Kjærnen af det danske Folk samlet paa denne Flaade, saa blev den ødelagt, vilde Venderne i Kraft af en eneste Sejr bemægtige sig hele Danmark. Maatte man nemlig ikke sige, at hvis Lykken gik dem imod, vilde saadanne Mænds Fald blive hele Rigets Undergang? Man burde derfor ikke sætte saa mange Ædlingers Liv paa Spil i et eneste Slag, eftersom de, hvis de sejrede, ikke vilde indlægge sig synderlig Ære derved, hvorimod de, hvis de blev overvundne, vilde faa den største Skam deraf. Denne Anskuelse samstemmede hele Forsamlingen med, og Kongen blev da nødt til at bøje sig for dens Mening og strax opgive Toget, hvor nødvendig han end vilde. Da han igjen kom om Bord paa sit Skib, spottede Absalon over hans Svaghed og skosede ham paa en overmaade vittig Maade. Da han nemlig spurgte, hvorfor Toget var blevet opgivet, og Kongen svarede, at det var, for at saa mange tapre Mænd ikke skulde udsættes for Fare, sagde Absalon: "Saa udfør dit Forehavende med fejge og ufrelse Mænd, saa faar du Sejren for godt Kjøb, hvis du vinder, eller taber ikke stort, hvis du bliver overvunden, thi at Usselrygge bliver slaaet ihjel, er da ikke noget at bryde sig om". Saaledes gav den vittige unge Mand sin Harme Luft ved paa en skjemtfuld Maade at bebrejde Kongen hans Træghed; hans vittige Ord indeholdt jo nemlig en skjult Bebrejdelse imod Kongen.

I de samme Dage døde Biskop Asger i Roskilde, og Almuen og Gejstligheden kunde ikke blive enige om, hvem de skulde vælge i hans Sted. Samtidig var der ogsaa Splid imellem de Roskilde Borgere, og der blev slaaet mange ihjel paa begge Sider, og de fremmede, der havde bosat sig i Byen, blev dels dræbte, dels fordrevne. De indfødte nøjedes endda ikke med at gjøre det af med de fremmede, men forgreb sig ogsaa paa Kongens Møntmester og gik saa vidt i deres Raseri, at de ikke blot jævnedes hans Hus med Jorden, men endogsaa ranede alt hans Gods. Kongen blev meget opbragt paa Byen for den Foragt, den havde vist hans

kongelige Myndighed, og med en stor Skare Sjællændere rykkede han imod den for at ødelægge den. Byfolkene skikkede da Sendemænd ud til ham og bad ham om ikke at bruge de Vaaben, han burde anvende til Rigets Forsvar, imod Landsens egne Børn, og han skaanede da Byen, mod at den betalte en Pengebøde. Strax efter drog han mild og venlig ind i Byen og gik ind i Kannikegaarden ved Hellig Trefoldigheds Kirken for at give den Afgjørelse, Klerkerne maatte træffe i Henseende til Bispevalget, sin Stadfæstelse. Skjønt man skulde synes, at han med Rette maatte have noget at sige i den Kirke, hans Forfædre havde bygget og beriget, erklærede han, at han ikke vilde tiltage sig nogen Myndighed, der ikke tilkom ham, eller indføre nogen ny Skik, thi han vidste godt, at Kirkeloven bestemte, at Gejstligheden med Hensyn til sin særlige Valgret skulde være uafhængig af Kongemagten. At han var til Stede, skulde derfor ingeni lunde være nogen Hindring for, at de frit kunde stemme paa, hvem de vilde. Klerkerne takkede ham mange Gange for den Fromhed og Retsindighed, han lagde for Dagen, hvorpaa de gik til Side for grundig at overveje Valget. De udtog da tre højt ansete Mænd, hvortil de som fjerde Mand føjede Absalon for hans store Tapperheds Skyld, og mellem disse fire skulde saa Valget træffes. Valdemar bød da, at de hemmelig skulde skrive deres Stemmer hver paa sit Blad i en og samme Bog, saaledes at hver af de fire fik sit Blad i den, thi han mente, at det var den ærligste Maade at stemme paa, at hver for sig stemte skriftlig, før end han mundtlig gav sin Mening til Kjende. Udfaldet blev, at alle enstemmig tilkjendte Absalon det kirkelige Højsæde.

Da Absalon saaledes var bleven Biskop, optraadte han strax som Søkriger ikke mindre end som Bisp, thi han holdt for, at det kun havde lidet at sige, at han vogtede over Religionen indenlands, naar den stadig truedes af Fare ude fra; det hører nemlig ikke mindre ind under det hellige Embede at bekæmpe Troens Fjender end at tage Vare paa Kirketjenesten. Bispegaarden lod han derfor for en stor Del helt forfalde og laa stadig paa Vagt ude ved Kysterne for ved sin Aarvaagenhed at skabe Riget et sikkert Værn. Tit havde han ikke andet Husly end en Løvhytte i Skoven, og ved selv at tage til Takke med saa ringe en Bolig rejste han atter Fædrelandets Hus, da det var sunket i Grus. Sjællænderne fik ogsaa at mærke, hvor stort Gavn de havde af hans Veltalenhed, thi medens hidtil Vold og Kiv havde raadet paa deres Tingsteder, skaffede han ved sin Sindighed Ro og Fred til Veje. Saa stor var hans Veltalenhed, at de, som havde troet, at han hverken duede til at handle eller tale, maatte indrømme, at det var meget taabeligt tænkt af dem. Heller ikke betænkte han sig paa ved Vintertid, naar der var Is paa Søen, at pløje Bølgerne med sine Skibe, for at hans heldbringende Vagthold ikke skulde savnes paa nogen Tid af Aaret, eller for at det ikke skulde hedde sig, at den store Kjærlighed, han nærede til Fædrelandet, lod sig tvinge af noget som helst. Han var derfor ikke mindre en Fader for sit Land, end han var Biskop, og vandt sig et straalende Ry paa én Gang som Kriger og Troens Vogter. Sit første Slag med Venderne holdt han Dagen før Palmesøndag ved Landsbyen Boeslunde. Da det nemlig blev meldt ham, at de var faldne ind i Landet, kæmpede han, kun fulgt af sine Tjenere, atten i alt, med Mandskabet fra fire og tyve Skibe, og lige saa farlig en Dyst det var, lige saa heldig kom han fra den. Efter at have jaget adskillige af Fjendens Ryttere paa Flugt fældede han næsten alle Fodfolkene. Og til Trods for den store Overmagt, han havde imod sig, mistede han ikke mere end én eneste Mand. Saaledes indviede han sin Færd som Bisp og som Kriger med den skjønneste

Sejr. Nogle faa af Fjenderne, som fejgt kastede deres Vaaben og det Bytte, de havde gjort, fra sig for lettere at komme af Sted, frelste sig ind i en nærliggende Skov.

Samme Aar skal Aarhus være bleven skrækkelig medtagen af Sørøverne. Paa Falster, hvor Indbyggerne var saa faatallige, maatte paa samme Tid alle gribe til Vaaben for at forsvare sig imod en umaadelig stor vendisk Flaade. Kongens Mundskjænk var tilfældigvis bleven sendt til Falster for anden Aarsags Skyld og maatte nu finde sig i at være spærret inde ligesom alle de andre. En af Bønderne skal da for at bebrejde Kongens Raadgivere deres Sendrægtighed have sagt, at de tidligere Konger plejede at bære Sporer paa Hælene, men den, de nu havde, bar dem nok paa Tærerne. Mundskjænken, der, fejj, som han var, følte sin Samvittighed truffen, bragte disse Ord for Kongen paa en helt anden Maade, end han burde, thi han gav dem en ondsindet Udtydning, og det, som var til Forsmædelse for ham selv, fik han Kongen til at tro var møntet paa hans kongelige Værdighed. Han ophidsede ogsaa yderligere Kongens Vrede imod Falstringerne ved at fremføre andre ikke ringere Beskyldninger imod dem, opsat paa at faa en enkelts Kaadmundethed straffet med alles Undergang. Han skyldte dem nemlig for det ugudeligeste Forræderi og sagde, at de havde for Skik at røbe Venderne alle de Foretagender, der sattes i Værk imod dem; det Venskab, de undertiden plejede med Fjenderne for at skaffe sig Fred, tydede han som en Forbrydelse, og den Tjenstagtighed, de viste dem, mere af Frygt end af Venskab, tilskrev han Troløshed. De plejede nemlig gjerne at holde de Fanger i Forvaring, som Venderne overgav til dem, og det hændte ogsaa jævnlig, at de, snarere af Frygt end af Velvilje, lod dem vide, naar Danskerne vilde fejde paa dem, men det gjorde de kun for ved Tjenstagtighed at skaffe sig den Fred, de ikke var stærke nok til at værge med Magt. Daaret af denne Mands giftige Tale besluttede Kongen med Vaabenmagt fuldstændig at ødelægge, hvad der var tilbage af Falster, og til at iværksætte det mente han, at Sjællandsfarernes Hjælp var tilstrækkelig. Han befalede da Absalon at stille sig i Spidsen for Folkene fra den vestlige Del af øen, medens han selv vilde anføre dem fra den østlige Del, og det var hans Agt at lade Hæren sætte over til Falster dels paa store Skibe og dels paa Smaaskuder. Sjællandsfarerne, som i lange Tider havde levet i stærkt Fjendskab med Falstringerne og var opsatte paa med forenede Kræfter at hævne, hvad Fortræd de havde gjort dem, var overmaade villige til at gjøre, som Kongen bød, og glade over, at han vilde paaføre deres Uvenner Krig og selv føre an. Dette usalige Forehavende, hvortil ondsindede Forestillinger havde egget Kongen, blev til alt Held forebygget af Tilfældet ved en uovervindelig Hindring. Da Kongen nemlig vilde give sig paa Vej med en stor Stridsmagt, fik han pludselig Feber i Ringsted og sendte Bud til Absalon, at han skulde give Folkene Hjemlov og skynde sig til ham. Saaledes blev denne belejlige Sygdom Midlet imod Kongens ulyksalige Forehavende, og denne fra Himlen sendte Sot friede Valdemar fra Synd og et uskyldigt Folk fra ødelæggelse. I hvilken ikke blot skammelig, men ynkværdig Tilstand maa vi ikke sige, at Danmark vilde være kommet, naar det var blevet angrebet af Fjender udefra og af Kongen i selve Landet! Hvem kan tvivle om, at det skyldtes det guddommelige Forsyn, at han, som skulde befri Landet for Sørøverne, ikke, da hans Herlighed saa at sige lige var begyndt, kom til at ødelægge det Rige, han skulde udrydde af Fjendernes Hænder, thi det var jo dog bedre, at han, som stod for Styret, faldt i den haardeste Sygdom, end at han blev skyldig i den værste Synd. Da Sygdommen tog stærkere og stærkere til for hver Dag, der gik, aflod Absalon aldrig

at vaage og bede for hans Liv, og til sidst, da han mistvivlede om, at der gaves noget Middel, der kunde hjælpe, og skjønnede, at det eneste, der var at haabe paa, var Guds Magt, iførte han sig sit Bispeskrud, holdt Gudstjeneste og søgte i den største Sjæleangst at forsone Gud og bad, at han vilde hjælpe den syge; derpaa forvaltede han rettelig Sakramentet og gav den næsten døende Konge det. Styrket heraf faldt han strax i Sved og kom igjen til sin Helsen. Bispen, som endnu ikke var vis paa, at han vilde komme sig, begyndte nu som Følge af den Bekymring, han havde gaaet i, selv pludselig at føle sig syg og afmægtig, og havde Himlen ikke ladet sin Naade lyse over ham, vilde det store Haab, han allerede havde vakt, være blevet kvalt i selve Fødslen. Men selv det, at han var syg, kunde ikke afholde ham fra at vise Kongen den samme Omsorg, som han havde vist ham, da han var karsk, thi da han tænkte, at et bedrøveligt Budskab igjen kunde gjøre det af med Kongens Helsen, sørgede han for, at han ikke fik at vide, at han var bleven syg, for at han ikke skulde faa et Tilbagefald, naar han pludselig fik noget sørgeligt at tænke paa. Da han var bleven rask, takkede de begge Gud, fordi han ved denne gavnlige Paamindelse havde hindret dem i at udføre deres fordærlige Forehavende, angrede og bluedes over den Vildfarelse, de havde været i, og glædede sig over, at Herrens naadige Tugtelse havde gjort deres ugudelige Forsæt til intet. Efter saaledes at være komne paa bedre Tanker opgav de at hjemsøge Landsens Folk og besluttede i Stedet derfor at fejde paa Rigets Fjender.

Absalon, Peder, Sune og Esbern var nu Hovedmændene i Kongens Raad, og efter deres forstandige Tilskyndelse besluttede han at drage imod Fjenden med en Hær, ved hvilken det mere gjaldt om, at den kunde komme hurtig af Sted, end om Størrelsen, og hellere at komme hemmelig over ham end at gaa aabenlyst imod ham med hele Flaaden. Det er jo nemlig meget lettere at overvinde Folk, naar man kommer bag paa dem, end naar de er belavede paa, hvad der forestaar, og desuden plejer Almuen, som har saa meget at sige, gjerne at sidde sine foresattes Befalinger overhørig, hvor fornuftige og gavnlige de end er, men paa den anden Side var den langt mere bange for Venderne end for at være ulydig imod Kongens Bud. Han indviede derfor kun ganske enkelte i denne Sag, fordi han var paa det rene med, at Krigsbedrifter skal udføres med alles forenede Kræfter, men Planerne skal der kun være faa til at lægge. Da han ingen Tvivl nærrede om Sjællandsfarernes Troskab, foretrak han selv at anføre den skaanske Flaade. Da han nu, endnu ikke helt rask efter sin Sygdom, sammenkaldte Skaaningerne i Lund og bad dem drage med i Leding, svarede Ærkebiskop Eskild - thi ham havde de overdraget at føre Ordet paa deres Vegne -, at de havde ikke Skibe til rede til saa pludselig at efterkomme hans Bud. Da Kongen lod dem vide, at de, der adlød ham, skulde have hans Naade, men dem, der vægrede sig, skulde hans Vrede komme over, og var saa opsat paa at faa sit Forehavende sat i Værk, at han hellere vilde drage af Sted med et eneste Skib end opgive Toget, gik Eskild, som skjønnede, at det var hans faste og urokkelige Beslutning, ikke blot ind paa hans Plan, men lyste endogsaa Band over dem, som ikke fulgte med Kongen. Ja, han tog ham endogsaa paa egen Bekostning om Bord paa sit eget Skib, thi da det var saa længe siden, Kongen havde gjort noget Togt, havde han selv intet. Først til allersidst fik Lollikerne og Falstringerne Befaling til at støde til Flaaden, for at de ikke, naar de vidste Besked om Sagen længe i Forvejen hemmelig skulde sætte Venderne i Kundskab derom.

Da Flaaden var samlet ved Landore, besluttede Kongen, der var opsat paa at mønstre sin Hær, at opstille sine Krigsfolk i Land for, naar han saa' hele sin Styrke samlet, at kunne skjønne, om der var Udsigt til, at han trygt kunde begynde Krig med den. Fra Kysten dér strækker der sig en lang, paa sine Steder gjenembrudt Sandrevle ud, som bugter sig saaledes, at den danner en Havn, som Skibe kan lægge ind i; den er saa lav, at man ikke kan se den, naar det er Højvande, men naar det er Ebbe, er den synlig. Indløbet til Havnen er grundt, men derfra breder den sig til begge Sider og er dyb nok. Da imidlertid alle danske Konger som Følge af en taabelig Overtro havde plejet at holde sig fra dette Sted, fordi de bildte sig ind, at der var Ulykke ved det, gik han til den næste Havn og mønstrede her omhyggelig hele Hæren, thi han vilde hellere ved at se med egne øjne danne sig et sikkert Skjøn om, hvor stor den var, end gjøre Overslag derover i Blinde. Derhos beskikkede han Folk, som skulde vejlede og øve de ganske ukyndige i Krigsvæsenet. Denne Mønstring af Hæren optog dem i fjorten Dage, og medens de saaledes laa ledige, gik største Delen af deres Levnedsmidler med. De lagde da ud af Havnen og stak i Søen i Magsvej, men for hemmelig og uventet at komme bag paa Fjenden foretrak de blot at bruge Aarerne i Steden for at sætte Sejl til. Absalon blev sendt forud med syv Skibe for nøje at undersøge, hvor man skulde lægge til Land ved Rygens Kyst. Det var nemlig deres Agt Indbyggerne uafvidende at stikke Ild paa Byen Arkona, der var navnkundig paa Grund af det gamle Gudebillede, dér fandtes, og uventet at gjøre det af med alle dem, der tyede ind i den; Borgen havde nemlig ingen Besætning og var kun aflaaet, thi Byfolkene holdt for, at den ikke havde nødig at forsvares af Mennesker, eftersom deres Gud nok skulde vide at vaage over den. Hele den samlede Flaade, som rykkede frem i Orden, talte to Hundrede og tresindstyve Skibe. Da Absalon nu for at røgte sit Hverv som Spejder var kommen tæt op under Rygen, saa' han, da Skibsfolkene gjorde ham opmærksom derpaa, at Kongsflaaden pludselig havde taget Aarerne ind og i Steden for hejset Sejl. Han undrede sig over, hvad det skulde betyde, eftersom det for stakket siden var blevet bestemt, at den øvrige Flaade for at komme hemmeligere af Sted skulde undlade at føre Sejl, og da han saa', at den havde opgivet sit Forehavende, maatte han omsider, hvor ondt det end gjorde ham, ogsaa selv vende, eftersom hans Stalbrødre saaledes lod ham i Stikken, og søge Havn ved Møen, hvor Kongen var tyet ind. Absalon var meget mod i Hu, fordi hans Stalbrødre saaledes havde svigtet ham, og harmfuld over, at en saa herlig Lejlighed til at vinde en glimrende Sejr skulde gaa til Spilde nu, da Vinden var gunstig og Krigsfolkene ivrige, saa det skar ham i Hjærtet, at han maatte vende om fra det Togt, han havde begyndt paa. Da han gik fra Borde, blev han modtagen af Peder, Sune og Esbern, som Kongen plejede at raadføre sig med, og de førte ogsaa stærke Kæremaal over, at Kongen saa skammelig havde opgivet et nyttigt og berømmeligt Forehavende. Kongen skikkede nu Bud efter dem, og da han saa', hvor nedslagne de var, undrede han sig derover og sagde, at han havde fundet det raadeligst at lægge ind under øen for at undgaa en sendrægtig Nattesejlad; nu kunde de næste Morgen langt bekvemmere sætte det hele i Værk; Dagen er jo nemlig bestemt til Arbejde, Natten til Hvile. Da hans Raadgivere ikke svarede, undrede han sig over deres Tavshed og bød dem komme frem med, hvad der laa dem paa Sinde. De paalagde da Absalon at aabenbare, hvad de havde talt om indbyrdes, og han tog da til Orde og sagde: "Er det saa sært, at vi har ondt ved at faa Ordene frem, at de saa at sige bliver siddende i Halsen

paa os, naar vi har saa tung en Sorg at bære paa og er lige ved at kvæles af Ærgrelse? Thi vel maa vi græmme os, naar vi ser dig slaa saaledes om, at der ikke kan komme andet end Skjændsel ud deraf. Du lyder jo, hvor du burde byde, og gjør dem til dine Ligemænd, hvis Overmand du burde være, naar du foragter de gavnligste Raad og gjør dem til Vilje, der er lige glade, hvad enten du har Skam eller Ære af, hvad du tager dig for. Det er nu det andet Tog, du gjør som anerkjendt og uanfægtet Enekonge, og nu skal det opgives lige saa skammelig som det første. Den ypperligste Lejlighed vrager vi, Levnedsmidler har vi kun lidt igjen af, vi kan sejle i Ro og Mag, og saa søger vi et Paaskud til at vende om, thi der er intet, som hindrer os, saa det er kun vor egen Fejghed, der driver os, hvor meget vi saa end vil give det Udseende af, at det er den haarde Nødvendighed. Er det saadanne Bedrifter, du vil udføre til Rigets Forsvar, og saadanne Befalinger, du vil indvie dit Kongestyre med? Sæt nu, vi faar en Storm, saa vi ikke kan komme af Sted, hvad andet har vi saa at gjøre end tvungne af den bitre Nød med Skamme at vende hjem efter at have gjort os fortjente til de forsmædeligste Bebrejdelser for vor Fejghed?" Disse og lignende Ting betænkte han sig ikke paa med de skarpeste Ord at sige Kongen, dels tilskyndet af den Ærgrelse, han følte, og dels i Tillid til det Venskab, der var imellem dem. Skjønt Kongen blev meget opbragt over den Frihed, han tog sig ved at tale ham saaledes til, vilde han dog ikke, at det skulde se ud, som om han ublu afviste den, der formanede ham, og betvang derfor sin store Vrede, som hans Ansigt noksom bar Vidne om, og svarede stilfærdig og taalmodig, at der var adskillige, som kunde vidne om hans Bedrifter, og at Absalon ikke havde øvet noget saa stort, at Kongen ikke endnu kunde kappes med ham i Bedrifter, selv om han maaske endnu ikke var hans Ligemand i Tapperhed. Mere sagde han ikke, men gik strax i sin Baad og lod sig ro ud til sit Skib, medens Absalon yderligere sagde, at han ikke burde blive vred paa den, der gav ham gavnlige Raad, eftersom det var langt bedre aabenlyst at lade sig sætte i Rette af sine Raadgiveres Formaninger end hemmelig at blive bagvasket og ilde omtalt. Om Natten brød der en Storm løs, og Havet kom i saadant Oprør, at Kongsflaaden til Trods for Havn og Ankere drev til Søs og splittedes ad, og i fire Dage holdt det Uvejr sig uden i nogen Maade at tage af. Dette bidrog i høj Grad til at dæmpe Kongens Harme imod Absalon, men han skammede sig ved at tilstaa, at han nu i sit Hjærte gav ham Ret, og skjulte af Undseelse, at han omsider var kommen til bedre Erkjendelse, thi i al den Tid talte han ikke med sine Raadgivere. Først Dagen efter gik han hen til dem, da de tilfældigvis stod paa Strandbredden, gav sine Ledsagere Befaling til at holde sig tilbage og sagde saa, at skjönt det havde været hans Agt at skjule det, havde de vel paa hans Ansigt kunnet læse, hvor opbragt han var bleven, og det var da heller intet Under, thi naar man spørger Folk til Raads, bør de svare med Forestillinger og ikke med grove Ord. Hvad de havde sagt, var meget forstandigt, men det kom noget for sent; havde de blot sagt det en tre Dage før, saa havde de kunnet forebygge en stor Ulykke. Den var for sent paa Færde som Raadgiver, der forsømte at tale om en Ting, naar den var uafgjort, og klagede over den, naar den var afgjort. At ville ændre gjort Gjærning er ikke langt fra at være forrykt. Det var derfor ingen Nytte til, at de havde overfuset ham med grove Ord, da sket var sket, og man for det meste ikke er synderlig oplagt til at tage imod Fornuft, naar man bliver hidsig. At der vilde rejse sig saadant et Uvejr, kunde intet Menneske paa Forhaand vide, med mindre det var blevet aabenbaret ham af Himlen, og han tvivlede ikke om, at det var en Straf, der kom over ham for hans

Synder, men man burde ikke lægge ham til Last, at han ikke forud kjendte Vejr og Vind og ikke forudsaa en uundgaaelig Skæbne. Det var derfor bedst at lade Klagerne over, hvad der var sket, fare, og bruge al Kløgt og Flid til at lægge Raad op om, hvad der laa for; han vilde nemlig hellere ende sit Liv paa en berømmelig Maade end lade Toget ende med en skammelig Tilbagegang.

Peder udtalte nu det samme som Absalon, men i mildere ord, og sagde, at en Konge burde mindst af alt optage sine trofaste Raadgiveres Ord med Vrede, thi ypperlige og berømmelige Mænd havde tit ynkelig maattet bøde med Livet, fordi de havde vraget et godt Raad. For Resten burde de bruge Vinden, naar den var gunstig, thi den er omskiftelig og aldrig til at stole paa. Nu burde de vente, til Vejret bedagede sig saaledes, at Folkene kunde holde ud at ro. De havde endnu Levnedsmidler til tre Dage og kun en kort Sejlads til Fjendens Land; skulde Levnedsmidlerne slippe op for dem, maatte de med Vaaben i Haand skaffe sig, hvad de behøvede. Saa snart de saa', at Bølgegangen lagde sig saa meget, at de kunde ro, burde de derfor skyndsomst samle den spredte Flaade og ro af Sted med alle Skibene paa én Gang, thi Sejladsen vilde gaa saa meget hurtigere for sig, naar Skibene laa Side om Side. Kongen roste Peder for hans Raad og paalagde Absalon at holde øje med, naar Vejret blev tjenligt, og lade ham vide, saa snart det lod sig gjøre at bruge Aarerne. Den Befaling var Absalon ivrig nok til at adlyde, eftersom det var hans eget Raad, der havde faaet den udvirket, og da Stormen den følgende Nat kjendelig tog af i Voldsomhed, blev han glad og gik ved Daggry, saa snart han havde holdt Messe, til Kongen for at melde ham, at Vejret nu havde bedaget sig saa meget, at det var muligt at bryde op, om det end vilde blive vanskeligt nok, og Folkene vilde faa fuldt op af Bryderi med at trække Aarerne. Da Kongen svarede, at saa skulde de bryde op, sagde Absalon skjemtende, at det vilde blive et smukt Stykke Arbejde, de fik gjort, i Fald de stoppede op paa Halvvejen og vendte om til det Sted, de kom fra. Skjønt disse Ord jo var lovlig hvasse til at kunne tages for en Spøg, eggede de blot i højeste Grad Kongens Mod; han undlod da heller ikke at give ham en vittig Skose igjen, idet han sagde, at naar han vendte om, kunde han jo vel faa at vide af Absalon, hvad der gik for sig i Venden. Til at begynde med gik Sejladsen for sig med stor Glæde og Ivrighed, og Folkene trak paa Aarerne i det bedste Haab om, at alt vilde gaa vel, thi inde i Bugten, hvor de havde Land paa begge Sider, kunde Vinden ikke piske Bølgerne saaledes op som ude i rum Sø; Landet, de paa alle Sider var omgivne af, hindrede dem nemlig i at bryde saa voldsomt paa. Men da Skibene begyndte at komme ud paa Dybet, blev de modtagne af en næsten uudholdelig Storm. Absalon, som ikke vilde have Udseende af, at hans Gjerninger ikke svarede til hans kjække Ord, opflammedes af ædel Ærekhæder, lagde alle Aarer om Bord og stred af alle Kræfter saa at sige imod den haarde Nød og nødte derved Kongen, der ikke vilde staa tilbage for ham, til at følge med. Sejladsen gik imidlertid langsomt og vanskelig for sig og var egentlig næsten umulig, thi paa den ene Side var Havet i Oprør, og paa den anden Side var det ikke muligt at holde rigtigt Aareslag. Som Følge af, at Bølgerne brød saa voldsomt imod Kongens Skib, medens Stormen stod saa haardt paa, løsnedes det i Fugerne, saa det var ved at skilles ad. Da Kongen saa' det, vilde han, dels for at undgaa den truende Fare, dels ogsaa for at føre Sejladsen til Ende, over paa et Skib, hvor han kunde være tryggere, og han bød derfor Ingemar Skaaning lægge sit Skib nærmere op til hans, og med Sværdet i højre og Banneret i venstre Haand gjorde han saa et

lige saa heldigt som dristigt Spring og bød saa Ingemars Folk ro til af alle Kræfter. Eskild holdt tappert ud og søgte en Stund at holde Trop, idet han mere tog Hensyn til sin Kjærlighed til Kongen end til sit Skibs Skrøbelighed, men til sidst blev han nødt til at vende om, dels fordi Faren blev saa overhængende, og dels fordi Kongen befalede ham det. Adskillige greb, da de saa' det, i deres Fejghed Lejligheden til ligeledes at vende om, idet de lod, som de misforstod, hvad der gik for sig, men denne foregivne Misforstaaelse burde ikke tjene dem til Undskyldning, thi den Omstændighed, at Kongen havde Banneret med, viste da tydelig nok, at han blot skiftede Skib og ikke agtede at vende om. Nogle maatte ogsaa imod deres Vilje vende om med deres haardt medtagne Skibe, som gik fra hinanden i Fugerne, saa de ikke kunde staa sig imod det oprørte Havs Braadsøer. Men de, som blev ved at ro sig frem, maatte, for at Kræfterne ikke skulde svigte dem under det vedholdende Arbejde, spise og ro paa én Gang, thi for at Sejladsen ikke skulde sinkes ved, at de lod Aarerne hvile om saa aldrig saa stakket en Stund, roede de med højre Haand, medens de holdt Maden i venstre. En liden Del af Flaaden, som var særlig opsat paa at vise sig tapper og indlægge sig Hæder, trodsede sig med Absalon i Spidsen igjennem den usædvanlige Storms Raseri, arbejdede sig igjennem det oprørte Hav ved utrættelig at bruge Aarerne og lagde ved Daggry ind under Hiddensø efter saa at sige at have besejret selve Naturen. Derpaa lod Absalon, for at intet skulde være oprøvet, den af sine Bedrifter som Søkriger navnkundige Vetheman udspejde Landet og kom derved til Kundskab om, at der ingen fjendtlige Skibe var i Havnene, og at Rygboerne ikke frygtede noget fjendtligt Angreb, thi deres Kvæg vankede om paa Strandbredden uden Vogtere, hvoraf man kunde skjønne, at Landsens Folk troede, at der var Fred og ingen Fare. Kongen, som var bleven meget mødige af den langvarige og besværlige Sejlads, begav sig, saa snart han havde naaet Havn, over paa Absalons Skib og lagde sig overvældet af Træthed og Nattevaagen til at sove. Resterne af Flaaden, der sammen med ham var naaet over til Rygen, talte kun tresindstyve Skibe.

Der var blandt andre to Hallandsfarere, som var mere højbaarne end højsindede. De mente, at saa ringe, som Flaaden nu var, vilde den ufejlbarlig være udsat for stor Fare, og de stævnede derfor hen til Absalon med det Skib, de havde i Fællig, og sagde, at de nødvendigvis strax maatte have Kongen i Tale, og da de fik at vide, at han sov, forlangte de, at han strax skulde vækkes. Absalon sagde, at han ikke saa ubetimelig vilde forstyrre Kongen i den Søvn, han saa haardt trængte til, men vilde de lade ham vide, hvad de havde paa Sinde, skulde han sige Kongen det. Saa sagde de, at deres Skib var ilde tilredt, det skortede dem paa Levnedsmidler, og de havde en lang Vej hjem, og nu havde de den bedste Lejlighed med god Bør, thi Modvinden, der havde gjort Udfarten saa besværlig, var Medvind nu og vilde gjøre dem Rejsen let, naar de sejlede hjem, hvorfor de hellere vilde benytte sig af disse gunstige Omstændigheder end blive ved med dette mislykkede og unyttige Togt, hvorved de ufejlbarlig vilde sætte Livet til enten ved Skibbrud eller ved at dø af Sult. Absalon bød dem nu ikke blot at lade deres skammelige Forsæt fare og i dets Sted beslutte sig til, hvad de kunde have Ære af, men paalagde dem ogsaa for deres Æres Skyld at tie stille med, hvad de havde haft i Sinde, thi kom saa skammelige Ord som de havde talt, ud iblandt andre, vilde de uudslettelig brændemærke dem som fejge Krystere. Hvad de havde anført for at besmykke deres kvindagtige Fejghed, var ikke andet end tomme Paaskud, sagde han, thi de kunde med

Lethed gjøre deres Skib i Stand, og det var ogsaa en let Sag at skaffe sig fuldt op af Levnedsmidler ved at gjøre Strandhug vidt og bredt. Var de skamløse nok til at forlade Kongen nu, da han stod over for Fjenden og havde saa faa Folk, vilde de sætte den største Skamplet paa deres Navn og Rygte. Saa sagde den ene af dem, at han havde Ting at tage Vare paa for Kongen hjemme, som det var ganske nødvendigt blev besørgede saa hurtig som muligt, og da Absalon indsaa, at han ingen Vegne kom over for hans Udflugter med det gode, søgte han at true ham til at give efter ved at lade ham vide, at Folk, der uden Forlov drog hjem fra Leding og fulgte deres eget Hoved i Steden for at vise Kongen den Ærbødighed, de var ham skyldige, efter Landsens Lov ikke blot havde forbrudt deres Gods, men ogsaa Livet. Men ikke engang ved at gjøre dem opmærksom paa, hvilken Fare de udsatte sig for, kunde han faa dem til at tage Mod og Mandshjærte til sig og lade Frygten fare, de hejsede Sejl for at benytte Børen og sejlede bort, medens han blev ved at forbande og udskjælde dem med de haardeste Ord. Da Kongen var vaagnet, og Absalon fortalte ham, hvad der var foregaaet, svor han paa, at disse skamløse og troløse Rømningsmænd skulde komme til at bøde for, hvad de havde forbrudt imod ham. Derpaa gik han i Land paa øen og sammenkaldte Skibsstyrismændene for at høre, hvad de mente, der burde gjøres. Adskillige fandt, at det var raadeligst at vende hjem, da man ikke uden Fare kunde give sig i Kast med Fjenden. Kongen sagde, at det Raad kunde være godt nok, hvis man ikke ved at følge det satte en Plet paa Fædrelandets Ære og gjorde Fjenderne over al Maade kry. Sporene af Lejren vilde nemlig røbe for Venderne, at Danskerne havde været der, og Grunden til det hemmelige Tilbagetog vilde de udelukkende søge i, at de var bange. Derfor vilde han hellere udsætte sig for Fare end for Skam og ikke sejle hjem uden at have været i Kast med Fjenden. Desuden vilde de bære sig lige saa fejgt ad som de, der var rømt under Paaskud af deres Skibes Skrøbelighed, hvis de ikke viste sig dem lige saa overlegne i Henseende til Mod og Tapperhed, som de havde overgaaet dem i Evne til at udholde Strabadser, men sejlede hjem med uforrettet Sag. Saa raadede Vetheman, som nylig havde udspejdet Rygboerne og vidste, at de ikke var belavede paa noget Angreb, til at lade Folkene gjøre Landgang; hvis Landsens Folk saa intet anede, kunde de uden selv at lide nogen Skade slaa dem ihjel og gjøre Bytte; viste det sig derimod, at de var forberedte, kunde de uden Fare strax trække sig tilbage igjen. Hvordan de skulde forholde sig, sagde han, kunde de skjønne af, hvorledes Pløjefolkene bar sig ad, thi naar de har gjort den første Del af deres Dagværk, plejer de altid at lægge sig til at sove for at samle friske Kræfter til Arbejdet, men det har de kun for Skik at gjøre, naar der ikke er noget, de er bange for, og naar de føler sig fuldkommen trygge, saa hvis de ikke fandt nogen af dem sovende, var det et Tegn paa, at de havde mærket Uraad. Kongen sagde, at det Forslag mere passede sig for Fribyttere end stemte med, hvad der sømmede sig for ham som Konge, thi det havde man dog endnu aldrig spurgt, at danske Konger havde ladet sig jage paa Flugt af Vender, og han vilde ikke være den første, som satte en saadan Skamplet paa den kongelige Værdighed. Derpaa fik Gnemer Falstring Ordet, og skjønt man ellers holdt for, at han var nok saa mandhaftig som kløgtig, gav han, hvad enten det nu skyldtes hans Kløgt eller Kongens Lykke, et godt Raad, som gjorde Ende paa den store Tvivl og Uvished, alle var stedte i, og fik Forsamlingen, som ikke vidste, hvad den skulde gjøre, til at gaa over til hans Mening. Han sagde nemlig, at det vilde være letsindigt med en ringe Styrke at inklade sig i Kamp med en overlegen Fjende, men

Landskabet Barke, som var skilt fra Rygen ved et kort Sund, vilde det paa Grund af dets Lidenhed være en overmaade let Sag at hærje, om Folkene dér end var nok saa forberedte. Nu skulde Kongen gaa i Seng og hvile sig ud og friske sine af Nattevaagen medtagne Kræfter og sit af Bekymringer forpinte Sind op med en god Søvn, sagde han, og saa skulde han stævne did med Flaaden, naar Aftenen var falden paa, for at komme saa meget mere uventet over Fjenden. For Resten skulde de, naar de løb ind i det grunde og snævre Sund, holde Skibene spredte og ro ganske stille, for at ikke Lyden af Aareslagene skulde skræmme Landsens Folk op af deres Ro og Tryghed, og for at de selv ikke skulde løbe paa Grund og blive hængende paa Sandbankerne som Følge af, at de ikke vidste Besked om, hvor der var dybt, og hvor der var grundt. Alt øvrigt lovede han selv at udforske. Kongen gik med Begjærlighed ind paa dette Raad, og om Aftenen gav han Tegn til Opbrud, og Flaaden stævnede ind i Sundet. For at den bekvemmere kunde komme igjennem det, bød Kongen, at Skibene skulde sejle tre og tre i Følge for at undgaa de Forsinkelser, Løbets Snæverhed ellers kunde medføre, naar de sejlede i Uorden imellem hinanden. Gnemer kom ham nu i Møde med sit Skib og meldte, at Lejligheden var gunstig til at falde ind i Landet; han havde nogle Spejdere med, som Landsens Folk havde udsendt, og som han havde opsnappet. Kongen blev glad herover, og ved Daggry rykkede han frem igjennem Skovene, plyndrede Marker og Landsbyer med saa meget større Voldsomhed, som det skete hemmelig, og overrumplede og fældede Landsens Folk, som laa og sov trygt. Adskillige af dem troede, da de blev skræmmede op af Lyden af Hestenes Hovslag, at det var deres egne Høvdinger, der kom, men den Vildfarelse kom de snart ud af, da de fik Spydene i Kroppen. Flere af dem stak Hovederne uden for Døren og spurgte, om det var Cazimar eller Bugislav, der var kommen, og som Svar paa deres Spørgsmaal huggede Danskerne dem saa ned. Biskop Absalon var med en Del af Hæren draget en anden Vej og trængt langt ind i Landet. Da han kom til et Sted, hvor han ved et stort Mosedrag var skilt fra Kongshæren, og ikke vidste, hvor denne befandt sig, var han snild nok til ikke at lade stikke Ild paa de Landsbyer, han plyndrede; først da han langt borte saa' den Ild, Kongen havde paasat, mente han, at nu kunde han gjøre ligesaa, lod strax stikke Ild paa Husene og tilkjendegav ved Luerne, der flammede rundt omkring i Egnen, sine Stalbrødre, at hans Tog var løbet heldig af. Da de mente, at de havde gjort tilstrækkelig rigeligt Bytte, begav de sig paa Tilbagevejen til deres Skibe, og skjønt der var et langt Stykke Vej imellem dem, gav de stadig ved rygende Baal hinanden til Kjende, hvor de var, dels for at det ikke skulde hedde sig, at de listede sig bort, og dels for at den ene Del af Hæren ikke skulde storme for stærkt paa og komme hurtigere af Sted end den anden.

Imidlertid var Skjalm Skjæggemand, der var bleven ladet tilbage for at tage Vare paa Flaaden, stævnet ud i rum Sø med Skibene, for at Fjenderne ikke skulde spærre det smalle Indløb til Sundet for dem. Da Rygboerne angreb ham med deres Skibe, bemandede han nogle faa Skibe med hele Flaadens Besætning, idet han foretrak at møde Fjenden med vel bemandede frem for med talrige Skibe. Efter at have sejlet dem i Møde og slaaet dem paa Flugt undlod han at forfølge de flygtende og vendte tilbage til Havnen, for at Indskibningen af hans Stalbrødre ikke skulde sinkes, naar de vendte tilbage. Da han anden Gang blev angreben, satte han sig lige saa dristig til Modværge, og da de atter og atter blev ved at angribe ham, slog han hver Gang disse hyppige Angreb tilbage med sin haardnakkede Modstand, og egget

ved disse mere uafadelige end skrappe Angreb, benyttede han Lejligheden og satte efter Fjenden. Imidlertid kom Kongen ned til Strandbredden, hvor han til sin store Forundring fandt Skibene uden Bevogtning og Skjalm borte, men da han omsider kom tilbage efter at have gjort Jagt paa Fjenden, lod Kongen Resten af Hæren gaa om Bord og hejse Sejl for at forfølge Rygboerne, som brugte Aarerne for at komme af Sted. De havde imidlertid saa stort Forspring og roede saa skrap, at han mere indjog dem Skræk end udrettede noget ved at gjøre Jagt paa dem. Da Kongen saa' Styrismanden paa det Skib, der var nærmest ved hans, springe ud i Forstavnen paa sit Skib med en overmaade tapper og drabelig Mine, roste han ham meget og sagde til sidst, at hvad man gav ud til en tapper Mand, var herlig og priselig anvendt. Omsider sprang Vinden om, saa han ikke kunde komme videre, og han maatte da vende om og ro lige saa langt tilbage, som han var naaet frem med Sejl, og lige saa let det var gaaet fremad med Sejl, lige saa vanskeligt var det at komme tilbage ved Hjælp af Aarerne. Medens Danskerne nu stred sig frem med Strømmen imod sig, benyttede Venderne, som var nøje kjendte med Farvandet, en Gjenvej, som Danskerne ikke kjendte, og hvor Vandet var dybt, og søgte, idet de pludselig opgav deres Flugt, at komme bag paa dem. Da Absalon saa' dem komme frem fra skjulte Bugter, og hans Stalbrødre i deres Angst fremskyndede Sejladsen, foretrak han at holde sig blandt de bageste frem for at være blandt de forreste for ædelt at dække Flaaden i Ryggen. Hvad der nu skete, blues jeg ved at fortælle. Største Delen af Danskerne satte al Skam til Side, hejsede Sejl og forlod deres Konge, skjønt de saa' Fjenden rykke frem imod ham. Kongen, som blev ladt i Stikken med nogle ganske faa Skibe, harmedes mere over disse Rømningsmænd end over Fjenden. Den Styrismand, som han for stakket siden havde rost, da han stod i Stævnen paa sit Skib, saa' han nu, for at han kunde komme hurtigere af Sted, øge Stykker til Sejlet, fordi det var ham for kort, hvorfor Kongen nu gav ham Smædeord i Steden for Ros og sagde, at den Godhed, man viser Krystere, er ilde anvendt. Heraf kan man se, at det ikke er let at komme paa det rene med, om en Mand virkelig er i Besiddelse af Tapperhed, som er til at lide paa, naar man ikke ser ham stedt i den yderste Nød og Fare. Det var ikke muligt at faa dem, der sejlede bort, til at vende om, hvor meget man end raabte efter dem, gjorde Tegn til dem og opfordrede dem paa alle optænkelige Maader, i den Grad havde Angsten gjort dem alle døde. Kongen lod derfor sine Folk holde lidt inde med Roning og spurgte dem, han havde om sig, hvad der var raadeligst at gjøre, og da de andre tøvede med at svare, sagde Absalon, at de burde søge til Hiddensø og bie paa gunstig Vind der. Peder sagde da, at det burde de ingenlunde, og anførte som Grund for denne sin Mening, at hvis den Storm, de nu havde, blev ved, kunde de hverken vende hjem eller faa Flaaden forstærket, medens Venderne hver Dag kunde trække flere Folk til sig. De burde derfor sætte Sejl til, men saaledes, at de lempede sig efter hinanden, idet de hurtigste Sejlere skulde tage et Svøft ind for ikke at sejle fra dem, der kom langsommere af Sted, saa at de alle kunde staa Last og Brast med hverandre. Absalons kjække Raad maatte vige for Peders overordentlig forstandige. Hver af dem tænkte i Overensstemmelse med sin Alder, Absalon, som det sømmede sig en modig Ungersvend, Peder, som det passede sig for hans graa Haar.

Da der nu kun var syv Skibe tilbage af hele den danske Flaade, roede Slaverne stolende paa deres Mængde paa det ivrigste frem, idet de i deres Foragt for Fjendens ringe Antal udstødte skingrende Skrig; men de gik mere hidsig end modig til Værks, thi saa snart Pilene begyndte

at ramme dem, turde de ikke ro nærmere. Lidt efter begyndte de med deres dragne Sværd at slaa snart paa deres Halse, snart paa deres Skjolde i den Tro, at de kunde skræmme Danskerne med den Slags Trusler. Derpaa begyndte de igjen at ro frem, medens de raabte og skreg i vilden Sky, saa det var gyseligt at høre paa. Men det gik denne Gang ligesom den forrige, thi da Danskernes Kastevaaben naaede dem, blev de slaaede paa Flugt og roede strax tilbage. Et tredje Forsøg paa at skræmme Fjenden gjorde de ved at dyppe deres af Solheden indtørrede Skjolde i Vandet og strække dem over Knæene for at gjøre dem brugelige til Kamp, som om det nu var uden for al Tvivl, at de vilde slaas med Danskerne, og nu endelig gav de sig til at ro ivrig fremad, hvad enten det nu var Begjærlighed efter Bytte, der drev dem, eller det var, fordi de skammede sig. Lige saa drabelig dette til at begynde med tog sig ud, lige saa ørkesløst faldt det imidlertid ud, thi ligesom tidligere skræmmede Pilene dem tilbage, og de opgav yderligere at binde an med de faas uovervindelige Standhaftighed, skjønt de saa', at Danskerne i høj Grad haanede og udæskede dem.

Da Kongen atter fik Danmark i Sigte, havde Vinden lidt efter lidt lagt sig, og Sejladsen gik saa trægt og langsomt, at de, skjønt de satte alle Sejl til, om Morgenen næsten laa paa samme Sted, hvor de havde ligget om Aftenen. Da Vinden saaledes svigtede, lod Kongen imidlertid sine Fok bruge Aarerne. Omsider mødte han Eskils Skib og gik om Bord paa det og sejlede til Skaane. De, som havde holdt ud med ham til det sidste, sejlede til Sjælland. Peder fik nu Lyst til at spille en Mand ved Navn Rane et Puds; denne Rane var overmaade veltalende, men ikke synderlig snedig. Peder stillede da ikke blot sine Fanger, men ogsaa en Del af sine Rorkarle op i Løftingen, for at det skulde se ud, som om han havde gjort stort Bytte, eftersom han havde saa mange Fanger at vise frem. Da Rane nu saa' ham sejle forbi, vilde han give det Udseende af, at hans Skib var læk, og gav sig derfor til at skjælde sine Folk grovt ud og bød dem øse Skuden læns, hvortil imidlertid en af Folkene svarede, at der havde jo ikke været Vand i Kjølen i de sidste tre Dage. "Dine Folk forstaar sig ikke rigtig paa at svare dig", sagde Peder. Nu saa' Rane, som stod og stak Hovedet frem og kigede, at der kun sad faa Folk ved Aarerne paa Peders Skib, medens der var en Mængde unge Mennesker i Løftingen, som ingenting bestilte, og som han derfor troede var Fanger. Han ærgrede sig da over, at han havde holdt sig i Ro, og sagde, at Lykken ikke havde været ham saa god som Peder, eftersom han ikke havde kunnet tage Del i Togtet, fordi han var lige ved at lide Skibbrud.

Om Efteraaret drog Kongen med en talrig Skare Sjællandsfarere og Skaaninger og en liden Skare Jyder til Egnen omkring Arkona, hvor de gjorde stort Bytte. Da de atter drog ned til Strandbredden, satte Rygboerne med en stærk Stridsmagt fra Fastlandet over til øen i den Hensigt at falde Danskerne i Ryggen, naar de atter søgte ned til Skibene for at gaa om Bord i dem. Danskerne blev nødt til at gjøre Holdt en Stund, thi der opstod en stærk Taage, som hyllede Himlen i tæt Mørke, saa de blev forvildede og ikke vidste, hvad Vej de skulde. Man skulde næsten tro, at Lykken i sin Gunst havde beredt dette Vejr for at skaffe dem den Sejr, de vandt. Venderne fo'r vild, da de ikke kunde se for denne mørke Taage, og kom næsten midt ind imellem Fjenderne, og da Solen saa pludselig splittede Taagen, saa' man begge Hære næsten lige inde paa Livet af hinanden. Prislav, som i sin Tid var flygtet fra Venden, kom nu ridende i fuld Fart; Barbarerne var der, sagde han, saa nu havde Danskerne den ønskede Lejlighed til at holde Slag med dem; han opmuntrede derhos alle til at kappes i Tapperhed

med deres aldrig besejrede Forfædre, hvortil Kongen svarede, at Fjenderne skulde finde Folk for sig, som foretrak Døden for Flugt. Danskerne, som var overmaade hidsige og opsatte paa at holde Slag, opløste imod Sædvane deres Slagorden og begyndte at gaa løs paa Fjenderne, saa snart de saa' dem. De fik da ogsaa Sejr strax ved første Angreb, thi Venderne tog Flugten, førend Kampen ret var begyndt. Under denne Danskernes Fremstormen tørnede to af Kongens Hirdmænd saa voldsomt sammen med deres Heste, at de begge to faldt af; Kongens Hest styrtede som Følge deraf med ham, og han faldt saa voldsomt oven paa dem, at han stødte sin venstre Albue igjennem Skjoldet og langt ned i Jorden. Absalon skulde lige til at staa af Hesten for at hjælpe ham op, men han vinkede til ham, at han skulde lade det være, idet han holdt for, at det var et lykkeligt Fald, han havde gjort, naar han blot fik Oprejsning ved, at Fjenderne led et Nederlag. Denne Tildragelse varslede da heller ikke saa ilde, som den tog sig slemt ud, thi Kongens Fald var i Virkeligheden et Forbud paa Fjendens Nederlag. Barbarerne blev nemlig overvundne uden Kamp og huggede ned, uden at Danskerne led nogen Skade. En stor Del af dem ilede over Hals og Hoved ned til den Bugt, de havde sat over, og satte Livet, som de søgte at bevare, til i Bølgerne, og der druknede lige saa mange, som der faldt for Sværd. En Del vadede, for saa meget sikrere at undgaa Fjenden, med Forsæt ud, til Vandet naaede dem til Halsen, men det hjalp dem ikke, thi de kunde ikke skjule sig for Danskerne, som vadede ud efter dem og slog dem ihjel. Da nu alle de, der var ude i Vandet, var bleven dræbte paa én nær, som stod med Fødderne paa en Sten, der var skjult under Vandet, og saaledes havde undgaaet det Mandsslæt, der havde gjort det af med hans Stalbrødre, sagde Absalon til Krigsfolkene, som tøvede med at gaa ud og slaa ham ihjel, fordi de var bange for, at der var for dybt. "Den Karl er vel ikke saa lang, Folk, at I ikke kan maale jer med ham; hvor han kan bunde, kan vi vel ogsaa". Disse Ord tog hans Broder Esbern som en Opfordring, og skjønt han ikke tvivlede om, at Venderen stod paa en Sten, der var skjult under Vandet, lagde han mere Vægt paa at efterkomme sin Broders Bud end paa at bjærge Livet, og da de andre ikke vilde, gik han i fuld Rustning ud i Vandet, der var farvet rødt af Fjendeblood. Da han havde jaget sin Lanse igjennem Venderen og vilde tilbage til Land, greb Hvirvlerne i Vandet ham, og han gik til Bunds og vilde være druknet, hvis hans Stalbrødre ikke var kommet ham til Hjælp. Opsat paa at komme til at trække ham op af Vandet sporede Olaf nemlig sin Hest ud paa Dybet, hvor han var, og søgte efter at have faaet Tag i ham at løfte ham op, men var saa lige ved at falde af Hesten, og i den Nød tænkte han mere paa sit eget end paa den andens Liv og opgav Omsorgen for sin Ven for at bjærge sig selv. Saa var der en Mand ved Navn Niels, som tog den Gjerning op, som Olaf havde forsøgt, og ikke kunde dy sig for at spore sin Hest ud paa Dybet, men han lagde mere Mod for Dagen, end han havde Held med sig, thi han blev stedt i samme Nød og maatte opgive sit Forehavende. Da Rytternes Hjælp saaledes svigtede, faldt det i Fodfolkernes Lod at redde ham. Da de havde faaet ham bragt i Land, troede alle, som saa' ham, at han var død, thi det var ikke til at mærke, at han trak Vejret, saa fuld var hele hans Krop af Vand. Efter at hans Stalbrødre havde rullet ham en god Stund, begyndte han imidlertid omsider at spy Vandet ud, og da han var bleven af med det, slog han øjnene op, men tale kunde han ikke, hvorfor de, som stod hos, dækkede hans Legeme, der var helt stivt af Kulde, godt til med Klæder, og da han var bleven gennemvarm,

fik han ikke blot sit Syn, men ogsaa sit Mæle igjen, men hele den Dag var han saa bleg, at han saa' ud i Ansigtet som et Lig.

Der var ogsaa en anden dansk Riddersmand, hvis Tapperhed jeg mener ikke bør forbigaaes i Tavshed. Da han ganske ene, mere ivrig end forsigtig, forfulgte de flygtende Fjender og kom midt ind imellem dem, og Barbarerne opfordrede ham til at overgive sig, ænsede han ikke denne deres Opfordring, men sprang af Hesten og vilde hellere falde med Sværd i Haand end bjærge Livet ved at overgive sig. En vældig Hob Fjender trængte ind paa ham for at fælde ham, men enhver, der kom ham nær, huggede han ned, og uden at vise det ringeste Tegn paa Frygt faldt han kæmpende, bedækket med ærefulde Saar, paa den Dynge af Lig, han havde ophobet omkring sig. Ikke blot fulgte utallige Fjender ham i Døden, men de overlevende var slagne med Forbavselse over den Tapperhed, de havde set ham lægge for Dagen. Ved sin udmærkede Tapperhed opnaaede han, at de Vender, der var Vidne til den, aldrig siden vovede sig til at holde Slag med Danskerne.

Næste Aar beredte Danskerne sig igjen til at gjøre Tog til Venden, og Rygboerne, som paa Grund af det Nederlag, de nys havde lidt, ikke havde Mod til at tage imod Krigen, sendte derfor en overmaade veltalende Mand ved Navn Dombar op for at bede om Fred. Absalon tog imod ham og tog hans Skib til Brug for sig selv paa Togtet, men hans Skibsfolk tingede han i Kost, til han kom tilbage, og Dombar selv tog han med til Kongsflaaden. Det var nemlig Skik, at Rygboerne og Danskerne gjensidig havde Ret til at holde de Sendemænd, der, medens et Tog var i Gang, kom fra Fjenden, tilbage, til de kom hjem fra Toget, for at de ikke, naar de vendte tilbage til deres Landsmænd, skulde bringe dem Bud om, hvad der foregik i Fjendens Land, og saaledes mere gjøre Tjeneste som Spejdere end som Sendemænd. Da stadig Modvind imidlertid sinkede Toget, og det saa' ud til, at Jyderne vilde gaa fra hverandre, fordi Levnedsmidlerne slap op for dem, afhjalp Sjællandsfarerne og Skaaningerne deres Trang ved gavmildt at overlade dem af deres Levnedsmidler, for at ikke saa stor en Del af deres Stridsmagt, tvungen af den haarde Nødvendighed, skulde forlade dem. Fynboerne derimod ydede ikke det ringeste Bidrag til at afhjælpe deres Stalbrødres Nød, skjønt de havde fuldt op af Levnedsmidler. Da Dombar mærkede det, tilbød han nu kun Fred paa lige Vilkaar, medens han før havde bedt ydmygt om den. For øvrigt forlangte han, at Absalon skulde mægle hos Kongen. Da Bispen spurgte ham, hvilken Borgen han vilde stille for, at han mente det ærligt, svarede han, at han som Borgen vilde kaste en Sten i Vandet; det var nemlig disse Barbarers hedenske Skik, naar de indgik en Overenskomst, at kaste en Sten i Vandet med Bøn til Guderne om, at de maatte gaa til Bunds som Stenen, i Fald de brød deres Ord. Da Absalon nu imidlertid forlangte, at han skulde stille Gisler, og ikke vilde vide af falsk og løgnagtig Overtro at sige, hvor det drejede sig om alvorlige Ting, var Dombar fræk nok til ogsaa paa sin Side at forlange Gisler. Absalon blev opbragt herover og sagde, at Rygboerne ikke blot plejede at sende Danskerne Gisler, men ogsaa Penge og Tilskud til deres Flaade, medens ingen mindedes, at Danskerne nogen Sinde havde tilstaaet eller sendt Rygboerne sligt. Hertil svarede Dombar: "I Fald du virkelig er i Besiddelse af den Klogskab, du anser dig for begavet med, saa laaner du villig øre til, hvad jeg nu vil sige dig, og lægger dig det vel paa Sinde. Enhver, der vil bære sig fornuftig ad, bør vel betænke, at Tiden falder i tre Dele, af hvilke han bør lægge mindre Vægt paa de to, men nøje tage den tredje i Betragtning frem for de andre -

han mindes nemlig Fortiden, ser Fremtiden i Møde og betænker vel, hvad der ligger for i Nutiden. Daaren derimod plejer at svæve imellem Haabet om det tilkommende og Mindet om det forbigangne, medens han forsømmer at gribe den Lejlighed, som Nutiden byder ham, og slipper, hvad han har imellem Hænderne. Saaledes gaar det ogsaa dig; hildet i ørkesløse og vidtløftige Bekymringer hæger du saa grundig og omhyggelig om Fortidens Skyggebilleder og grubler saaledes over, hvad der skal ske i Fremtiden, at du ikke kan se, hvad der ligger lige for Haanden, og hvad der ligger lige for øjnene. Medens du fordyber dig i Mindet om henfarne Tider, mener du falskeligt, at alt skal gaa lige saa lykkelig i Fremtiden som i dem, og medens du øser Haab af Mindet, lader du Nutiden, med hvad den bærer i sig, glide dig forbi. Jeg indrømmer, at Danskerne i sin Tid har undertvunget mit Folk, men nu er Lykken os lige saa god og huld, som den fordum plejede at være eder, og har sat os paa lige saa høj en Plads, som der nogen Sinde er faldet i eders Lod. Saa meget som I før har overgaaet os, saa meget overgaar vi nu jer i Magt og Velfærd; vi er ved Lykkens Gunst naaede saa vidt, at Danmarks Lykke aldrig har været større, end vor er nu. Derfor er det Daarskab af dig at komme med slige Forlangender; idet du taabeligt stiller dig den svundne Oldtid for øje, glemmer du, hvad der er sket for stakket siden, og søger at paatvinge mig saadanne Vilkaar, som du i Betragtning af de forhaandenværende Omstændigheder snarere selv burde modtage end kræve af andre. Eders Landemærker er ynkelig medtagne af vore Vaaben og Hære og ligger øde og udyrkede hen; i vort Land er der Overflod, og dog forslaar den knapt til at ernære den Mængde Mennesker, det avler. Og dog oprører det dig ikke blot at betragte os som eders Overmænd, men selv som Ligemænd, skjønt du ser, at vi i alle Maader er jer overlegne. Vent med at kræve Skat af os, til I har naaet den Lykke og Velstand, vi nu har naaet, og til du ser os sukke under de Ulykker, der nu trykker jer".

Saaledes talte Dombar. Absalon skjulte sin Harm og svarede ham kun med nogle faa Ord, men han fortalte Kongen, hvad han havde sagt. Togtet blev opgivet. fordi det Oprør, Havet vedblev at være i, hindrede Sejladsen.

Skjønt Kongen hidtil havde haft Held med sig, naar han angreb Venderne, indsaa han dog, at det var en vanskeligere Sag at faa Bugt med dem, end at han kunde overkomme det med egne Kræfter. Han bad derfor Hertugen af Sachsen om at slutte Vaaben- og Krigsforbund med sig og lovede ham en stor Sum Penge derfor. Hertugen lovede at deltage i Toget, dels fordi den store Løn lokkede ham, og dels tilskyndet af Haabet om at underlægge sig sine Naboer. Den norske Konge havde allerede tidligere foræret Valdemar, som han havde det største Venskab til, et Skib forfærdiget med den største Kunst i en Drages Lignelse. Det bød han nu Absalon bemane med Rorfolk fra Roskilde og saa føre det til den danske Flaade. Da Absalon kom til Isøre Havn, blev han paa Grund af Modvind opholdt længere der, end han ønskede, og der var ikke noget, som gik ham mere til Hjærte, end at han, som ellers plejede at være hurtigere paa Færde med sine Forberedelser, naar de skulde sejle, end alle de andre, nu skulde være senere paa Færde og komme bag efter, medens de andre allerede var paa Vej til Samlingsstedet. Som han nu overvældet af Skamfuldhed og Ærgrelse laa og sov i Agterstavnen, bares det ham i et Drømmesyn for, at det vilde blive Magsvejr. Det tyktes ham nemlig, at en Mand kaldte paa ham, og at han gik op i Land, hvor han saa en Stund vandrede sammen med Biskop Toke af Børglum, som bød ham at lægge nøje Mærke til og drage sig vel

til Minde, hvad han nu vilde faa at høre. Derpaa istemmede Toke tre Gange i Træk den Hymne, der plejer at synges Julenat, og bød ham høre nøje efter, hvad der blev sunget. Da han vaagnede, stod det, han havde set i Drømme, saa levende for ham, at han bildte sig ind, at det havde været Virkelighed og ikke et Drømmesyn, og da han huskede, at det i Drømmen var blevet ham lovet, at han næste Morgen skulde slippe af Sted, fattede han saa sikkert Haab om, at det vilde blive Magsvejr, at han gik i en Baad, skjønt Stormen endnu ingenlunde havde lagt sig, bød Astraad, som var Højbaadsmand paa Kongeskibet, skynde sig at rejse Masten og fik sig i en Fart noget at spise. Medens han var ved at spise, kom Astraad og meldte, at Stormen havde lagt sig, og spurgte, hvad han nu skulde gøre. Absalon bød ham strax hejse Sejl og lægge ud gennem Isøregab og, naar han var kommen ud af det, sejle uden om øen paa den Side, Vinden vilde føre ham ad. Medens han nu skyndte sig at udføre denne Befaling, satte Folkene paa Krigsflaaden, der var lagt ind i den samme Havn, glade over, at det pludselig var blevet Magsvejr, ivrig Sejl til, men det var de ikke saa heldige med, som de var ivrige til det, thi hvert øjeblik sprang Vinden om og drev dem snart i øst og snart i Vest, saa de paa Grund af Vindens Ustadighed ikke kunde sætte Kursen, hvorhen de vilde. Man skulde næsten tro, det var Himlens Vilje, at Absalon ikke skulde sejle alene eller komme bag efter de andre, hvilket da ogsaa tydeligt viste sig, da han naaede dem, thi saa snart han kom til, skiltes Skyerne, og de fik saa god og stadig Bør, at Sejladsen, som hidtil ingen Fremgang havde haft, nu gik strygende. Saaledes viste selve Elementerne Absalon Ærbødighed ved at lægge Baand paa sig, medens de ikke vilde læmpe sig efter de andre. Da han skjønnede, at Kongeskibet, der var betroet til hans Varetægt, havde taget Skade i den stærke Storm og var i den største Fare for at synke, lod han det strax trække op paa Land og en ny Planke sætte i det, saa at det, efter at have været læk og næsten sønderslaaet, blev lige saa stærkt som før. For at det skulde tage sig saa meget smukkere ud, lod han Stævnen beslaa med gyldne Nagler.

Efter at han var stødt til Kongen ved Masnedø, sejlede de med Flaaden til øen Poel, og Danskerne og Tyskerne faldt nu i Fællig, men hver fra sin Side, ind i Venden; undertiden var Danskernes og Tyskernes Hære hinanden saa nær, at de kunde se hinanden. Da Venderne en Gang havde overrumplet og dræbt nogle tyske Krigere, der havde vovet sig for langt ud for at samle Foder til Hestene, tog Rytterne Hævn for den skete Skade ved at ty til en dristig List. De skjulte nemlig deres Vaaben, tog simple og snavsede Klæder over Brynjerne og gav sig til at meje, som om de var ude at samle Foder, og da Venderne med Nuklet i Spidsen sprængte frem fra deres Skjul for at slaa dem ihjel, sprang de hurtig op paa deres Heste, kastede Lerne og greb til Sværdene i Stedet og hug dem ned. Nuklets Hoved hug de af og satte det paa en Stage og førte det saaledes til Lejren, til Gammen og Glæde for begge Hære. Da hans Søn Prislav, der var bleven fordreven fra sit Fædreland, fordi han elskede Kristendommen og afskyede den hedenske Overtro, og havde søgt Tilflugt hos Danskerne, fik det at vide, just som han sad ved sit Maaltid, holdt han en liden Stund op med at spise, støttede Haanden til Kinden og sagde, at det var ret og billigt, at en Gudsforagter fik et saadant Endeligt, og saa tænkte han ikke mere paa det, men viste sine Bordfæller sit sædvanlige glade og fornøjede Ansigt, saa stor var hans Selvbeherskelse og endnu større hans Ærbødighed for Kristendommen, eftersom han ikke vilde anse den for Fader, som han vidste var Kristendommens Fjende; det er derfor ikke let at sige, om han lagde mest Sjælsstyrke eller

Fromhed for Dagen. Heller ikke ynkedes han nu mere end før over sit Fædreland, thi han vedblev med Raad og Daad at gjøre alt, hvad han kunde, for at det skulde blive et Bytte for de to fremmede Folkefærd.

Nogle faa Dage efter kom Valdemar til Henrik for at tale med ham, og Hertugen førte ham tillige med Absalon og ellers ingen andre ind i sit Telt og anrettede der et Maaltid for ham, ved hvilket en stor Mængde Stormænd gjorde Tjeneste som Bordsvende. Det var et ypperligt Maaltid i Henseende til Retternes Mangfoldighed og Afvexling, men endnu prægtigere var det dog i Henseende til Betjeningen, ved hvilken der mere var lagt an paa at gjøre Ære af Gjæsterne end taget Hensyn til Nyttens. Hirdmændene spiste ved et Bord for sig selv. Da Valdemar var kommen tilbage til sin egen Lejr, indtraf der nogle Begivenheder, som voldte ham ny Bekymring, og det var ham da meget om at gjøre at faa at vide, hvor han kunde træffe sammen med Henrik, da han nødvendigvis maatte have en Samtale med ham. Da han sagde, at han maatte have en forstandig Mand til at røgte dette Hverv for sig, foregav nogle, at deres Heste var halte, andre, at deres ikke var ordentlig skoede, alle kom med Udflugter og Undskyldninger for at skjule deres Frygt, thi ingen af dem turde paatage sig en saa farlig Sendefærd. Imidlertid kom Absalon, der som sædvanlig havde brugt sin Fritid til at hugge Brænde, tilbage fra Skoven, og da han blev spurgt, om han vilde drage i denne Sendefærd for Kongen, svarede han, at det vilde han gjærne. Da han nu blev opfordret til at vælge, hvem han vilde have med, valgte han næsten kun Frænder og paarørende, idet han holdt for, at han bedre kunde forlade sig paa dem end paa fremmede. Den mægtige vendiske Fyrste Nuklets Søn Prislav, der var bleven jaget bort som en Forræder af sin Fader, fordi han havde ægtet Valdemars Søster og antaget Kristendommen, lovede at følge med som Vejviser, eftersom han var godt kjendt med Egnen. Dels til Løn for hans Troskab og dels paa Grund af Svogerskabet havde Kongen forlenet ham med en stor Del af de vigtigste øer. Absalon drog nu af Sted, og da han havde talt med Hertugen, opfordrede denne ham til at blive Natten over hos ham, men han svarede, at da Kongen med Bekymring ventede paa dem, burde de ikke øge hans Ængstelse ved at lade ham vente længere, end det var nødvendigt, og desuden sagde han, laa Flaaden i rum Sød udsat for alle Vinde. Efter saaledes at have gjort Rede for, hvorfor han havde saadan Hast, steg han til Hest, da det led ad Nat. En højbaaren Tysker gik imidlertid af sig selv hen til Hertugen og sagde, at det kunde komme til at koste de danske Sendemænd Livet, hvis de ikke fik flere Folk med, ja han dristede sig endogsaa til at tale ham haardt til, fordi han lod en saa lille Skare udmærkede Mænd drage bort uden at give dem Ledsagere med, saa stor Fare, som der var for Haanden. Hertugen lod dem du kalde tilbage og tilbød at give dem Ledsagere med, men ligesom Absalon ikke havde villet tage imod Tilbudet om at blive Natten over, var han ogsaa for stolt til at tage imod det tilbudne Følgeskab, idet han holdt for, at der var større Ære ved, at han og hans Folk vovede sig i Fare, end at de lod sig beskytte af andre. De var ikke komne langt bort fra Lejren, før Prislav bød dem alle gjøre Holdt og sagde: "Havde jeg staaet for Styret her, vilde jeg ikke have vægret mig ved at tage nogle Ledsagere med, saa faa som vi er, thi det maa snarere regnes for et Vidnesbyrd om Forsigtighed end for Fejghed at ruste sig imod Fare, det bedste man kan. Tapperhed er des mere prisværdig, jo mindre den er parret med Dumdristighed; grunder den sig paa Letsindighed, fortjener den at lastes. Nu vilde det se overmaade ilde ud, om vi bad om,

hvad vi for kort siden lod haant om at tage imod, da det blev os tilbudt. Der er altsaa ikke andet for, end at vi som den eneste Udvej til Frelse sætter vor Lid til vort Mod og vore Kræfter og holder Haabet oppe, just fordi vor Stilling er saa fortvivlet, som den er. Vi maa derfor vise, at vi er tapre danske Mænd, og gjøre alt, hvad vi formaar, for enten at vende frelste hjem ved at sejre eller vinde os et evigt Æreminde ved en berømmelig Død. Der kan ingen Tvivl være om, at vore Hestes Spor har røbet for Fjenderne, at vi er dragne herover, og heller ikke om, at de vil søge at overrumple os, nu da vi vender tilbage. Men det er bedre for jer, Stalbrødre, at falde end at blive tagne til Fange, thi bliver I fangne, vil I med en grusom Død komme til at bøde for min Faders Død, som om I var hans Banemænd, og mine Brødre vil under de grueligste Pinsler udgyde eders Blod som Sonoffer for ham. Det er derfor langt bedre, at vi kæmper tappert, til vi bider i Græsset, end at I falder i deres Hænder, for at de i deres Grumhed kan handle ynkelig med jer. Dette raader jeg eder til, mere af Kjærlighed til eder, end fordi jeg selv er bange, thi jeg er runden af en saadan Æt, at ingen Vender nogen Sinde har vovet at løfte Haand imod den. Jeg besværges jer derfor ved den algode og almægtige Gud og ved Danskernes blandt alle Folkefærd berømte Navn om at lade al Frygt og Fejghed fare og kæmpe drabelig og mandhaftig." Denne Prislavs Tale blev af alle modtagen med glade Bifaldsraab, og han sagde da, at nu tvivlede han ikke om, at de vilde sejre, det var Krigernes Iver et sikkert Varsel om, saa meget mere som Vendernes Angreb for det meste tog sig farligere ud, end de i Virkeligheden var. Under Fremrykningen burde de imidlertid holde sig saaledes ordnede, sagde han, at de unge, som var mindre godt rustede, red i Midten, saa de paa begge Sider dækkedes af sværere rustede Mænd. Hele Krigerskaren delte han derhos i to Afdelinger, for at den ene kunde komme den anden til Undsætning og Fjenderne tabe Modet, naar de saa', at der var to Afdelinger. Han paalagde dem ogsaa at raabe op og synge, for at det kunde tage sig ud, som om de var flere, end de var, og derfor ikke bange for noget. Dette Anslag lykkedes, thi de kom, uden at nogen angreb dem, til Havnen, hvor Flaaden laa. Kongen, som med Bekymring ventede paa dem, mod og ængstelig i Hu, fordi de blev saa længe borte, havde ved at læse i den hellige Skrift søgt at forslaa Sorgen over, at han saa letsindig havde sendt sine Mænd ud paa denne Færd, og da han fik at vide, at de var komne tilbage, lagde han sig strax til at sove, hvilket han ikke havde kunnet før, fordi han var saa mod i Hu.

Derpaa sejlede de til Gudagerfloden, hvis Indløb var saa grundt, at store Skibe ikke kunde gaa derind, hvorfor Kongen maatte kaste Anker og blive liggende udenfor, da hans Skib var for stort. Den Del af Flaaden, der kunde bruges, fordi Skibene ikke stak for dybt, løb under Absalons Anførsel op ad Flodens snævre Krumninger, til den kom til et Sted, hvor den udvidede sig saaledes, at den saa' ud som en stor Sø. Det snævre Indløb til denne havde Venderne spærret med en talrig Flaade for at hindre Fjenden Adgangen. Danskerne søgte at splitte den ad, men da de ikke kjendte Farvandet eller vidste, hvor dybt eller lavt der var, løb de paa Grund. Opsatte paa at faa Skibene ud i dybere Vand, hvor det var let at sejle, sprang de, da de ingen Vegne kunde komme med Aarerne, over Bord, greb fat i Rælingerne og trak Skibene af Grunden. Venderne stod imedens paa deres Skibe som i Skanser og kastede Spyd ned paa dem, og ikke nok med, at de angreb dem paa den Maade, de sprang ogsaa over Bord og søgte Lejlighed til at kæmpe med dem paa nært Hold, men da Danskerne tappert gik

imod dem, vendte de lige saa hurtig tilbage til deres Skibe, som de var komne. Prislavs to Skibe kom først ind i Søen, men der sprang saa mange af dem, der stod nede paa Grundene, op paa det ene af dem, at Bordene fuldstændig brødes og det flaktes midt ad. De trængte nemlig saa stærkt paa, at det ikke kunde bære den store Vægt. Danskernes Flaade fulgte nu efter og bemægtigede sig de fjendtlige Skibe, da Venderne rømmede dem og tog Flugten, og derpaa stak de Ild paa Landsbyerne, der laa paa Bredden af Søen. Da Absalon ved Nattetid vendte tilbage, havde Kongen ikke kunnet lukke et øje, saa bekymret havde han været, fordi han blev saa længe borte. Nu blev han glad over, at han kom, sendte sit Skib hjem, fordi det paa Grund af sin Størrelse ikke syntes at kunne bruges i disse Farvande, og gik ombord paa et, der var noget mindre, og paa det sejlede han ind i Søen, hvorhos han sendte Sune ud med to Skibe for at hærje rundt om i alle Bugterne. Han opbrændte ogsaa Byen Rostock, uden at det kostede ham nogen Umage, eftersom Byfolkene fejgt havde rømmet den. Han brændte ved denne Lejlighed ogsaa en Billedstøtte, som Folket i sin hedenske Overtro viste guddommeligt Ære, som om det var en himmelsk Gud. Derpaa slog han en Bro, ad hvilken Henrik, der var paa Vej med sin Hær for at tale med ham, kom over. I det samme saa' Nuklets Søn Pribislav, der kom ovre paa den anden Bred, sin Broder Prislav paa et Skib sammen med Bernhard, om hvem Rygtet sagde, at det var ham, der havde givet Nuklet Banesaar, og han gav sig da til at skjælde paa ham og foreholde ham, at det var ugudeligt af ham at pleje venskabeligt Samkvem med sin Faders Banemand, men hertil svarede Prislav, at han var Bernhard stor Tak skyldig. fordi han havde skilt ham af med en gudsforgaaen Fader; han vilde ikke regnes for Søn af en Mand, om hvem det var vitterligt, at han var den største Ildgjerningsmand.

Imidlertid udbredte der sig pludselig et Rygte om, at den rygiske og pommerske Flaade havde forenet sig og agtede at spærre Danskerne inde i Floden. Henrik forestillede da Kongen, at han nødvendigvis maatte lægge ud af Floden for ikke at komme galt af Sted i dens Snævringer, hvilket han da ogsaa strax gjorde. Da man imidlertid ikke saa' noget til den samlede Flaade, Rygtet havde meldt om, fattede han Mistanke om, at den havde lagt sig i Baghold, og besluttede at møde List med List. Venderne havde i Virkeligheden lagt sig paa Lur i skjulte Bugter og spejdede efter Lejlighed til at angribe Kongens Flaade, i Fald han gav sig til at hærje Landet. For nu at lokke dem frem ved at bilde dem ind, at der var Lejlighed til at fuldbyrde deres Forsæt, lod han en Mand ved Navn Magnus stikke Ild paa Landsbyerne paa Strandbredden, men bød Krigsfolkene holde sig skjult om Bord paa Skibene, idet han gik ud fra, at Venderne vilde tro, at det var hele Danskernes Hær, der skjændte og brændte, og som Følge deraf vilde være dristigere til at sætte deres Anslag i Værk. Fjenderne havde virkelig ogsaa netop lagt den Plan, som han tænkte. Saa snart Magnus havde stukket Ild paa Byerne, troede Rygboerne, at alle Danskerne var paa Færde dermed, tog Mod til sig og bragte ivrig deres Forsæt til Udførelse i den Tro, at de vilde finde Flaaden blottet for Forsvarere. Nogle af Danskerne, som ikke vidste Besked om, hvad Kongen havde befalet, gik imidlertid for tidlig imod dem, og saa opgav de deres Angreb og gav sig i Steden for pludselig paa Flugt. Den øvrige danske Flaade roede nu vel efter dem alt, hvad Aarerne kunde trække, men den kunde ikke indhente dem, saa hurtig sejlede de. Da Danskerne nu var bleven trætte, og Dagen derhos var hed, slog de Tjeldingerne op. Medens de andre Skibe nu laa i Havnen, kom

Ærkebispem af Lund til, og da han saa' Skibene ligge saadan med Tjeldingerne oppe midt paa Dagen, bebrejdede han Folkene deres Dorskhed og sagde: "Er der nogen Glæde ved saaledes at begrave eders Legemer, Stalbrødre, naar eders Sjæle burde være paa Færde?" Med disse Ord skammede han Krigsfolkene ud, fordi de laa og dasede ved højlys Dag, og mindede Kongen om, at han i Steden for at ligge paa den lade Side burde give sine dovne Krigsfolk noget at øve deres Kræfter paa. Kongen blev halvvejs vred over Ærkebispens Ord, men fandt dog tillige, at det ikke var med Urette, at han bebrejdede ham hans ørkesløshed, hvorfor han svarede, at de Grave, de laa i, kunde de komme op af i en Fart; derpaa lod han Tjeldingerne tage ned og skyndte sig at sætte Kursen imod Fjendens Land. I to Dage hærjede de paa øens søndre Side og derpaa sejlede de til Valung. Da de her spurgte, at Rygboerne var ved at rykke frem imod dem, var der en af Danskerne, som i sine Stalbrødres Paasyn hug et Stykke af sin Spydstage for bekvemmere at kunne bruge den i Slaget; de andre gjorde ligesaa, og da de afhuggede Stumper blev sankede sammen, var der snart en hel Dynge af dem.

Imidlertid var Fjenderne bleven mere opsatte paa at faa Fred end paa at føre Krig, og Dombar blev sendt til Danskerne for at underhandle. Da disse var gaaede om Bord paa deres Skibe, tændte han et Baal paa Strandbredden for at tilkjendegive, at han havde en Sendefærd at røgte. Absalon befalede imidlertid, at ingen maatte tage ham om Bord, for at det ikke skulde se ud, som om Danskerne var lige saa opsatte paa Fred som han, der kom for at bede om den. Da Dombar altsaa ikke kunde komme om Bord paa noget af deres Skibe, maatte han selv skaffe sig Skibslejlighed ud til Flaaden. Han henvendte sig ved Hjælp af en Tolk til Absalon og bad ham om at mægle Fred imellem Kongen og Rygboerne; som Tegn paa deres Underkastelse lovede han at stille Gisler. Absalon lod, som om han ikke forstod, hvad han bad om, og gav sig i Steden for at svare til omhyggelig at opregne de danske øer, der, efter hvad Dombar for kort siden selv havde ladet ham høre, laa øde og forladte hen. Da Dombar af Tolken fik at vide, at Absalon ikke gav ham skjelligt Svar paa Tiltale, sagde han: "Det er ikke uden Aarsag, højærværdige Biskop, at vi frem for nogen anden søger til dig. for at faa en Talsmand; det er saa meget rimeligere, at vi nu tyr til dig med vore Bønner, som det var ved din Farfaders Hjælp, vi i sin Tid opnaaede Fred med Danskerne. Et Nik af ham var os lige saa godt som et Kongeord. Da der nu ikke er nogen Søn af ham i Live, kommer vi ydmygt bedende og falder hans Sønesøn til Fode, thi vi vil ikke søge Hjælp uden for den Slægt, hvor vi er vante til at finde den. Det er ogsaa med velberaad Hu, at vi har forbigaaet din Broder, skjønt han er den ældste af jer, thi det er for din høje Stillings og Værdigheds Skyld. at vi, uden Hensyn til Alder, giver dig Fortrinet. Indtil I lagde Freden i eders Land øde med Borgerkrige, viste vi stadig Daneriget Huldskab og Troskab, men da I begyndte at fejde paa hinanden indbyrdes og med væbnet Magt at støtte dem. der stræbte efter Kronen, blev vi mere opsatte paa at vinde vor Frihed end paa at blande os i et fremmed Folks Tvedragt og vilde hellere falde fra eder end svigte den Kjærlighed, vi skyldte vort Fædreland. Og hvad andet har vi gjort ved at paaføre jer Krig end at give jer en Anledning til at høre op med eders indbyrdes Stridigheder og at tilvejebringe Enighed imellem jer, da det gjaldt om at bekæmpe os? Vi har vendt eders af Medborgeres Blod dryppende øxer imod os selv, vi har hellere villet, at I ved eders Krige skulde bringe Ulykke over fremmede end over eders eget Fædreland.

Tilsyneladende er vi optraadt som Fjender, men i Virkeligheden som Venner over for Jer; under Fjendskabets Maske har vi øvet en Kjærlighedsgjerning imod jer. At vi med vore Skibe har hærjet jert Land, er en Godhed, vi har vist jer, thi vi har mere stræbt efter at tilvejebringe Enighed imellem jer indbyrdes end efter at vinde Bytte. Nu, da vi har bevirket, at I er komne bort fra de Vildveje, I var inde paa, og har opgivet de Krige, i hvilke I udgød hinandens Blod, burde I sandelig med Føje takke os, fordi vi har øvet saa stor en Velgjerning imod jer. Hvorfor kan vi alene, nu, da alt er fredeligt bilagt imellem jer indbyrdes, ikke komme med ind i eders Endrægtigheds Tempel, hvis Døre vi selv har aabnet for jer og banet jer Vej til? Hvor kan det være, at Mænd, der har Ry paa sig for Visdom, skjønner saa lidt paa den Kløgt, vi har lagt for Dagen ved paa den mest heldbringende Maade at faa jer bort fra eders brødefulde Vildfarelser?" Da han havde endt sin Tale, og Absalon stadig blev ved at opregne de Landskaber i Danmark, der laa øde og forladte hen, tog han atter til Orde og sagde: "Der er intet sket, hvorfor du skulde støde Mennesker, der trænger til din Hjælp, bort fra dit ellers saa milde Bryst, som ingen, der kommer ydmygt bedende til dig, ellers har vanskeligt ved at faa Adgang til; støder du os fra dig, falder vi dig atter og atter til Fode som Børn, der kun saa meget ivrigere søger at krybe op paa den vrede Moders Skjød, jo haardere hun slaar dem. Mener I, at I ikke har straffet os tilstrækkelig, kan I jo frit tilfredsstille eders Vrede ved at tilføje os saa megen Fortræd, som jer lyster. Selv om I hærjer vore Marker, brænder vore Landsbyer, jævner vore Byer med Jorden og myrder Landsens Folk, vil vi kun bruge Bønner, ikke Vaaben imod jer, det er Tilgivelse og ikke Krig, vi søger. Tørster I efter Blod, saa rækker vi Halsen frem, at I kan slaa til med eders Sværd. Vil I gøre os til Trælle, hvad kan vi da gøre mere end at overgive os? Men hvem er saa grum, at han ikke hellere vil spare dem, der giver sig i hans Vold, og det er jo den største Taabelighed at ville erhverve sig det med Møje og Besvær, som man kan faa i Ro og Mag. Jeg ved vel, at du drages til Minde, at jeg i vor første Samtale spottede over, hvor øde Danmark er blevet, at det er derfor, du saa vedholdende regner op alle de Steder, vi har lagt øde, og at du ikke vil forhandle om Fred, førend I har lagt lige saa mange Steder øde hos os med eders Vaaben. En Taabe var jeg, at jeg krammede min Visdom ud og talte om min Modstanders Forhold paa en saadan Maade, at det kun kunde blive os til Skade, idet jeg ikke betænkte, at en saa opmærksom Tilhører vilde tage Lære af, hvad jeg sagde, thi det havde været bedre, om jeg havde sagt det barnagtigste Vaas. Men hvad jeg sagde den Gang, fortryder jeg nu, derfor bør du ogsaa glemme det. Men sagde jeg den Gang Ting til dig, som det var værd at overveje, saa opfat ogsaa det, jeg nu vil sige, med lignende Skarpsindighed, og skjænk mine Ord nu den samme Omtanke, som du skjænkede det, jeg sagde i vor første Samtale. Jo større Mandsslæt I anretter iblandt os, des færre Undersaatter faar I til jer Tjeneste. Hvad gjør I andet, naar I ødelægger os, end at fortære eders egne Indvolde og svække eders egen Kraft? Mener I, at vi ikke er straffede nok endnu, saa send os imod eders Fjender, at vi kan lade Livet for jer i Krig; falder vi, faar I jo saa jer Hævnlyst tilfredsstillet, og sejrer vi, bringer vi dem, der gjør Oprør imod jer, under Aaget. Bliver vi overvundne, har I ingenting at sørge over, sejrer vi, gjør vi eders Hjærter glade, saa hvordan det end gaar, følger Lykken jer. For Resten kunde det jo, hvis I bliver ved at fejde paa os, hænde, at I kom til at bøde for vort Nederlag ved at miste den, for hvis Liv hele Rygen vilde

være for dyrt kjøbt." Af disse Ord lod Absalon sig bevæge til at forelægge Rygboernes Bøn for Kongen, og han gik selv i Forbøn for dem. Kongen tog imod Gisler og drog hjem til Danmark.

I de samme Dage opstod der Strid imellem Kardinalerne om Pavestolen, det ene Land stemte paa en, det andet paa en anden Pave. Frankrig holdt med Alexander, Tyskland efter Kejsereisens Tilskyndelse med Octavian, men Franskmændene havde mest Retten og Religionen paa deres Side. Da dette nu rygtedes i Danmark, sendte Ærkebispens af Lund, der havde været med i det nys omtalte Tog til Venden, nogle af sine Tjenere ned til Frankrig for at hente nogle Penge, han havde anbragt der; han var nemlig bange for, at han skulde blive narret for dem under den Kirkestrid, der nu rasede dernede. En af disse hans Tjenere, en Munk, var en Gang, da de holdt Maaltid i Byen Stade, saa uforsigtig, da der ikke var noget Træbæger ved Haanden, at tage et Guldbæger frem, som han havde i Forvaring. Dette Praleri kom ham dyrt at staa; dette Syn eggede nemlig Folkene i Herberget og gav dem hemmelig Lyst til at plyndre ham, thi de skjønnede nok, at en Mand, som de saa' til Hverdagsbrug drikke af saa kostbart et Bæger, maatte have flere Klenodier hos sig. De undsaa sig nu imidlertid af Ærbødighed for Gjæsteretten for aabenlyst at øve denne Udaad, thi de holdt det for en Skam og Skjændsel at krænke Gjæstevenskabets Love ved at overfalde ham i selve Huset. De fulgte derfor efter ham ind i Holsten, og der plyndrede de ham for alt det Guld og Gods, han førte med sig. Da han kom hjem med den Besked, bad Eskil Kongen om at skaffe ham sine Penge tilbage, idet han mente, at naar han satte sin kongelige Myndighed ind derpaa, maatte Røverne kunne tvinges til at give deres Bytte tilbage, og han indskrænkede sig ikke til at bede, men tilbød ogsaa en Overenskomst, idet han lovede, naar Kongen hjalp ham til Pengene igjen, at give ham en Del af dem som Løn for hans Umage, og jo trægere han mærkede Kongen var til at føje ham, des ivrigere trængte han ind paa ham for at faa ham til at hjælpe sig. Til sidst blev Kongen kjed af hans idelige Overhæng og lovede at gjøre, hvad han kunde, skjønt han nødig gik til det, thi baade var det uvist, hvem Røveren var, og det syntes ogsaa at maatte blive vanskeligt at finde Pengene; han mente, at det vilde have været lettere at komme paa Spor efter dem, hvis det havde været Stormænd og ikke Almuesfolk, der havde røvet dem. Saa bød han da Ærkebispens følge med sig til Slesvig, Her sad han en Gang og skjemtede med sine gode Mænd, og det gik da blandt andet ogsaa ud over den Pralhans, der havde drukket af Guldbægeret og som Følge deraf sat det til. Nu var der nogle af de tilstedeværende, som tog Kongens Ord i en vrang Mening og troede, at han lønlig havde skoset Ærkebispens, og som Følge af deres Klaffer brød Eskil sit Venskab med Kongen, ja han gik endog saa vidt i sin vanvittige Hidsighed, at han sagde, at han nok troede, at Kongen havde faaet de Penge, han havde mistet, og at han var Medvider i det Røveri, der var blevet øvet imod ham, og ved at udslynge saadanne falske Beskyldninger imod Kongen aabenbarede han, hvilke vanvittige Tanker han bar paa. Jeg ved ikke, hvad man mest skal undre sig over, Ærkebispens Forrykthed eller Kongens Taalmodighed; hin betænkte sig ikke paa at udslynge den hæsligste Beskyldning imod den retsindigste Mand, denne, som havde en ren Samvittighed, holdt med større Sagtmodighed, end man kunde forlange af ham, sin Vrede i Tømme over for den, der, til Trods for, at han var ganske uskyldig, rejste en saadan Anklage imod ham.

Imidlertid havde Okke, som under Pavestriden var bleven afsat fra sit Bispesæde, fordi Octavian havde indsat ham, vundet Kongens Gunst og paa ny imod Kirkens Love bestøjet Bispestolen i Slesvig. I sin Nidkjerhed for Religionen lyste Eskil nu en Dag midt under Gudstjenesten ham og hans Tilhængere i Band, og det blev Kongen i højeste Grad opbragt over. Da Trætten imellem Kongen og Ærkebispem saaledes efterhaanden mere og mere udartede til Had og Fjendskab, kaldte Ærkebispem Absalon til sig paa Sjælland og kærede for ham over, at Kongen ikke blot ingen Hensyn tog til hans Besværing, men ogsaa drev Gjæk med den, thi han havde ingenlunde nogen ren Samvittighed med Hensyn til de Penge, han havde mistet og kunde godt give ham dem tilbage, i Fald han blot vilde. Og saa havde han oven i Kjøbet givet sig i strafværdigt Ledtog med Okke, der hørte til de frafaldne, og gav ved at pleje Samkvem med ham dem, der forstyrrede Kirkens Fred og Ro, et skammeligt Paaskud, hvorfor han da ogsaa brændte af den største Begjærlighed efter at yppe Krig med ham; den Slags Ting havde han tit og mange Gange vovet sig i Lag med, sagde han, og han var ikke vant til at lystre Kongerne, men til, at Kongerne lystrede ham. Han havde ogsaa fuldt op af mægtige Venner, der vilde staa ham bi ved det Vovestykke. Absalon var noget betænkelig ved rent ud at bruge grove Ord over for saadan en Mand, saa han nøjedes med lempelig at vise ham tilrette og med lemfældige Ord bebrejde ham hans overvættes Utaalmodighed, forestillede ham, hvor overmaade uværdigt det var at rejse saa skammelig en Beskyldning imod Kongens Redelighed, godtgjorde ved at give gode Grunde hans Uskyldighed, at han var fuldstændig hævet over saa nedrig en Mistanke. Hvad det angik, at Kongen havde taget sig af Okke, saa var det ikke, fordi han bar Nag til Kirken, men fordi der var Strid imellem ham og Ærkebispem. Han lod ham ogsaa vide, at dersom han indlod sig paa at fejde mod Kongen, vilde han faa alle dem til Fjender, som han haabede at faa Hjælp af, thi naar Lykken gaar en imod, er Folk sjælden synderlig standhaftige i deres Venskab. Han bad ham derfor om hellere at benytte ham som Mellemand og lade ham prøve paa, om han ikke ved at mægle dem imellem kunde faa Striden bilagt, saa den Fare blev afvendt. Eskil ænsede imidlertid ikke dette gode Raad, men plagede ham med Spørgsmaal, om han vilde yde ham nogen Hjælp i den Sag; det var ikke Raad om, hvad han skulde gjøre, han forlangte af ham, men Bistand i den Fejde, han havde for; han vilde slet ikke raadføre sig med ham, men blot bede ham om Hjælp. Absalon betænkte nu paa den ene Side, hvad han skyldte Ærkebiskoppens høje Stilling, og paa den anden Side, hvad han skyldte sin Kjærlighed til Kongen, og svarede: "Da det i Kraft af den Ed, jeg i sin Tid har svoret dig, er min Skyldighed at være dig tro, vil jeg hellere tale Sandhed og lægge dig din Taabelighed paa Sinde end snakke dig efter Munden, for at det ikke, naar det, du har for, falder ud til din Ulykke, skal se ud, som om jeg har gjækket dig med tomme Løfter. Den Ed, jeg har svoret dig, forpligter mig ingenlunde i den Grad, at jeg for dens Skyld skulde sætte Kjærligheden til min elskede Herre til Side og indlade mig paa at sætte mig op imod ham, som jeg ikke blot er knyttet til ved Troskabs, men ogsaa ved Venskabs Baand. Det var ogsaa en langt lettere Sag at sætte sig op imod Kongerne, den Gang de stredes om Herredømmet, men det er taabeligt at ville fare frem med Vold og Magt imod Valdemar, som raader for Riget uden Medbejlere; slog vi os sammen om at angribe ham med forenede Kræfter, vilde vi blot udsætte os for i Forening at lide et Nederlag. At du tit har dristet dig til at indlade dig paa sligt, er i Betragtning af Omstændighederne mindre at laste, men jeg vilde, i

Fald jeg gjorde det, ikke have noget at anføre til min Undskyldning, og det maatte saa meget mere lægges mig til Last, som jeg brød Venskabets Baand og lønnede den største Godhed paa den skammeligste Maade". Dette udmærket forstandige Svar vakte i højeste Grad Eskils Forbitrelse, og han besvor Absalon ved den Lydighed, han skyldte Kirken, at bringe hans Bud til Kongen. Det lovede Absalon at gjøre, men han erklærede, at han ikke vilde bringe Ærkebispens Svar, thi han vilde ikke have Ord for at sætte Splid imellem to saa berømmelige Mænd. Eskil, som ikke rigtig stolede paa, at han fuldt ud vilde røgte det Hverv, han havde overdraget ham, lod Gerhard, der var Abbed i Esrom Kloster, følge med ham, for at han kunde forvise sig om, at Absalon tilbørlig overbragte Kongen den Besked, han havde givet ham til ham. Denne var affattet i saa skarpe Ord, at den ikke blot maatte bringe Fjendskab til at blusse yderligere op, naar saadant var for Haanden, men endogsaa kunde forvandle Venskab til Had. Disse skarpe Ord søgte Absalon nu at mildne, saa godt han kunde, idet han fremsatte den strænge Besked, det var blevet paalagt ham at overbringe, paa en saa lempelig og lidet stødende Maade som muligt. Da Kongen havde hørt den, blev han imidlertid imod Sædvane meget opbragt, sagde, at Eskil havde haft for Skik at drikke de tidligere Kongers Blod, og at han nu ogsaa tørstede efter hans, og gav ham i det hele taget Svar paa Tiltale i de haardeste Udtryk. Da Eskil fik det at vide af Gerhard, forvandlede hans Hidsighed til Angst; lige saa rasende, han før havde været, lige saa bange blev han nu, og for at undgaa Faren flyede han langt op i Værend, idet han foretrak at bjærge Livet ved Flugt frem for at føre Krig. Kongen belejrede nu den By, Ærkebispens havde bygget paa en Holm i Leire Mose, og som var vanskelig at indtage, da den baade var stærkt befæstet af Naturen og rigelig forsynet med Levnedsmidler. Dens Forsvareres Mod var imidlertid ringere end dens Mures Styrke, og i deres Iver efter hellere at overgive Byen end udholde en Belejring, lovede de at overgive den, hvis Eskil ikke hurtigst muligt sluttede Fred med Kongen, og stillede som Gissel en Søstersøn af Ærkebispens, der blev opfostret i Esrom. Det Vilkaar gik Kongen ind paa, og efter at have modtaget Gislet hævede han Belejringen. Da det blev meldt Eskil, svarede han, at Byen laa ham mere paa Sinde end hans Søsterbørn, og at han hellere saa', at de maatte strække Hals, end at der skulde times den nogen Overlast. Saa begyndte Kongen igjen Belejringen og byggede en ny Skanse, hvorfra han endnu stærkere truede de belejrede, thi da han ikke kunde lade sin Harme gaa ud over sin fraværende Fjende, vilde han med største Strængighed lade hans Tilhængere undgjælde derfor. Han nærede nemlig det største Haab om, at han vilde kunne indtage Byen, naar Vinteren kom ham til Hjælp, og han over Isen kunde bane sig Vej til den, hvilket Vandet nu hindrede ham i. Imidlertid overbragte en ung Mand, som ingen kjendte, og om hvem jeg heller ikke ved, hvem der havde faaet ham dertil, Gerhard et Brev med falsk Segl, saa at det saa' ud, som om det kom fra Eskil, og det paalagde han ham at give de belejrede. Gerhard som ikke anede Svig, lod strax en af sine Venner bringe det ind i Byen. I Brevet stod der, at Søstersønnen laa Eskil mere paa Sinde end Byen, og at hans Folk ingenlunde gjorde ham til Vilje ved med alt for stor Iver for en saa ringe Sags Skyld at udsætte en fornem Mands Liv for Fare, hvorfor han befalede dem at forebygge hans Død ved strax at overgive Byen. Da han i sin Tid paalagde dem at lægge mere Vægt paa at forsvare Byen end paa, at der ingen Overlast timedes hans Søstersøn, havde han gjort det i Hidsighed og uden at have tænkt over det. Da Byfolkene havde læst dette Brev, lagde de Raad op om, hvorledes

de skulde faa Gislet sat i Frihed. Det er uvist, hvem der har sat dette Paafund med Brevet i Værk, men de fleste havde Kongen mistænkt derfor. Imidlertid lod Kongen oprejse en høj Galge og Gislet føre hen dertil, som om det var hans Agt at lade ham hænge til Straf for, at de forsvarede Byen imod ham. Da Gerhard fik det at vide, gik han med alle sine Munke til Kongen og bad ham med grædende Taarer om at tillade ham at begive sig ind i Byen og om at opsætte Henrettelsen, til han kom tilbage. Kongen, som paa skrømt lagde en Grumhed for Dagen, der var langt fra hans Sind, gav langt om længe efter for hans Bønner, men erklærede, at hvis han ikke fik Byen i sin Magt. skulde Gidslet lide Døden. Da Gerhard kom ind i Byen, spurgte han de forsamlede Byfolk, hvad Ærkebispens havde raadet dem i sit Brev, og da han fik at vide, at det indeholdt Befaling til, at de skulde frelse den unge Mands Liv ved at overgive Byen, opfordrede han dem til at adlyde, og Følgen blev, at Byfolkene overgav Byen til Kongen og rømmede den paa det Vilkaar, at der ikke skulde ske dem eller deres Gods nogen Overlast. Saaledes gjorde denne fromme Mand, efter i sin Troskyldighed at være bleven ført bag Lyset, Ende paa denne Fejde. Eskil skal, da han spurgte dette, have sagt, at der aldrig var timedes ham noget, der var gaaet ham haardere til Hjærte. Senere vendte han dog tilbage til Skaane efter først at have sendt Folk, der skulde bede om Fred, og nu søgte han med lige saa overdreven Iver at gjenvinde Kongens Gunst, som før at forspilde den. Imod Lov og Ret lagde han nemlig atter de Jordegodser ind under Kronen, som de tidligere Konger i deres fromme Gavnildhed havde skjænket Kirkerne, og dette ulovlige Afkald har de senere Konger stadig holdt fast paa. For ikke at blive indviklet i Stridighederne om Pavevalget, foretog Ærkebispens derpaa en Pilgrimsrejse til Jerusalem, idet han holdt for, at det var raadeligere at forlade sit Fædreland end at sætte sit Venskab med Pavestolen til.

I de samme Dage kom en Mand ved Navn Kristjern, som endnu ikke havde noget Embede, men senere blev Ærkebiskop i Mainz, som Sendebud til Danmark for ved sine Overtalelser at bevæge Danskerne til at tage Parti for Octavian. Ved sin sleske Tale fik han til en vis Grad Kongen til at gaa ind derpaa, men Absalon vendte stadig det døve øre til.

Imidlertid havde Niels Ratzesøn, som nylig var bleven Høvidsmand i Slesvig og som laa i hidsigt Fjendskab med Biskop Esbern der, været saa ubesindig at rive en prægtig Gaard ned, som var opført paa Bispens egen Grund. Da han havde givet Befaling til, at Tømmer og Sten skulde kjøres bort, vilde Esberns Folk hindre det og slog ham ihjel. Esbern blev bange for, at Kongen vilde straffe ham for denne Gjerning, og unddrog sig derfor hans Hævn ved at gaa i Landflygtighed under Paaskud af, at han skulde ned til Rom. Medens han opholdt sig i Sachsen, faldt han imidlertid i en farlig Sygdom, og da Okke spurgte det, bemægtigede han sig atter, støttende sig til Octavians Myndighed, det Bispesæde, som han i sin Tid havde anmasset sig og beklædt med Urette.

Nogen Tid efter belejrede Kongen Byen Volgast, i Henhold til den sluttede Overenskomst med Bistand af Rygboerne. Skjønt denne By ligger i Venden, stod den dog ikke under samme Herredømme som den øvrige Del af Landet, men styredes af sine egne Fyrster. Indbyggerne kaldte Hertug Bugislav af Pommern til Hjælp, men han pønsede mere paa Fred end paa Krig, og han fik da ogsaa stiftet Fred imellem dem og Kongen paa de Vilkaar, at de ikke blot selv skulde være Kongen hørige og lydige, men at de heller ikke maatte tillade, at noget

Sørøverskib løb ud fra deres Flodmunding, og til Sikkerhed for denne Overenskomsts Overholdelse stillede de Gisler. Da Rygboerne ved samme Lejlighed holdt Landsting, opstod der en Trætte imellem dem og en Mand ved Navn Bernhard Henrikssøn, som var gift med Kongens Søsterdatter og i den Anledning var fulgt med ham med to Skibe. Da han nemlig spurgte dem, hvorfor de holdt det for overflødigt at søge Venskab med den berømmelige Hertug af Sachsen, svarede de, at de ikke brød sig en Døjt om Sachserne. Saa sagde Bernhard, at de inden føje Tid vilde faa at føle, hvor megen Magt Hertugen havde; nogle af dem svarede saa hertil, at de ikke regnede Hertugens Magt for det allermindste, hvor megen Pris han saa end satte paa ham, og saaledes blev de ved med at gjøre Nar ad Bernhards Spørgsmaal og Trusler. Da Kongen havde faaet gjort Ende paa denne Trætte, sagde en af de ældste og mest ansete blandt Rygboerne, en Mand ved Navn Maske, som vel var blind, men overmaade klog og forstandig og lige saa livlig, som han var gammel: "Med kaade Heste er det gjærne saa, at jo mere man strammer Tøjlerne, des hidsigere rykker de i dem. Det er derfor bedst at give Sachserne slappe Tøjler, for at de ikke skal rive dem itu, i Fald man strammer dem for stærkt; vi kjender tilfulde deres Tapperhed, ligesom de kjender vor". Disse Ord kom Hertugen for øre, og de blev Spiren til Fjendskab imellem ham og Kongen.

I de samme Dage kom der Sendemænd fra Octavians Parti, som ved falske Forestillinger søgte at vinde Danskerne for sig. Kongen vidste ikke hvad han skulde tro om de Ting, de anførte, og for at komme paa det rene med Sandheden sendte han sin Skriver Radulf, en Englænder af Herkomst og mere veltalende end kløgtig, ned til Kejseren. Han blev modtagen af Kejseren tilsyneladende med den største Ærbødighed, og Octavian gjorde ikke mindre Stads af ham, saa at de saa at sige kappedes om at hædre ham og vise sig tjenstagtige imod ham. Octavian, hvem det Tilhæng, han saa uretmæssig havde faaet, havde givet et Skin af Myndighed, var imidlertid Kejserens Overmand i Henseende til at sleske og smigre, ligesom han syntes at overgaa ham i Henseende til Magt og Myndighed. Han overlod Radulf en Præst, som hver Dag skulde holde Bøn sammen med ham, for at hans Gudstjeneste kunde blive saa meget højtideligere, naar de var to om at forrette den, og ikke nok med, at han beviste Radulf denne Tjeneste, føjede han yderligere en Velgjerning til. Han gav ham nemlig Lov til, naar han forrettede Gudstjeneste, at bære Bisperingen og tildelte ham saaledes, skjönt han stod paa et ringere Trin i Kirken, det Værdighedstegn, som ene tilkommer Bisperne. Jeg ved ikke, hvem man skal sige bar sig taabeligst og latterligst ad, den, der tilstod denne Gunst, eller den, der tog imod den.

Da Kejseren havde hørt hans Ærind, sagde han, at den Splid, der var kommen i Kristenheden, gjorde ham meget bedrøvet, men han vilde ikke give nogen af Parterne Medhold, førend han havde en almindelig Kirkeforsamlings Kjendelse at holde sig til; den, som blev godkjendt ved alles Stemmer, vilde han godkjende. Han havde ogsaa nylig ladet en Kirkeforsamling af de ypperste gejstlige i hele Italien sammenkalde for at granske den Sag. Octavian havde i Tillid til, at alt der vilde gaa ærlig og retfærdig til, ydmygelig underkastet sin Sag den almindelige Kirkeforsamlings Kjendelse, hvorimod Alexander i Følelsen af, at han havde en daarlig Samvittighed, ikke blot gjenstridig sad Stævningen overhørig, men endogsaa havde sagt, at han var for ophøjet til, at det sømmede sig for ham at bøje sig for nogens Kjendelse. For at faa en Ende paa denne Strid burde Kongerne i de forskjellige Lande være Kejseren behjælpelige

med i Fællesskab at undersøge, hvad der tjente Kirkens Tarv. Disse stod imidlertid næsten allesammen paa Modpartens Side, saa godt som ingen af dem stemte med ham, hvorfor han i høj Grad vilde sætte Pris paa at tale med den saa overmaade forstandige danske Konge, hvis Dom han helst vilde rette sig efter, eftersom saavel hans dydige Sind som hans Helgenbyrd gjorde ham særlig skikket til at være Voldgiftsmand i saa vigtig en Sag. Kongen burde ogsaa betænke, hvilken Gud velbehagelig Gjerning det vilde være, om han ved sin Visdom frelste saa mange Sjæle, der var stedte i Tvivl og Vaande. Til Overflod vilde Kejseren, dersom han vilde paatage sig de Besværligheder, der var forbundne med denne fromme Rejse, til Løn for hans Møje overlade ham en Provins i Italien og Herredømmet over hele Venden. Med saadanne fagre Ord lokkede Kejseren for Radulf, og lige saa rundhaandet var han med dem i et Brev, han gav ham hjem med til Kongen. Da Radulf kom hjem til Danmark, meldte han om den store Kjærlighed, Kejseren og Octavian nærede til Kongen, som med større Iver end Klogskab fæstede Lid til sin Skrivers Forsikringer og blev opsat paa at besøge Kejseren, ikke saa meget af Iver efter at varetage Kirkens Tarv som efter at lære fremmede Folks Sæder og Skikke at kjende.

I de samme Dage kom der en Mand ved Navn Bernhard som Sendemand fra Octavian til Danmark for at vinde Bispernes Stemmer. Da imidlertid kun faa tog velvillig imod ham, sendte han Breve ud over hele Landet og foregav, at han vilde sammenkalde dem alle til et Kirkemøde, men det fik han mere Tort end Ære af, thi der mødte kun ganske faa. Da dette Møde, som holdtes i Slesvig, var blevet hævet, aabenbarede Kongen, som følte sig stærkt lokket af Kejsereisens fagre Ord, Absalon, der laa paa Vagt imellem øerne, sit Forsæt at rejse ned til ham og bad ham om at følge med. Absalon, som tvivlede om Kejsereisens Ærlighed og mente, at der stak Svig bagved, svarede, at man ikke kunde fæste Lid til hans falske Løfter. Man kunde desuden heller ikke med god Samvittighed stille sig paa nogen fortrolig Fod med ham, sagde han, eftersom han med større Iver end Retfærdighed optraadte som det kætterske Partis Forsvarer. Og endelig erklærede han, at han hverken havde Raad eller Helbred til at indlade sig paa saa lang og besværlig en Rejse. Hertil svarede Kongen, at saa længe han havde noget, skulde han ikke komme til at lide Mangel, men Absalon sagde, at selv om der var fuldt op af, hvad der skulde til paa saadan en Rejse, vilde han ikke for dens Skyld sætte sin Sjæls Salighed til Side. Kongen sagde, at han ikke lagde mindre Vægt paa sin Sjæls Salighed end Absalon paa sin; naar det var ham saa meget om at gjøre at faa ham med, var det især for, at han, i Fald Retfærdighed krævede det, kunde afholde ham fra at slutte sig til Octavians Parti. Da Absalon vedblivende vægrede sig ved at rejse med. idet han gjorde gjældende, at man ikke burde have Samkvem med Kirkens Fjender, sagde Kongen, at hidtil havde han gjort mere af ham end af nogen anden, men hvis han nu nægtede ham sin Hjælp og Bistand, vilde han for Fremtiden ikke vente sig noget godt af ham mere. Absalon opfattede nu dette som en Bebrejdelse for Utaknemlighed og svarede: "Ingen Legemsfare skal kunne faa mig til at svigte mit Venskab for dig, men naar det gjælder Sjælen, er det min Skyldighed at give Guds frygt Fortrinet for Menneskefrygt. Men skjønt jeg grant ser de Farer, der er forbundne dermed, vil jeg dog, for at hindre din Sjæl i at fare vild, ikke tage i Betænkning at udsætte min egen for dem. Derpaa tog Kongen ham med og foruden ham en Del lige saa højbaarne som retskafne Mænd, nemlig fra Sjælland Sune og Esbern, fra Fyn Tage og Esger;

af sine Frænder tog han kun Buris med, for at han ikke skulde stifte Oprør i Landet, medens han var borte. Ogsaa nogle Jyder valgte han til Ledsagere paa denne Rejse. Da de kom til Ejderen, kom en af Holsterhertugen Adolfs Riddere, som de ikke kjendte, dem i Møde, og da de spurgte ham, om han kom for at ledsage dem, svarede han, at hans Herre just for den Sags Skyld opholdt sig der i Nærheden og ventede paa deres Overgang over Floden. Kongens Raadgivere fraraadede ham at stole paa Ridderens Lejde, men han var saa opsat paa at komme af Sted, at han hverken ænsede Frygt eller Forestillinger og selv var den første til at ride over Broen, som om han fuldt ud stolede paa Hertugens Ærlighed. De andre fulgte efter, thi de vilde hellere sætte deres egen Mening til Side end lade Kongen i Stikken. Da de var komne et lidet Stykke frem, tog Adolf imod dem, hilste paa Kongen med det huldeste Aasyn og de venskabeligste Ord og gav sig i Følge med ham. Han mærkede imidlertid, at det, formedelst det gamle Fjendskab, der havde været imellem dem, mere var Kongen imod end med, at han saaledes tog imod dem, og for ved Venlighed at faa Bugt med hans Vrede bød han ham til Gjæst i Itzehoe. Kongen afslog imidlertid Indbydelsen, og Hertugen befalede da, at ingen maatte sælge ham Levnedsmidler. Da Danskerne nu gav sig til at spise af den Mad, de selv havde med hjemmefra, lod han sine Tjenere frembære de Retter, han havde ladet lave, og nødte dem saaledes til for Skams Skyld at gjøre Brug af hans Gjæstfrihed. Da de omsider spurgte ham, om han kunde give Kongen sikkert Lejde paa hans Rejse, svarede han, at det kunde han, indtil han kom til Bremen. Da de vare komne over Elben og var paa Vej til Bremen, kaldte Esbern, som snart skjønnede, hvor taabelig og ørkesløs denne Rejse var, hemmelig sin Broder Absalon og andre af de ypperste danske Ædlinger sammen og besvor dem at faa Kongen til at opgive den, saa meget mere som han intet Lejde havde, og at de ikke maatte finde sig i, at han fremturede i saa farligt et Forehavende. Absalon, der skjønnede, at det vilde være unyttigt at gjøre et saadant Forsøg, sagde, at Kongen ikke vilde opgive sit Forsæt, og at det ikke blot vilde være spildt Umage at gjøre ham Forestillinger i saa Henseende, men at den, der gjorde det, vilde faa at mærke, hvor stærkt Nag den, der fremturer i sin Vildfarelse, kommer til at nære til den, der søger at faa ham derfra. "Selv om jeg vidste", sagde Esbern, "at jeg strax skulde lide den haardeste Straf for mine Forestillinger, vilde jeg dog ikke kunne tie med, hvad jeg skjønnede var til Kongens Bedste. Kom derfor med mig, og hør paa, at jeg søger at tale Kongen til Rette, dersom I ikke selv vil tage Ordet, thi da hans Ære staar paa Spil, vil jeg hellere paadrage mig min Konges Vrede ved at sige, hvad der er ham tjenligt, end søge hans Gunst ved til ingen Nytte at snakke ham efter Munden; under saadanne Omstændigheder tykkes det mig nemlig bedre at paadrage sig hans Vrede ved at gjøre ham Bebrejdelser end at vinde hans Venskab ved at smigre for ham". Da Absalon skjønnede, at hans Broder var lige saa uvillig til at lade sig sige som Kongen, og at han ikke kunde faa nogen af dem til at opgive sit Forehavende, fulgte han med Esbern til Kongen for at formilde dennes Vrede, i Fald han tog ham hans Ord fortrydelig op, men ingen af de andre fandt det raadeligt at gaa med. Esbern sagde da til Kongen, at det undrede ham, at han var saa forhippet paa uden Lejde at give sig ud paa saa lang en Rejse, og at han vilde sætte baade sin egen og Rigets Velfærd paa Spil uden at have andet at holde sig til end en troløs Kejsers Hjærtelag. Man skulde næsten tro, at han var opsat paa at lade sit fri Folk, der ikke var vant til at trælle for Barbarer, bøjle Nakken under Tyskernes Aag og overgive det til en skammelig og

uværdig Trældom. Hvad kunde være taabeligere end, naar der ingen Fare var paa Færde, af egen Drift at overgive sig og ombytte den højeste Grad af Frihed med den dybeste Trældom og hellere at ville være Konge af Naade end i Kraft af egen Magtfuldkommenhed? Kejseren vilde, naar han fik underlagt sig Danmark, selv undre sig over, at han blot ved Løfter og uden Vaabenmagt havde faaet Bugt med saa mægtigt et Folk. Kongen, som aldrig brugte mange Ord, naar han blev vred - han plejede altid at udtrykke sig kortfattet, naar hans Sind var ophidset -, sagde: "Selv om du er saadan en Kryster, at du ikke tør gjøre mig Følgeskab, skal du dog ikke tro, at jeg ogsaa er ræd. Jeg er bedre tjent med at have tapre Mænd i mit Følge end Mænd, der staar mig nær, og jeg agter at udføre mit Forehavende uden dig og lader mig ikke overtale til at give efter for dine Forestillinger, der har deres Rod i led Fejghed". Saaledes kastede Kongen i sin Ilfærdighed Vrag paa Esberns fornuftige Forestillinger. Havde han rettet sig efter dem, vilde han ikke være bleven nødt til ydmygt at falde Kejseren til Fode, men saadan gaar det, naar man i sin Fremfusenhed farer af Sted over Hals og Hoved, saa taber man Hovedet.

Da de kom til Bremen, modtog Ærkebispens dér, som var en Mand af de fineste Sæder og derhos venlig og gavmild, dem med den største Gjæstfrihed. Da Kongen bad ham om Lejde, svarede han, at han kunde ledsage ham, men Lejdebrev havde han ikke Ret til at udstede. Adskillige sachsiske Fyrster sluttede sig nu til Kongens Følge for saa meget tryggere at kunne rejse til Keiserhoffet, saa man troede, at de hørte med til den danske Konges Hofsinder og Følge. Som Følge heraf voxede hans Skare saaledes, at Landsens Folk blev forskrækkede, som om det var en fjendtlig Hær, der var kommen, og tyede ind i Kirkerne med Hustruer og Børn for at søge Beskyttelse paa de hellige Enemærker. Da det kom Kongen for øre, sendte han Folk forud, som skulde lade dem vide, at der ikke var noget at være bange for, eftersom han kom med Fred, og derhos sørge for, at der blev kjøbt Levnedsmidler til ham. Da han kom til Byen Metz, skruede Byfolkene Priserne paa alt, hvad der skulde kjøbes, op som Følge af de mange fremmede, men Kongen klagede til Byraadet og fik sat igjennem, at hvad han og hans Følge havde behov, skulde overlades dem til rimelig Pris. Som Følge heraf voxede hans Ry for Redelighed og Retfærdighed i den Grad, at de tyske Mødre lod deres Smaabørn bære hen til ham i den Tro, at naar Kongen rørte ved dem, var det, som om der blev dem en himmelsk Velgjerning til Del, og at de som Følge deraf vilde trives og arte sig bedre. Og ikke mindre overtroiske var Bønderne, de bad ham saa en Haandfuld Korn for dem, for at det skulde trives bedre. Da han kom til Keiserhoffet, overlod Hertug Henrik, i Ihukommelse af deres gamle Venskab, ham og hans Følge største Delen af sin Lejr og beværtede ham dér paa egen Bekostning.

Dagen efter sendte Kongen Absalon og Radulf til Kejseren, men da denne var temmelig ukyndig i Latinen, maatte Absalon forebringe sit Ærinde med Bistand af Ærkebiskoppen af KølN som Tolk. Kejseren besværede sig, til at begynde med, over, at Kongen havde ladet vente paa sig og tøvet saa længe; det var en Fornærmelse, at han ikke havde indfundet sig før, eftersom han skyldte ham Hørighed og Lydighed paa sit Riges Vegne, som han havde til Len af det romerske Rige. Hertil svarede Absalon, at det havde sømmet sig bedre og været ærligere, om Kejseren havde ladet Kongen det vide, inden han begav sig paa denne Rejse, som han havde lokket ham ud paa med fagre Ord og Løfter. Kejseren lod, som om han blev

forundret og spurgte, hvem han havde overdraget at give Kongen de Løfter. Absalon pegede da paa Radulf og sagde: "Der staar den Mand, som ved at overbringe dine Løfter har lokket den godtroende Konge herved", og da Radulf ikke havde Mod til at sætte sit Jo mod Kejsereis Nej, gjorde Absalon Rede for alt, hvad han havde lovet. Da Kejsereis blev ved at nægte, at han havde lovet noget, forlangte Absalon, at han skulde give Kongen en Fører paa Hjemreisen, men Kejsereis svarede, at han vilde ikke have mere med hans Hjemrejse at gjøre, end han havde haft at gjøre med hans Udrejse. Den samme Besked fik Kongens Sendemænd næste Dag, og da Kongen fik det at vide, fortrød han bitterlig, at han ikke havde lyttet til de gode Raad, han havde faaet, men skjønt han saa at sige saa' Sværdet hænge over sit Hoved, erklærede han, at han hellere vilde lade sig dræbe af det end styrte sit Land i Trældom. Da han nu saaledes var i stærkt Oprør og ivrig saa' sig om efter Redning, sagde Absalon, at han havde fundet paa en Udvej, saa han havde ikke nødig at være mere bange her end hjemme i sit Rige. Han skulde blot under Paaskud af at ride paa Jagt jævnligen ride over den Bro, der skilte Tyskland fra Frankrig, og naar man saa til sidst var bleven vant til at se det og ikke længer nærrede Mistanke, skulde han med en udsøgt Del af sin Hird begive sig til en af de franske Grænsebyer, thi der var ingen Tvivl om, at Kongen af Frankrig med ganske anderledes stor Ære vilde lade ham drage hjem til Danmark. Denne Plan hindrede Kejsereis ham ved sin Snedighed i at sætte i Værk, thi da han ikke turde øve Vold imod Kongen og ikke ved Tvang kunde faa ham til at være sig underdanig, søgte han med det gode at købe ham til det. Han nødte nemlig alle de tyske Fyrster til at aflægge Ed paa, at de vilde lægge Venden under den danske Krone, og i Fald de ikke mægtede det, lovede han, at han selv vilde gjøre det, saa snart han vendte hjem fra Italien. Dette underfundige Tilbud tog Kongen imod med begge Hænder og lovede ham Hørighed og Lydighed, dog skulde han ikke, som Fyrsterne ellers plejede, være forpligtet til at give Møde ved Kejsereis Hof eller stille Krigsfolk til det romerske Riges Tjeneste, saa det var kun tilsyneladende og ikke i Virkeligheden, at han blev Kejsereis undergivet. Det skulde ogsaa staa hans Søn frit for, naar han fulgte ham paa Tronen, at sige sig fri for de Vilkaar, hans Fader var gaaet ind paa, saa Danmarks Rige havde ikke nødig fra Fader til Søn at gaa i Arv som et Lydland under det romerske Rige. Der syntes at være saa meget mindre Skam ved denne Underkastelse, som Kongen af England paa samme Maade maatte tage sit Rige som Len af Frankrig.

Nu blev der holdt en Kirkeforsamling, paa hvilken Octavian med større Veltalenhed end Sandhed søgte at bevise, at han med fuld Ret beklædte Pavestolen, medens Alexander efter at have vraget den, da den blev ham tilbudt, nu havde bemægtiget sig den, da den var ham forment, ligesom han ogsaa gjorde gjældende, at medens han underkastede sin Sag de forsamlede Biskoppers Granskning, var Alexander i Bevidstheden om, at han havde en daarlig Samvittighed, bange for at indskyde sin Sag under deres Dom. For at vinde Bisperne for sig forøgede han derhos deres Værdighed ved gunstige Anordninger; saaledes fastsatte han, at de ikke havde nødig at henvise nogen Sag til Pavestolens Kjendelse, med mindre de selv var ude af Stand til at fælde endelig Dom i den.

Da Octavian havde endt sin Tale, sagde Kejsereis, at han for at faa en Ende paa denne Sag havde stævnet alle Konger til Raadslagning, da det var hans Agt ikke at modsætte sig, hvad de vedtog. De havde imidlertid ikke givet Møde, fordi de var opsatte paa at vælge en Pave i

Rom paa Trods af den romerske Kejser og søgte med deres Stemmer at raade for, hvad der var et andet Riges Ret.

Derpaa stod Biskop Regnald af Køl'n op og tog Ordet for at afslutte Sagen og udviklede, hvor letsindig og utilbørlig Kongerne angreb den romerske Kejsers Ret; thi hvis det var i deres Lande, der var opstaaet Strid om Pavevalget, og Kejseren vilde gjøre Ende paa den ved at lægge sin Stemme i Vægtskaalen, vilde de ganske sikkert betragte det som en grov Uret, og det var just det, de søgte at gjøre i Rom. Denne Tale holdt han selv for saa forstandig og vægtig, at han holdt den tre Gange efter hinanden, paa Latin, paa Fransk og paa Tysk, men hvor stort Bifald den end vandt hos hans Landsmænd, fik han dog ikke Danskerne til at gaa ind paa den.

Da Octavian, der som Pave havde anmasset sig Navnet Victor, havde faaet Bispens Stemme, lod han Lysene tænde og vilde til at lyse Band over Alexander og hans Tilhængere, men Valdemar forlod paa Absalons Opfordring Forsamlingen for ikke at blive delagtig i denne ugudelige Handling, idet han foretrak den fraværende Alexanders retfærdige Sag for de Vildfarelser, Forsamlingen her gjorde sig skyldig i. Da han gik ud, fulgte Absalon efter ham, og da Octavian opfordrede ham til at blive, svarede han, at han var udelukkende kommen hid for at følge sin Konge, saa ingen kunde forbyde ham at gaa, naar han gik. Saaledes slap han ud af den ugudelige Bispeforsamling og magede det saa, at han ikke fik Del i dens Kætteri. Dagen efter indviede Octavian urettelig Live til Biskop i Odense til Trods for, at Absalon af al Magt satte sig derimod.

Derpaa forlagdes Forsamlingen til Besançon. Da Kongen ikke havde Foder nok til sine Heste og ikke kunde faa noget til Kjøbs, beklagede han sig derover til Kejseren, og denne bød da sin Staldmester at skaffe Danskerne, hvad de behøvede. Han tog strax Kongens Drabanter med til en Landsby noget derfra og gav dem Anvisning paa der at tage, hvad de havde behov. Da de ikke kjendte Landsens Skik og derfor uvæbnede bad Byfolkene om at overlade dem Foder, svarede disse dem med Pileskud og Spydkast, hvorpaa de holdt op at bede og gav sig til at slaas med dem. De indtog Byen, og da de saa' en stærk Røg slaa ud vidt og bredt, skjønnede de, at der var blevet stukket Ild paa de omliggende Byer, og saa mente de, at det havde de ogsaa Lov til, og opbrændte strax den By, de havde stormet, hvilket Kongen tog sig ubeskrivelig nær.

Nogle Dage efter, da Kejseren raadførte sig med Forsamlingen, om hvilken Straf Folkene i Mainz burde lide, fordi de havde slaaet deres Biskop ihjel, beklagede Valdemar sig atter over, at hans Heste led Mangel paa Foder, og forlangte at faa saa meget til Kjøbs, som han behøvede. Kejseren svarede hertil, at hele det omliggende Land var hans Hustrus Arvegods, og at han ikke havde nødig at købe, hvor han havde frit Lov til at tage. Valdemar sagde da, at han var Konge og ikke Røver, han vilde ikke tage, hvad han behøvede, paa Stimandsvis eller ude blandt fremmede indlade sig paa, hvad han hjemme ansaa for uretfærdigt. Skjønt saadan Vold kunde synes at være undskyldelig i Betragtning af den Nød, han var stedt i, vilde han dog ikke benytte sig af Kejsereus Tilladelse for ikke ved i fremmed Land at fare grumt frem at forspilde det Ry for Retfærdighed og Mildhed, han havde vundet hjemme. Alle de tyske Fyrster gav i høj Grad deres Bifald til Kjende i Anledning af det fromme Sindelag, han saaledes lagde

for Dagen; de saa' fulde af Beundring paa hinanden og sagde, at det Folk var lykkeligt, som med saa stor Retsindighed styredes af saa stor en Mand. Ved saaledes at rose ham lastede de jo lønlig, hvad der gik i Svang iblandt dem selv.

Da Kongen havde taget Afsked, forestillede Henrik Kejseren, at han burde bekoste hans Hjemrejse og ikke lade en Konge, hvis Land saa at sige var et aabent Herberg for alle fremmede, drage bort uden at vise ham al mulig Gjæstfrihed. Kejseren lovede beredvillig alt, men holdt kun lidt af, hvad han lovede. Derimod holdt Bispen af Mainz mere, end han lovede, thi han bekostede to Gange Natteleje og Fortæring for Kongen og hans Følge. Henrik gav ogsaa ved jævnlig Tilførsel af Levnedsmidler det tydeligste Bevis paa sit Venskab. Derimod lagde Ludvig, Landgreven af Thyringen, ikke blot ingen Gavmildhed for Dagen, men viste sig endogsaa fuld af Havesyge, thi han tiggede saa skamløst Kongen om at forære ham sin Hest, at Kongen lod ham faa den. Da de kom til Holsten, fik Absalon stiftet Venskab imellem Kongen og Hertug Adolf, som strax svor Kongen Troskab og blev hans haandgangne Mand og til at begynde med viste ham sin Tjenstagtighed ved at yde ham al Gjæstfrihed.

Saa kom Landets Fader da efter lykkeligt at have tilendebragt sin Rejse hjem til Danmark til Gammen og Glæde for Landsens Folk, som inderlig havde længtes efter ham. Dette Aar blev yderligere mærkeligt ved, at hans Dronning Sofia fødte ham Sønnen Knud, som Biskop Absalon paa den dertil fastsatte Dag betjente med Daabens hellige Sakramente. Denne højtidelige Handling forherligedes ved den svenske Hertug Guttorms Nærværelse; han var nemlig kommen til Danmark for at hjemføre Valdemars Søsterdatter, der var trolovet med den svenske Konge Karl.

I de samme Dage kom der Sendemænd fra Norge for at bede Kongen om at føre Krig imod dem, der havde bemægtiget sig Herredømmet i Norge, og selv tage Styret i dette Rige, som var hærjet af alle de mange Borgerkrige, sønderslidt af grumme Voldsmænd og sin ødelæggelse nær. Eftersom Begivenhederne i Norge ved denne Lejlighed staar i nær Forbindelse med Danmarks Historie, vil det ikke være ukjærkomment kortelig at faa noget at vide om, hvorledes det stod til dér.

En overmaade tapper Mand ved Navn Sigurd, der havde yppet Krig med Harald Irlænder, blev, efter at have øvet mange berømmelige Krigsbedrifter, taget til Fange af denne. Han blev paa et Skib ført ud paa Dybet for at druknes; han havde haft Omtanke nok til paa Forhaand at købe en Del Drikkevarer, og under Paaskud af, at han vilde holde sit Gravøl, før han døde, fik han Skibsfolkene til at drikke sig fulde. Da de nu var blevet lystige, bad han dem som en sidste Villighed om at lade ham staa til Rors, og da de gav ham Lov dertil, opfordrede han dem til at ro stærkere til. Da han skjønnede, at Skibet skjød den stærkest mulige Fart, slap han Roret, sprang paa Hovedet i Vandet og naaede i Land, inden de kunde faa sagtnet Skibets voldsomme Fart. Saaledes slap han ved sin egen Kløgt og sine Fjenders Ligegyldighed ud af den Fare, der var beredt ham, og derpaa overfaldt og dræbte han Harald, da han ved Nattetid hemmelig var gaaet bort fra sin Lejr og laa og sov i en Slegfreds Arme, og straffede ham saaledes baade for, hvad han havde gjort imod ham selv ved at tage ham til Fange, og imod Magnus, som han havde røvet Riget fra og stukket øjnene ud paa. For med saa meget større Ret at føre sin Krig tog han strax Magnus ud af det Kloster, han var bleven sat i, fik ham.

skjønt han var bleven berøvet sin Manddom, til at tage Mod og Mands Hjærte til sig og besluttede, for ikke at savne god og gyldig Grund til at fejde paa Haralds Sønner, at hæve ham op af de ynkelige Kaar, han havde været i, og atter indsætte ham i hans fordums kongelige Værdighed. I hans Navn og støttende sig til hans Ret holdt han et Søslag med Haralds tre Sønner, Inge, Sigurd og Ejsten, som gjorde Fordring paa deres Fædrenerige. Da hans Folk dels faldt og dels flyede, forsvarede han en Stund ganske alene med utrolig overmenneskelig Tapperhed sit Skib imod Fjenderne. Tilsidst, da de fleste af dem var faldne og de, der var tilbage, fra alle Kanter stormede frem for at faa Bugt med ham, der var ganske ene, sprang han, i Tillid til sin enestaaende Færdighed i Svømning, fuldt rustet, som han var, over Bord, skjønt det lakkede ad Vinter. Han svømmede under Vandet, som han havde rødnet med Fjendeblood, og det er vanskeligt at sige, om han havde vist sig mere tapper, da han stod i Stavnen og kæmpede, end han nu viste sig behændig i Vandet. For lettere at kunne svømme afførte han sig nemlig under Vandet sin Brynje og sine øvrige Hærklæder. Da han omsider dukkede op for at trække Vejret, kjendte en af hans fordums Venner ham imidlertid paa hans Kjortel og viste Fjenderne ham; saa dukkede han atter under Vandet og afførte sig der Kjortlen, som han skjønnede røbede ham, og da det ikke var nok til at unddrage ham Forræderens Opmærksomhed, klædte han sig af lige til Skjorten. Da han alligevel ikke kunde skuffe den, der angav ham, idet han var den eneste, der var tilbage, og han indsaa, at alt hans Mod og al hans Snildhed havde været forgjæves, lod han, som om han var død, og holdt sig saa længe under Vandet, at de, der lurede paa ham, virkelig ikke vidste, om han var levende eller død. Da han tilsidst blev nødt til at dukke op for at trække Vejret, klamrede han sig af al Magt til Roret paa et af Skibene, og her hang han en Stund ganske stille; han havde sikkert, saa modig, som han var, prøvet at bjærge sig paa endnu flere Maader, hvis ikke den stærke Vinterkulde havde gjort ham stiv, saa at Kræfterne svigtede ham. Omsider blev han greben, da en i Nysgjerrighed kigede ned i Vandet, fik øje paa ham og røbede ham; han blev bunden og ført frem paa Tinge for at dømmes til Døden af sine Fjender. Da de ikke vilde lade ham faa nogen Præst, der kunde skrifte ham, aflagde han, som tilladt var, sit Skriftemaal for de tilstedeværende og sagde, at den Straf og Revselse, de vilde idømme ham, vilde han underkaste sig som en Kirkebod, thi han mindedes vel, at det var tilladt at skrifte sine Synder for Lægfolk, naar ingen Præst var at faa. Han sagde derhos, at han var en Søn af Magnus, som Harald Irlænder havde udgivet for sin Fader, og han viste ogsaa under de Pinsler, han maatte lide, at han slægtede denne paa i Sjælshøjhed. Først blev han hudflettet og derpaa sønderknust med Hamre Led for Led, som for at hver enkelt Del af hans Legeme skulde straffes, men han hverken klynkede eller klagede sig, hverken sukkede eller stønnede, ja, det var slet ikke til at mærke paa ham, at han led nogen Pine, han læste som i Ro og Mag i Psalteren og opgav Aanden under fromme Bønner og Lovprisninger. Lykkelige maatte sandelig alle Kristne prise sig, om de kunde gaa i Døden med saadant Sind som denne Krigsmand! Lad saa være, at han havde været svigefuld, forstyrret sit Fædrelands Fred og fejdet paa sine Landsmænd, hans Fjender burde dog for hans Tapperheds Skyld have undladt at straffe ham, men disse hævnghjerrige Mennesker tænkte mere paa at hævne den Fortræd, der var tilføjet dem, end paa at ære udmærket Tapperhed hos andre. Det var dem ikke engang nok, at de havde faret saa grumt frem imod ham, medens han var i Live; som om hans

Død ikke var tilstrækkelig til at slukke deres Hævntørst, hængte de ham strax efter, at han var død, op i en Galge og handlede saaledes lige saa grumt imod ham, efter at han havde opgivet Aanden, som de havde gjort, medens han var i Live, idet de holdt for, at de intet havde udrettet, naar de ikke lod deres Grumhed gaa ud endogsaa over hans Støv og Aske.

Magnus faldt i dette samme Slag, som Sigurd holdt i hans Navn, saa man kan sige, at han to Gange blev berøvet Dagens Lys, første Gang, da han fik øjnene stukne ud, og anden Gang, da han mistede Livet.

Derefter kom Riget under Haralds Sønner, af hvilke kun Inge var ægtefødt, af de to andre havde den ene en norsk, den anden en irsk Slegfred til Moder, og ligesom Inge var den ypperste af dem i Henseende til Byrd, var han det ogsaa i Henseende til gode Sæder. Han var nemlig i alle Maader oplært til Høviskhed, medens den ene af Slegfredsønnerne var smudsig gjerrig, og den anden havde Ord for at søle sig i Vellyst. Men medens Inge var Barn, var han som Følge af sin Ammes Uforsigtighed faldet ned af hendes Skjød, saa at han knækkede Ryggen og for Resten af sin Levetid var skrutrygget, saa at man maatte sige, at denne Mands herlige Sjæl skamskjændedes af hans Legems Vanskabthed, og det er ikke let at sige, om Skæbnen mest har vist sig gunstig eller grum imod ham.

Det traf sig imidlertid saa, at Inges Krigsfolk i Bergen kom i Klammeri med Sigurds; en af Inges Mænd blev dræbt, og de andre søgte da med saadan Hidsighed at hævne deres Stalbroders Død, at de ikke blot gik løs paa Drabsmændene, men grebne af det grummeste Raseri øvede Vold og Overlast mod selve Sigurd og efter at have tvunget ham til at fly ind i en Kirke brød Dørene op og undlivede ham; det saa' nu ud som et almindeligt Mord, men i Virkeligheden var det Hævn, de tog for den Tort, han havde gjort dem ved at skjænde deres Hustruer.

Da Ejsten, som var paa Vej til Bergen med sin Flaade, fik dette at vide af Folk, han mødte paa Vejen, laa det ham mere paa Sinde at træffe sin Broder end at vare sig for ham, og han fortsatte derfor sin Rejse til ham, men da han efter en kort Samtale med ham kom paa det rene med, at han vilde forholde ham den Del af Riget, der tilkom ham, drog han atter bort. Han lod ganske vist, som om han ingen Mistillid nærede, men i Virkeligheden var han bange for, at han skulde lide samme Skæbne som Broderen, de havde myrdet, og foretrak at give sig paa Flugt frem for at give sig i deres Vold, som nylig havde øvet en saadan Misgjerning. Sigurds Drabsmænd havde ikke nok i den Udaad, de havde begaaet, men idet de erklærede ham for Inges Medbejler til Tronen, nødte de ham til at fly over Land i Steden for til Søs, og da han formedelst sin Førhed ikke kunde komme hurtig nok af Sted, indhentede de ham ikke langt fra Strandbredden og slog ham ihjel i Haab om, at den, der nu var ene om Riget, vilde lægge paa deres Sold og forøge deres Anseelse til Løn for, at de havde ryddet hans to Medkonger af Vejen. Disse Misdædere, som havde tørstet efter saa mægtige Høvdingers Blod, og som knap syntes at have faaet nok efter at have begaaet to Mord, fik imidlertid nogen Tid efter deres fortjente Straf af en Mand ved Navn Hakon, som tog Hævn over dem for sin Fader. Da Inge nemlig ved Vold og Udaad havde faaet den Magt og Myndighed i Hænde, som tidligere havde været delt imellem de tre Brødre, vilde Amund Simonsøn, Filip og adskillige andre ypperlige Mænd ikke finde sig i, at han i Fred og upaataalt beholdt det Rige, han havde erhvervet sig, dels ved egne og dels ved andres Misgjerninger. Det tyktes ogsaa adskillige uværdigt, at en

Mand, der havde saadan en latterlig Legemslyde at trækkes med, skulde herske frit og uhindret over Riget, blot fordi hans ugudelige Krigsfolk havde spillet det i Hænderne paa ham. De valgte derfor den omtalte Hakon til Anfører, gav ham Kongenavn, skjønt han endnu var uøvet i Krigsvæsen, erklærede Inge Krig og holdt mange Slag med ham under Paaskud af at ville hævne Sigurd og Ejsten. Efter at være bleven overvundne i adskillige Slag, flyede de omsider til Sverige med deres Myndling. Inge forfulgte dem ind under Sjællands Kyst, og da han saa', at en stor Del af dem tyede ind i Skovene i Nærheden af Kysten, skikkede han Sendemænd til Absalon med Begjæring om, at de, der havde søgt Tilflugt i Strandskovene, maatte blive grebne. Det mente Absalon imidlertid var under hans Værdighed at inklade sig paa, saa han tog intet Hensyn til hans Anmodning.

Da det lakkede ad Vinter, begav de, der var flygtede sammen med Hakon, sig tilbage til Norge i Haab om, at Lykken vilde vende sig, naar de skiftede Opholdssted, og i Løbet af Vinteren holdt de Slag med deres Fjender paa Isen og fældede Gregorius, den Mand, som, dygtig til Raad og Daad, næst efter Kongen nød den største Anseelse, og ved hvem alt Inges Haab og Mod hang, som en Dør hænger paa sine Hængsler; alle hans Krigsfolk faldt ogsaa. Hakons Folk gik lige saa listig som tappert til Værks; de fik nemlig i Løbet af Slaget Fjenderne lokket ud paa et Sted, hvor de om Natten havde hugget Vaager, saa den var saa svag, at de gik tilbunds. Dette Nederlag fik Inge til helt at opgive Haabet, thi ikke blot svækkedes hans Stridsmagt derved, men han tabte ogsaa Modet, thi han tog sin tro og hengivne Gregorius' Død som et Varsel om sin egen. Omsider optog han Kampen igjen, ogsaa denne Gang paa Isen, og han havde ikke bedre Lykke end Gregorius, thi skjønt Isen paa det Sted, han havde valgt til Kampplads, var lige saa fast som Landjorden, og skjønt han havde flere Folk end Fjenden, faldt han tillige med næsten alle sine Krigsfolk og maatte saaledes undgjelde for det Mord paa sine Brødre, som han havde givet sit Minde til eller i alt Fald set igjennem Fingre med.

I dette Slag, det største og blodigste, der er blevet holdt i Norge, gik næsten hele Landets Kongestamme til Grunde. Dog undslap Erling med sin Søn Magnus, som den Gang endnu var et Barn, fra Blodbadet og begav sig til Jylland, thi gjennem sin Moder var Magnus nær i Slægt med Valdemar. Denne holdt ham da ogsaa i stor Agt og Ære og sørgede under hans Landflygtighed i alle Maader godt og rigelig for ham.

Imidlertid havde Hakon gjort en Mand ved Navn Sigurd til Jarl til Løn for den Tapperhed, han havde udvist. Herover blev hans Stalbrødre i højeste Grad misundelige, og i deres Harme vilde de have anstiftet et stort Oprør, hvis ikke Erling pludselig var vendt tilbage fra Danmark og havde tvunget dem til at lade denne indvortes Strid fare ved at give dem andet at tænke paa. Han lod nemlig strax sin førnævnte Søn, der paa mødrene Side stammede ned fra Norges gamle Konger, udraabe til Konge og gjorde vitterligt, at han vilde støde Hakon fra Tronen og hævne Inge. Da Urolighederne saaledes begyndte igjen, forlod Sigurd Hakon, fordi denne ikke vilde betale ham hans Krigsomkostninger, og Kong Hakon faldt derpaa i et Slag, han holdt med Magnus. Sigurd flygtede til Sverige, og da han efter nogen Tids Forløb vendte tilbage derfra, blev han dræbt af Erlings Krigsfolk, saa at han paa en skammelig og forsmædelig Maade mistede det Liv, han ikke vilde ofre med Ære i Slaget. De, der var tilbage

af Hakons Krigsfolk, udraabte nu imidlertid, dels fordi de var opsatte paa at stifte Uro, og dels fordi de var misundelige paa deres Fjender for den Medgang, de havde, en haabefuld Yngling, der opfostredes af en Mand ved Navn Marcus, til Konge. Det gik dem imidlertid ikke heldigere, end det var gaaet dem før; de blev overvundne i et Slag af Erling og gik ikke blot glip af Sejren, men mistede oven i Kjøbet deres Konge, hvorpaa de flyede til Kong Karl i Sverige, som ogsaa var noget i Slægt med de norske Konger, og bad ham om at føre dem an i Krigen. Da det, efter at han længe havde holdt dem hen med fagre Løfter, gik op for dem, at det laa ham mere paa Sinde at bevare det Rige, han havde, end at bemægtige sig et fremmed, skikkede de Sendemænd til Valdemar og bad ham om Hjælp, og da han omsider gav dem gunstigt Svar og indbød dem til sig, drog de selv til ham. De blev vel modtagne af Kongen og overhængte ham stadig med Bønner om Hjælp og Løfter om, at han skulde faa en Del af Norge. Han ansaa det imidlertid for taabeligt at indlade sig paa saa stor en Krig, blot fordi nogle Sendemænd opfordrede ham dertil, og sendte derfor først nogle Folk til Norge for i al Hemmelighed at forhøre, hvorledes Landsens Folk dér var til Sinds. Da han fik at vide, at Nordmændene var sindede, som Sendemændene sagde, drog han ufortøvet derop. Da Erling spurgte det, drog han, som havde nogle faa, men gode Skibe i Beredskab, mere egnede til Flugt end til Kamp, saa langt bort som muligt til Norges fjerneste Egne, idet han holdt det for raadeligere at fly til Landets yderste Grænser end at væрге den Del af det, Fjenden først maatte komme til. Som Følge heraf vakte Kongens Ankomst stor Forskrækkelse blandt Erlings Tilhængere, medens hans Fjender glædede sig over den. Valdemar holdt nu Raad med sine Raadgivere, af hvilke nogle mente, at han burde sætte alt andet til Side og hurtigst muligt forfølge Fjenden, medens andre holdt for, at han først burde søge at vinde Landsens Folk for sig og sikre sig deres Hjælp. Han bestemte sig omsider for det sidste Raad i Steden for strax at sætte efter Erling. Han drog derpaa gennem en stor Del af Landet, hvor han alle Vegne blev modtagen med Glæde af Folket, og da han kom til Sarpsborg, lod han sig dér af Vigboerne tildele Kongenavnet og holdt i største Endrægtighed Ting med Almuen. Hvis han imidlertid havde ladet alt andet fare og strax forfulgt Fjenden, vilde han uden Tvivl have kunnet forene Norge med Danmarks Rige. Han sejlede derfra til Tønsberg, hvor nogle faa af Erlings ivrigste Tilhængere, for at bjærge Livet, var flygtet op paa en høj Klippe. Kongens Fromhed forbød ham imidlertid at fare frem med Grumhed; han kunde nemlig ikke faa sig til at stikke Ild paa Byen, for at ikke Kirkerne, der laa inde mellem Husene, skulde gaa op i Luer. Alligevel kunde ingen af Biskopperne, hvis Myndighed paa den Tid var overmaade stor i Norge, faa sig til at begive sig til ham, hvilket jeg dog snarere tror skyldtes Hensynet til deres Fædreland end til Erling. Orm derimod, som de kaldte Kongsbroder, indfandt sig ganske vist hos Valdemar og lovede ham Hørighed og Lydighed, men under Forbehold af den Troskab, han havde lovet Magnus. Omsider maatte Kongen opgive Toget som Følge af den Mangel paa Levnedsmidler, der opstod, fordi det trak saa længe ud. En Mængde af de Nordmænd, der havde sluttet sig til ham, fulgte med ham, fordi de var bange for Straf, og levede længe i Landflygtighed i Danmark, dels paa Kongens og dels paa andre Stormænds Bekostning.

Da Kongen derefter fik at vide, at de østlige Vender stolende paa deres Styrke var faldne fra og havde gjort Oprør, sluttede han Krigsforbund med Hertug Henrik af Sachsen, og for at knytte Venskabets Baand imellem dem saa meget fastere, trolovede han sin Søn Knud, der

endnu ikke var et Aar gammel, med hans Datter, der endnu laa i Svøbet, og som hans Hustru, som han senere forskjød, havde født ham. Medens Henrik nu lavede sig til at angribe til Lands med sin Krigshær, sejlede Valdemar til Venden med sin Flaade, og da han var kommen til Rygen, lod han Absalon samle Forstærkning dér blandt Landsens Folk, paa hvis Venskab han ikke ret stolede. For ikke at narre Henrik ved at møde ham senere, end han havde lovet, sejlede han derpaa saa hurtig som muligt til Floden Peene. Absalon mødte imidlertid frem paa Rygboernes Landsting, skjønt han ikke havde anden Sikkerhed for deres Troskab end nogle faa Gisler; de anviste ham Hæderspladsen imellem dem, da han kom som Sendemand fra Kongen, og da de ikke forstod Dansk, lod han dem ved Hjælp af en Tolk vide, hvad han havde at meddele dem. Saa hændte det, at en ung Rygbo med vendisk Snedighed lod, som om han vilde afkjøbe en af de danske Krigsfolk hans Hest, og da han var kommen op paa den under Paaskud af, at han vilde prøve den, flygtede han bort med den. Da Absalon fik Nys herom, kærede han derover paa Tinge, og da den forsamlede Almue mente, at det Brud paa Tro og Love, en enkelt Mand havde gjort sig skyldig i, vilde blive lagt dem alle til Last, blev den rasende forbitret, sprang op og satte over Hals og Hoved efter Misdæderen. Da Absalons Ledsagere nu undrede sig saare, ja ligefrem blev bange, fordi Almuen saaledes stimlede sammen, faldt nogle af den unge Mands Paarørende, mere tilskyndede dertil af deres Kjærlighed til ham end af Skam over den Plet, han havde sat paa dem alle, Absalon til Fode og lovede at skaffe Hesten tilbage, hvis han blot vilde faa Almuen til at afstaa fra sit Forsæt. Absalon ynkedes over deres Bønner og Taarer, sendte Folk ud, som beroligede Almuen, og fik saaledes gjort Ende paa al den Støjen og Stimen. Hesten blev strax givet tilbage, og Absalon skjændte paa Krigsmanden for hans Dumhed, at han havde været taabelig og uagtsom nok til saaledes at lade sig tage ved Næsen af en Røver. Efter at Rygboernes Konge Tetislav havde lovet at sende Forstærkning til Flaaden, skyndte han sig derpaa af Sted efter Valdemar.

Imidlertid sendte Hertug Henrik Adolf af Holsten, Grev Henrik af Ratzeburg, Guncelin, Høvidsmand i Schwerin, som Sachserne nylig havde underlagt sig og givet Kjøbstadsret, samt en Mand ved Navn Regnald, som kun var af ringe Herkomst, men havde vundet Ry ved sine Bedrifter, tillige med en stor Del af Hæren i Forvejen, for at de skulde sikre ham Overgangen over Floden. Da Venderne dels spurgte og dels fik at føle, at de var under Vejs, foretrak de at kæmpe med en Del af Fjenderne frem for at tage det op med dem alle paa én Gang og mente, at de vilde gjøre det af med en stor Del af deres Stridsmagt, i Fald de fik Bugt med denne Fortrop. Medens de nu med største Flid og Iver rykkede frem for at ødelægge den, saa' de et skrækkeligt Spøgelse svæve over deres Hoveder; dette øgede i høj Grad deres Mod, thi de troede, at det var en Fører, deres Guder havde sendt dem, og visse paa, at de vilde sejre, brød de uventet ind i Fjendens Lejr og nedhuggede Krigsfolkene, der ikke var belavede paa et saadant Angreb. Adolf og Regnald faldt ved Indgangen til Lejren og maatte saaledes med deres Liv bøde for deres Mangel paa Forsigtighed. Da de var faldne, lykkedes det Guncelin og Henrik at bryde igjennem de stormendes Skarer, de greb Bannerne og fik samlet de flygtende, hvorpaa de dristig gik løs paa Fjenderne, som nu var optagne af at plyndre, og saaledes fik de Flugten forvandlet til Sejr. Skjønt Sachserne saaledes kom i Slag uden at være belavede

derpaa, kæmpede de saa tappert, at det ikke er let at afgjøre, om de eller Venderne led det største Nederlag.

Da Henrik spurgte denne Tidende, blev han, som rimeligt var, gram i Hu over det Nederlag, hans Folk havde lidt, og for at hævne det rykkede han saa hurtig som muligt imod Byen Demmin for at belejre den. Da han fik at vide, at Byfolkene selv havde afbrændt den, bød han, at det, der var tilbage af dens Mure, skulde jævnes med Jorden, saa der ikke blev Sten paa Sten tilbage. Da han ikke kunde komme til at lade sin Harmе gaa ud over Mennesker, maatte saa at sige livløse Ting undgjælde for den, og han lod derfor Byen Gutzkov brænde, efter at Indbyggerne ligeledes i deres Forfærdelse havde rømmet den. Indbyggerne i Volgast fulgte, rædselsslagne over deres Nabobyers ødelæggelse, Exemplet, rømmede Byen og satte hemmelig over Floden med Hustruer og Børn, for at Fjenden kun skulde have de tomme Huse at lade sin Grumhed gaa ud over. Denne By indtog Kongen selv uden Ulejlighed, lagde en Besætning i den og satte Søhanen Vetheman til Høvidsmand over den. Orneboerne, som var mere forfærdede over den Skæbne, der var overgaaet de andre Byer, end modige ved Tanken om det Værn, deres Mure bød dem, fulgte lige saa forfærdede som Folkene i Nabobyerne, disses Exempel, men brændte Byen af efter at have rømmet den, for at Fjenden ikke skulde have nogen Nytte af den, thi de vilde hellere lade deres Huse gaa op i Luer end overlade Fjenderne dem. Efter at Kongen derpaa havde ladet Broen, der førte over Floden, bryde af og de Hindringer, der ellers var for fri Sejlads, fjærne, begav han sig til Byen Stolpe, hvor han senere traf sammen med Hertugen.

For at Volgast nu ikke lige saa let skulde gaa tabt igjen, som den var bleven indtaget, og falde i Fjendens Hænder, naar han var draget bort, og i den Tanke, at Danskerne bestandig vilde have Herredømmet over Venden, naar de var i Besiddelse af denne By, besluttede Kongen, at Absalon, Buris og Svend, som paa den Tid var Biskop i Aarhus, skulde tage Bo i den, og til yderligere Sikkerhed for, at de kunde vente paalidelig Støtte af ham, gav han dem sin Søn Kristoffer med. Han bød dem derhos at søge at faa deres Venner og paarørende til at være med, men kun Sjællænderne lovede Absalon at blive sammen med ham i Byen, de andre havde paa Grund af den store Fare, der var forbunden dermed, hverken Mod til selv at blive der eller kunde faa nogen til at være med, skjønt hele Skibsmandskabet ikke blot var villigt til at dele sine Levnedsmidler med dem, men ogsaa til at høste de omliggende Marker og bringe Høsten under Tag for dem, thi Kongen havde givet Befaling til, at Hæren skulde indhøste Sæden og overlade den til dem, der blev tilbage i Byen.

Da denne Plan saaledes slog fejl for Kongen, og han hverken kunde faa Fjenden til at indlade sig i Slag eller til at slutte Fred, udpønsede han et snedigt Paafund, hvorved han kunde drive ham enten til det ene eller det andet. Han gav nemlig hemmelig Absalon Befaling til at lade Skibsfolket omhyggelig fjærne de Pæle, der var anbragte i Floden, og hvad der ellers kunde være til Hinder for Sejladsen, saa den blev farbar for hele Flaaden. Da alt, hvad der spærrede Floden, saaledes var ryddet af Vejen, sejlede Flaaden op ad den. Da den kom ind paa et Sted, hvor Floden var temmelig smal, kom adskillige Vender ridende ned paa begge Bredder og saarede Skibsfolkene paa nært Hold. Denne Fjendernes uforskammede Dristighed kunde en tapper Mand ved Navn Peder Ejlefsøn ikke finde sig i, han sprang strax i Land med sine

Skibsfolk, satte tappert ind paa Venderne og drev dem bort fra Flodbredden. Da hans Stalbrødre imidlertid fejgt lod ham i Stikken, maatte han lade Livet, men hans Landsmænd kunde nu uhindret sejle videre. Kongen førte nu ikke blot uden Fare sin Sejlads til Ende, men han lod ogsaa sine Skibe lægge sig tæt sammen, saa at de dannede en Bro, paa hvilken Henrik gik over med hele sin Hær.

Da Venderne fik det at vide, blev de bange for, at de Byer, de havde tilbage, ogsaa skulde blive ødelagte, og for at forebygge denne Fare søgte de nu den Fred, de hidtil havde vraget, og tilbød Valdemar Gisler, hvilket de erklærede, at de paa ingen Maade vilde gjøre over for Henrik. Kongen holdt imidlertid for, at det vilde være Svig over for hans Forbundsfælle, i Fald han sluttede Fred med Fjenden, uden at han var med, og han sendte derfor Thorbern til Henrik med Bud om det Tilbud, Fjenderne havde gjort ham. Henrik sagde, at han gjerne gik ind paa de Vilkaar, Kongen kom overens med dem om, og han sluttede da den Overenskomst med Fjenden, at Volgast skulde deles i tre Dele, hvoraf Tetislav skulde have den ene, Kazimar den anden og Nuklets Søn Prislav den tredje, hvorhos Floden Peenes Munding skulde holdes spærret for Sørøverne, der plejede at hærje paa Danmark, og Henrik uhindret skulde beholde de Fæstninger, han havde underlagt sig i Venden. Saa snart Kongen imidlertid var draget bort, begyndte Kazimars Folk som ikke kunde fordrage at holde Samkvem med fremmede, men alligevel ikke aabenlyst turde angribe dem, at plage Rygboerne med at røve og stjæle fra dem, saa de kom i stor Armod og ligefrem led Hungersnød og maatte fortrække fra Byen. Sørøveriet saa' de ogsaa igjennem Fingre med og brød ogsaa paa flere andre Maader den sluttede Overenskomst.

Senere begyndte Rygboerne, efter at Henrik havde skaffet dem deres Gisler tilbage, aabenbar Fejde mod Danskerne, og Kongen, som fandt, at hans Ven viste sig lige saa troløs, som Fjenderne viste sig upaalidelige, gjorde da om Foraaret et Tog til Egnen om Arkona og hærjede dér med Ild og Sværd. Derfra begav han sig til en Havnestad, som Indbyggerne kaldte Por. Det var hans Hensigt ikke at indlade sig i Slag med alle Rygboerne paa én Gang, thi han holdt det for raadeligst at angribe dem snart hist og snart her. Han bød derfor Absalon om Natten at sejle i Forvejen til Sudar. For strax at følge efter ham havde han paalagt Skibsvagterne at give nøje Agt paa, hvornaar han lettede, men de foretrak at sove sødelig frem for at gjøre, hvad der var blevet dem paalagt, saa da Absalon var sejlet, fulgte Kongen ikke efter, og Absalon og hans Mænd hærjede ikke blot Sudar, men ogsaa Markerne og Landsbyerne i Omegnen med Ild og Sværd.

To af hans Ryttere, som havde tvistet om, hvem af dem der var den tapreste, blev nu i deres Kappelstrid lige ivrige efter at udføre tapre Bedrifter, og da de saa', at Fjenderne efter at være bleven dreven ned til en Sø tog Flugten over den i Baade, blev de saa opsatte paa at forfølge dem, at de ikke ænsede nogen Fare, og for at den ene ikke skulde komme den anden i Forkjøbet, sporede de begge uden at agte paa, at de satte Livet paa Spil, deres Heste og drev dem ud paa Dybet, hvor deres tunge Rustninger, som de helt havde glemt, trak dem til Bunds, saa de druknede. Saaledes straffede det vaade Element disse Mænd, som var mere opsatte paa at indlægge sig Ære end paa at bjærge Livet, og beredte dem, der selv styrtede sig i Undergang, baade Død og Grav.

Da Absalon nu havde skjændt og brændt vidt og bredt der paa Egnen og vilde vende tilbage til sine Skibe med det store og rige Bytte, han havde gjort, saa' han, at en stor Skare Fjender satte efter ham. For at lokke dem hen paa Steder, hvor de skulde have ondt ved at komme frem, og hvor han derfor kunde gjøre det af med dem, lod han, som om han blev bange for dem, og gik over to ret ufarbare Vadesteder. Da Venderne uhindret var kommen over det første, blev de betænkelige ved at gaa over det andet af Frygt for ikke at kunne slippe tilbage og gjorde derfor Holdt. I det samme hændte det, at to sjællandske Krigsmænd, som kom gaaende med en Mængde Bytte i en stor Bylt, tog fejl af Vejen og næsten kom lige ind i Vendernes Hær. Da to af de vendiske Ryttere satte efter dem, besluttede de, skjønt de uhindret kunde være gaaet over Vadestedet, hellere at tage en Dyst op med Fjenderne end at vende tilbage til deres Stalbrødre, for at de ikke skulde faa Ord for at have trukket sig tilbage af Fejghed, thi de holdt det for uhæderligt, at Fjenderne, som jo ikke var flere end de, skulde overgaa dem i Tapperhed. De gjorde derfor Holdt, og for bedre at kunne røre sig kastede de Bylten fra sig og trak saa deres Sværd. Lykken stod dem da ogsaa saaledes bi i deres Standhaftighed og Tapperhed, at de kom uskadte derfra, thi ingen af de to Ryttere turde gaa imod dem, og saa tog de Bylten op igjen og gik videre. Da Venderne nu atter sendte fire Ryttere ud for at gjøre det af med dem, drev de med samme Aandsnærværelse dem tilbage, hvilket vakte saavel Fjendernes som deres Landsmænds Beundring og gjorde hine i høj Grad skamfulde og disse baade bange og glade. Da de omsider blev angrebne af sex Ryttere, holdt de ogsaa med urokkelig Sjælsstyrke Stand imod dem, som om de med deres store Tapperhed vilde spotte Fjenderne for deres Fejghed. Absalon var nu ikke sen til at sende disse tapre og paalidelige Mænd Undsætning, han skikkede dem lige saa mange af sine Ryttere til Hjælp, som han saa' der var Fjender imod dem. Venderne sendte ogsaa deres Folk Forstærkning, saa der blev stadig flere og flere. Da Styrken nu saaledes øgedes paa begge Sider, saa det saa' ud, som om Rytterne flokkedes for at holde Ridderspil, kunde Sjællandsfarerne tilsidst ikke længer finde sig i at se paa Fjendens Uforskammethed, men satte sluttet Trop med hele deres Styrke ind paa dem og slog dem paa Flugt. Vadestederne hindrede dem imidlertid i at forfølge dem ret langt, saa der omkom flere Heste end Folk. Da de vendte tilbage til deres Skibe, mødte de deres Skibsfolk fuldt rustede og med vajende Bannere; de havde tilfældigvis faaet at vide, hvad der var paa Færde, og kom nu for at bringe deres Stalbrødre Undsætning. De maa sandelig siges at have Lod og Del med Absalon i denne Sejr, eftersom de af egen Drift kom for tappert at kæmpe sammen med deres Stalbrødre.

Da Skibsvagterne omsider, skjønt det nu var bagefter, havde kaldt paa Kongen, søgte han at indhente det forsømte ved at lade sine Folk trække paa Aarerne af alle Livsens Kræfter, men da han fik øje paa Sjællandsfarerne og vilde lægge til Land for at plyndre, lod Absalon ham vide, at der var intet Bytte mere for ham at faa. Han glædede sig da højlig over, at saa lille en Skare ved egne Kræfter havde fuldragt det hele lige saa rask, som om han selv havde været med. Efter at han derpaa havde hærjet andre Dele af øen med Ild og Sværd, begav han sig paa Hjemvejen.

Da det lakkede ad Høst, sejlede han atter did med sin Flaade, og nu lagde han især Vind paa at ødelægge Sæden paa Markerne for at berøve Fjenden Midlerne til at forsyne Byerne med Levnedsmidler. Da han en Dag paa et Strejftog var kommen til Arkona, syntes Byfolkene, at

deres Tapperhed var for stor til, at de kunde holde sig inden for Murene, og i Tillid til deres Styrke gjorde de Udfald af Byens eneste Port og rykkede imod ham. Kongen søgte ved med Vilje at lade Danskerne trække sig tilbage at lokke dem længere bort fra Murene, men da han mærkede, at de var forsigtigere, end han havde haabet, angreb han dem og nødte dem til igjen at ty ind i Byen; dog varede han sig for at komme Porten for nær, for at de ikke skulde dræbe hans Heste med deres Kastespjyd. En sjællandsk Ridder ved Navn Niels, som baade udmærkede sig ved Fagerhed og Tapperhed, kastede sit Spjyd ind igjennem Porten og dræbte en af Fjenderne, der havde taget Stade i den for at forsvare den, hvorpaa han vendte sin Hest og red bort uden at have lidt nogen Overlast. Thorbern, der var en af de ypperste sjællandske Riddere, søgte at kappes med ham ved at øve en lignende Bedrift men Lykken var ikke ham saa gunstig, skjønt han ikke stod tilbage for ham i Tapperhed; efter at han nemlig havde kastet sin Lanse ind i Hoben og saaret en af Fjenderne blev han saa haardt saaret af et Stenkast, at en Masse Blod strømmede ud af Hovedet paa ham, og som Følge deraf paadrog han sig en langvarig Legemssvaghed, og først sent fik han med Nød og næppe sin Helsen igjen. Buris søgte ogsaa at øve tapre Manddomsgjerninger, der kunde svare til hans høje Byrd, og angreb med lignende Tapperhed dem, der forsvarede Porten, men blev ogsaa ramt saa voldsomt af en Sten i Hovedet, at han næsten livløs segnede af Hesten. Afmægtig, som han var, kom hans Stalbrødre ham til Hjælp, saa at Fjenderne ikke fik gjort det helt af med ham. Rygboerne lærte imidlertid heraf, at det ikke var uden Fare for dem at indlade sig i Kamp uden for Murene, siden Fjenden gik dem saa haardt paa Livet inden for disse.

Derpaa sejlede hele Flaaden til Jasmund. Absalon plejede altid, eftersom han udmærkede sig ikke blot ved Tapperhed, men ogsaa ved den største Kyndighed i alt, hvad der hører til Krigsvæsenet, at anføre Fortroppen, naar Hæren rykkede frem, Bagtroppen derimod, naar den gik tilbage, og de raskeste danske Ungersvende, der var ivrige efter at vinde Bytte eller Ære, sluttede sig til ham, medens Kongen med Hærens Hovedstyrke plejede at rykke langsomt og sindig frem i sluttet Orden. Da Absalon nu var kommen igjennem en stor Del af Egnen, uden at der havde budt sig nogen Lejlighed til Kamp, lod han omsider sin Rytterskare sprede sig for at plyndre og beholdt kun nogle faa Folk tilbage som Følge. Kort efter fik han Bud om, at en Del af hans Folk var bleven omringede og ikke vilde kunne slippe bort, med mindre de fik Undsætning. Han tøvede da ikke med at komme dem til Hjælp, til han kunde faa Krigsfolkene kaldt tilbage, men uden at lade sig afholde af, at han kun havde faa Folk hos sig, ilede han, fuld af Mod, til Stedet, hvor de holdtes indsluttede, idet han lod sin Bannerfører udfolde Banneret som Tegn til, at nu gjaldt det om at skynde sig, og at Rytterne skulde opgive at søge Bytte, men samle sig og støde til ham. Saa tillidsfuld var han, at han holdt det for tjenligere at komme hurtig af Sted end at bie paa sine Stalbrødre. Da Sjællandsfarerne, som var bleven indespærrede i en Snævring, hvor det var vanskelig, at komme frem, saa', at der kom Undsætning, fattede de Mod og begyndte, for at det ikke skulde hedde sig, at de kun ved andres Tapperhed kunde redde sig ud af Faren, at angribe dem, der holdt dem omringede. Da Venderne som Følge heraf gav sig paa Flugt over Marker og Moser, traf det sig, at en tapper og højbaaren Ridder ved Navn Eskil iført sin tunge Rustning til Fods forfulgte en uvæbnet Vender, der flygtede gjennem Moserne saa hurtig hans Ben kunde bære ham. Eskil fulgte lige i hans Spor i det bløde Dynd og blev hverken hindret af dette eller af sin tunge Rustning, men

løb ganske let, til han omsider indhentede ham og gjorde Barbaren et Hoved kortere, og da han igjen havde fast Grund at staa paa, var det ikke til at se, at han havde haft Fødderne i Dynd, hvilket maa vække from Beundring og ikke tilskrives hans Fodraphed, men en guddommelig Naade, snarere et himmelsk Under end menneskelig Tapperhed. Derefter afbrændte Krigsfolkene alle Vegne Landsbyerne og skjændte og brændte hele Landet over lige til Gore Klint, og da Rygboerne nu skjønnede, at deres Haab om at faa Undsætning fra Sachserne ikke gik i Opfyldelse, indfandt de sig ved Strelø, tilkjøbte sig Fred af Kongen for en Sum Penge og stillede fire Gidsler.

Da Valdemar var kommen hjem, besluttede Stormændene i Betragtning af de Farer, der truede Danmark, og de vanskelige Tider, der var for Haanden, at overdrage Knud Valdemarssøn Kongenavnet, ikke blot som den, der skulde være sin Faders Efterfølger paa Tronen, men ogsaa for at han allerede nu kunde dele hans Værdighed med ham, paa det at Landets Ædlinge kunde holde sig til ham som den, der havde kongelig Myndighed, i Fald Lykken vendte sig og Kong Valdemar faldt fra. Kongen glædede sig over deres Visdom og Hengivenhed og billigede deres Beslutning, idet han holdt for, at det ikke vilde gjøre noget Skaar i hans Ære, men tværtimod øge hans Anseelse, at han delte Kongeværdigheden med sin Søn, og han lod derfor Stormændene hylde Knud som Konge paa Tinge. Medens nu alle Krigsfolkene enstemmig gjorde dette, holdt Buris sig saa at sige helt tilbage og stemte ikke, hvad enten det nu kom af, at han lønlig tragtede efter Kronen, eller af, at han ikke holdt af dette ny Paafund. Da han mærkede, at Kongen som Følge heraf nærede Mistanke til ham, erklærede han, at hans Tavshed var et Vidnesbyrd om Hengivenhed og ikke om Uvilje, thi han mindedes ikke, at Daneriget i Venskabelighed var blevet delt imellem flere Konger, men vel at der fra Arilds Tid var talrige Exempler paa, at der havde rejst sig Strid om Herredømmet imellem Fader og Søn. Havde han forud vidst, hvad Kongen havde i Sinde, vilde han imidlertid ikke have forholdt sig tavs, men nu havde han tiet, da hverken Kongen eller hans Raadgivere havde meddelt ham noget om denne Sag. Ved saaledes at undskylde sin Tavshed fik han Kongen til at skjule sin Vrede. Da Kongen efter tilendebragt Tugt i Roskilde bød ham sammen med de øvrige danske Stormænd højtidelig at tilsværge Knud Huldskab og Troskab, hvilket alle de andre strax var rede til, undslog han sig og paadrog sig derved stor Mistanke om, at han tragtede efter Kronen. Denne sin Attraa efter Magten skjulte han imidlertid snildelig, idet han som Grund til sin Vægtring anførte, at saa længe den, han først havde svoret Huldskab og Troskab, var i Live, vilde han ikke træde i nogen andens Tjeneste, at intet skulde faa ham til at give sig under en ny Herre i den gamles Sted, og at dette stred imod, hvad der var Sæd i Danmark, og var utilbørligt for en ærlig Mand, thi ingen dansk Mand havde for Skik at tjene to Herrer, det var noget, kun Tyskerne plejede at gjøre, fordi de var opsatte paa at faa saa megen Sold som muligt. Udbrød der nemlig Fejde mellem to, som havde lige stort Krav paa Lydighed, var det jo ikke muligt at være dem begge lydige, hvem af dem man saa støttede. Kongen var lige saa snild som han og skjulte sin Vrede under milde Ord og et venligt Ansigt, men da Buris siden fulgte med Kongen til Halland, gav denne ham stiltiende at forstaa, at han mente, han pønsede paa Svig imod ham. For at fri sig for denne Mistanke lovede Buris, at han vilde gjøre, hvad Kongen ønskede, hvis han vilde øge hans Magt ved at give ham nogle flere Len og give sine Frænders Børn Arveret til den Værdighed og ringere Vælde, som deres

Fædre havde, ligesom han selv søgte at gjøre Danmark til et Arverige, medens det før havde været et Valgrige. Ved Absalons Bistand opnaaede han at faa største Delen af Jylland og gik saa til Gjengjæld ind paa at hylde Knud. Men Kongens Venkab vandt han aldrig mere igjen fuldt ud, thi Kongens Sind var saaledes, at naar han en Gang for Alvor var bleven vred paa nogen, blev han ham ingen Sinde helt god igjen.

Da det lakkede ad Foraaret, overdrog Kongen Absalon, Kristoffer og Magnus Anførselen over et mindre Tog mod Venderne, thi Flaaden var kun bemandet med østdaner og Fynboer. Kristoffer havde Anførselen over Skaaningerne, men den, som egentlig raadede for det Hele, var Absalon. De angreb Landskabet Tribsees, og da Kristoffer var saa ung, fik han sin Plads anvist imellem Absalons og Magnus' Folk, for at han som Kongens Søn kunde have paalidelige Mænd at støtte sig til. De afbrændte Landsbyerne saa fuldstændig, at de endnu den Dag i Dag ligger øde, og at man endnu ser Spor af, hvor grumt Ilden har hærjet dem. Da det var paa Tide atter at vende tilbage til Flaaden, fik Absalon, som førte Bagtroppen, Bud om, at Fjenden var efter dem, og skjønt det var saa stærk Frost, at Fortroppen ikke kunde kaldes tilbage, angreb han Fjenden med kun fyrretyve Ryttere, førend han søgte at komme over Vadestedet, som han maatte over for at komme ned til Flaaden. Efter at have slaaet Fjenden paa Flugt rykkede han langsomt ned til Floden, som han slog Bro over, og denne undlod han, da han var kommen over, at bryde af bag sig, for at det ikke skulde se ud, som om han i nogen Maade var bange. Da han var naaet ned til Stranden, fik han at vide, at Flaaden havde søgt en anden Havn. Det var saa stræng en Kulde, at Folkene maatte grave Huler i Jorden for at beskytte Hestene, der var nær ved at fryse ihjel, og der var ikke en Mand i hele Hæren, som kunde bruge begge sine Hænder paa én Gang. Der blev under Gravningen fundet en stor Mængde Snoge, hvilket dog vakte mere Forundring end Skræk, thi den stærke Frost havde gjort dem helt afmægtige og næsten livløse. Da Vinden var gunstig, fik Skaaningerne Lov til at sejle hjem, men de fik strax efter Modvind, saa de ingen Vegne kunde komme og først kom afsted sammen med Sjællandsfarerne og Fynboerne, da hele Flaaden fik Bør. Da de kom hjem, beskikkede Kongen Peder og Selgret til Hovmestre for Kristoffer, for at den unge Mand under deres kyndige Vejledning kunde tilegne sig høviske Sæder.

Om Sommeren gjorde Kongen selv et Tog. Volgasterne havde nemlig paa to Maader brudt den sluttede Overenskomst; de havde ved deres Tyvagtighed drevet de Rygboer, der boede sammen med dem, ud af Byen, og havde derhos aabnet Peeneflodens Munding for Sørøverne. Just som han vilde til at drage imod Leutizerne, fik han et Brev fra Henrik, der raadede ham til at tage sig i Agt for en af sine Frænder, der pønsede paa Svig og tragtede efter Kronen; det var Buris, som han kunde lade ham vide havde lagt Raad op med Nordmændene om at rydde ham af Vejen; de havde lovet at drage Kongen i Møde, naar han drog hjem fra Toget, og fange ham eller skille ham ved Riget. Det bedste Bevis for, at det forholdt sig, som han sagde, vilde være, om han mødte den norske Flaade paa Hjemvejen fra sit Togt til Venden. Næsten samtidig fik Kongen et Brev fra Norge, der ligeledes meldte ham, at der var Forræderi i Gjære. De Kongen havde aabenbaret Sagen for nogle faa af sine Raadgivere, dog uden at nævne sine Hjemmelsmænd, bestyrkedes hans Mistanke og hans Tro paa, at det forholdt sig, som Brevene meldte, yderligere ved, at Vendelboernes Biskop Toke forsikrede, at Buris havde nødt sine Krigsfolk til at sværge paa, at de vilde gaa med til

alt, hvad han fik i Sinde at foretage sig. Kongen holdt ikke des mindre Sagen hemmelig, sejlede i al Hast til Landskabet Ostrusna, som han hærjede, og begav sig saa med hele Flaaden til Vordingborg. Der stævnedes han Buris til sig tillige med Rigets andre Stormænd, aabenbarede, hvad der var kommet til hans Kundskab angaaende hans Rænker, og beskyldte ham for Forræderi. Da Buris nægtede at have pønset paa sligt imod ham, bød Kongen ham blive hos sig, til man kunde forfare, om Angivelserne havde nogen Grund, hvis det saa viste sig, at det forholdt sig anderledes, end der var blevet meldt ham, skulde han faa Lov at drage bort, uden at der skete ham nogen Overlast. Dertil svarede Buris, at det vilde være ganske urimeligt at sætte sit Liv paa Spil ved at give det til Pris for uvisse Vidnesbyrd, og ved at føre saadan Tale vakte han yderligere Mistanke, ikke blot hos Kongen, men ogsaa hos hans Raadgivere. Det blev derfor ikke engang tilladt ham at se til sine Skibsfolk, men han blev nødt til at følge med Kongen til Lejre, hvor han blev holdt i mild, men sikker Forvaring.

Imidlertid kom Erling og Buris' Broder Orm med en Flaade ned til Danmark, traf Jydernes Flaade i Djursaa og overvandt den med Lethed, da den ingen Styrismænd havde. De tog dér Buris' eget Skib og begav sig hurtig til Landsbyen Kjøbinghavn. Der mødte Absalon dem med Sjællandsfarerne og forment dem at gaa i Land. Da han havde spurgt, at Nordmændene især stolede paa deres Buer, gik han for at udæske dem med femten Mand ned til Strandbredden og stillede sig blot for deres Pile, opsat paa at vise dem, hvor lidet han ænsede det, de satte deres Lid til. For at komme nærmere ind til Land gik Nordmændene nu i deres Baade, men de vippede saa stærkt, at de ikke kunde ramme, hvor de sigtede; deres Pile faldt dels i Jorden og dels i Vandet uden at gjøre nogen Skade, og da deres Færdighed saaledes slog dem fejl, og de kun blev til Spot for Danskerne, vendte de skamfulde tilbage til deres Skibe. Derpaa blev der paa Tro og Love holdt en Sammenkomst imellem dem og Absalon, som opfordrede dem til indtil videre at slaa sig til Ro, hvor de var, hvilket de dog først gik ind paa, da han gav dem sit Ord paa, at han, saa længe de laa der, ikke vilde søge at forraske dem hverken til Lands eller til Vands. Da Samtalen var til Ende, skiltes de med den Aftale, at de næste Dag skulde mødes igjen med lige mange og ens rustede Folk paa begge Sider. Da de atter mødtes, mønstrede Absalon Erlings Folk og saa, at han havde én for mange med. "Det undrer mig, Erling", sagde han da, "at en Mand, der er saa gammel som du og har gaaet saa meget igjennem, ikke er bleven lige saa fornuftig, som du er gammel til. Du kommer roende i en Baad til os, som er til Hest og med Lethed kan gjøre det af med dig, hvis vi vil, og saa betænker du dig endda ikke paa at møde med flere Folk, end vi har aftalt, og derved give os, der har Overtaget, Anledning til at bryde Freden og tage dit Liv. Holdt vi ikke bedre Ord end du, vilde du komme til at undgjælde med Livet for dit Brud paa vor Aftale". Erling blev baade bange og skamfuld, og da han efter at have mønstret sine Folk, saa, at det forholdt sig, som Absalon sagde, gav han sig til at skjælde en af sine Mænd ud, fordi han var fulgt med, uden at nogen havde bedt ham derom, og gjorde Absalon mange Undskyldninger. Derpaa bad han instændig om Tilladelse til at lade hente Vand i Søerne, da hans Krigsfolk led meget af Tørst. Det fik han Lov til, hvilket han holdt for en ikke ringe Velgjerning. Derpaa skyndte han sig strax tilbage til Norge, glad over, at han havde haft Held til at slippe uskadt bort fra Danmark. Da Kongen nu ansaa det for bevist, at Buris havde pønset paa Svig imod ham, lod han ham strax lægge i Lænker som skyldig i Majestætsforbrydelse. Imidlertid havde Erling med sin Flaade lagt til ved Sjællands

yderste Spids, og da han efter Sædvane havde været i Land for at høre Messe og var ved at vende tilbage til sit Skib, brød Absalons Ryttere frem ad en Lønsti og huggede en Del af hans Følge, der havde spredt sig, ned. Hallænderne tog lige saa drabelig imod ham, thi da han havde lagt ind i Nisaa, skilte de ham, inden han slap bort, ved et af hans Skibe med hele dets Besætning.

Samme Aar anlagde Absalon, for at fortrædige Sørøverne, paa en Holm en ny Borg, som, skjønt det kun var en ringe Befæstning, blev Landet til stor Beskyttelse, thi Sørøverne var bange for den, og Landsens Folk færdedes trygt paa Havet i dens Nærhed.

Danskerne kunde ikke strax komme til at hævne den Uret, Nordmændene havde begaaet imod dem, thi Tyskerne brød troløst de Løfter, de havde givet dem. Bugislav havde nemlig i sin Frygt for Danskerne søgt Tilflugt hos Henrik og lovet ham Hørighed og Lydighed, og Henrik betænkte sig da ikke paa at bryde det Forbund, han havde indgaaet med Kongen, som om det var gjort i Taabelighed og ikke værd at bryde sig om. Ja, da han drog til Floden Krempe og havde en Sammenkomst med ham dér, beklagede han sig endogsaa over, at han havde fejdet paa hans Lensmand Bugislav uden først at have fremført for ham, hvad han havde at kære paa ham; hvis han mente, at Bugislav havde begaaet nogen Uret imod ham, sagde han, burde han have rejst Klagemaal imod ham, inden han angreb ham med Vaabenmagt. Hertil svarede Kongen, at han ikke af Hensyn til nogen Magt i Verden lod sig afholde fra at straffe den Uret, der tilføjedes ham, ved at hævne sig paa den paagjældende, og da de ikke kunde komme til Enighed, endte Sammenkomsten med, at Forbundet imellem dem gik over Styr. Her vil jeg Ord for Ord anføre, hvad en sachsisk Ridder sagde, der var til Stede ved denne

Sammenkomst mellem Kongen og Hertugen og hørte, hvor ligegyldigt de talte om Toget imod Venderne. "Jeg har", sagde han, "noget at fortælle de tilstedeværende om min Herre Henrik, men vidste jeg, at han var tilstede vilde jeg hellere tie end komme frem dermed. Da han som umyndigt Barn ved sine Frænders Uretfærdighed blev berøvet sin Fædrearv, og ingen ellers vilde tage sig af ham, var der fire Mænd, af hvilke jeg selv var den ene, som af Hensyn til hans Faders Fortjenester paatog sig at række det umyndige Barn en Vennehaand og forsvare ham, da alle andre vendte ham Ryggen. Vi gjorde os al Flid for baade med Raad og Daad at fremme alt, hvad der kunde tjene til hans Velfærd, og da vi mistvivlede om, at menneskelig Hjælp var nok, fremstillede vi ham for Alteret og aflagde paa hans Vegne det højtidelige Løfte, at om Gud vilde vise ham den Miskundhed at lade ham komme til sin Faders Ære og Værdighed, skulde han til Tak for hans Godhed imod ham alle sine Levedage hade Afgudsdyrkerne. Gud fandt Behag i dette Løfte og magede det strax saa, at den ædle Kejser Konrad tog ham i sin Beskyttelse, og ved hans Hjælp kom han til sin Fædrearv. Men skjønt nu vi, som var gaaet i Borgen for ham over for Gud, ikke aflod med at opfordre ham til at holde det Løfte, vi havde aflagt paa hans Vegne, har han dog, dels af Gjerrighed og dels af Dorskhed, undladt at fortsætte Krigen mod Venderne og vist sig utaknemlig for den Naadegave, der var bleven ham til Del. Saa stor var den Iver, hvormed vi, der havde aflagt Løftet paa hans Vegne, mindede ham derom, at en af os, som formedelst sin høje Alder jævnlig plejede at falde i Søvn, medens han deltog i Hertugens hemmelige Raadslagninger, naar hans Sidemænd vækkede ham og spurgte, hvad han mente om den foreliggende Sag, var mere opfyldt af Tanken om det Løfte, han i sin Tid havde været med til at aflægge, end af

det, Raadslagningen drejede sig om, og svarede, at Hæren burde føres mod Venderne. O, hvilken umaadelig Bestandighed maa der ikke have været hos denne Mand, siden han ikke engang kunde glemme sit Løfte, da han stod med det ene Ben i Graven, thi hvem, som er ved sine fulde fem, vil tro, at han gav dette fromme Svar, fordi han gik i Barndom? Jeg er sandelig bange for, at min hjærtenskjære Herre med Skamme skal styrte ned fra Lykkens højeste Tinde og komme til at dele sine ringeste Undersaatters Kaar, fordi han kaster Vrag paa sine Venners fromme Raad. Jeg har derimod i den Krig, jeg lovede at deltage i, forlængst faaet tre Saar forpaa, og hvis jeg i samme Krig havde faaet to til, kunde jeg paa den yderste Dag frejdig se paa min Frelsers Saar, thi saa havde jeg lige saa mange som han". Disse Ord var saaledes en Spaadom baade om Henriks timelige Ulykke og om den Løn, der i Evigheden ventede ham selv for hans Dyd og Tapperhed.

Da Kongen kort efter havde begivet sig til Skaane, blev der bragt ham en falsk Tidende om, at Sacherne var faldne ind i Landet. Han satte sig da selv i Spidsen for Skaaningerne, som han opbød til Rostjeneste, hvorpaa han begav sig til Slagelse, bød Sjællænderne gjøre sig rede til at sejle og sendte saa Bud til Hurilds-Havn efter Absalon, med hvem han plejede Raad om mangt og meget. Han lod ham derhos vide, at han ikke havde ængstet sig synderlig over dette Rygte, som han ikke havde haft stor Tillid til, og sendte det Mandskab hjem, som han havde samlet i Anledning af den falske Tidende.

Absalon havde i sit Følge en Islænder ved Navn Arnold, som, hvad enten det nu kom af en vis Synskhed eller beroede paa Færdighed i at gjøre skarpsindige Gisninger, ofte med sjælden Spaadomsevne forudsaa, hvad der vilde ske i Fremtiden, baade for hans eget og hans Venners Vedkommende, og lige saa dygtig som han var som Spaamand, lige saa kyndig var han i, hvad der angik Oldtiden, og kunstfærdig til at fortælle om dens Tildragelser. Han var for Morskabs Skyld fulgt med Absalon paa det ovenomtalte Togt og havde forudsagt ham, at han snart vilde komme i Slag med Sørøvere, men hvad der undrede ham i høj Grad, tilføjede han, var, at han ikke vilde komme med i det Slag; han kunde ikke begribe, hvorledes det skulde gaa til, eftersom han havde sat sig for, at han ikke vilde skilles fra ham. Da Absalon skulde bryde op, fik Kongen Lyst til at høre ham fortælle og bød ham blive tilbage, men han bad saa mindelig, om han ikke maatte være fri, og gav først efter, da Kongen lovede ham at sørge for, at han kunde komme afsted efter Absalon ved Daggry. Absalon havde sex Skibe med, de tre af dem var gaaet op i Fjordene for bekvemmere at sanke Ved til Brændsel, og da Ebben saa pludselig kom, kunde de ikke slippe bort, men blev siddende paa Grund. Da Absalon, som selv laa med de tre andre Skibe ude i Indløbet til Bugten, i Dagningen sammen med sin Skriver sang sin Morgensalme, hørte han Støj noget borte og bød Skrивeren se efter, hvad der var paa Færde. Da han kom igjen og meldte, at han saa' ni Langskibe, tvivlede Absalon ikke om, at det var Sørøvere, og han kaldte derfor med lydelig Røst paa Skibsfolkene, som endnu laa og sov. De sprang op i den største Forskrækkelse, gav sig ikke Tid til at komme i Klæderne, men trak blot i Brynjerne, og saa bød han dem hurtigst muligt ro imod Fjenderne, som allerede var dem saa nær, at de overdængede dem med Sten. For at komme saa meget hurtigere af Sted lod han Ankertovene kappe, saa de strax kunde begynde at ro. Venderne mente imidlertid, at de med Lethed kunde jage Skræk i Blodet paa Danskerne, og for at betage dem Modet ved skrækkelige Skraal gav de sig til at brøle af alle Livsens Kræfter, men

da de mærkede, at det kom de ingen Vegne med, flyede de til alle Sider, og et af deres Skibe blev taget med hele sin Besætning. De, der tyede ind i Bjørnekjær Skov for at skjule sig dér, fik heller ingen Nytte af det, thi Bønderne ransagede den paa det grundigste.

I de Dage byggede Esbern Kallundborg og fik saaledes ved denne ny Befæstning Havnen gjort ryddelig for Sørøvere. Han tillige med Ingvar og Olaf slog sig derhos af egen Drift sammen med Absalon og fejdede tappert paa Sørøverne.

Danmark var paa den Tid truet af de største Farer paa alle Kanter, thi dets Naboer lurede stadig paa Lejlighed til at angribe det; fra den ene Side pønsede Nordmændene, fra den anden Sachserne og Venderne paa at styrte det i Undergang. Følgen heraf var, at Danskerne ikke havde Mod til dristig at gaa imod nogen af disse Fjender, thi de frygtede for, at de, medens de var ved at drive den ene tilbage, skulde blive angrebne af en af de andre. Da Landet var stedt i denne Vaande, kom en Mand ved Navn Gotskalk det til Hjælp. Han stod paa en meget fortrolig Fod med Venderne, baade fordi han kunde deres Sprog, og fordi der havde været Venkab imellem hans Fader og dem, og han ogsaa selv havde levet imellem dem. Han meddelte hemmelig Absalon, at han havde fundet paa en List, ved hvilken han strax kunde faa det Venkab, der var imellem Venderne og Sachserne, forvandlet til Fjendskab. Han vilde nemlig drage til Venden, ikke som Sendemand, men under Skin af Venkab, som om han dreven af Kjærlighed kom for at give dem nyttige Venneraad, og saa skulde han mage det saa, at de lod sig besnære af hans listige Forestillinger og i deres Lettroenhed atter søgte Venkab med Danskerne og afkastede Sachsernes Herredømme. Det var navnlig Vendernes Væsen og Tænkemaade, der havde indgivet ham dette Paafund, sagde han, thi de plejede som oftest at gaa letsindig til Værks og mere at lægge Fremfusenhed end Eftertanke for Dagen ved alt, hvad de tog sig for. Absalon, som holdt for, at en enkelts Skarpsindighed undertiden kan udrette mere end alles forenede Kræfter, roste Gotskalk for hans Iver, men lagde ham paa Sinde, at han maatte tage sig i Vare for paa Danmarks Vegne at give dem falske Løfter, thi det var ham om at gjøre, at Rigets Ære forblev uplettet, og han betænkte, at da det havde fuldt op af tapre Mænd, burde det føre Krig ikke med Løgn, men med Vaaben.

Gotskalk begav sig først til Pommerinkerne og lod dem vide, at han, dreven af Mindet om det Venkab, der var imellem dem, og af Kjærlighed til hele det vendiske Folk, var kommen for at vække dem at deres Sløvhed, da han saa', at de holdt det, som kun kunde blive til deres Fortræd, for godt og gavnligt. De burde vel lægge Mærke til, hvor fordærveligt det Aag var, som de havde lagt paa sig, og at de, som de viste Hørighed og Lydighed, var opsatte paa til sidst at fordrive dem fra deres Fædreland. Alt det af deres Land, som Sachserne havde besat, havde de nemlig strax bebygget og lagt under Ploven; de lod sig nemlig ikke nøje med at vinde Bytte eller Ære, men i deres Begjærlighed efter at udvide deres Herredømme søgte de at befæste de Fordele, Sejren havde bragt dem, ved for bestandig at holde fast paa, hvad de havde vundet. Derfor havde de skilt Nuklet ved Livet og drevet Prislav af Landet og til hele Vendens Fortræd omgivet Ratzeburg, Illow og Schwerin med Mure og Grave. Danskerne derimod førte Krig med et helt andet Maal for øje, de lagde ikke an paa at underlægge sig deres Fjenders Land, men blot paa at tilvejebringe Fred og godt Naboskab; det gjaldt mere for dem om at værne om deres eget end om at tilegne sig, hvad der tilhørte andre. Derfor burde

de i højeste Grad lade sig være magtpaaliggende at faa Landet gjort frit for de sachsiske Besætninger og, naar alle Tyskerne var fordrevne, slutte Venskab med Danskerne, som de kunde stole paa var sachsernes Fjender; kun paa den Maade vilde de sikre deres Land en evig Friheds Velsignelser. Ophidsede ved disse Forestillinger angreb Pommerinkerne nu de Steder i Venden, som Sachserne havde sat sig i Besiddelse af; Ilow indtog de, men de andre Fæstninger blev saa tappert forsvarede, at de holdt sig. For at det ikke skulde se ud, som om de gjorde dette paa egen Haand, foregav de, at de gjorde det i Kongen af Danmarks Navn. Saaledes fik Gotskalk sat Splid imellem tvende Folkefærd, hvis Stridsmagt truede Danmark, og frelste ved en from Løgn vort Fædreland fra overhængende Fare, da det paa alle Kanter var udsat for sine Naboers Angreb. Rygtet om denne Bedrift naaede til Danmark, før Gotskalk kom tilbage, og da Kongen, som først blev i høj Grad forbavset derover, fik at vide af Absalon, hvem der havde været Mester for den, priste han ham i høje Toner.

Henrik kunde nu ikke faa Bugt med Venderne uden at gjenvinde Kongens Venskab, som han havde vraget, og han skikkede derfor Henrik af Ratzeburg og Biskoppen af Lybek som Sendemænd til ham for at tilbyde hans Søn sin yngste Datter til Ægte; den ældste, som havde været trolovet med ham, var nemlig død. De lovede derhos paa Hertugens Vegne, at han i betimelig Tid skulde møde Kongen i Bremen for at stadfæste dette sit Tilbud. Da Kongen efter Sendemændenes Opfordring havde begivet sig did, kom Gunzelin til ham og gjorde Undskyldninger for, at Hertugen formedelst Sygdom ikke kunde komme, og lovede, at han med det snarreste skulde indfinde sig ved Ejderen, Da han var kommen did, stod Hertugen ved sit Ord, og det blev aftalt, at de i Forening skulde gjøre et Krigstog imod Venderne. Hertugen begav sig til Demmin, Kongen til Volgast, som han dog opgav at storme, hvorimod han hærjede Omegnen. Ogsaa Byen Osne, som knapt var bleven bygget op igjen, efter at han for kort Tid siden havde ødelagt den, lod han atter gaa op i Luer. Adskillige andre Steder der i Egnen blev ødelagte paa samme Maade. Venderne, som ikke var stærke nok til at staa imod, tilkjøbte sig Fred ved at betale begge Fjender en Sum Penge og stille Gisler.

Da Kongen nu var bleven en stor Del af de Bekymringer kvit, som havde trykket ham, begyndte han atter at tænke paa Krigen med Norge, der var bleven opsat som Følge af Forholdet til Venden. Først paa Foraaret iværksatte han sit Forehavende med en talrig Flaade, og i hele Vigen blev han modtagen med den største Ærbødighed, Folkene dér tilstedte ham ikke blot fri Adgang, men kom ham endogsaa i Møde med Glæde. Han optraadte derfor ikke som deres Fjende, men som deres Høvding og holdt Ting i Steden for Slag med dem. Han blev saa glad over den Velvilje, de viste ham, at han glemte Fjenden og gav sig alt for gode Stunder til at rykke frem, saa at Erling fik rigelig Tid til at samle en stor Mængde Krigsfolk. Vigboerne var overmaade glade ved at se, hvor stor Valdemars Hær var, og de havde ogsaa stor Fornøjelse af at se paa hans Flaade, som de frit lod lægge ud af Havnene. Ved Snævringer, hvor Skibene maatte sejle ét ad Gangen, samledes mange paa Højderne, ikke for at gjøre dem Skade. men for at se paa dem, opfyldte af Beundring af, hvor mange de var, og for ret at kunne holde Tal paa dem. Tønsbergerne, som var endnu mere opsatte paa at vise Kongen deres Ærbødighed end de andre, modtog ham paa deres Enemærker i det højtideligste Optog, saa de ikke blot underkastede sig, men formelig bøjede sig for ham, som om han var en Helgen. Erlings Krigsfolk, som forrige Gang, da Kongen var der, ikke havde

ænsset hans Ankomst, fordi de stolede paa deres Fæstnings Styrke, tog denne Gang Flugten. Kongen steg op paa Klippen og undrede sig saare over, hvad han fik at se paa dens Top, thi han maatte indrømme, at det var en uindtagelig Fæstning, og at Naturen her havde udrettet mere end Kunsten.

Nu blev det meldt Kongen, at Erling for at hindre Danskernes Gjennemfart havde befæstet Snævringerne i et Sund, som det ellers vilde være bekvemt for dem at sejle igjennem, med en Mængde Blider, idet han med Hensyn til Fjendens Modtagelse mere stolede paa de Vanskeligheder, Stederne i sig selv frembød, end paa sine egne Kræfter. Kongen forbandede nu sin Sendrægtighed, sammenkaldte sine Raadgivere og opfordrede dem til at skynde sig; det gjaldt nu om, ved at skynde sig af alle Kræfter at gjøre godt igjen, hvad man skammelig havde forbrudt ved at spille Tiden, sagde han, thi de syntes at have drevet Tiden hen til ingen Verdens Nytte, og saa at sige i ørkesløshed og Lediggang havde de allerede fortæret alle deres Levnedsmidler. Dette blev nu optaget paa forskjellig Maade, Høvdingerne havde hver sin Mening; nogle raadede til at sætte Rytteri i Land for at jage dem bort, som passede Bliderne, og til med Flaaden at bryde igjennem de Skibe, der var lagt ud imod dem, andre mente, at det ikke gik an letsindig at trænge frem med en stor Flaade i saa farlige Snævring. Nogle holdt for, at man burde staa ud i rum Sø og sejle uden om Fjenden og saa gjøre Landgang, thi saa maatte Erling strax opgive de faste Steder, han havde søgt Tilhold paa, og var nødt til enten at slaas eller fly; andre lo ad den Frygt, man nærede for en Fare, der ikke var for Haanden, og sagde, at det ikke gjordes nødvendig at holde Raadslagning, førend man havde set nærmere paa Tingene; disse sidste raadede til, at man ufortøvet skulde drage videre og ikke spille Tiden længer med sendrægtig Sejlads. Da alle saaledes var uenige, tog en Mand ved Navn Niels Oxe, som var mere højbaaren end udmærket ved Tapperhed, Ordet og sagde, at det undrede ham, at Mænd, som var ved deres Fornuft og havde hjemme i et berømmeligt Land, kunde have Lyst til at forlade deres dejlige Fædreland for at vanke om i alle disse Udørkener, saa meget mere, som de aldrig stødte paa andet end stejle Klipper og ufarbare Fjælde. Saa vidt havde de drevet det i Vanvid, at de fandt den største Fornøjelse i de værste Gjenvordigheder, og selv om det føjede sig saa, at Kongen fik underlagt sig Norge, vilde han faa mere Bryderi af begge Riger, end han nu havde Glæde af det ene af dem. Hertil kom, at deres Levnedsmidler allerede begyndte at slippe op, saa de vilde ligefrem komme i Nød, hvis Sejladsen skulde fortsættes længere endnu, thi hvad de havde, forslog ikke engang til Hjemreisen. Dette, som han snarere sagde af Frygt end af Klogskab, syntes de andre ved deres Tavshed at godkjende, men Absalon, som dømte helt anderledes om denne Tale, begyndte, da Raadgiverne var gaaet bort, i Enrum at tale Kongen haardt til, fordi han ved sin Tavshed havde godkjendt Niels` Mening, der fortjente den strængeste Dadel, i Steden for at udtale sin Fordømmelse af den ved at give ham et haanligt Svar; de haanende Ord, han havde sagt, var i højeste Grad egnede til at vække Mytteri. Hvis Kongen havde sagt, at han ikke brød sig det mindste om hans Følgeskab, og ladet ham vide, at han havde større Udsigt til at komme lykkelig fra, hvad han havde for, naar han forlod ham, end naar han var med, vilde den Forsmædelse, der var overgaaet ham, have drevet de andre til at tie af Frygt for, at den samme Skam skulde blive dem til Del, men nu, da han havde givet, eller syntes at have givet, ham Medhold i Steden for aabenlyst at udskamme ham for hans Fejghed, vilde det ikke

vare længe, før andre vilde lade sig forlede af, at hans Frækhed var gaaet upaataalt hen, og komme med lignende Forestillinger. Det gik da ogsaa, som han havde forudsagt, thi da Høvidsmændene var langt mere opsatte paa at vende hjem end paa at drage videre, men ikke aabenlyst turde være ved det, ophidsede de hemmelig Menigmand til Oprør, og da man var paa det rene med, hvor tapper Absalon var, og gav hans Standhaftighed Skyld for, at Toget trak i Langdrag, havde nogle endogsaa den Frækhed at angribe hans Skib med Stenkast. Hans Skibsfolk tog imidlertid strax imod dem, og skjønt de var langt flere, flyede de. Kongen lod dem ikke lide deres fortjente Straf for deres forrykte Gjerning, thi han holdt for, at den Tort, der var overgaaet dem, ved at de saaledes tog Flugten, var Straf nok. Derpaa sejlede Kongen til Portørevig, der var navnkundig ved den store Sejr, Sigurd dér havde vundet, da han med tre Skibe overvandt en utallig Flaade. Dér stævnedes nogle af Jyderne, forledte af deres Høvidsmænds skammelige Tilskyndelser, til Ting og krævede med voldsomt Skraal, at Toget skulde opgives. Nogle Krigsfolk blev i Forklædning sendt hen for at gribe dem og opholdt sig en Stund imellem dem, uden at nogen vidste, hvem de var, men da de omsider blev gjenkjendte af de omstaaende, kastede de deres Forklædning, greb dem, der hidsede til Oprør, i Struben og slæbte dem bort med sig. Da de var bleven ført om Bord paa Skibene, lod Kongen dem til Straf dygtig gjennemprygge, og for at gjøre Straffen yderligere haard, lod han dem skiftevis kaste i Vandet og gjennemprygge paa ny, naar de var bleven trukne op igjen. Derpaa drog Kongen op til de Steder, hvor Nætterne ved Sommersolhvervs Tid er usædvanlig lyse og ligner Dagen saa meget, at der næsten ingen Forskjel er, thi Solen giver ved Nattetid saa meget Lys, at man med Lethed kan læse den fineste Skrift. Her opfordrede de jyske Stormænd, hvad enten det nu var Frygt eller Utaalmodighed, der drev dem, aabenlyst Kongen til at vende hjem til Danmark og forlangte, at Toget skulde opgives af Mangel paa Levnedsmidler; holdt han saa fast ved sit Forsæt, sagde de, vilde de næste Aar vende tilbage til Norge, men i Steden for at følge alle de mange Krumninger i Vigen, vilde de saa tage Gjenvejen lige over fra Vendsyssel. Deres Begjæring understøttedes yderligere af Almuens Klager over Mangel paa Levnedsmidler, thi der var ikke én af den menige Hob, som ikke raabte paa, at man for at afhjælpe Hungersnøden hurtigst muligt burde vende hjem. Da Mængden saaledes skreg op, blev Kongen nødt til at afstaa fra sit Forehavende og opgive Toget. For at Fjenden dog ikke skulde slippe helt skadesløst fra det, tog han imidlertid de ypperste Skibe, der fandtes i hele Norge, med sig og skjænkede saaledes Danmark en fremmed Flaade. Saaledes tilintetgjorde nogle Jyders Utaalmodighed det største Haab om Sejr; thi hvis det ikke havde skortet paa den tilbørlige Udholdenhed, vilde Danmark have underlagt sig Norge. De norske Ædlinger, der havde sluttet sig til Kongen, da han kom, blueedes ved at forlade deres Fædreland og følge med ham, da han vendte hjem til Danmark. Medens dette stod paa, var Rygboerne faldne fra; trygge ved, at Kongen var optagen saa langt borte, havde de taget Mod til sig. Da Vinteren var omme, fik de at vide, at han havde bestemt at gjøre et Tog imod dem, og de fik da en særdeles snild og veltalende Mand til at begive sig til ham for ved udsøgt Smiger at faa ham til at afstaa fra sit Forehavende. Da han imidlertid intet kunde udrette, vilde han ikke vende hjem, før end Danskerne brød op, for ikke at vække Mistanke hos sine Landsmænd ved at fraraade dem at føre Krig eller styrte dem i Ulykke ved at tilraade dem det. Han bad derfor Absalon, om han maatte være med i hans

Følge, til hans Landsmænd æskede hans Raad, thi taabelige Mennesker synes altid bedre om de Raad, de selv søger, end om dem, der tilbydes dem. Kongen angreb nu Rygen paa forskellige Steder og gjorde alle Vegne Bytte, men fandt ingen Steds Lejlighed til Kamp, og opsat paa at udgyde Fjendeblood gav han sig da til at belejre Byen Arkona.

Denne By ligger paa Toppen af en høj Klint og er mod øst, Syd og Nord stærkt befæstet, ikke ved Kunst, men af Naturen, idet Klintens stejle Sider danner ligesom Mure, saa høje, at intet Bildekast kan naa op over dem. Paa disse tre Sider skjærmes den ogsaa af Havet, men paa Vestsiden omgjørdedes den af en halvtredsindstyve Alen høj Vold, hvis nederste Del var af Jord, medens den øverste bestod af Tømmerværk med Græstørv imellem. Paa den nordre Side er der et Kildevæld, som Byfolkene kom til ad en forskanset Sti, som Erik Emun i sin Tid spærrede for dem, saa at han lige saa meget kuede de belejrede ved Vandmangel som ved Vaabenmagt. Midt i Byen var der en aaben Plads, hvorpaa der stod et overmaade prægtigt Tempel af Træ, som holdtes højt i Ære, ikke blot fordi det var saa pragtfuldt, men ogsaa paa Grund at det Afgudsbillede, der var opstillet i det. Udvendig prangede Templet med forskellige Billeder i omhyggelig udskåret ophøjet Arbejde, som imidlertid var grovt og fuseragtigt malede. Der var kun én Dør, men selve Templet var delt i to Rum, af hvilke det yderste løb langs med Væggene og havde rødt Loft, medens det inderste hvilede paa fire Piller og havde i Steden for Vægge Tjeldinger og ikke andet fælles med det yderste end Loftet og nogle enkelte Bjælker. I Templet stod den omtalte Billedstøtte i overmenneskelig Størrelse. Den havde fire Hoveder og lige saa mange Halse, af hvilke de to vendte fortil, de to bagtil; saavel af de to Hoveder fortil som af de to bagtil vendte det ene til højre og det andet til venstre. Haar og Skjæg var studset, saa Kunstneren, der havde gjort Billedet, havde i saa Henseende holdt sig til, hvad der er Skik blandt Rygboerne. I højre Haand holdt Gudebilledet et Horn, lavet af forskellige Slags Malm; det fyldte den Præst, der gjorde Tjeneste i Templet, en Gang om Aaret med Vin, og spaaede af den, hvorledes næste Aars Høst vilde blive. Den venstre Arm holdt Guden bøjet og støttet ind til Siden. Kjortelen naaede ned til Skinnebenene, der bestod af forskellige Slags Træ og var saa lønlig forbundne med Knæerne, at man kun ved at se nøje til kunde opdage Sammenføjningen. Fødderne var helt nede ved Gulvet, men det, de stod paa, var skjult nede i Jorden. Tæt ved saas Gudens Bidsel og Sadel og flere andre Tegn paa hans Værdighed, hvoriblandt man særlig maatte undre sig over hans overmaade store Sværd, hvis Skede og Fæste var af Sølv og prydet med prægtigt ophøjet Arbejde. Gudsdyrkelsen foregik paa følgende Maade: én Gang om Aaret, naar Høsten var til Ende, samledes alle Folk paa øen foran Templet, ofrede Kvæg og holdt et festligt Maaltid til Gudernes Ære. Præsten, som i Modsætning til, hvad der ellers var Landsens Skik, havde langt Haar og Skjæg, plejede, Dagen før han skulde foretage den hellige Handling, at gaa ind i Templet, som han alene havde Lov til at betræde, og feje og omhyggelig rengjøre det, hvorved han maatte passe paa at holde sin Aande, saa at han hver Gang, han var nødt til at trække Vejret, maatte skynde sig hen til Døren, for at Guden ikke skulde besmittes ved, at et Menneske drog Aande i hans Nærværelse. Dagen efter, naar Folket havde lejret sig uden for Templets Dør, tog Præsten Hornet ud af Gudebilledets Haand og eftersaa nøje, om Vinen i det var svundet, hvilket holdtes for et Varsel om, at der vilde blive Misvæxt næste Aar, hvorfor han i saa Fald paalagde Folk at spare paa Aarets Afgrøde for at have noget af den til næste Aar. Var Vinen derimod

ikke svundet, spaaede han et frugtbart Aar; i Henhold til, hvad Hornet saaledes varslede, opfordrede han altsaa Folk til at holde godt Hus med Aarets Afgrøde eller til at gjøre sig rigelig til gode med den. Derpaa udgjød han Vinen som et Drikoffer for Afgudsbilledets Fod, fyldte Hornet paa ny, og lod, som om han drak til dets Ære, hvorhos han med højtidelige Ord bad om alt godt for sig selv og Landsens Folk, om Velstand og Sejr, satte saa Hornet for Munden og drak det hurtigt ud i ét Drag, hvorpaa han atter fyldte det og atter stak det i Gudebilledets højre Haand. Der blev ogsaa ofret det en rund Honningkage, der var næsten lige saa stor, som et Menneske er højt. Den stillede Præsten imellem sig og Folket, og spurgte saa, om de kunde se den; naar de saa svarede Ja, udtalte han ønsket om, at de ikke maatte kunne se den til næste Aar, hvormed Meningen ingenlunde var, at han ønskede sig selv eller Folket Døden, men at han ønskede, at det maatte blive et frugtbart Aar. Derpaa hilste han i Gudens Navn paa Folket, formanede det til at vise ham sin Ærefrygt ved flittig Ofring og forjættede det som sikker Løn herfor Sejr til Lands og til Vands. Naar dette var tilendebragt, tilbragte de Resten af Dagen med at holde et overdaadigt Gilde, hvorved de gjorde sig til gode med at fortære Offergaverne, saa det, der var helliget Guden, fraadsede de selv i. Ved dette Gilde ansaas det for en Guden velbehagelig Gjerning at drikke sig fuld og for en Synd at holde sig ædru. Til denne Billeddyrkelse maatte hver Mand og Kvinde aarlig betale en Hvid, og Guden fik derhos Tredjedelen af det Bytte, de gjorde, thi de holdt for, at de havde hans Bistand at takke derfor. Der var ogsaa tillagt ham tre Hundrede Heste og lige saa mange Krigsfolk, der kæmpede for ham, og som maatte overgive alt det Bytte, de gjorde, til Præsten, hvad enten det var taget med Vaaben i Haand eller stjaalet; for de Penge, der kom ind herfor, lod han saa forarbejde allehaande Smykker og Tempelprydelser, som han forvarede i aflaaede Kister, i hvilke der ogsaa foruden Masser af Penge gjemtes mange Stykker Purpur, som var helt fortærede af Ælde, samt en Mængde Gaver, dels fra hele Folket, dels fra enkelte Mænd, der havde skjænket dem som Offergaver for at faa Held og Lykke. Hele Venden viste saaledes dette Afgudsbillede sin Ærefrygt ved at skatte til det, ja selv Nabokongerne skjænkede det Gaver uden Hensyn til den Helligbrøde, de derved gjorde sig skyldige i; blandt andre havde Kong Svend af Danmark skjænket det et prægtigt forarbejdet Bæger for at vinde dets Gunst, idet han satte en fremmed Afgud over sit Lands Gud, hvilken Helligbrøde han senere maatte bøde for ved at komme ulykkelig af Dage. Denne Afgud havde for øvrigt ogsaa andre Templer paa forskellige Steder med Præster, der ikke nød saa stor Anseelse eller havde saa meget at sige som han i Arkona. Han havde ogsaa sin egen hvide Hest; det ansaas for Helligbrøde at rykke Haar ud af dens Manke eller Hale, og ingen andre end Præsten maatte fodre den eller ride paa den, for at det guddommelige Dyr ikke skulde blive holdt i ringere Anseelse, naar det blev hyppigere brugt. Paa denne Hest mente Rygboerne, at Svantevit - saaledes kaldtes Afguden - red, naar han kæmpede imod sin Helligdoms Fjender, og et Bevis herpaa fandt de især i, at den, skjønt den om Natten stod i Stald, som oftest om Morgenen var tilstænket og svedt, som om den kom lige fra Kamp og havde løbet en lang Vej. Der blev ogsaa taget Varsler af denne Hest paa følgende Maade: naar man fik i Sinde at føre Krig med et eller andet Land, plejede Tempeltjenerne at opstille sex Spyd, to og to korsvis sammen, i lige stor Afstand fra hverandre og med Oddene ned i Jorden. Naar Toget saa skulde gaa for sig, førte Præsten Hesten, efter at have holdt en højtidelig Bøn, optømmet ud af Forhallen og lod den springe over Spydene;

hvis den saa hævede højre Ben før end venstre, ansaas det for et Varsel om, at Krigen vilde faa et lykkeligt Udfald, men hævede den blot én Gang venstre Ben først, opgav man det paatænkte Angreb, ja, de bestemte først, hvornaar de vilde lette Anker, naar de havde set den tre Gange i Træk springe over Spydene paa den Maade, de tog for et lykkeligt Varsel.

Ogsaa naar de skulde rejse bort i andre Anliggender, tog de Varsel af det første Dyr de mødte. Var Varslet gunstigt, drog de gladelig videre, var det ugunstigt, skyndte de sig hjem igjen. Lodkastning var de heller ikke ukjendte med. de kastede nemlig tre Træstykker, hvide paa den ene Side og sorte paa den anden, i Skjødets som Lodder, og hvidt varslede saa Lykke, sort Ulykke. Ikke engang Kvinderne afholdt sig fra at give sig af med den Slags Ting. Naar de sad ved Arnen, trak de nemlig somme Tider paa Maa og Faa Streger i Asken og talte dem sammen, og var Tallet saa lige, troede de, det varslede Lykke, var det ulige, betragtede de det som et ugunstigt Tegn.

Kongen var nu ikke mindre opsat paa at gjøre det af med al den Afgudsdyrkelse, der herskede i denne By, end paa at ødelægge deres Fæstningsværker; han holdt nemlig for, at naar han fik Bugt med Arkona, vilde han med det samme faa alt Afguderiet paa Rygen udryddet, thi han ansaa det for utvivlsomt, at, saa længe dette Gudebillede var til, vilde det være lettere at indtage Landets Fæstninger end at faa Bugt med Afgudsdyrkelsen. For saa meget hurtigere at føre Belejringen til Ende lod han alle Krigsfolkene med stort Besvær fra de nærliggende Skove hente en Mængde Tømmer der egnede sig til at lave Belejringsmaskiner af. Medens Haandværkerne nu var i Færd med at lave disse, kom han saa en Gang og sagde, at det ingen Nytte var til, at de gjorde sig Ulejlighed dermed, og at Byen vilde falde i deres Hænder hurtigere, end de haabede. Da man spurgte ham, hvoraf han formodede det, svarede han, at han formodede det deraf, at da Rygboerne i sin Tid var bleven undertvungne af Kejser Karl den store, og det var blevet paalagt dem at yde Skat og Skyld til St. Vitus i Corvey, der havde vundet Navnkundighed ved sin Martyrdød, havde de, da Karl var død, i deres Iver efter at gjenvinde Friheden afkastet Trældomsaaget og slaaet sig paa Hedenskab igjen; de havde da i Arkona oprejst dette Afgudsbillede, som de kaldte St. Vitus, til hvis Dyrkelse de saa anvendte de Penge, de før havde udredet til Corvey, som de nu ikke længer vilde have noget at gjøre med, thi de var godt fornøjede med den St. Vitus, de havde hjemme, sagde de, og havde ikke nødig at lystre en fremmed. St. Vitus vilde derfor nu, da hans Højtidsdag var for Haanden, ødelægge deres Mure til Straf for, at de havde fremstillet ham i saadant et Uhyres Skikkelse; det var ikke mere, end de havde fortjent, at han straffede dem, fordi de havde sat en gudsbespottelig Afgudsdyrkelse i Steden for hans hellige Amindelse. Dette var ikke blevet ham aabenbaret i Drømme, sagde han, ej heller sluttede han det af nogen Begivenhed, der var indtruffen, han havde kun en usvigelig Anelse om, at det vilde ske saaledes. Denne Forudsigelse vakte mere Forundring hos alle, end den vandt Tiltro, og da den ø, Arkona laa paa, og som hed Wittow, kun var skilt fra Rygen ved et smalt Sund, der knapt var saa bredt som et Aaløb, og man var bange for, at Arkonaboerne skulde faa Undsætning ad den Vej, blev der sendt Folk derhen for at passe paa Overgangen og hindre Fjenden i at gaa over. Med Resten af Hæren belejrede han Byen, og især lagde han Vind paa at anbringe Blider i Nærheden af Volden. Det blev paalagt Absalon at fordele Mandskabet og anvise det Lejrplads, og til den Ende opmaalte han Landet imellem Kysterne til begge Sider. Imidlertid

fyldte Arkonaboerne Byporten med en mægtig Hob Jord, for at det skulde falde Fjenden vanskeligere at angribe den, og spærrede Adgangen til den med en Mur af Græstørv, og det gjorde dem saa trygge, at de undlod at holde Taarnet oven over Porten besat, men blot plantede nogle Bannere og Faner der. En af disse, som udmærkede sig saavel ved sin Farve som ved sin Størrelse, kaldtes Stanitza, og den nærede Rygboerne lige saa stor Ærefrygt for som for næsten alle deres Guder tilsammen, thi naar den blev baaret foran dem, mente de, at de havde Magt til at gaa løs baade paa Guder og Mennesker, og at der ikke var den Ting, de fik Lyst til, som de ikke havde Lov til at gjøre, plyndre Byer, nedbryde Altre, gjøre Ret til Uret og forvandle alle Huse paa Rygen til Grus og Aske. Saa stor var deres Overtro over for denne usle Pjalt, at de tillagde den mere end kongelig Magt og Myndighed og ærede den som et guddommeligt Banner, ja selv de, det gik ud over, viste den al mulig Hæder og Hyldest, hvor megen Tort og Fortræd der end vederfores dem.

Imidlertid havde Hæren givet sig i Lag med de forskjellige Arbejder, Belejringen krævede; nogle byggede Skure til Hestene, andre rejste Telte og traf andre nødvendige Foranstaltninger. Medens Kongen paa Grund af den stærke Hede, det var om Dagen, holdt sig i Ro i sit Telt, begyndte nogle danske Drengene, som i Kaadhed havde vovet sig helt hen til Volden, med Slinger at kaste Sten op paa Fæstningsværkerne. Arkonaboerne morede sig mere, end de blev forskrækkede over deres Paafund, og undsaa sig ved at bruge deres Vaaben imod saadant Legeværk, saa de foretrak at se paa Drengene frem for at drive dem tilbage. Saa var der nogle unge Mennesker, som gav sig til at kappes med Drengene om paa samme Maade at udæske Byboerne, og saa blev disse kjede af at se ørkesløst til og greb til Vaaben, hvor nødtigt de end vilde til det. En Del flere unge Mennesker forlod nu deres Arbejde og løb til for at komme deres Stalbrødre til Undsætning, men Rytterne betragtede det hele som Børnestreger. Saaledes blev det, der var begyndt som noget rent ubetydeligt, der ikke var værd at ænse, snart til en heftig Kamp, som man ikke kunde tage sig let, og Børnelegen voxede efterhaanden til en alvorlig Dyst imellem Mænd. Jorden, Porten var opfyldt med, var imidlertid sunket sammen og havde dannet en Hule eller Revne, saa der var opstaaet et stort Gab imellem Taarnet og Græstørvene. Det lagde en overordentlig modig Ungersvend, som man for Resten ellers ikke ved noget om, Mærke til, og han skjønnede da, at her var en gunstig Lejlighed til at sætte det i Værk, de pønsede paa; han bad da sine Stalbrødre om at hjælpe sig derop, gjorde de det, skulde Byen strax blive indtaget og Sejren vundet. Da de spurgte ham, hvorledes de kunde være ham behjælpelige dermed, sagde han, at de skulde stikke deres Spyd ind imellem Græstørvene, saa at han kunde klavre op ad dem som ad en Stige. Da han paa denne Maade var kommen derop og saa, at han inde i Hulen kunde være sikker paa, at Fjenderne ikke fra nogen Side kunde komme til at gjøre ham nogen Fortræd, forlangte han noget Halm, han kunde stikke Ild i. Da de spurgte, om han havde noget at tænde med, svarede han, at han havde Fyrstaal og Flintesten, og lagde dem paa Sinde, at de maatte hjælpe ham ned igjen, naar Ilden havde taget fat. Da de nu saa sig om efter noget, han kunde stikke Ild i, spillede Tilfældet dem det i Hænderne, som de søgte; der kom nemlig en kjørende med et Læs Halm, der skulde bruges til et eller andet; det tog de nu, kastede Negene fra den ene til den anden og langede dem med deres Spyd op til den unge Mand, og snart var den brede Aabning stoppet helt fuld, hvilket der ingen Fare var ved, eftersom Taarnet var helt

forladt. Byfolkene anede nemlig ingenting om, hvad der gik for sig, og Taarnets uhyre Størrelse bidrog yderligere til at føre dem bag Lyset, og dets brede Fremspring paa begge Sider tjente tillige Danskerne til Dækning. Da Ilden fængede, og Taarnet pludselig kom i Brand, steg han, som havde antændt Ilden og saaledes gjort det første Skridt til at skaffe sine Stalbrødre Sejr, med deres Bistand ned igjen. Da Byfolkene opdagede Røgen, blev de saa forfærdede over denne uventede Fare, at de ikke vidste, om de først skulde vende sig imod Ilden eller imod Fjenden, og da de omsider havde faaet besindet sig, gav de sig af al Magt i Kast med Ilden og begyndte, uden at ænse Fjenden, at bekæmpe Flammerne, medens Danskerne søgte at hindre dem i at slukke og var lige saa ivrige efter at holde Branden ved lige, som de andre var efter at dæmpe den. Da Vandet omsider slap op for Arkonaboerne, gjød de Mælk i Ilden, men jo mere de hældte paa af den, des stærkere blussede den, saa det havde blot til Følge, at den greb om sig af alle Kræfter. Al den Raaben og Skrigen, der var, fik nu Kongen til at gaa ud at Lejren for at se, hvad der var paa Færde, og da han saa', hvorledes det stod til, blev han strax meget forbavset og skjønnede ikke ret, om denne Brand kunde faa nogen Betydning med Hensyn til Byens Indtagelse, hvorfor han spurgte Absalon, hvad de skulde gjøre. Han bad Kongen om ikke at blande sig i Barnestreger eller overilet indlade sig paa noget, før de havde undersøgt Sagen, og bad ivrig om Tilladelse til først at maatte se efter, om Ilden kunde hjælpe dem til at indtage Byen. Han gav sig derpaa ufortøvet til at undersøge Sagen, gik, kun rustet med Hjælm og Skjold, hen til Porten og opfordrede de unge Mennesker, der søgte at storme den, til at øge Ilden. De nærrede den da ogsaa paa alle Kanter, til den tog fat i Stolper og Støtter, fortærede Trægulvet i Taarnet og derefter steg helt op til Toppen og lagde Afgudsbilledets Fane og andre til Afgudsdyrkelsen hørende Ting i Aske. Da Absalon havde meldt Kongen dette, bød han efter Absalons Tilskyndelse, at Byen skulde omringes, og satte sig strax paa en Stol uden for Lejren for at se paa Kampen. En overmaade tapper ung Mand i den danske Hær, var i højeste Grad opsat paa at naa op paa Brystvænet før nogen anden, og da han saa blev dødelig saaret, lod han sig falde saaledes, at det saa' ud, som om han sprang ned med Vilje og ikke var bleven nødt til at bide i Græsset, saa det er ikke let at sige, om han, da han opførte sig saa tappert, indlagde sig størst Ære ved at kæmpe eller ved at dø. Pommerinkerne, som ansaa det for en Ære at kæmpe i Kongens Paasyn, lagde ogsaa under deres Høvdinge Kazimar og Bugislav udmærket Tapperhed for Dagen ved dristig at storme løs paa Byen, og Kongen saa' da ogsaa med Undren og Behag paa, hvor ypperlig de kæmpede; Da Rygboerne saaledes var udsatte for dobbelt Fare, bukkede adskillige af dem under for Ilden, medens mange faldt for Fjendernes Spyd, og ingen vidste, om man skulde være mest bange for Ilden eller for Fjenden, men nogle satte alt Hensyn til deres egen Velfærd til Side og forsvarede Byen saa udholdende og haardnakket, at de først bukkede under, da den brændende Vold sank i Grus, og de, liggende paa deres Bymure, fortæredes af de samme Flamme som paa et fælles Ligbaal; thi saa stor Kjærlighed nærrede de til deres Fødebys Mure, at de hellere vilde falde med dem end overleve deres Fald. Da alt Haab nu var ude for Byfolkene, og de kun havde Død og Undergang for øje, var der en af dem, som oppe fra Brystvænet raabte med høj Røst paa Absalon og forlangte at komme til at tale med ham. Absalon bød ham gaa hen i den roligste Ende af Byen, saa langt som muligt fra Larmen og Blodsudgydelsen, og dér spurgte han ham saa, hvad han vilde. Han

bad da, idet han ledsagede sine Ord med sære Fagter og Lader, om at Danskernes Angreb maatte blive standset, til Byfolkene kunde faa overgivet sig. Hertil svarede Absalon, at der ikke kunde være Tale om at holde inde med Stormen, med mindre de ligeledes holdt op med at søge at dæmpe Ilden. Det Vilkaar gik Venderen ind paa, hvorpaa Absalon ufortøvet forelagde Kongen hans Andragende. Kongen lod strax Høvidsmændene kalde sammen fra Slaget for at raadføre sig med dem om denne Sag, og Absalon sagde da, at man burde gjøre, hvad Venderne bad om, thi jo længere det trak ud, des vanskeligere vilde det falde Byfolkene at faa Bugt med Ilden, og kunde de ikke det, vilde Ilden gaa af med Sejren, selv om Danskerne holdt sig tilbage, saa selv om de holdt sig i Ro, vilde de ved at lade Ilden kæmpe for sig opnaa, hvad de ikke mægtede ved egne Kræfter. Selv om de en Times Tid afholdt sig fra at kæmpe, vilde man derfor ikke kunne sige om dem, at de var ørkesløse, da de uden selv at udsætte sig for nogen Fare lod en anden Magt kæmpe for sig. Dette Raad vandt Bifald, og Kongen sluttede Fred med Arkonaboerne paa de Vilkaar, at Afgudsbilledet skulde udleveres tillige med alle de til Templet hørende Skatte, at de skulde sætte alle de kristne Fanger i Frihed uden Løsepenge og indføre kristen Gudstjeneste, som den øvedes i Danmark. Alt det Jordegods, der var henlagt til Afguderne, skulde anvendes til bedste for den kristne Kirke. Naar som helst Omstændighederne krævede det, skulde de følge Danskerne i Leding og maatte ingen Sinde undlade at møde ved Hæren, naar Kongen opbød dem. Derhos skulde de aarlig udrede en Skat af fyrretyve Sølvpenge af hvert Par øxne og stille lige saa mange Gisler som Sikkerhed for, at de vilde overholde disse Vilkaar.

Da Krigsfolkene, der tørstede efter Fjendeblod og Bytte, hørte det, blev der strax stor Forbitrelse og Røre imellem dem; de begyndte højt og lydeligt at klage over, at man røvede dem Sejrens Løn, nu, da de var lige ved at vinde den, saa de ikke fik andet end Saar og Vunder ud af deres store Anstrængelser, og over at de ikke fik Lov til, som de selv fandt for godt, at hævne al den Fortræd, der var tilføjet dem af en Fjende, de nu næsten havde faaet Bugt med; nu, sagde de, skulde der tænkes paa deres Velfærd, som man næsten uden Ulejlighed kunde tage den herligste Hævn over for alle deres Røvertog og alle de Ulykker, de havde udrettet hjemme i Danmark. De truede med, at de vilde forlade Kongen, fordi han ikke tillod dem at indtage Byen og foretrak en ussel Sum Penge for en stor Sejr. Kongen, der blev ærgerlig over saadan Klaffer, gik med Høvidsmændene ud af Lejren for at være saa meget længere fra al den Raaben og Skrigen, og spurgte dem om, hvad de syntes, om man skulde tage imod Byens Overgivelse eller give den til Pris. Da de opfordrede Absalon til at sige sin Mening om Sagen, sagde han, at Fæstningen kunde tages, men ikke uden en langvarig Belejring. Han vidste vel, sagde han, at Menigmand vilde give hans Mening en vrang Udtydning, men han vilde hellere mishage Folk, der optog den paa en ondsindet Maade, ved at give gode og gavnlige Raad end sætte sine Stalbrødres Velfærd paa Spil ved ufornuftig Forekommenhed. Selv om denne Ild, der snarere var tændt ved et guddommeligt Under end af Menneskehaand, næsten havde lagt den øverste Del af Volden, der bestod af Træ og Jord, i Aske, vilde den nederste Del, der var af en fastere Bygning, ikke blive ødelagt af Ilden, og den var saa høj, at det ikke vilde være let at komme Fjenderne til Livs. Dertil kom, at Byfolkene havde gjort næsten alle de Steder, Ilden havde ødlagt, i Stand igjen ved at fylde Hullerne med Ler, og at Flammerne ikke blot gjorde dem Skade, men ogsaa var dem til Værn, idet deres

Voldsomhed ikke mindre hindrede Danskerne i at storme, end dem i at forsvare sig. Hvis man derhos nægtede at skaane Arkonaboerne, vilde Følgen blive, at Rygboernes andre Byer, drevne til Tapperhed af den haarde Nødvendighed, vilde sætte sig saa meget haardere til Modværge, jo mere fortvivlede de var; hvis de derimod fik at vide, at der var blevet sluttet Fred med Arkona, vilde de let kunne bringes til at følge Exemplet og være betænkte paa at bjærge sig, og da det nu maatte anses for bedre at vinde mange Byer med ét Slag end haardnakket at vedblive med at belejre en enkelt By, burde Tilbudet om Overgivelse ikke afvises. Var de andre af en anden Mening, burde Gislerne i alt Fald sendes ukrænkede tilbage, for at det ikke skulde kunne siges, at der var blevet handlet troløst imod dem og at Danskerne, imod Sædvane, svigagtig havde brudt deres Løfte.

Denne Anskuelse undlod Ærkebiskop Eskil ikke at slutte sig til, idet han udtalte, at Almuen burde rette sig efter Høvdingerne og ikke Høvdingerne efter Almuen, og at det ikke sømmede sig, at Rigets ypperste gav efter for Menigmand. Desuden kunde der ikke opnaas nogen ønskeligere Sejr end ved at faa et hedensk Folk til ikke blot at betale Skat, men ogsaa til at antage Kristendommen. Han lagde dem ogsaa paa Sinde, at det var bedre at betjene sig af Arkonaboernes Hjælp imod de øvrige Fjender end at være opsat paa at berøve dem Livet, eftersom det at undertvinge Fjenderne er lige saa meget bedre end at dræbe dem, som Barmhjærtighed staar over Grumhed. Forøvrigt vilde det være bedre med ét Slag at vinde mange Fæstninger end at foretrække at storme én frem for at indtage dem alle.

Ved disse Forestillinger fik han Høvdingerne til at godkjende sin og Absalons Mening, og Kongen blev ogsaa ved dem saa bestyrket i sit Forsæt, at han vendte det døve øre til over for Krigsfolkenes Knurren. Absalon lod dem gaa hen og gjøre sig til gode og røgtede nu det Hverv at tage imod Gislerne, som dels bestod af Børn, dels af Forældre, der fik Lov til at gaa i Børnenes Sted til næste Dag.

Da han i Begyndelsen af den næste Nat laa og sov, var der en Vender, som med høje Raab kaldte paa Gotskalk, som Absalon brugte som Tolk over for Venderne, og bad, om han maatte tale med ham. Gotskalk vaagnede derved og raabte ud til ham, hvad han vilde, hvorpaa han forlangte at faa Absalon i Tale, og da han havde faaet Lov til at komme nærmere og var traadt frem for Absalon, som var gaaet ud af sit Telt, tiltalte han ham ved Hjælp af Tolken og begyndte indtrængende at bede ham om Lov til at bringe Karenzboerne Bud om, hvorledes det var gaaet Folkene i Arkona, og opfordre dem til paa lignende Vilkaar at forebygge deres ødelæggelse, for at de ikke skulde forsømme at opnaa Skaansel for dem og deres By, saa skulde han bringe Besked tilbage fra dem den næste Dag, sagde han. Han fortalte derhos, at han hed Granze og hans Fader Littog, at han havde hjemme i Karenz og slet ikke var Borger i Arkona, men at han var fremmed dér og ikke var kommen dertil med sin gode Vilje, men sendt did sammen med andre Hjælpetropper. For at han ikke skulde tro, det var Løgn, viste han ham et Saar, han havde paa Armen, og at han ikke kunde være sine Bysbørn til nogen Hjælp, eftersom han ikke kunde bruge den. Absalon, som skjønnede, at en Mand, der var saa haardt saaret, ikke kunde være Fjenderne til synderlig Hjælp, og at det ikke havde stort at sige, om han raadede dem til at slaas eller til at overgive sig, henviste hans Andragende til Kongens Afgjørelse, lod strax Valdemar vække og forelagde ham Sagen. Kongen bød ham gjøre, hvad

han selv fandt for godt, og han svarede da Venderen, at Kongen tilstod ham, hvad han bad om, med Undtagelse af de tre Dages Vaabenstilstand, han havde forlangt, thi han tog sig vel i Agt for at give Fjenderne saa lang Frist til at befæste Byen, men for at han ikke skulde være helt uden Frist, tilstod han ham hele næste Dag og lod ham vide, at hvis han ikke til den fastsatte Tid indfandt sig paa Strandbredden næst ved Karenz med alle de rygiske Høvdinge, var al yderligere Forhandling afbrudt.

Dagen efter bød Kongen Esbern og Sune at omstyrte Gudebilledet, Og da det ikke lod sig gjøre uden Sværd og øxer, lagde de, efter at Tjeldingerne, der hang i Templet, var revne ned, de Folk, der skulde gjøre dette Arbejde, omhyggelig paa Sinde, at de skulde tage sig i Agt, naar den tunge Støtte faldt, at det ikke, naar de knustes under dens Vægt, skulde hedde sig, at det var en Straf, den vrede Gud havde ladet komme over dem. Imidlertid havde der samlet sig en umaadelig Mængde af Byens Folk omkring Templet, i Haab om, at Svantevit i sin Harme og Guddomsmagt vilde straffe dem, der tilføjede ham saadan Overlast. Da Billedstøtten var bleven hugget over ved Fødderne, faldt den over imod den nærmeste Væg; Sune bød da, for at faa den bort, sine Folk rive Væggen ned, men lagde dem paa Sinde, at de ikke i deres Iver efter at faa den væltet maatte glemme den Fare, de løb, og uforsigtig udsætte sig for, at Billedstøtten i sit Fald knuste dem. Den styrtede til Jorden med et Brag. Templet var helt rundt tjeldet med Purpur, der vel saa' straalende ud, men var blevet saa raaddent af at hænge saa længe, at det ikke kunde taale, at man rørte ved det. Der hang ogsaa sjældne Vilddyrhorn, som ikke var mindre mærkværdige ved deres naturlige Beskaffenhed end ved den Ærbødighed, der vistes dem. En Uvætte saas i et sort Dyrs Skikkelse løbe ud af Templet, saa de tilstedeværende pludselig tabte det af Syne. Byfolkene fik nu Befaling til at slaa Reb om Afgudsbilledet og slæbe det ud af Byen, men de turde ikke selv gjøre det formedelst deres gamle Overtro og paalagde derfor Fanger og fremmede, der var komne til Byen for at tjene Penge, at gjøre det i deres Sted, idet de holdt for, at de gjorde bedst i at lade Gudens Vrede komme over saadanne usselige Menneskers Hoveder, thi de mente, at den Afgud, som de altid havde vist saa stor Ærefrygt, ikke vilde tøve med haardelig at straffe dem, der krænkede ham. Man hørte imidlertid Byfolkene paa forskjellig Maade skifte Ord om, hvad der gik for sig, nogle jamrede over den Overlast, der tilføjedes deres Gud, medens andre lo deraf, og der kan da heller ingen Tvivl være om, at den forstandige Del af Byfolkene maa have følt sig overmaade skamfuld til Mode over den Enfoldighed, hvormed de i saa mange Aar havde ladet sig narre til saa taabelig en Gudsdyrkelse. Da Billedstøtten var bleven slæbt ud i Lejren, stimlede Krigsfolkene undrende sammen om den, og først da Menigmand havde set sig møt paa den, undte Høvdingerne sig den Fornøjelse at tage den i øjesyn.

Resten af Dagen gik med at tage imod de Gisler, der ikke var bleven udleverede den foregaaende Dag. Høvdingernes Klerker blev ogsaa sendt ind i Byen for at undervise de vankundige Byfolk i Kristendom og omvende dem fra deres Afgudsdyrkelse til den sande Lære. Da det lakkede ad Aften, gav alle Kokkene sig til at slaa løs paa Gudebilledet med deres øxer og huggede den i saa smaa Stykker, at de var tjenlige til Brug paa Ildstederne. Jeg tænker mig, at Rygboerne maa have skammet sig over deres fordums Afgudsdyrkelse, da de saa' deres Fædres og Bedstefædres Gud, som de plejede at vise saa stor Ærefrygt, skammelig kastes paa Ilden og anvendt til at koge deres Fjenders Mad ved. Derpaa

opbrændte Danskerne ogsaa Templet og byggede i dets Sted en Kirke af det Tømmer, der var lavet Krigsmaskiner af, og forvandlede saaledes de Redskaber, der var bestemte til Krigsbrug, til en Fredens Bolig og anvendte det, der skulde have tjent til at ødelægge Fjendernes Legemer, til Frelse for deres Sjæle. Derhos blev den Dag fastsat, da Rygboerne skulde udlevere de Skatte, der var skjænkede og indviede til Svantevit.

Da dette var besørget, meddelte Absalon Høvdingerne, hvad Karenzboen Granze havde lovet, og da alle var af den Mening, at man burde lade det komme an paa en Prøve, sejlede han ved Nattetid bort med tredive Skibe efter at have opfordret Kongen til at følge efter ved Daggry. Budskabet om Arkonas Indtagelse havde imidlertid jaget Karenzboerne saadan en Skræk i Blodet, at de havde indfundet sig paa det af Absalon bestemte Sted før den fastsatte Tid. Granze, som var til Hest, raabte, da de endnu var et godt Stykke fra Land, og spurgte, hvem der anførte den Flaade, og da han fik at vide, at det var Absalon, sagde han, at han var Granze, og at Kong Tetislav, hans Broder Jarimar og alle de ypperste af de rygiske Ædlinger var komne. Absalon tog dem paa Tro og Love om Bord paa sit Skib, og da de i alle Maader fulgte Arkonaboernes Exempel med Hensyn til Overgivelsen, beholdt han dem hos sig, til Kongen kom. Denne gik i alle Henseender ind paa Overenskomsten, og Absalon udvalgte da af de rygiske Stormænd kun Jarimar og begav sig sammen med ham og Biskop Svend af Aarhus til Karenz; de andre bød han sin Broder Esbern gjøre Gjæstebud for og ikke at lade dem fare, før end han vendte tilbage, for at han saa meget tryggere kunde begive sig til Byen. Han tog kun tredive af sine Hirdmænd med, og de fleste af dem sendte han endda paa Karenzboernes Anmodning tilbage, for at de ikke skulde yppe Klammeri i Byen, saa han kom mere tillidsfuld end mandsstærk did.

Karenz er paa alle Kanter omgivet af Moradser og Sumpe, og der er kun Adgang til den ad én Vej over et Vadested, der er saa sumpet og vanskeligt, at hvis man uforsigtig viger af til en af Siderne, synker man uundgaaelig i. Naar man er kommen over denne Vejle, kommer man til en Sti, der imellem Moradset og Volden fører op til Porten. For nu at give deres Overgivelse et højtideligt Præg strømmede Karenzboerne, sex Tusind i Tallet, bevæbnede ud af Portene og stillede sig med Spydspidserne i Jorden op paa begge Sider af Vejen, som Danskerne skulde gaa ad. Biskop Svend studsede ved dette Syn og spurgte, hvad det skulde betyde, at Fjenden saaledes kom ud, hvortil Absalon svarede, at han ikke skulde være bange, det var blot for at lægge deres Underdanighed for Dagen; var det deres Mening at gjøre Fortræd, kunde de lettere have gjort det inde i Byen. Hvor stort Mod maa ikke denne Mand have været begavet med, eftersom han ikke tog i Betænkning saaledes uden videre paa det uvisse at give sit Liv i en væbnet Fjendes Vold! Gjort modige ved hans Exempel, fortrak Krigsfolkene da heller ikke en Mine eller forandrede deres Opstilling, men rykkede frem lige saa standhaftig som han, thi de nærrede mere Tillid til Absalons Beskyttelse alene end Frygt for Fjendernes Mængde. Da Danskerne var komne over Vejen og ind paa Vejen, der førte uden om Volden, kastede Karenzboerne, der havde opstillet sig afdelingsvis alle Vegne, sig næsegrus til Jorden, som om det var højere Væsener de vilde tilbede, og efter atter at have rejst sig fulgte de venskabelig efter dem, saa Absalon holdt sit Indtog til stor Fornøjelse for Byfolkene, der havde været saa opsatte paa at drage ham i Møde. Han blev ikke modtagen som den, der var sendt til dem i et særligt Hverv, men som den, der kom med Fred til hele Landet.

Denne By var navnkundig ved tre højt ansete Templer, der var udstyrede med stor Kunst og Pragt. Den Anseelse, deres særlige Guder nød, havde gjort dem til Gjenstand for næsten lige saa stor Ærefrygt, som der vistes Landets fælles Gud i Arkona. I Fredstid stod Byen ellers tom, men nu var den helt opfyldt af Folk, der havde bygget sig Huse, der var tre Stokværk høje, saaledes at det nederste bar det midterste og øverste. De laa saa tæt op ad hinanden, at der ikke var en bar Plet Jord, hvor en Sten kunde falde, i Fald Byen var bleven beskydt med Blider. Alle Husene var som Følge af den Urenlighed, der herskede, saa fulde af Stank, at den plagede Legemeerne lige saa meget, som Frygt plagede Sjælene, saa Danskerne skjønnede grant, at Karenzboerne ikke vilde kunne have udholdt en Belejring. De undrede sig da heller ikke længer over, at de saa hurtig overgav sig, da de tydelig saa', hvilken Vaande de var stedte i.

Det største af Templerne havde sit allerhelligste inde i Midten, og baade det og selve Templet havde Tjeldinger i Steden for Vægge; Loftet hvilede kun paa Søjler. Absalons Folk behøvede derfor blot først at rive Tjeldingerne om Forhallen ned og kunde saa give sig i Lag med dem om det allerhelligste. Da de var blevne tagne bort, viste der sig en Billedstøtte af Egetræ, forestillende en Gud, som de kaldte Rygievit, og som i alle Maader frembød et hæsligt og latterligt Skue. Under dens Ansigt havde Svalerne nemlig bygget Reder og havde i Mængde kastet deres Skarn paa dens Bryst. Ja, den Gud fortjente rigtignok, at hans Billede saa hæsligt tilsmudsedes af Fugle! Den havde syv Menneskeansigter, som samledes under én Isse; Kunstneren havde givet den syv virkelige Sværd, der hang i Skeder i ét Bælte, et ottende holdt den draget i højre Haand; det var gjort saa fast med en Jærnnagle, at det ikke var til at faa ud, uden at Haanden blev hugget af, hvilket da ogsaa skete. Den var af overmenneskelig Tykkelse, og saa høj, at Absalon, naar han stod paa Tæerne, knap kunde naa dens Hage med den lille øxe, han plejede at bære i Haanden. Denne Gud, troede de, havde Kræfter som Mars, og de holdt for, at han raadede for Krig. Der var intet ved denne Billedstøtte, som var fornøjeligt at se, thi den var klodset og stygt gjort. Danskerne begyndte nu, til stor Forfærdelse for hele Byen at hugge løs paa dens Ben med deres øxer, og da de var hugne over, faldt Kroppen til Jorden med et Brag. Da Byfolkene saa' det, haanede de deres Guds Afmagt, og deres Ærefrygt forvandlede til Foragt. Drabanterne, som ikke vilde lade sig nøje med at have fældet ham, gav sig endnu ivrigere i Lag med Porevits Billed, der dyrkedes i det næste Tempel. Det havde fem Hoveder, men ingen Vaaben. Da det var omhugget, begav de sig til Porenuts Tempel. Denne Afgud havde fire Ansigter foruden et femte, der sad paa Brystet; venstre Haand holdt han paa dettes Pande, højre paa dets Hage. Den faldt ogsaa for Absalons Tjeneres øxer. Absalon bød nu Byfolkene opbrænde disse Billedstøtter inde i Byen, men de bad saa mindelig om at maatte være fri, og om at han vilde have Medlidenhed med den overfyldte By og ikke udsætte dem for at omkomme i Ildsvaade, som han havde sparet for Døden ved Sværdet; thi hvis Ilden bredte sig og tog fat i et af Husene, vilde utvivlsomt hele Byen blive lagt i Aske, eftersom Husene laa saa tæt op ad hinanden. Saa bød han dem slæbe den ud af Byen, men det vægrede de sig længe ved og undskyldte deres Vægning med deres Overtro, idet de var bange for, at Guden vilde straffe dem ved at berøve dem Brugen af deres Lemmer, naar de brugte dem til at udføre saadan en Befaling med. Men da Absalon omsider lagde dem paa Sinde, at det var lidet bevendt med en Guds Magt, der ikke kunde hjælpe sig

selv, fattede de Haab om, at de vilde slippe ustraffet derfra, og skyndte sig at efterkomme hans Befaling. Det var for Resten intet Under, at de frygtede for disse Guders Magt, naar de betænkte, hvor tit de var bleven straffede af dem for deres Løstgighed; naar Mændene der i Byen var sammen med Kvindfolk, gik det dem nemlig tit som Hundene, at de ikke kunde komme fra hinanden igjen, og saa fandt man dem stundom hængt op tværs over en Stang til Spot og Spe for andre Folk. Formedelst dette hæslige Jertegn, som i Virkeligheden skyldtes Djævelens Kunster, tilbød de disse usle Billedstøtter og troede, at det skyldtes deres Magt. For yderligere at vise, hvor foragtelige disse Billedstøtter var, stod Biskop Svend op paa dem, da Karenzboerne slæbte dem ud, hvorved han ikke blot gjorde dem tungere, men ogsaa øgede Forsmædelsen, ikke blot gav Folkene mere at slæbe paa, men ogsaa mere at skamme sig over, da de saa' deres fædrene Afguder traadt under Fødder af en fremmed Præst. Medens Svend foretog sig dette, indviede Absalon tre Kirkegaardene paa Karenzboernes Bymark og vendte først ved Aften tilbage til Karenz. Da Billedstøtterne var opbrændte, begav han sig af Sted sammen med Jarimar og naaede langt ud paa Natten ud til Flaaden, hvor han nødte ham til at spise Nadver sammen med sig. Absalon havde nu tre Nætter i Træk ingen Søvn faaet, og al den Vaagen havde taget saaledes paa hans øjne, at han næsten ikke kunde se.

Dagen efter mødte Klerkene og Stormændenes Huskapelaner i fuldt præsteligt Skrud og døbte Landsens Folk, ligesom de ogsaa paa adskillige Steder opførte Kirker og saaledes rejste Gudshuse i Steden for de Rønner, Afgudsdyrkelsen havde haft hjemme i. Samme Dag blev ogsaa de Gisler, der endnu manglede, modtagne. Samtidig krævede Pommerinkernes Høvdinge Hjemlov og efter at have været Kongens Venner skiltes de fra ham i Fjendskab, thi de havde troet, at Tetislav skulde afsættes og de selv have Herredømmet over Rygen til Løn for deres Krigstjeneste. Dette gav senere Anledning til langvarig Krig imellem dem og Danskerne. Om Aftenen lettede Danskerne Anker og lagde ind under den ø, der var nærmest ved Fastlandet. Her overbragte Rygboerne Kongen syv lige store Kister fulde af Penge, der var bleven skjænkede til deres Afguder. Da det var besørget, lod Kongen kundgjøre, at nu kunde Folkene vende hjem.

Da Absalon var kommen tilbage til Danmark, sendte han nye Præster over til Rygen og lod dem, han havde efterladt der, kalde tilbage. De nye førte ikke blot Præsteskrud derover, men ogsaa Levnedsmidler, for at de ikke ved at maatte leve paa andres Bekostning skulde falde Folkene, som de skulde oplære i Kristendommen, til Byrde ved at lade sig underholde af dem. Det skortede heller ikke paa Jertegn til Bekræftelse af deres Prædiken, thi adskillige Rygboer, som var svage og skrøbelige, fik ved deres kraftige Bønner deres Helsen igjen, hvilket jeg dog snarere skulde tro, at Gud har gjort for at vinde Folket end af Hensyn til Præsternes Hellighed. De, som foragtede Religionen, blev derimod straffede med alskens Legemsbrøst, saa det var aabenbart, at Gud baade lønnede dem, der lagde sig hans Ord paa Sinde, og straffede dem, der ringeagtede det. Der skete ogsaa for nylig et herligt Jertegn derovre, som man aldrig før har hørt Mage til. En Kone var med Urette af sin Mand bleven skyldt for Hor, og da hun ved Jærnbyrd skulde rense sig for denne forsmædelige Beskyldning, hævede Jærnet, hun skulde bære, sig, uden Hensyn til dets Tyngde, pludselig i Vejret, som om det skyede at lade sig berøre af den uskyldige Kvindes Haand, og fulgte svævende med hende, hvor hun gik, og da hun kom hen til Alteret, hvor hun skulde kaste det, faldt det af sig selv til Jorden til from

Forundring for de tilstedeværende. Dette rensede ikke blot Kvinden for den vanærende Beskyldning, men gjorde ogsaa dem, som saa' det, mere tilbøjelige til at tage ved Troen, og visselig kan man ikke sige, at hun, som maatte være saa tryk i Bevidstheden om baade sin Sjæls og sit Legemes Renhed, handlede letsindig ved at underkaste sig saa farlig en Prøve for at bevise sin Kyskhed.

Da alle Rigets Farvande, selv efter at Rygen var bleven indtaget, endnu stadig hjemsøgte af Sørøverne, traf Danskerne den kløgtige Foranstaltning, at der skulde holdes Tal over Flaaden, og at hvert fjerde Skib skulde ligge ude paa Vagt imod Sørøverne, saa længe Aarsens Tid tillod det, saa at nogle ved at gjøre det til Stadighed sparede alle de andre for det Arbejde, de ellers maatte gjøre. Danskerne udrettede nemlig med faa Folk, som stadig laa ude, lige saa meget som med store Krigstog nu og da. Til den Tjeneste bestemte man, at der især skulde udtages unge Mænd, som ikke var gifte, for at ikke Længsel efter Konerne skulde svække Krigsfolkernes Mod og Iver. De fik Absalon og Kristofer til Høvidsmænd, og de nøjedes ikke med at holde sig inden for Landets egne Farvande, men besøgte ogsaa Rygens Kyster og Bugterne ved Leutz.

I de samme Dage kom de Sendemænd, Kongen havde skicket til Rom med Begjæring om, at hans Fader for sin Fromheds Skyld maatte æres og dyrkes som Helgen, tilbage med Brev fra Paven, hvori han gav sit Minde til, at det maatte ske. Saa snart Kongen havde faaet denne Tidende, udstedte han strax en Kundgjørelse, hvori han stævnedes Rigens Adel til Møde i Ringsted til St. Hansdag, da han paa den Dag baade vilde lade sin Fader skrinlægge og sin Søn krone, idet han holdt for, at det vilde være til størst Hæder for ham selv, at den ene fik sit Alter, den anden Kronen, begge paa én og samme Dag, saa at hans Søn allerede i sin Barndom blev Konge og hans Faders henfarne Sjæl Gjenstand for from Tilbedelse. Intet ventede han sig dog saa megen Glæde af, som i levende Live at se Tegnene paa sin kongelige Værdighed overdragne til sin Søn. Skibene, som laa i Nærheden, kaldte han nu tilbage og bød dem drage ud paa Langfart, for at de snarest muligt kunde give sig i Kast med Sørøverne i de fjærneste Egne af østersøen, thi de skulde være tilbage inden St. Hansdag for at kunne være med ved Højtidelighederne. Da de sejlede bort, lagde han derhos Folkene paa Sinde, at de ikke maatte gaa for hidsig paa imod disse Sørøvere, thi de plejede mere at udmærke sig ved Snedighed end ved Tapperhed og havde for Skik, naar der kom en fjendtlig Flaade, at trække deres Skibe op paa Land og saa paa Skrømt over Hals og Hoved tage Flugten og søge Skjul og give Fjenderne Lejlighed til frit at forfølge dem; men naar de saa' dem skynde sig med at ro til Land, og at deres Skibe havde lagt til paa forskellige Steder, kom de strax styrtende frem fra deres Skjulesteder, stak Armene ind imellem Tofterne og trak Skibene paa Grund, overdængede Mandskabet med en Hagl af Sten og Kastespyd og gjorde Skibene lække ved at bore en Mængde Huller i dem. Derfor skulde de ikke være for ivrige til at forfølge dem, selv om de saa' dem tage Flugten, thi der var lige saa megen Grund til at være bange for dem, naar de flygtede, som naar de angreb. Naar de derfor saa' dem vende Ryg og fly, skulde de ikke have alt for meget Hastværk med at sætte efter dem, men hellere i god Orden lægge ind til Land og ganske rolig stille sig i Slagorden. Naar de gjorde det, vilde det være dem en let Sag at vinde Sejr, thi de var vaabenløse og næsten nøgne og plejede, naar de gik i Kamp, mere at stole paa deres Snildhed end paa deres Krigsudrustning.

Efter at have modtaget disse Formaninger styrede de nu ivrig ad øland til, men skjønt der paa den Tid var Uvenskab mellem Danskerne og Svenskerne, mente de dog, at de burde skaane øen for ikke at tilføje kristne Mennesker det Nederlag, som de havde tiltænkt Hedninger, idet de holdt for, at Hensynet til den fælles Religion burde gaa forud for Hensynet til Fjendskabet imellem Rigerne. Af Landsens Folk dér fik de at vide, at Kurerne i Forbindelse med Esterne laa paa Sørøveri i en Havn der i Nærheden, og saa hurtig Aarerne kunde trække, begav de sig da til det betegnede Sted uden at ænse Fjenderne eller tænke paa, hvad Kongen havde lagt dem paa Sinde. Et af Esternes Skibe, som laa paa Udkig, stævnede strax ud i rum Sø, saa snart det fik øje paa dem, idet det foretrak at fly frem for at bringe Flaaden Bud om, hvad der var i Sigte. Da de andre Sørøvere opdagede, hvad der var paa Færde, trak de deres Skibe paa Land og begyndte strax paa Skrømt at søge Skjul i en nærliggende Skov. Svend Skøling og Niels Vendelbo troede ikke, at det var et Krigspuds, men roede til af alle Kræfter og sprang i Land med alle deres Folk, og da Barbarerne saa strax kom løbende tilbage, maatte de, efter længe tappert at have kæmpet med dem, bøde med Livet, fordi de ikke havde lydt Kongens Raad, og da Tove Lange og Esger, to ypperlige Riddere i Absalons Tjeneste, vilde komme dem til Undsætning, faldt de sammen med dem, hvis Liv de vilde frelse. Mogens Skaaning, som blev mere opbragt end ræd ved at se, hvor ilde det gik hans Stalbrødre, gik i Land et andet Sted paa Strandbredden og fristede samme Skæbne. Efter at have ryddet alle disse Mænds Skibe huggede Barbarerne Huller i dem med deres øxer, saa de sank. Da Kristofer saa' det Nederlag, der saaledes blev anrettet blandt Danskerne, stoppede han op i Farten og holdt sig borte fra Land, men Skibet slingrede saaledes, at det kom til at ligge med Siden ind imod Kysten, og han blev da angreben af Fjenden med en saadan Stenregn, at Skibsfolkene maatte nøjes med at skjærme sig selv og ikke kunde angribe andre, idet de havde nok at gjøre med at bøde for sig, saa de ikke havde Tid til at slaa løs paa Fjenden. Da Esbern saa' det, vilde han ikke have, det skulde hedde sig, at Kongen lige saa godt kunde have ladet være at betro sin Søn til hans Varetægt, og han lod derfor sit Skib af alle Kræfter ro ind under Land, kastede sig midt ind i Stenregnen og frelste den haardt truede Ungersvend fra Døden ved at lægge sit Skib imellem hans og Fjenden. Barbarerne angreb det nu strax af al Magt, saarede dem, der stod i Forstavnen, og trak det hurtigt op paa Strandbredden. Esbern afskjød tre Pile med sin Armbrøst, men da han saa', at ingen af dem traf, slog han Buen, som han forgjæves havde gjort Brug af, i Stykker og gik fuldt rustet fra Bagstavnen frem i Forstavnen og holdt dér med vidunderlig Kraft og Tapperhed ene Stand imod alle de mange Fjender en hel Del af Dagen. Omsider var han i den Grad forslaaet af Sten og gennemskudt af Pile, at han ikke kunde staa paa Benene og med Nød og næppe naaede tilbage til Bagstavnen, hvor han satte sig ned. Som han nu sad dér forladt af alle sine Stalbrødre paa én nær - alle de andre var i deres Forskrækkelse sprungne over Bord - saa' han Barbarerne entre op paa Skibet, som de allerede havde hugget Huller i med deres øxer, og ihukommende sin fordums Tapperhed samlede han atter sine Kræfter og drev dem tre Gange efter hinanden paa Flugt med de Kastevaaben, som de havde overdænget ham med, saa at det, de havde tænkt at berede ham Undergang med, nu kom ham til Nytte. Da Kræfterne omsider svigtede ham, og han overvældedes af Træthed, saa at han snarere maatte siges at give efter for sin Afmægtighed end at vige for Fjenderne, vilde han trække sig lidt tilbage for at komme til Kræfter igjen, men i

det samme, blev han ramt i Hovedet af saa tung en Sten, at han segnede næsten livløs om foran Bagstavnen. Da Barbarerne, der havde entret Skibet, nu løb hen for at skære Halsen over paa ham, og den eneste Stalbroder, han havde tilbage, ikke kunde faa den halvdøde Mand vækket til Live igjen ved at raabe paa ham, greb han fat i ham med højre Haand og rejste ham op, og alene Synet af ham, som han stod dér, var nok til at drive Fjendernes Skarer paa Flugt, saa snart de kom ham nær, thi de havde set saa mange Prøver paa hans Tapperhed, at Synet af ham nu ikke indjog dem mindre Skræk end hans Kræfter før. Da han omsider kom til sig selv igjen, spurgte han sin Stalbroder, hvorfor han ikke lod ham i Ro, og da han saa fik at vide, at Skibet var fuldt af Fjender, jog han dem med sin gamle Tapperhed paa Flugt alle til Hobe og gik frem i Forstavnen. Da han efter at have stridt mandelig atter vilde trække sig tilbage til Masten, fordi Kræfterne næsten helt svigtede ham, faldt han atter halv død om og vilde være omkommen, hvis Kristofers Folk ikke skyndsomt havde faaet ham om Bord paa deres Skib og saaledes frelst ham. Heraf lærte de andre at være forsigtigere med at gaa i Land, saa de holdt sig mere paa Afstand og brugte deres Slynger og Kastespyd. Da Natten imidlertid stundede til, og det som Følge deraf syntes ugjærligt at tage sig noget yderligere for, besluttede de at opsætte Kampen, men sørgede for, at der blev holdt Vagt, for at intet af Barbarernes Skibe hemmelig skulde liste sig ud af Havnen ved Nattetid og tage Flugten. Da Barbarerne saa, at de var indesluttede af saa stor en Flaade, fik Fortvivlelsen dem til at tage Mod til sig, og de begyndte allerede at tænke paa Sejr i Steden for paa Flugt. Ved Hjælp, dels af deres egne og dem af Danskernes Skibe, som de havde bemægtiget sig, og dels af Træstammer byggede de en Befæstning ligesom en hel By, med to Indgange, der var saa lave og snævre, at man maatte bukke sig for at komme igjennem dem ligesom igjennem en Halvdør. Siderne, som de havde dannet af Skibsplankerne, beklædte de udvendig med mange Lag Sejl, saa de dannede som et Brystværn af Sejldug. Nogle skar derhos Stager til og hvæssede dem for at bruge dem til at støde og slaa med, medens andre sankede Strandsten til at kaste med, og for at det i ingen Maader skulde se ud, som om de havde tabt Modet, lod de, som om de var glade og fornøjede, og sang og dansede i overstadig Lystighed, medens Danskerne tilbragte Natten i bedrøvelig Stilhed. Kristofer havde en Skriver, en indfødt Englænder ved Navn Lukas, som ganske vist ikke var meget boglærd, men saare kyndig i Historien, og da han nu saa, hvor modfaldne Danskerne var, gjorde han med høj og lydelig Røst Ende paa den bedrøvelige og uhyggelige Tavshed og vendte Sorgen til Gammen. Han fortalte dem nemlig om Forfædrenes Tapperhed og tilskyndede dem med saadan Veltalenhed til at hævne deres Stalbrødres Død, at han ikke blot forjog al Bekymring af deres Hjærter, men endogsaa fik dem alle til at tage Mod til sig igjen, ja man skulde hartad synes, det var utroligt, at en udlændisk Mand ved sin Tale kunde indgyde Danskerne saa meget Mod. Da det begyndte at gry, lod Danskerne nogle faa Folk blive tilbage for at hindre Fjenderne i at slippe bort, medens Hovedstyrken gik i Land et godt Stykke fra deres Lejr, for at de ikke pludselig skulde komme over dem, inden de var færdige med deres Forberedelser. De bedst væbnede fik Befaling til at gaa forrest i Slagordenen, medens de ringere fik anvist Plads bagved. Barbarerne kom nu ud af deres Fæstning, ikke i Slagorden, men spredt, og begyndte under vældige Raab at styrte frem til Kamp, i den Tro, at Danskerne skulde lade sig skræmme af det store Skraal, saa de kunde faa Bugt med dem ved det første Angreb. Deres Skraalen

var da ogsaa saa skrækindjagende, at de bageste i Danskernes Fylking ikke blot blev rædde, men endogsaa gav sig til at fly. De forreste tog imidlertid ganske anderledes imod dem, end de havde ventet, saa de blev snart lige saa ivrige til at søge tilbage til Lejren, som de havde været til at komme ud af den. Adskillige af dem blev dræbte; af vore fik kun én Mand ved Navn Olaf Halsen skudt igjennem af en Pil og blev saa medtaget af det stærke Blodtab, at han halv død blev baaren ned til Stranden. Niels Stigsøn, en baade højbaaren og tapper Mand, var den første, der brød ind i Barbarernes Fæstning, men strax i selve Indgangen blev han ramt af et vældigt Kølleslag og faldt. Hans Broder Aage søgte at skjærme ham med sit eget Legeme og fik ved den Lejlighed et svært Saar i Halsen. De andre fulgte mandelig i deres Spor og gik drabelig løs paa Fjenden, uden at ænse nogen Fare, da det første Skridt til Erobringen var gjort, De, der var blevne tilbage for at holde Vagt, kom dem nu ogsaa til Undsætning; nogle af dem stillede deres Master op ad Fæstningen, kom ved Hjælp af dem op paa den og sprang, opsatte paa at bringe deres Stalbrødre Hjælp, ned imellem Fjendernes Skarer; de anrettede saadant et Blodbad blandt Barbarerne, at der af hele den store Mængde ikke blev en eneste tilbage, der kunde bringe Bud om det Nederlag, de havde lidt. Efter at have delt Byttet og gjort Skibene i Stand begrov Danskerne de faldne menige dér paa Stedet, men Adelsmændenes Lig lagde de i Salt for at føre dem hjem til Danmark.

Da de kom tilbage traf de Valdemar i Ringsted, hvor han med en stor Mængde af Rigens Stormænd holdt Fest med kongelig Pragt. Ærkebispem af Lund, hvem dette Hverv tilkom, lagde baade hans Faders Ben paa Alteret og salvede hans Søn Knud, som da var syv Aar gammel, til Konge og satte ham paa Tronen iført Purpurkaaben. Da dette nu var blevet besørget med tilbørlig Højtidelighed, traadte Biskopperne Helge af Oslo og Stefan af Upsala, der mødte som Sendemænd fra Erling, op paa et ophøjet Sted og bad med venlige Ord om Fred for Norge. De foreholdt Kongen, at han allersnarest burde opfylde denne deres Bøn paa denne Dag, da han ikke blot saa' sin Søn hædret med Kronen, men ogsaa sin Fader med Skrinlæggelse, og ved deres udmærkede Veltalenhed opnaaede de, at der blev lovet Erling at han skulde faa Lejlighed til en fortrolig Samtale med Valdemar. Paa Helges Opfordring drog Esbern, skjønt hans Saar endnu ikke var lægte, som Sendemand til Erling i Norge, medens Nordmændene Erling og Ivar imidlertid blev holdt tilbage hos Kongen som Gisler. Erling brugte mange grove Ord over for Esbern paa Tinge, men han gav ham dristig Svar paa Tiltale. Erling holdt ham tilbage i sit Hus, medens han selv med fire Skibe og ledsaget af Biskop Stefan fra Upsala drog til Sjælland for at tale med Valdemar. Da Absalon, som nylig var vendt tilbage med en stor Flaade efter at have ledsaget Kongen til Jylland, saa' ham stævne ind i Isefjord, forbød han sine Stalbrødre at tage sig noget fjendtligt for imod ham, for ikke at indjage ham og hans Følge Skræk, tog ganske rolig imod ham og førte ham over til Kongen efter at have sendt største Delen af sin Flaade bort. Da Valdemar den første Dag, de taltes ved, talte ham haardt til, opgav han Haabet om, at de vilde kunne komme til Enighed, og bad gjennem Stefan Absalon om at maatte faa Lov til at drage bort igjen i Sikkerhed. Absalon svarede, at han kunde være lige saa tryk her som i Norge, og han søgte da en ny Samtale og opnaaede Fred ved at gaa ind paa Valdemars Vilkaar. Han maatte nemlig under Ed love, og alle de norske Stormænd edelig stadfæste, at han vilde opfostre Kongens Søn Valdemar, som endnu kun var ganske liden, og først gjøre ham til Jarl i Norge og siden til Rigets Arving, i Fald hans Søn

Magnus døde uden at efterlade sig ægtefødte Børn. Han skulde dernæst være den danske Konges haandgangne Mand og, naar som helst det gjordes nødt, sende ham tresindstyve norske Skibe, der skulde følge ham i Leding. Siden, da han var kommen hjem, kundgjorde han paa Tinge denne Overenskomst og roste Danskerne meget for den Ærlighed, de havde udvist imod ham. Tove fulgte selv med ham til Norge med sit eget Skib for at føre Esbern tilbage, og da Esbern rejste, overvældede Nordmændene ham med Gaver af Buer og Pile.

Da han var naaet til Odsherred, fik han af Spejderne dér at vide, at Kongen var draget paa Togt til Pommern, og da han derefter spurgte dem, om de for nylig havde set noget til Sørøvere, svarede de, at henved fyrretyve Skibe havde lagt ind under Sejerø, men om det var Handelsskibe eller Sørøverskibe, vidste de ikke, Da Esbern fik det at vide, besluttede han, idet han glemte, at det vilde blive maanelyst, at søge ubemærket at slippe forbi dem i Nattens Mørke og at holde sig saa langt borte fra Land som muligt, for at Sørøverne ikke skulde blive opmærksomme paa ham. Men medens han saaledes søgte at fjæle sig i Mørket, blev han pludselig røbet, ved at Maanen kom op. Da Venderne i Maaneskinnet fik øje paa hans Sejl, lagde de imod ham med deres Flaade. Da Esbern saa' dem, bød han sine Rorfolk tage deres Vaaben og brynjeklædte blive hver paa sin Plads, de andre tog han med hen i Forstavnen og bød dem angribe Fjenden til begge Sider med deres Kastespyd, for at han, naar han blev nødt til at væрге for sit eget Liv, skulde blive mindre hidsig efter at angribe andre. Han bød dem ogsaa, naar det ved Hjælp af Sejlene var lykkedes dem at bryde igjennem Flaaden, de havde imod sig, at samles om ham i Bagstavnen og væрге sig dér, som de nu til at begynde med værgede sig i Forstavnen, og derhos lagde han dem paa Sinde, at ingen uden han selv maatte sige noget, saa længe Kampen stod paa, for at de bedre kunde høre, hvad han befalede dem. Faldt han, skulde de adlyde Tove, og faldt ogsaa han, skulde Esger overtage Befalingen; inden de var faldne, sagde han, vilde Kampen for største Delen være forbi. Da han omsider vilde iføre sig sin Brynje, spurgte Manden, der stod tii Rors, hvad han skulde skjærme sig med, thi, da han havde begge Hænder optagne af at styre, havde han ingen ledig til at bøde for sig med. Esbern gav ham da strax Brynjen, han selv vilde til at tage paa, thi han vilde hellere selv gaa uden Værn imod Fjenderne, end at Rorgængerens skulde gjøre det, og ved saaledes at klæde én Mands Legeme i Jærn indgjød han Mod i alles Sind, da de saa', i hvor høj Grad han ringeagtede Fjenden. Efter at have kæmpet tappert, idet de nøje holdt sig Esberns Bud efterrettelige, og være brudt igjennem Vendernes samlede og i Slagorden ordnede Flaade, afværgede de med deres Pile Vendernes første Angreb, da de satte efter dem. Det andet, som der blev sat endnu mere Kraft ind paa, afslog de paa samme Maade. Under det tredje spurgte Barbarerne, som undrede sig over, at et eneste Skib kunde forsvare sig saa drabelig, hvem det var de kæmpede med. Esbern svarede, at det ingen Nytte var til, at de forskede efter Navne, eftersom der intet Bytte var for dem at gjøre her. Da en Mand ved Navn Erik Jurissøn, af fornem Byrd, men temmelig indskrænket, som Venderne havde taget til Fange og førte med sig, hørte hans Stemme, raabte han, saa højt han kunde, at det var Esbern, og at ham fik de aldrig taget. Da Venderne hørte det, begyndte de at forbande hinanden, i Fald de ikke fangede ham, og lagde alle paa én Gang ind paa det fjendtlige Skib. I den Dyst maatte adskillige af dem lade Livet, men ingen af Sjællænderne kom noget til. Da Vinden, som havde været Danskerne til ikke ringe Hjælp, syntes at sløje noget af, spurgte

Esberns Folk, om de skulde trække paa Aarerne for at øge Farten, men det forbød han dem, for at det ikke skulde hedde sig, at de gjorde det, fordi de var rædde. Da han mærkede, at Barbarerne atter og atter tog Mod til sig og angreb ihærdig, blev han dog betænkelig ved deres Udholdenhed og spurgte, om der ikke fandtes en Flintesten om Bord, og da han fik at vide, at der fandtes en saadan, bød han en af Folkene klavre op i Toppen af Masten og slaa Ild med den. Herved fik han snildelig Barbarerne til at tro, at der kom en Flaade efter, som han gjorde Tegn til, at den skulde komme ham til Hjælp, og fik dem til at opgive al yderligere Forfølgelse. Da han skjønnede, at Fjenderne ikke længere kunde se Skibet, lod han Sejlet tage ned og roede i Havn. Saaledes kom hans Snildhed ham ikke mindre til gode end hans Folks Tapperhed, idet han værgede sig dels ved sindrige Paafund og dels med Mandemod.

Imidlertid havde Kongen forstærket sig med den rygiske Flaade og var gennem Svineflodens Mundinger trængt ind i Pommeren og hærjede Omegnen af Julin, idet han dog lod Byen selv urørt. Derpaa sejlede han med Kongsflaaden til den Flod, som, skjønt den kun har ét Udspring, deler sig i to Mundinger og løber baade forbi Julin og Camin. Den var vanskelig at befare som Følge af de mange Gjærder, Fiskerne havde rammet ned i den. Der var ogsaa en meget lang Bro, som fra Julins Mure strakte sig ud i Floden og hindrede Sejladsen, saa de maatte ligge Natten over uden for den. Næste Morgen gjorde Kongen Landgang og bød sine Folk bryde Broen af paa den søndre Bred ud for Byen, og ikke mindre travlt havde Sjællænderne med at tage Fiskergjærderne op. Da Julinerne i deres Baade hemmelig sneg sig under Broen og søgte at drive dem bort, fik Absalon, der var gaaet i Land sammen med Kongen, fat i nogle fremmede Fartøjer og kom dem saaledes betimelig til Undsætning. De Spyd, der ramte hans Skjold, gjorde ham ingen Skade, thi de maatte først gaa igennem hans Stalbrødres. Da hans eget Skib, som laa et godt Stykke derfra, nu paa Kongens Opfordring rykkede længere frem, fik de Fjenderne drevne paa Flugt, et stort Stykke af Broen afbrudt og Vej banet for den øvrige Flaade. Da den sejlede forbi, angreb Byfolkene den med deres Baade, men Absalon og Sune lod deres Baade, der var fulde af Bueskytter, lægge imod dem. Den Dyst imellem Baadene var farlig nok for begge Parter, og der blev kæmpet haardt med allehaande Skud- og Kastevaaben, men ligesom Julinerne havde deres By at falde tilbage paa, saaledes havde Danskerne Flaaden. Omsider trak Byfolkernes Baade sig tilbage, og Vejen laa nu aaben for Flaaden. Da Sune kom roende bag efter den, var der en af Julinerne, som løb paa Flodbreden og spottede ham med stort Overmod, hvorfor han afskjød en Pil med sin Armbrøst og dræbte ham, og en anden, som søgte at komme ham til Hjælp, fældede han paa samme Maade. Derpaa kom der strax to andre løbende, som tog deres Lig paa Skuldrene og skyndsomst bar dem bort. Da en af Byfolkene i den Anledning gav sig til at skjælde Danskerne ud, som om han vilde hævne sine Stalbrødres Død med Smædeord, raabte Gotskalk til ham, at han bar sig frækt ad, idet han ved hidsige og forsmædelige Ord søgte at opnaa, hvad han saa' de andre havde faaet for intet; de saa' jo, at Danskerne havde ladet to af deres Fodfolk komme op at ride, og det kunde de andre ogsaa komme, hvis de blot vilde komme nærmere. Ved disse Ord stoppede han ikke blot Munden paa denne Skjændegjæst, men fik ogsaa gjort Ende paa alle de andre Byboeres Overmod. Derfra sejlede Danskerne til øen Gristow, som Kongen forbød at hærje med Ild, for at Kornet, som de havde Brug for til Foder for Hestene, kunde blive sparet. Derpaa sejlede de gennem Floden til

Camin, og efter at de havde hærjet Landskabet nord for denne By med Ild og Sværd, kom det til et Slag med Byfolkene paa Broen. Venderne listede sig ad lønlige Vadesteder ind under den, stak med deres Spyd op igjennem Sprækkerne og saarede saaledes Danskerne, men dette svigagtige Paafund fik disse dog strax forpurret ved Hjælp af en Mængde Baade. Broen var imidlertid saa brøstfældig, at de var nok saa bange for, at den skulde styrte sammen, som for den Fortræd, Fjenderne kunde gjøre dem. De opgav derfor at storme Byen og vendte tilbage til Gristow. Dér blev Hæren i højeste Grad betænkelig med Hensyn til, hvorledes man skulde slippe hjem igjen, og holdt Raad om, ad hvilken Vej man skulde søge at naa ud til Havet. Den pommerske Sø har nemlig tre Udløb til Havet, nemlig ved Pene, Swine og Camin, og da det var en lang og kjedsommelig Vej om ad Pene og Swine, var man mest stemt for at benytte Udløbet ved Camin, der var kortere. En Mand ved Navn Gere, der var godt stedkjendt i disse Egne, forsikrede imidlertid, at Farvandet dér var saa grundt og usikkert, at det kun var til at befare ved Højvande, og Absalon blev da udsendt med tre Skibe for at undersøge den Sag, men da Havet var i Oprør og styrtede ind, kunde han ikke komme til nøjagtig at undersøge, hvor dybt der var. Hvor denne Flod løber ud af den pommerske Sø, er den kun en smal, stillestaaende Rende, men siden bliver den bredere og bredere og danner eller optages i en stor Sø, og hvor den falder ud i Havet, bliver den snæver igjen ligesom tidligere. Skjønt Kongesflaaden skulde have ventet, til Absalon kom tilbage, glemte Folkene i deres Iver efter at komme af Sted, hvad der var blevet dem paalagt, ænsede i deres Hastværk ikke den Befaling, de havde faaet, men stævnede hen til det snævre Sund og kom af sig selv ind i det vanskeligste Farvand. Kristofer, som sejlede bagest for at dække Flaaden i Ryggen, havde stor Vanskelighed ved at slippe ind i Renden, da Venderne forfulgte ham, men dels ved egne Kræfter og dels ved sine Stalbrødres Bistand lykkedes det ham dog at afslaa deres Angreb. Da Kongen havde besluttet samme Dag paa ny at hjem søge Egnen om Julin, undersøgte Absalon ved Midnatstid Bredderne for at komme under Vejr med, hvor der bekvæmst kunde gjøres Landgang, og hvor han fandt Grunden nogenlunde fast, rammede han Pæle ned eller mærkede Sivene paa Bredden ved at slaa Knuder paa dem, saa at han, da Dagen brød frem, ved Hjælp af disse Mærker kunde vise Rytterne, hvor de uden Vanskelighed kunde sættes i Land.

Den Dag var Magnus Erikssøn, der var i Følge med Absalon, da de drog ud for at gjøre Bytte, nær ved at blive afskaaren af Fjenderne, fordi han uforsigtig havde vovet sig for langt ud. Da Absalon spurgte det, skyndte han sig strax ud og befriede Magnus, der paa et ganske snævert Sted var indesluttet baade af Fjendernes Skibe og Ryttere; han gav herved sin Kjærlighed til Magnus Fortrinet for den Lydighed, han var Kongen skyldig, thi denne, som stadig var optaget af at brænde Byer af, havde befalet ham at vende tilbage til ham. Magnus var ham da ogsaa taknemmelig for den Hjælp, han havde ydet ham, og tilstod, at han skyldte ham sit Liv, ja, han viste sig saa erkjendtlig imod ham, at han lovede, om det nogen Sinde gjordes nødigt, at ofre sit eget Liv for at frelse hans. Absalon kom nu imidlertid i Tanker om, at han havde handlet imod Kongens Befaling ved at yde ham denne Hjælp, og for at Kongen ikke skulde sætte alt for surt et Ansigt op, naar han kom, besluttede han at gjenvinde hans Gunst, som han havde forskjertset ved at være hans Befaling overhørig, ved at bringe ham det Bytte, han havde gjort. Han lod derfor Fangerne og Kvæghjorderne drive foran sig ind i Lejren, og det Syn frydede

Kongens øjne saaledes, at han satte et venligere Ansigt op, da han kom. Da han nemlig fik at vide, hvilke Bedrifter Absalon havde øvet, og saa' det Bytte, han havde gjort, lod han i sin Glæde over hans Tapperhed Vreden, han havde paadraget sig ved sin Ulydighed, fare og nøjedes med at sige ham nogle mildt bebrejdende Ord.

Da man igjen var kommen om Bord paa Flaaden, var der forskjellige Meninger om, hvorledes man skulde bære sig ad med at føre den ud. Nogle holdt nemlig for, at man skulde grave den snævre Rende bredere og saaledes udvide Floden, hvor den var for smal, saa at Skibene bekvemt kunde sejle igjennem den, men da det var indlysende, at disse Udgravninger vilde blive fyldte igjen af Sandet, der kom ind ved Flodtid, blev det Forslag ikke sat i Værk. Andre mente, at man burde lægge Bjælker under Skibene og ved fælles Kræfter slæbe dem ud i Havet, medens Rytterne holdt Fjenderne borte paa Bredderne. Det lykkedes kun Rygboerne at faa sex smaa Skibe frem paa den Maade, de andre, som var temmelig svært lastede, vilde før skilles ad end lade sig trække saaledes. Efter at Danskerne i deres umaadelige Iver efter at komme af Sted forgjæves havde slidt i det en rum Tid, kaldte Kongen dem tilbage, og det var kun med Nød og næppe, de opgav det, saa opsatte var de alle paa at slippe den Vej ud, dog med Undtagelse af Absalon, thi han havde undersøgt Floden og var ganske paa det rene med, at der var for grundt til, at Skibe kunde sejle der.

Imidlertid havde Kazimar, som frydede sig over den uforstandige Maade, Danskerne søgte at slippe bort paa, for at spærre Floden lagt sig i Udløbet med en Flaade paa halvtredsindstyve Skibe i den Formening, at hans Fjender ikke havde andet Valg end Død eller Fangenskab. Han havde et Par udmærkede Bueskytter Konne og Kirin, som Henrik af Had til Danskerne havde sendt Venderne til Hjælp. Hans Broder Bugislav havde sendt ham nogle Skibe til Forstærkning og kom selv til for at hjælpe ham med en Del Ryttere, men Julinerne vilde han ikke have noget at gjøre med, fordi han skjældte dem for fejge, eftersom de ikke havde turdet tage en Dyst op med Danskerne. Alt dette jog Jyderne en saadan Skræk i Blodet, at de stimlede sammen om Absalon og ikke skammede sig ved aabenlyst at overdænge ham med grove Skjældsord og give hans Ledelse Skylden for det, de havde deres eget hæsblesende Hastværk at takke for, ja de gav sig endogsaa til at klynke som Kvinder og kære over, at medens det i gamle Dage var udmærkede Mænd, Kongerne havde til Raadgivere, var det nu de dummeste, der havde mest at sige hos dem. Nu var Danskerne komne til et Sted, som de ikke kunde gjøre sig noget Haab om at slippe bort fra; man burde derfor ved fælles Anstrængelse søge at slæbe nogle faa Skibe ud, som Kongen og hans Stormænd kunde slippe bort paa, for at ikke Danmarks Navn og Rige paa én Gang skulde gaa helt til Grunde. Absalon fandt sig i den Grad rolig og taalmodig i denne Overfusning, at han ikke var det mindste anderledes til Sinds eller at se til end sædvanlig; han nøjedes med at lægge dem paa Sinde, at de ikke burde sige mere i øjeblikket, end at de ikke senere vilde komme til at fortryde det. En Mand ved Navn Skorre Vagnsøn kom tilfældigvis til, medens Folkene saaledes skjældte og smældte; i Førstningen kunde han ikke tydelig opfatte, hvad Talen drejede sig om, fordi de talte i Munden paa hinanden, men da deres Skjældsord tog af og Larmen blev mindre, saa han kunde høre, at det var Absalon, de saaledes overfusede, tog han til Orde og sagde: "I maa jo være forrykte, Stalbrødre, siden I med grove og hidsige Ord overfuser den retsindigste og tapreste Mands Iver og Omhu, som om han havde gjort sig skyldig i noget skammeligt og

forsmædeligt, og paa Kvindevis overdænger ham med fejge og for tapre Mænd uanstændige Skjældsord, thi det er ganske utilbørligt at dømme saa ubilligt om hans tapre og mandhaftige Gjerninger. Under hans Anførsel har vi med Vaaben i Haand hjemsøgt disse Egne, som det ikke engang faldt i vore Fædres Lod at faa at se. Og som det tilkommer Høvdingerne at føre an, saa sømmer det sig de menige at følge dem efter; det bør sig derfor, at vi stoler paa vore egne Kræfter og lader os lede af andres Befalinger, thi det er ikke den Mands Sag, der anfører os, ogsaa at forsvare os. Derfor er det ikke mere end billigt, at vi føler Taknemmelighed imod den Mand, der saa tit har sat sin Velfærd paa Spil for at skaffe os Bytte og Sejr, og under hvis tapre Ledelse det nu har føjet sig saa, at vi ikke kan undgaa at forsvare vort Liv med Vaaben i Haand, thi har vi Attraa efter at komme hjem til vort Fædreland og vor Arne, bliver vi nødte til at udføre tapre Bedrifter for Fjendernes øjne og med Manddomsgjerninger at bane os Vej til vort Hjem. Kan nogen være i Tvivl om, at disse vore Folks Klager hidrører fra den største Fejghed? Men Gud bedre os! hvad er Grunden til, at Modet pludselig svigter saa mange udmærkede Mænds Hjærter, og at de fyldes med Fejghed i Stedet for? Hvorfor skaber vi os selv Frygt, da ingen indgyder os den, lader Haabet fare og ryster og bæver, skjønt der ingen Fare er paa Færde? Vi har jo hele Lemmer, har Armene fri og er ikke stedte i nogen Slags Ulykke; vi har Sværd i Haand, og hverken Nød eller Nederlag har svækket vor Kraft. Velan, lad os vise os al den Lykke værdige, som vi har i Behold, ved at lægge Mands Mod og Hjærte for Dagen. Lad os huske, at vi er prøvede Mænd og ikke blødgigtige Kvinder, og at vi fuldt rustede, som vi er, har med næsten vaabenløse Fjender at gjøre. Om saa vor Flaade var brændt op eller gaaet til Grunde ved Skibbrud, vilde det ikke kunne hindre os i paa vore Heste at slaa os igjennem Fjenderne og vende hjem til vort Fædreland. Hold derfor op med paa Kvindevis i saa stor en Forsamling at fylde ørene med feyg og forsagt Tale, men skyd Hjærtet op i Livet og hvæs det sløvede Mod, til det atter bliver til den gamle Tapperhed".

Saadan Tale vedblev han en Stund at føre, og det lykkedes ham da ogsaa derved at stoppe Munden paa Skjændegjæsterne, skjønt han ikke fik dem bragt paa andre Tanker, og ved sine myndige Ord fik han gjort Ende paa deres Smædetale, thi hans store Retsindighed og overordentlige Mod havde i højeste Grad vundet hans Stalbrødres Gunst. Imidlertid var Kazimar i høj Grad opfyldt af Haab om at kunne bemægtige sig Danskernes Flaade, og for ret at stille sin Selvtillid til Skue lod han i et Telt, der var opslaaet paa Flodbredden, skjænke Vin for sig og sine Krigsfolk i Guld og Sølvbægere; men dette Overmod afløstes senere af Skamfuldhed, da han maatte tage Flugten. Da Valdemar havde befalet, at man skulde høre op med at slæbe Skibene, stævnedes han Høvdingerne til sig, saa snart de havde gjort sig noget til gode. Da han fik at vide, at de fleste af dem var komne om Bord paa hans Skib, spurgte han, hvad de nu mente var raadeligst at gjøre. Da de ikke svarede, undrede han sig over deres Tavshed og bød dem sige, hvad Grunden var dertil. De betænkte sig alle paa at svare, paa én nær, som sagde, at han gjorde bedst i at raadføre sig med de Grønskollinger, hvis Raad han plejede at følge, og at de, af hvem han havde ladet dem føre hid, vel ogsaa kunde føre dem tilbage. Valdemar skjønnede af disse Ord, at man lagde ham det fortrolige Forhold imellem ham og Absalon til Last, og sagde, at det ikke var Skik og Brug blandt tapre Mænd at gjøre hinanden Bebrejdelser paa Kvindevis, men at man, hvor det gjaldt om at tage Vare paa det almene Vel, burde lade indbyrdes Strid fare. Heller ikke troede han, at den Mand, de

bebrejdede Ukyndighed, vilde blive Svar skyldig, fordi han ikke vidste, hvad han skulde svare, i Fald han blev spurgt. Derpaa saa' han hen paa Absalon og spurgte, hvad han raadede til. Absalon svarede, at han havde Raad paa rede Haand, om Kongen vilde behage at følge det. Det, som tyktes de andre at være Hindringer og Anstødsstene, var nemlig let at faa Bugt med, saa at Fjenderne hverken ved at sende deres Skibe eller deres Ryttere imod dem kunde hindre dem i at komme samme Vej ud, som de var komne ind ad. Kongen skulde lade Rytterne sætte i Land og selv følge med dem helt op til Indløbet for at beskytte Flaaden, og saa skulde nogle Skibe bemandede med brynjeklædte Mænd ét for ét begive sig samme Steds hen forud for den øvrige Flaade, og saa snart de var samlede, skulde de saa bryde igjennem den fjendtlige Flaade. Da alle lo ad dette og spurgte, om han selv vilde gaa i Spidsen, svarede han: "Ja jeg vil; det skal ikke hedde sig, at jeg har sagt mere, end jeg tør staa ved, thi det sømmer sig, at de, som giver dristige Raad, i Gjerning viser, at de ikke fører løs Tale". Kongen blev glad over dette Raad, bød, at de Skibe og det Mandskab, Absalon vilde have, skulde stilles til hans Raadighed, og skyndte sig strax i Land med Rytterne og ilede op til Flodmundingen. Da Kazimar saa' ham komme langt borte, blev han strax bange, forlod skyndsomst sit Telt og begav sig over Hals og Hoved ned til sin Flaade. Absalon udsøgte sig syv Skibe, som han bemandede med brynjeklædte Folk, to af dem førte han selv, Esbern og Sune førte ogsaa hver to, og Thorbern, Olaf og Peder Thorstensøn hver sit af de øvrige tre. Efter at have befalet den øvrige Flaade at følge efter paa Rad sejlede Absalon selv i Spidsen og slap uhindret igjennem et ukjendt Løb i Floden. Hans andet Skib kom ved en Fejl, Rørgængereren begik, pludselig paa Grund, men Skibsfolkene var hurtig til rede, fik det af Grunden igjen og saaledes raadede Bod paa den fejle Kurs, der var sat fra først af. Den fjendtlige Flaade tog strax Flugten og spredtes til alle Sider, som om den var splittet ad af Vinden, til stor Glæde for Danskerne, som udstødte Fryderaab og sagde, at nu var der faldet en Sten fra deres Hjærter, og de, som for stakket siden havde besværet sig over Absalon, viste ham nu den største Ærbødighed, takkede ham af ganske Hjærte og gjorde ved Lovprisninger Bod for den Tort, de havde tilføjet ham; men sindig og adstadig, som han var, ansaa han det for at være lidet værd at blive hævet til Skyerne af den ustadige Mængdes Smiger og viste sig lige saa stor i sin Ringeagt for dens Lovtaler, som for stakket siden over for dens Smædeord.

Med saa liden Umage fik man Bugt med saa stor en Fare. To vendiske Skibe, som Besætningen i sin Angst havde forladt, blev tagne af Danskerne ved Gristov; et tredje, som var kommet til at sidde fast paa Pælene, der var rammede ned i Sandet, fik Undsætning og slap fri. Kongen var imidlertid i fuld Fart redet med Rytterne til Julin. Her var Bugislav i Færd med at gjøre Broen i Stand for at trænge ind i Byen, men da han fik øje paa Danskerne, blev han forskrækket og tog Flugten, saa han glemte i den Angst, der pludselig kom over ham, rent den overmodige Tale, han før havde ført. Kongen gjorde nu det Arbejde færdigt, som Fjenderne havde begyndt, og da Broen var sat i Stand, førte han Rytterne over paa den søndre Bred, for at Skibene, som jo nu næsten var tomme, lettere kunde komme igjennem Flodens Snævringer. Da Absalon nu kom bagefter trækkende med Flaaden, gik han i en Baad besat med Bueskytter og holdt sig med den imellem Byen og Flaaden, for at Julinerne ikke, som de plejede, skulde angribe dem; men Byfolkene var alt for rædselslagne og holdt sig inden for

deres Mure, de havde sat al Tapperhed til og fuldstændig opgivet Haabet. Da alle Hindringer nu var overvundne, blev Hestene igjen bragt om Bord, og Flaaden, hvis Besætning var træt af at ro, samledes i Havnen. Absalon og Sune, der plejede at holde Vagt, var de sidste, der kastede Anker, og saa gik de strax i Baade og begyndte omhyggelig at undersøge Floden, for at komme paa det rene med, hvor langt der var fra Bredden ud til Dybet, thi de var bange for, at Vinden om Natten skulde drive deres Skibe saa tæt ind imod Land, at de blev udsatte for Angreb af det fjendtlige Rytteri.

Imidlertid kom en Juliner, som var noget beskjenket, men havde et meget stateligt Følge med, meget overmodig ridende ned til Flodbredden, gav sig ved Hjælp af Gotskalk som Tolk til at tale venskabelig med dem og lovede, at de vilde give Gisler for Freden næste Dag, men krævede saa til Gjengjæld, at de skulde skaane Landet og lade være at plyndre. Da han vilde ride bort igjen, kom Hesten, som han i sit Overmod sporede alt for stærkt, pludselig til at glide og kastede ham af, saa han fik et voldsomt Stød og laa næsten livløs paa Jorden. Hans Drabanter ilede strax til, men søgte forgjæves at hjælpe ham op igjen, thi han trak ikke Vejret og syntes helt bedøvet af det voldsomme Fald, og da Danskerne angreb dem med deres Pile, lod de deres Herre ligge i Fjendevold. Han blev strax af Absalons Tjenere kastet ned i en Baad og ført ud paa Skibet, og da han omsider slog øjnene op og begyndte at røre sig, troede han, at han befandt sig blandt sine Landsmænd, og vilde kysse og omfavne alle dem, der var om ham, til stor Morskab for alle, som saa' det. Der havde imidlertid udbredt sig et falsk Rygte i Hæren om, at Fjenderne havde lagt sig i Swinemünde med en Mængde Skibe for at hindre Danskerne i at slippe ud, men dette Rygte erklærede han for ganske falsk og sagde, at han var fuldkommen paa det rene med, at Vendernes Styrke ikke kunde maale sig med Danskernes. Hvis Pommerinkerne og Polakkerne slog sig sammen om at kæmpe med Danskerne, sagde han, vilde han hellere staa paa Danskernes Side end gaa imod dem, men hvis Polakkerne og Venderne skulde kæmpe sammen imod Danskerne og saa fik Hjælp af Sachserne, vidste han ikke, til hvilken Side han skulde sige, at Sejren vilde hælde. Denne Tale gjorde Danskerne yderligere opsatte paa at sejle videre uden at ænse Fjenden. Venderne havde i den Grad tabt Modet, at de ikke engang turde inklade sig paa, som de ellers altid plejede, at angribe de bageste Skibe. Ja, da Peder Todde, hvis Skib havde taget Skade ved at støde imod nogle Pæle, maatte blive tilbage for at bøde Skaden og lade den øvrige Flaade sejle fra sig, var han ikke et øjeblik, medens Udbedringen stod paa, udsat for nogen Fare, skjønt han var ganske ene, og da Skibet var gjort i Stand, sejlede han ganske rolig efter sine Stalbrødre, uden at nogen søgte at volde ham nogen Mæn, og naaede uhindret ud til Flaaden. Saa stærk en Dæmper lagde den Frygt, Venderne endnu nærede for Danskerne, paa deres gamle Frækhed. Flaaden vendte altsaa uanfægtet hjem, da Togtet var til Ende, og Resten af Aaret tilbragtes i Ro.

Imidlertid gav Kazimar og Bugislav sig af Frygt for Danskernes Magt ind under Hertug Henrik og tog deres Land, som hidtil havde været frit, til Len af Sachserne, saa af Frygt for én Fjende tog de en andens Aag paa sig og opgav for at opnaa Hjælp deres gamle Frihed. Valdemar mente imidlertid, at Venderne ingen Nytte vilde faa af, at de havde søgt Hjælp hos Sachserne, og, idet han foragtede begge disse Fjender, begav han sig med en vel udrustet Flaade til Stettin, en meget gammel By i Pommern. Absalon sejlede forud, men hans Vejviser var vel

sindet imod Stettinerne og førte ham svingagtig om igjennem Oderens Krumninger, saa at han, som skulde være kommen først til Byen, kom sidst, da den øvrige Flaade sejlede den lige Vej. Stettin udmærker sig ved sine overmaade høje Volde og er derhos i lige saa høj Grad befæstet af Naturen som ved Kunst, saa at den næsten kan betragtes som uindtagelig. Herfra stammer det Udtryk, at man, naar nogen taabelig bilder sig ind, at han er sikker, siger, at selv Stettin ikke vilde kunne forsvare ham. Danskerne gik altsaa til Belejringen af denne By med mere Haab end Styrke, men da de opdagede, at Volden til Dels var opført af brændbart Stof, flettede de sig af Ris smaa Skansekurve, som de holdt for sig som Skjolde for at bøde for Kastespydene, og, idet de skjærmede sig med dem, gik de løs paa Volden med Hakker for at danne Miner de kunde lægge Ild i. Imidlertid indesluttede Kongen Byen og begyndte Bestormningen, men de svære Krigsmaskiner gjorde han ingen Brug af, thi det var kun muligt for Bueskytter og Slyngekastere at naa op til Murenes høje Brystværn; til Bliderne var de for høje. Der var imidlertid nogle af de unge, som for at indlægge sig Ære klavrede op til Murtinderne, blot skjærmede af deres Skjolde; andre angreb, uden at ænse Forsvarerne, Portene paa nært Hold med deres øxer, de var for øvrigt mindre udsatte for Fare end de, der holdt sig mere paa Afstand, thi der faldt fra alle Kanter en saadan Regn af Pile over Fjenderne, at disse kun kunde se at sigte paa dem, der var noget borte, saa at Dristighed medførte Tryghed, Fejghed Fare, og at man var des sikrere, jo nærmere man var Fjenden. Derimod blev ikke blot de, der forsvarede Volden, men ogsaa Folkene inde i Byen dræbte af Danskernes Pile, som blev afskudt paa Maa og Faa og jævnlig gik langt over Volden. Det, der var Byen til mest Skade, var, at den i Sammenligning med Belejrernes Mængde havde saa faa Forsvarere, thi der kunde ingen Afløsning blive. Høvidsmanden i Byen hed Vartislav, og det hed sig, at han var en Frænde af Bugislav og Kazimar. Han var næsten helt anderledes sindet end sine Landsmænd, thi han brændte i den Grad af Iver efter at fremme Kristendommen og forherlige Gudstjenesten, at man ikke skulde tro, at han var født i Venden og havde indsuget hedensk Sæd og Skik. For at drage sine til Hedenskabet hengivne Landsmænd bort fra deres vildfarne Afgudsdyrkelse og give dem et Exempel, der kunde faa dem omvendt fra deres falske Tro, havde han nemlig indkaldt Munke fra Danmark, bygget et Kloster til dem paa sit eget Gods og skjænket det mange og store Indkomster. Da han saa', at hans Folk var mødige og matte af Kampen, og at Byen var lige ved at blive indtagen, og han var bange for, at Fjenderne skulde fare grumt frem imod den, begjærede han Vaabenstilstand for at tilbyde Overgivelse, og da han havde faaet Lejde, lod han sig strax af andre, der delte hans Frygt, hisse ned i et Reb og begav sig til Kongens Lejr. Da Danskerne saa' det, kæmpede de med langt ringere Lyst og beklagede sig over, at de skulde skaffe Kongen Penge ved at udsætte sig for Fare, og at de som Følge af hans Vindesygge skulde narres baade for Sejr og Bytte. Da Kongen fik det at vide, red han, for at gjøre Ende paa den Klaffer, rundt omkring Byen og opmuntrede Folkene til at blive ved, men da han, efter at de havde gjort sig al mulig Umage, saa', at det vilde være vanskeligt og til ingen Nytte at forsøge en Storm, vendte han tilbage til Lejren og lod Vartislav stede for sig. Af hans Bønner lod han sig bevæge til at tillade Byfolkene at overgive sig; de skulde betale saa mange Penge, som knapt det hele Venden kunde udrede, og give Gisler, og derhos bestemte han, at Vartislav skulde tage Byen til Len af ham som kongelig Gave, saa at den ikke længer stod under vendisk Herredømme. Efter at have

kaldt sine Krigsfolk tilbage fra Stormen kundgjorde han for dem, at Byen hverken skulde indtages eller plyndres, og bød, at hans Banner skulde plantes paa Brystværnet som Tegn paa, at han havde taget imod Tilbudet om Overgivelse. Nu fik man at se, hvorledes Volden overalt fra øverst til nederst var besat med Pile; det saa' ud, som om den var bevoxet med Rør; Danskerne samlede dem omhyggelig sammen og stak dem igjen i deres Koggere. Derpaa sejlede de bort, og efter at have indtaget Lubbin begav de sig til Rygen. Da det just var paa den Tid, at Fiskeriet dér skulde begynde, blev det i et almindeligt Raad vedtaget, at Tredjedelen af Flaaden skulde blive dér og holde Vagt, for at Frygten for Fjendens Nærhed ikke skulde hemme Fangsten. Kongen overdrog Prislavs Søn Knud Anførselen over denne Del af Flaaden, men han var fræk nok til at afslaa dette Hverv; han havde ikke andet Land at raade for i Danmark end det ubetydelige Lolland, sagde han, og det var ikke saa meget værd, at han for dets Forsvars Skyld vilde udsætte sig for utvivlsom Fare; for øvrigt var det noget, som med større Ret tilkom Bisperne, som jo var de eneste, Kongen raadførte sig med; det var lige saa langt fra at tilkomme ham, som han var langt borte fra Kongens Fortrolighed. Kongen blev opbragt over den unge Mands uforskammede Svar og sagde, at naar han kun havde faaet et ringe Len, var det, fordi han ikke var værdig til noget stort, og for Resten skulde han nok sørge for, at han for Fremtiden kom til at miste mere, end han fik. At han viste Bisperne Fortrolighed, skulde han ikke lægge ham til Last, thi blandt dem fandt han lettelig den Mand, som ikke vilde vægre sig ved at tage Ledelsen af den foreliggende Sag i sin Haand. Da Knud saaledes vægrede sig ved at overtage Anførselen, kaldte Kongen Absalon til og meldte ham, hvad Knud havde svaret, og spurgte ham derpaa, om han havde sørget for, at de Skibe, han selv skulde føre, var i Orden. Hertil svarede Absalon, at i Fald det var noget, en Bisp kunde bestride, var han overmaade villig til at paatage sig det; han vilde ikke anse sig for bedre end en Rømningsmand, om han af Begjærlighed efter at komme hjem lod Kongen i Stikken. Valdemar roste ham i høje Toner for hans gjæve Svar og sagde, at han rigtignok var en helt anderledes Mand end Knud, eftersom han af sig selv tilbød sin Tjeneste og saaledes kom Kongens Befaling i Forkjøbet, medens hin ikke turde paatage sig, hvad han befalede ham. Da Absalon var kommen tilbage fra Kongen, meddelte han sine sjællandske Venner, at de ikke maatte anvende mindre Flid paa Udrustningen af de Skibe, der skulde blive tilbage, fordi han skulde føre dem. Thorbern var den første, som uden Betænkning erklærede, at han vilde blive hos ham, idet han mindedes, at det var ved hans Bistand, han havde faaet Lov til at vende hjem, da han var i Landflygtighed. Ogsaa Peder Thorstensøn erklærede, at han vilde skamme sig som en Hund ved at svinge sin Frænde og Svoger. Sune sagde ligeledes, at det ikke mindre var hans end deres Skyldighed at blive hos sin nære Frænde. Esbern, hans eneste Broder, erklærede ogsaa, at han ikke vilde forlade ham, og det samme Svar gav næsten alle paa den sjællandske Flaade. Da Kongen fik det at vide, takkede han ikke alene dem, men ogsaa Absalon, som ved sine Fortjenester i saa høj Grad havde vundet sine Landsmænds Yndest. Absalon blev altsaa tilbage, for at beskytte Rygboerne, efter at Kongen var draget bort, og han sørgede ikke blot for, at de trygt kunde sejle ud paa Havet, men skaffede ogsaa Danmark Ro, thi Pommerinkerne turde ikke lægge ud fra deres Land med deres Flaade. Biskop Svend af Aarhus var ogsaa frivillig bleven hos ham med en Del af Jyderne.

Imidlertid indfandt Tetislav, Fyrsten over Rygen, sig med sin Broder Jarimar hos Absalon, for at takke ham, og han viste sig saa tjenstagtig, at han bragte ikke blot ham, men ogsaa den øvrige Flaade saa mange Levnedsmidler, som den behøvede, saa længe den laa paa Vagt, og bad om, at der maatte blive sat nogle dygtige danske Mænd til at fordele dem imellem Skibene. Da Jyderne imidlertid rev Levnedsmidlerne til sig i Flæng uden at bryde sig om nogen Fordeling, vilde Absalon ikke yderligere benytte sig af denne Gavnildhed, fordi han ikke vilde, at den skulde gjengjældes paa slig utilbørlig Maade; det eneste, han vilde have, var de Sild, der tilkom Danskerne af Fangsten.

Da han omsider begav sig paa Hjemvejen, gav han de jydske Skibe, der fulgte ham, Hjemlov ved Thymø. En Del af dem passede ikke tilstrækkelig paa, og, da de sejlede sønden om Fyn, stødte de ud for den By, Knud, Prislavs Søn, havde anlagt, paa nogle Sørøvere, hvorfor de reddede sig i Land og tog Flugten, uden at skamme sig ved af Frygt at lade deres Skibe i Stikken. Da Rygtet herom naaede Absalon, blev han meget opbragt, samlede strax sin Flaade og ransagede med stor Iver de Steder, hvor han vidste, at Sørøverne især holdt til. Han undersøgte derfor paa det grundigste alle hemmelige Bugter og Vige ved øerne med sine Skibe og fandt sørgelige Rester af de tagne Skibe og Spor af Byttet, Sørøverne havde gjort. Det gjorde ham endnu mere opsat paa at tage Hævn, og han delte derfor Flaaden og bød Skibene enkeltvis søge efter Fjenderne. Selv lagde han med største Delen af den sjællandske Flaade ind til Masnedø. Da han sejlede i Forvejen og havde tabt den øvrige Flaade af Sigte, fik han øje paa en Mand, der stod paa Stranden, han stævnede imod, og som stadig viftede med Hatten, som om han vilde tale med dem. Absalon tænkte strax, at han havde noget vigtigt at melde, og opsat paa at faa at vide, hvad han havde paa Sinde, kastede han Anker og roede ind til Land i en Baad. Da han paa langt Hold kjendte Manden, skjældte han først paa ham, fordi han havde brudt deres Aftale ved ikke at lade ham vide, at der var løbet vendiske Sørøverskibe ud, han havde nemlig for en Løn af tolv Mark Sølv om Aaret forpligtet sig til at lade Absalon vide, saa snart der løb fire eller flere Sørøverskibe ud for at gaa til Danmark. Han undskyldte sig med, at disse Sørøvere vare løbne ud, inden han havde sluttet den Overenskomst med ham. Derpaa spurgte han Absalon, hvor han agtede sig hen, og da han fik at vide, at han agtede sig hjem, sagde han, at saa lod han altsaa Togtet være forbi, lige som det burde begynde, thi Venderne havde netop samlet en stor Flaade imod Danmark; at det forholdt sig saa, vidste han ganske sikkert, derimod var han ikke paa det rene med, hvilken Del af Danmark Togtet gjaldt. Dette gjorde Absalon meget urolig, og han blev meget opsat paa forud at faa at vide, hvor Fjenderne vilde angribe. Det lovede Manden at udspejle, og da han spurgte, hvor han skulde bringe ham Bud, bestemte Absalon Møens Klint, og da han spurgte ham, hvornaar han skulde møde ham, bestemte han Mødet til sjette Dagen efter. Derpaa skyndte Manden sig af Sted og var ude af Syne, inden Absalons Flaade lagde ind til Land. Han havde saadan Hast med at komme derfra, for at Danskerne ikke skulde se ham, fordi han var bange for at blive røbet og straffet med Døden eller Landflygtighed, fordi han havde forraadt sine Landsmænds Forehavende. Absalon fortav imidlertid ikke Sagen, han kundgjorde, uden at nævne sin Hjemmelsmand, for Skibsmandskabet, hvad han havde hørt, og sagde, at nu var det ikke Tid til at sejle hjem, men til at lægge ud med Flaaden. Da ingen vidste, hvor han havde det fra, undrede alle sig over, at han kunde vide dette forud. Derpaa

bød han dem overveje, om de helst vilde, at Flaaden skulde forstærkes, eller de skulde trække Rytteri sammen for at slaa Fjenden tilbage, naar han kom; hvis de ikke syntes om nogen af Delene, maatte de paalægge dem, der boede paa Kysterne, at rømme fra deres Gaarde for ikke at være udsatte for Sørøvernes Grumhed og trække sig tilbage til Steder, hvor de kunde være i Sikkerhed. Høvdingerne vedtog enstemmig, at det ikke kunde nytte at tænke paa at tage imod Fjenderne med Rytteriet, da det var uvist, hvor de vilde gaa i Land; at lade Kystboerne trække sig ind i Landet, ansaa de for en Skam, og de holdt derfor paa, at der skulde kæmpes til Søs. De søgte derfor ind i Havnene for at forøge Flaaden, og da Skibene var bleven tjeldede, fik Skibsfolkene Befaling til at drage ud og skaffe Levnedsmidler til det ny Togt. Absalon begav sig for nogle Forretningers Skyld til Roskilde. Da han vendte tilbage derfra, gav det sig pludselig til at fryse saa stærkt, at der lige paa én Gang kom Is paa Vandet. Da Sjællandsfarerne, som havde samlet Levnedsmidler, kjørte de belæssede Vogne til Skibene, lagde der sig en saadan Mængde frossent Dynd paa Hjulene, at de slet ikke kunde løbe rundt, thi Frosten bandt Dyndet saa stærkt til Egerne, som om det var limet fast. Som Følge heraf maatte Kuskene lade Vognene staa, læsse det, der var i dem, paa Hestene og gaa til Fods og trække dem, men saa frøs der saa meget Dynd fast paa deres Sko, at de knap kunde flytte Benene. Da Absalon kom ridende forbi dem, ynkede han dem og sagde, at de maatte slide haardt for Fædrelandet, men de svarede, at der var større Elendighed ved at sidde som Fanger paa Sørøvernes Rorbænke, saa det, de døjede nu, var de mere glade end bedrøvede over.

Nu brød da Flaaden op, og da den var kommen i Nærheden af Møen, mødte Absalon den Mand, som han kort i Forvejen havde sendt til Klinten for at spørge nyt fra Venderen. Han fik da dér den Besked, at den vendiske Flaade endnu laa i Havnen ved Svolder og agtede sig til Møen, hvor den vilde sætte Rytteriet i Land paa Sydkysten og Fodfolkene paa Nordkysten, medens Skibene løb ind i Kjeldby Nor. Grunden til, at Venderne saaledes delte deres Styrke, var, at de vilde afskære Landsens Folk al Lejlighed til Flugt. Da Absalon fik det at vide, fandt han det raadeligst ganske roligt at sejle ind til Koster og ikke bryde op derfra, førend den fjendtlige Flaade efter Bestemmelsen havde lagt ind i Noret; kunde han ikke komme bag paa den og overrumple den, ansaa han det i alt Fald for en let Sag at faa Bugt med Resten af Fjenderne, som ikke havde anden Udvej til at slippe bort end Skibene. Venderne lod imidlertid vente paa sig, og forundret over, at de tøvede saa længe, sejlede han til Falster og udsøgte dér to Skibe af Flaaden, som han paalagde at udspejde, hvad Fjenden tog sig for. Det ene af disse bød han skulde bemannes med Sjællændere, det andet med Falstringer, og derhos bestemte han, at hvis de blev tagne af Fjenden, skulde Pengene til deres Løskjøbelse fordeles paa den øvrige Flaade. Da den af Sjællænderne, der stod for Styret paa det ene af Skibene, hørte det, sagde han, at han nok skulde gjøre sig Umage for, at han ikke skulde opnaa den Velgjerning at blive løskjøbt, ved først at paadrage sig den Tort at komme i Fangenskab, hvilket han ikke sagde, fordi han af Fejghed vilde unddrage sig det Hverv, der var betroet ham, men fordi han følte sig tryk i Tillid til sin Dygtighed og Aarvaagenhed.

Da Absalon var vendt tilbage til Koster, gjorde en Mand ved Navn Gnemer Gilde for Falstringerne og afholdt dem derved fra at gaa ud med Skibet for at spejde. Under Skin af Venlighed fo'r denne Mand med Svig og fik dem ved at drikke dem fulde allesammen gjort

matte og mødige og træge og helt uskikkede til at udføre Absalons kloge Befaling. Han havde nemlig saa længe plejet Venskab med Venderne, at han var bleven helt troløs mod sine Landsmænd og plejede hemmelig at røbe Venderne, hvad Danskerne havde for. Han var nu paa den sjællandske Flaade, men kun med Legemet, Hjærtet var hos Venderne. Da Venderne var brudt op fra Havnen ved Svolder for at sejle til Falster, sendte de Folk i Forvejen til ham, som hemmelig skulde forhøre sig om, hvad Danskerne havde for. Gnemer var imidlertid af Absalon bleven kaldt ud paa Flaaden, hvor han vel stillede sig an, som om han vaagede over Fædrelandets Tarv, men i Virkeligheden pønsede paa Rænker. Da de vendiske Sendemænd fik Besked herom af hans Tjenere, skyndte de sig at meddele deres Landsmænd, hvad de havde faaet at vide. Saa opgav Venderne deres Forehavende, lod alt andet fare og nøjedes med at lægge ind i Grønsund. Paa Strandbredden dér omhuggede de et Kors, som Landsens Folk i deres Gudsfrygtighed havde oprejst; de tænkte vel, at de indlagde sig stor Ære paa deres Sørøvertog ved at omstyrte denne herlige Støtte, men de kom senere til at bøde for denne deres letsindige Helligbrøde med den forsmædeligste Flugt og det ynkeligste Skibbrud. De vilde ogsaa have overfaldet Falstringerne, som endnu var øre efter Gaarsdagens Drikkelag, hvis ikke en sjællandsk Spejder, som med Nød og næppe slap igjennem Fjenderne i en Baad, havde faaet de drukne Mennesker raabt vaagne. Da Absalon af ham fik at vide, at Fjenden var under Vejs, sendte han om Natten et Par Mænd af prøvet Dygtighed - Ingvar og Olaf hed de - med nogle lette Skibe ud fra Bogø for at udspejde, hvad de havde for. Da de var dragne bort, havde han imidlertid ikke Taalmodighed til at oppebie deres Tilbagekomst, men besluttede at sejle efter dem, ja han fandt det endogsaa heldigere at sejle forbi dem end at blive i deres Kjølvand, for at det hele ikke skulde blive forsinket, i Fald han kom til at vente længe paa Besked. Han mindedes nemlig, at Venderne, naar de laa ude i Orlog, havde for Skik helst at angribe før Daggrø, afgjøre det hele i en Fart og saa skynde sig at trække sig tilbage, og for ikke at komme bagefter lagde han derfor strax alle Aarer om Bord for paa én Gang at optræde som Spejder og Anfører. Da Venderne ved Daggrø fik øje paa ham, lagde de alle deres Skibe med Bagstavnen imod ham og Forstavnen ud imod rum Sø, som om de vilde fly og ikke tænkte paa at angribe, men saa snart de fik Sjællandsfarernes Banner at se, tog de virkelig Flugten og roede alt, hvad Aarerne kunde trække, saa det viste sig, at skjønt de var som Mænd at se til, var de fejge som Kvinder. Absalon var ikke sen til at sætte efter Flygtingerne, men en Storm, der pludselig rejste sig, hindrede ham i at forfølge dem, og han søgte da atter tilbage til Falster. Havet var i den Grad i Oprør, at Skibene slyngedes imod hverandre, og det var ingen let Sag at komme dem til Hjælp, der tog Skade, eftersom de alle var i lige stor Fare, og Danskerne vilde være gaaet under, hvis de ikke skyndsomst havde søgt Læ for Stormen. Venderne søgte forgjæves med deres Aarer at kæmpe imod de rasende Bølger, og da de vilde tage Sejlene til Hjælp, kæntrede Skibene i den forrygende Storm. Som et haandgribeligt Vidnesbyrd om deres Undergang drev en Mængde Vragstumper af Sørøvernes Skibe i Land rundt om paa vore Kyster. To af deres Skibe bjærgede sig imidlertid som Følge af Rorfolkenes Udholdenhed, men faldt i Hænderne paa Fyrst Jarimar af Rygen, der senere sendte Absalon det ene af dem som Foræring, da han nok skjønnede, at han havde ham at takke for, at han havde faaet dem begge. Den Dag, da dette tildrog sig, var

Hellig Niels' Dag, og hans Beskyttelse skyldtes det, at Venderne aldrig siden, lige til den Dag i Dag, har vovet at gaa paa Hærtog mod Danmark.

Da Danskerne nu, som de havde for Skik, naar Vinteren kom, vilde til at sejle hjem, faldt det pludselig ind med saa voldsom en Frost, at Bugten, Skibene laa i om Natten, lige paa én Gang blev bedækket med saa tyk Is, at den ikke var til at hugge igjennem med ét Hug, Da de vældige Ismasser hindrede dem i at komme ud af Havnen, traf de den snilde Foranstaltning at lade ét Skib gaa i Spidsen og bane Vej for de andre, som fulgte efter. Det kunde et enkelt Skib imidlertid ikke ret længe holde ud, thi de skarpe Isskorper skar i Kjølen som Knive, og Skibene maatte derfor efter Tur skiftes til at gaa i Spidsen. Saaledes slap de da omsider gjennem den snævre Bugt ud i rum Sø, og saa sejlede hver hjem til sit. Da man regnede efter, viste det sig, at Absalon paa tre Maaneder nær havde ligget ude hele Aaret og gjort Jagt paa Sørøvere.

Sommeren efter mødtes Kongen og Hertug Henrik tillige med Stormændene fra begges Lande ved Ejderen for at forhandle om deres fælles Anliggender.

Om Vaaren havde Kristofer blot med Mandskabet fra sit eget Len gjort et heldigt Togt imod Bramserne. Da det var til Ende, blev der strax paa Kongens Befaling sat et nyt i Gang. Absalon og Kristofer fik Anførselen og begav sig først til Masnedø. Da Kongen lod vente paa sig, besluttede de igjen at angribe Bramserne, men i det samme kom Ærkebiskop Eskil til dem med en stor skaansk Flaade. Han var nylig vendt hjem fra Jerusalem, og hans side Skjæg vidnede om, hvilken lang Pilgrimsfærd han havde gjort. Da Absalon mente, at det maaske kunde lægges ham til Last, om han foretog sig noget uden saa stor en Mands Vidende, lod han ham ved Esbern vide, hvad han havde i Sinde. Eskil roste i høj Grad hans Forehavende og bad, om han maatte være med og til Trods for sine graa Haar faa Lov til at tage Del i de unges Bedrifter. Han skyndte sig nu at udsøge de raskeste af Skaaningerne og sejlede sammen med Absalon til Lolland. Der stødte syv rygiske Skibe til Danskerne. Da de om Natten brød op derfra, bad Eskil, som var bange for, at han skulde fare vild, Absalon om at overlade ham en Mand, der var kjendt i disse Farvande. Det fik han, og efter en lykkelig Sejlads naaede han den bestemte Havn, hvorimod Absalon i Nattens Mørke fo'r vild og maatte flakke noget om, og Sjællandsfarerne gik heller ikke helt fri for at fare vild. Lige saadan gik det de rygiske Skibe; de kom tilfældigvis til et Sted, i Nærheden af hvilket Bramsernes Flaade havde samlet sig for at begive sig ud paa Sørøvertog. Rygboerne, som ikke vidste dette, gik, saa snart Dagen brød frem, i Land for at støde til Danskerne og kæmpe sammen med dem og efterlod kun nogle faa Folk til Beskyttelse af Skibene. Da Bramserne fik øje paa disse, blev de, der skulde passe paa dem, strax forskrækkede og tog Flugten, hvorpaa Fjenderne plyndrede dem, og de lod sig ikke engang nøje med det Bytte, de gjorde paa dem, men førte de to Skibe, der tyktes dem bedst byggede, bort med sig. Da de, som vogtede Sjællandsfarernes Flaade, hindrede dem i at føre dem længere bort, borede de dem i Sænk. Der fandtes i hele denne Landsdel kun én By, som Byfolkene kalder Oldenborg. Danskerne fandt den helt forladt, thi Byfolkene turde ikke inklade sig paa at forsvare sig i den, fordi Murene var for svage, og da de saaledes mistvivlede om at kunne holde sig i den, havde de med Koner og Børn over Hals og Hoved begivet sig ud til en Kirke, der laa uden for den, idet de mente, at de var sikrere under Religionens Beskyttelse end ved at gribe til Vaaben for at forsvare sig, og at de kunde være

trygge for Fare i et saadant Fredens Tempel. Der var da heller ingen af Danskerne, som dristede sig til at lægge Haand paa deres Gods for ikke af Lyst til Bytte at gjøre sig skyldig i Helligbrøde, skjønt det jo ingen Synd vilde have været at tage uretfærdigt Gods, selv om det skete i en Kirke, thi Religionens Myndighed burde ikke have tjent dens Foragtere til Hjælp og Beskyttelse. Medens Absalon allerede var i fuld Færd med at kæmpe, forsømte Eskil ikke sin vante Andagt, men passede først og fremmest sin Gudstjeneste. Saa stor Foragt nærede han ellers for Fjenderne, at han færdedes i Hæren i sin Præstekjole uden Brynje.

Imidlertid havde en Mand ved Navn Urne og Markvard, som Hertug Adolf paa sit Dødsleje havde betroet sin Søn til Opfostring, samlet en stor Hær af Vender og Sachsere og talte overmaade haanligt om Danskerne. Det traf sig just saa, at Danskerne mødte af at ride havde lagt sig paa Jorden for at trække Vejret lidt, og Eskil sagde netop, at han som Følge af sin høje Alder var i den Grad mør og mat, at han ikke engang vilde kunne stige til Hest, uden at nogen hjalp ham, men da saa Fjenderne i det samme viste sig, kom han saa hurtig i Sadlen, at ingen ung Mand kunde gjøre det raskere, saa ingen skulde tro, at hans Legemsstyrke i nogen Maade var svækket. I den Grad kan Tapperhed bringe Alderdommen til at lystre. Han, som havde kæret over sin høje Alder, forherligede den nu med Bedrifter, der var Ungdommen værdige, og det viste sig, at det ikke var andet end Tapperhed, der saaledes bragte ham til at lægge Dølgemaal paa sin Tapperhed før. Samtidig havde en lille Hob af Danskerne, lokket af Lysten til at gjøre Bytte, skilt sig fra de øvrige, og da de nu mente, at Fjenden var for mandsstærk til, at de turde angribe ham, og paa den anden Side ansaa det for en Skam at tage Flugten, stod de vaklende imellem Frygt og Undseelse og ventede paa, at de andre skulde komme dem til Undsætning. Imellem dem og Resten af den danske Hær laa der en Sump, hvorigjennem der løb en Flod, som kun havde ét Vadested. Da Mærkesmanden betænkte sig, red Absalon først over og viste de andre, hvorledes de let kunde komme over den Vanskelighed. Fjenderne mærkede intet hertil og kunde ikke se de danske Ryttere komme, fordi et højt Bjærg skjulte dem, saa at de begik den Uforsigtighed at bie ganske trygt. Da de af Danskerne, som først havde skilt sig fra de andre, nu saa' deres Stalbrødre saa nær, efter at de næsten havde opgivet Haabet om Undsætning, styrtede de hidsig løs paa Fjenden, for at det ikke skulde hedde sig, at de af Frygt tøvede med at begynde Slaget, til andre kunde vinde det for dem. Venderne ænsede dem ikke, saa faa, som de var, men da de saa' den store Styrke, som nu kom op fra Lavningerne og steg op paa Bjærgget, vendte de strax Ryg og blev uden Anstrængelse splittede af dem, som de i deres Overmod havde udæsket med haanlige Ord. Saaledes plejer det altid at gaa, at Hovmod staar for Fald. De af Danskerne, som indhentede nogle af de flygtende, nøjedes med at støde dem af Hestene med Dupskoene paa deres Lanser, thi for den fælles Religions Skyld kunde de ikke faa sig til at gjennebore dem med Lansespidsene, for at ikke den Skade, de voldte deres egne Sjæle ved at dræbe dem, skulde blive større end den Ære, de indlagde sig derved. Jeg skulde næsten tro, at Venderne betragtede den Tort, de saaledes tilføjede dem, som en Velgjerning. Efter at have gjort stort Bytte blev Danskerne i Land, indtil Rygboernes Skibe, som Bramserne havde beskadiget, var blevne satte i Stand igjen.

Imidlertid opholdt Hertug Henrik sig i Bayern, og alle de sachsiske Høvdinger rykkede frem med en stor Hær opfyldte af Begjærlighed efter at føre Krig med Danskerne, som de mente

det vilde være dem en let Sag at faa Bugt med. Da de var paa Vej imod dem, mødte de nogle Flygtninger fra det sidste Slag, og af dem fik de da at vide, at Danskerne ikke havde for Skik at gaa i Slag i Bondekofter eller med daarlige Rustninger, men at de var prægtig og godt rustede, og at de var saa overbærende imod kristne Mennesker, at de hellere gav dem tørre Hug end Sværds slag, naar de flyede for dem, thi da de kunde have afskaaret og fanget hele deres Hær, havde de nøjedes med at tage deres Heste og ladet dem slippe med Livet; men den, som skaffede dem Sejr, var ene og alene den sjællandske Biskop. Dette undrede Høvdingerne meget. En af dem ved Navn Guncelin, som ved sin Dygtighed i Krigsvæsenet havde vundet Hertug Henriks Fortrolighed, svarede, da de andre spurgte ham, hvad han mente om Tingene, at det var bedst de mødte Absalon til Søs, thi det kunde vel ikke være saa svært at slaas med Mandskab fra en eneste ø. Da de fremdeles spurgte ham, om de uden Fare kunde give sig i Kast med Kongen selv, svarede han, at det kunde ikke engang Hertug Henrik uden Fare indlade sig paa. Ved denne Tale blev de alle betænkelige og bange for Danskernes Tapperhed, og han sagde da, at han havde fundet paa et Raad, der var forbundet med mindre Fare. Naar hele den danske Hærstyrke var ude paa Togt, sagde han, skulde man gjøre Indfald i Slesvig, saa vilde man kunne tilføje Danskerne større Skade hjemme hos dem selv, end de kunde paaføre andre udenlands. Da Bernhard af Ratzeburg hørte det, sagde han, at han ikke vilde fejde paa den Landsdel, som han selv havde til Len af Kongen, og selv om Kongen fejdede uden for Riget, var Slesvig for øvrigt ingenlunde i den Grad blottet for Forsvarere, at en Fjende kunde drage ind ad dets Porte, naar han vilde, thi der var sat tresindstyve Tusind Danskere til at bevogte dem. Da Henrik, som i Hertug Henriks Fraværelse var indsat som hans Stedfortræder i Landets Styrelse, hørte det, sagde han, at det var letsindigt af dem at lave sig til at føre Krig med Danskerne, som alene af brændende Kjærlighed til Freden og deres Fædreland havde paaført nogle uforskammede Trælle og vederstyggelige Røvere Krig, mere for at afværge end for at paaføre Skade. Da det anses for Synd at gjøre uskyldige Mennesker Fortræd, var de værdige til Helvede, i Fald de formastede sig til at besmitte deres Hænder med et saa retsindigt Folks Blod. Ved disse Forestillinger opnaaede han, at det blev vedtaget at opgive det paatænkte Krigstog, idet alle mente, at man burde lade en saa utilbørlig Fejde fare. Da Guncelin, som ved sine Krigsbedrifter i høj Grad havde vundet Hertug Henriks Fortrolighed, saa, at hans Stalbrødre forkastede hans Mening, ansaa han det for nødvendigt at slutte Fred med Danskerne og forlangte til den Ende at faa Sune i Tale, og denne paatog sig ogsaa at mægle, og han opnaaede da ogsaa en Vaabenstilstand, til Hertug Henrik kom tilbage fra Bayern.

Derpaa sejlede Kongen til Rygen og besluttede at angribe Landet omkring Pene. Paa Vejen did kom Hæren til en stor Mose, som det var overmaade vanskeligt at komme over; paa Overfladen var den bedækket med tynd Græstørv med Grønsvær, men den bar saa daarlig, at man for det meste strax sank i til Halsen, naar man traadte paa den, thi helt ned til Bunden var den fuld af Dynd og Skarn. Der var imidlertid ingen anden Vej. For at gjøre det lettere og blive mindre trætte afførte Rytterne sig da deres Rustninger og lagde dem paa Hestene, som de saa ledede ved Haanden. Naar Hestene sank ned i Dyndet, støttede de dem og holdt dem oppe, og naar de selv sank i, medens de ledede dem, greb de fat i deres Manker og holdt sig oppe ved Hjælp af dem. Der var ogsaa en Mængde Bække, som løb igjennem Moser paa

forskjellige Steder, dem kom de over ved Hjælp af Risfletninger. Nogle af Rytterne gav et herligt Exempel paa ædel Tænkemaade, idet de, medens de trak Hestene efter sig, selv bar deres Rustninger og ikke nænnede at lægge dem fra sig i Fortrøstning til, at de nok kunde klare sig uden det, hvilket saa meget mere fortjener at berømmes, som det er sjældent. Det hændte imidlertid ogsaa undertiden, at Hestene, naar de var faldne i et eller andet Hul, i deres Iver efter at komme op igjen, traadte med deres Hove paa dem, der trak dem. Kongen selv kastede alle Klæderne med Undtagelse af Undertøjet og kom med Nød og næppe over det bløde Dynd, støttende sig paa to Krigeres Skuldre. Sjældent har noget Foretagende kostet Danskerne mere Sved end dette. Fjenderne blev umaadelig forbavsede over, at det var lykkedes dem at komme over denne Mose, og de holdt det ikke for raadeligt at sætte sig til Modværge imod dem, de saa' havde overvundet selve Naturen. Efter at have faaet Bugt med denne store Vanskelighed rykkede Hæren saa modig frem, som om den havde slaaet Fjenden paa Flugt.

Efter at være komne igjennem nogle store Skove saa' Danskerne en By for sig, der var omgiven af en Sø, som var saa dyb, at Skibe kunde sejle i den. Byen var mere beskyttet af det Værn, Søen ydede, end befæstet med Kunst og havde kun en Vold ud til den Side, hvor en Bro forbandt den med Fastlandet. For at hindre Overgangen lod Otmar, Høvidsmanden i Byen, da Hæren nærmede sig, denne Bro bryde af helt nede ved Vandet, saaledes at kun Pælene blev staaende. Dem benyttede Danskerne som Grundlag ved Anlæggelsen af en ny Bro, som de lagde af Risgjærder, de hentede i en Gaard i Nærheden, og fik saaledes efterhaanden lagt Vej over Søen. Saaledes gav Kongen sig da i Færd med at belejre denne By, som han haabede let at kunne indtage, da den ingen Mure havde, og medens Absalon med største Delen af Rytterne var ude paa Plyndringstog, samlede han med største Flid sammen alt, hvad der kunde være tjenligt til at bygge Broen færdig med. Byboerne blev bange for, at det skulde lykkes ham at faa det Arbejde fra Haanden, og de gav sig da til alle Vegne fra at samle Bjælker sammen og bygge et Trætaarn for at holde Fjenden Stangen fra det som fra en Fæstning, og i Tillid til dette Værn, som de besatte med Slyngekastere, begyndte de med Stenkast at angribe Danskerne, som var mere opsatte paa at faa Arbejdet fremmet end paa at skjærme sig, og som maatte nøjes med at afskyde deres Pile imod dem, eftersom de ikke kunde komme dem paa nærmere Hold. Otmar, som ogsaa blev meget forskrækket over den Fremgang, Arbejdet paa Broen havde, satte i en Baad over Søen og begjærede at faa Kongen i Tale og bad om Fred, mer eller mindre ivrig, alt efter som det gik med Belejringen. Nu sløjede Krigsfolkene imidlertid af med Arbejdet, thi hvis Belejringen skulde hæves, havde de jo ikke nødig at slaa Bro, sagde de til sig selv. Der var imidlertid strømmet en saadan Mængde væbnede Krigere ud paa den, at der ikke engang var Plads til at komme frem med, hvad der skulde bruges til Arbejdet; saa opsatte var alle paa at faa Byen erobret, at de ligefrem gik hinanden i Vejen ved Arbejdet. Risgjærderne kunde kun komme hen, hvor de skulde ligge, ved at Krigsfolkene løftede dem over deres Hoveder, hvilket for saa vidt gjorde sin Nytte, som Risgjærderne, der saaledes blev baarne over Hovederne paa dem, ikke blot kom til at gjøre Tjeneste ved Broanlægget, men ogsaa skjærmede deres Legemer; paa samme Maade blev de saarede ført tilbage. Da Krigsfolkene imidlertid var mere opsatte paa at faa Arbejdet fra Haanden end paa at gjøre det grundigt, blev Broen ikke saa fast og paalidelig,

som den burde være. De var allerede næsten naaet ind til øen med den, da Fjenderne, som ikke blot stolede paa deres Styrke, men ogsaa paa deres Snedighed, fandt paa en ny Maade at angribe dem paa. De langede nemlig fra Taarnet ned efter de danske Krigsfolk med skarpe Kroge, der var anbragte paa Lanseskafter, saa de greb fat i deres Skjolde, som de saa trak fra dem midt under Kampen. De, der ikke vilde slippe dem, trak de ud Over Broen, saa de faldt i Vandet. Var der ikke snart blevet raadet Bod paa den Ulykke, vilde næsten alle de danske Ungersvende have mistet deres Skjolde og være bukket under; der var imidlertid en af dem, som ved Hjælp af en Trækrog bemægtigede sig den Jærnkrog, der havde grebet fat i hans Skjold, og med den greb han saa bagefter fat i Fjendernes andre Jærnkroge og berøvede dem saaledes den Hjælp, disse havde ydet dem.

Da det lakkede ad Aften, blev Kongen bange for, hvad der kunde ske i den tilstundende Nat, og vidste ikke, hvad han skulde gjøre, thi han frygtede for, at det vilde blive for sent til at indtage Byen, og at der skulde blive stukket Ild paa Broen, og i den Vaande begyndte han da at laane øre til Otmars Bønner, for at han ikke skulde blive nødt til som en overvunden med Spot og Skam at ophæve Belejringen. Denne hans ugrundede Haabløshed fik Absalon imidlertid Bugt med ved sin beundringsværdige Snildhed, da han nu vendte tilbage med rigt Bytte. Han forbød nemlig Kongen under Trusler uden hans Vidende at opfylde Otmars ønske og tog derpaa Tolken til Side og paalagde ham at fremstille alt, hvad Otmar foreslog, helt anderledes, end det i Virkeligheden var, og da det var besørget, begav han sig i fuld Rustning ned paa Broen og opfordrede Krigsfolkene, som troede, at han kom for at afbryde Kampen, til at fortsætte Angrebet af alle Kræfter, hvorhos han lovede dem, at Byen skulde blive overgivet dem til Plyndring, hvis de sejrede. Det Løfte syntes Krigsfolkene godt om, og da Broen var færdig, banede de sig ikke alene Vej over til øen, men stormede ogsaa Taarnet, som de klavrede op i ad Stormstiger, og alle, som de stødte paa, jog de paa Flugt, og enhver, der satte sig til Modværge, blev strax hugget ned. En dansk Ridder ved Navn Herbert syntes, at Broen var for smal og Trængselen paa den for stor, til at han kunde komme rask nok af Sted, og for at skyde Gjenvej over til Fjenderne sprang han fuldt rustet, som han var, i Vandet og naaede ved sin utrolige Færdighed i Svømning did over, hvor han syntes, det tog for lang Tid at naa hen til Fods. Da de andre nu vilde skynde sig efter ham, blev der en saadan Stimmel paa den skrøbelige Bro, at den brast, og blandt andre faldt ogsaa Absalon i Vandet. Han var imidlertid saa dygtig en Svømmer, at han ikke blot slap op af Vandet til Trods for sin tunge Rustning, men ogsaa reddede andre, som ikke var saa drevne i Kunsten, fra den truende Livsfare. Da Venderne ikke havde Skibe, de kunde flygte bort paa, gik de om Bord i store Bryggerkar, som løb rundt med dem, og de blev fangne af deres Forfølgere. Deres Landsmænd ynkede dem i høj Grad for den usædvanlige Sejlads, de havde givet sig ud paa, og i lige saa høj Grad spottede Danskerne dem for den, saa Spot og Skade fulgtes ad. Da Byen var indtagen, blev Mændene hugne ned og Kvinderne gjort til Fanger. Der var ogsaa nogle, som raadede Kongen til at beholde Otmar som Fange. men han sendte ham bort uden Overlast for ikke at forringe den Hæder, den nys vundne Sejr havde skaffet ham, ved at handle troløst imod en enkelt Mand, thi det tyktes ham bedre at skaane sin Fjende end at lide Skaar i sin Ære. Derpaa drog han med hele Hæren samme Vej tilbage, som han var kommen ad, gik om Bord paa Flaaden og sejlede strax hjem.

Sommeren efter, da Hertug Henrik var vendt tilbage fra Bayern, havde han en højtidelig Sammenkomst med Danskerne ved Ejderen. Her optraadte han, som Følge af det Held, han havde haft med sig, saa overmodig, at han ikke, som han plejede, vilde gaa Kongen i Møde længer end til midtvejs paa Broen, fordi han ikke vilde være ved at den, han skulde møde, stod over ham i Værdighed, idet han fuldstændig glemte, at Kongen herskede over det Land, der var gaaet i Arv til ham fra hans Fader og Bedstefader, medens han selv kun var en fremmed Fyrstes Lensmand. Kongen fandt sig saa rolig og taalmodig i denne Uforskammethed, at han gik ham i Møde midt paa Broen, som om han var hans Ligemand og ikke hans Overmand; han mente nemlig, at det var ham til større Ære at vise Ydmyghed over for en ringere Mands Overmod, og var saa sagtmodig, at han hellere vilde slaa noget af paa den Ærbødighed, der skyldtes hans høje Stilling, end efterligne en andens Hovmod.

Da der nu var blevet sluttet Fred med Henrik, ladede Absalon, da han kom ind under Stevns Klint, sit Skib med Kastesten, som han sankede op paa Kysten; han vilde bruge dem til at forsvare den Borg med, som han havde opført i Kjøbmandshavn. Efter at have faaet dem om Bord sejlede han videre og naaede Borgen den næste Dag. Medens han her var ved at tage sig et Bad, hørte han nogle, som stod udenfor, tale meget om et Skib, der kom nordfra. Da han skjønnede, at det maatte være et Sørøverskib, forlangte han strax sine Klæder, skjønt han kun havde faaet sig halvt toet, lod blæse i Lur for at kalde sine Skibsfolk sammen, gik om Bord paa sit Skib, som han havde ladet ligge sejlklart i Havnen, og stævnede ud i rum Sø. Niels, der tjente ham som Hushovmester og Staldmester, skyndte sig at faa fat i en gammel læk Skude, som han lod øse læns og i en Hast fik gjort sejlklar, og saa satte de begge efter Sørøverne, Absalon for fulde Sejl, Niels med Aarerne. Da Sørøverne saa, at Absalons Skib sejlede bedre end deres, greb de til List for at slippe bort, tog Sejlet ind og arbejdede sig med Aarerne op imod Vinden, men medens de var i Færd med det, mødte Niels dem med sit Skib. Ogsaa ham narrede de ved et snildt Paafund af Styrmanden; thi da de næsten var lige paa Siden af ham og strøg forbi ham, løb de nemlig alle paa én Gang over i den anden Side af Skibet, saa at den, der vendte imod Fjenderne, rejste sig som en Mur, der skjærmede dem imod Kastespydene. Efter saaledes at have narret Fjenden krydsede de og gjorde de snildeste Vendinger for at slippe bort. De var saa opsatte paa at flygte, at da Spydene i Massevis haglede ned over deres Skib, og de endogsaa fik Hænderne gjennemborede af Pile, lod de Pilene sidde, hvor de sad, og holdt ikke op at ro, i den Grad nødte den overvættets Angst, de var i, dem til at lade de Smerter, deres Saar voldte dem, uænsede. Nogle arbejdede ogsaa saa voldsomt imod Bølgerne, at de sad og døde, medens de trak paa Aarerne; andre, der havde faaet Ryggen gjennemboret af Spyd, var saa optagne af at ro, at de ikke gav sig Tid til at trække Spydene ud af deres Legemer, i den Grad havde Frygten for de større Saar, de maaske kunde faa, døvet Smerterne i de mindre, de havde faaet. Efter at de saaledes længe havde roet om Kap, uden at det var muligt at afgjøre, hvad Enden vilde blive, fik Danskerne omsider Overtaget, og Sørøverne blev tagne. Nogle af dem turde i deres Angst for, hvad der nu sikkert forestod dem, ikke bie paa Danskernes Sværd, men sprang over Bord og vilde hellere selv søge Døden end falde for Fjendehaand, som det for det meste plejer at gaa, at fejge Folk af Frygt for én Fare styrter sig i en anden. De fleste af dem, der ikke sprang i Søen, huggede Danskerne ned, skjønt de burde have skaanet dem, fordi de ikke havde villet ende

deres Liv paa saa uhæderlig Vis som deres Stalbrødre. Deres afhuggede Hoveder blev foran Muren om Absalons By sat paa de samme Stager, paa hvilke Hovederne af nogle andre Sørøvere, som Sjællandsfarerne for kort siden havde fanget, havde haft deres Plads. Dette jog Sørøverne stor Skræk i Blodet, og dette gruopvækkende Syn bidrog meget til at gjøre Ende paa deres Uvæsen. Styrmanden selv blev holdt fangen tillige med nogle faa af sine Folk, og da han bildte sig ind, at han skulde faa Lov til at købe sig fri, sagde han, da han fik sine Stalbrødres raadne Hoveder at se, at han vilde gjøre det samme ved Danskerne, men han slap ikke ud af sit Fængsel og maatte bøde med Livet, ikke blot for det Sørøveri, han før havde drevet, men ogsaa for de Trusler, han nu havde ladet sig forlyde med.

I de samme Dage traf Esbern og Vetheman, som stadig laa ude med deres Skibe for at vogte de danske Farvande og flittig gjorde Jagt paa Sørøverne, med fire Skibe paa syv Sørøverskibe. En stor Vovehals af en Kæmpe ved Navn Mirok kunde ikke lade sig nøje med tappert at væрге sit eget Skib, men sprang i Tillid til sin Tapperhed ganske alene over paa Vethemans, da det bordede hans. Rorfolkene krøb fejgt i Skjul, saa Vetheman var den eneste, der stillede sig imod ham. Da Esbern kom sejlene forbi og saa' det, lo han blot og vilde hverken tilføje Fjenden nogen Overlast eller hjælpe sin Stalbroder, for at det ikke skulde hedde sig, at han havde hjulpet flere mod én. Han sejlede derfor videre og fangede en overmaade tapper Kæmpe ved Navn Strumik. Mirok lod sig imidlertid ikke drive tilbage, førend der kom Folk til fra et andet Skib, som kom Vetheman til Undsætning. Sejrherrerne gjorde saa stor Ære af ham, at de satte ham paa fri Fod, da han var bleven tagen til Fange og havde fortjent Døden, thi de vilde hellere ære ham for hans Tapperhed end straffe ham for hans Misgjerninger, Saaledes skjænkede de ham Livet for hans Mod og Manddom, skjønt han havde fortjent Døden for sin Ryggeløshed.

Ærkebiskop Eskil, som nu var træt og mødig af sin Embedsgjerning og ivrig ønskede at komme til Ro, søgte nu Kongen om Tilladelse til at rejse bort, hvilket han med Nød og næppe fik Lov til, hvorpaa han begav sig til det anselige Kloster Clairvaux i Frankrig. Dér levede han et roligt og tilbagetrukket Liv, ombyttede sit anstrængende Liv i Fædrelandet med en frivillig og fredelig Udlændighed og følte sig lykkeligere til Mode blandt fremmede end blandt sine Landsmænd.

Ved denne Tid begyndte Volgasterne, som var kjede af, at deres By var saa snæver, at udvide Byen, og ikke nok med det, men de fandt ogsaa paa en ny Slags Fæstningsværker. De rammede nemlig en Mængde Pæle ned omkring Murene, for at Fjenden ikke skulde kunne faa Adgang, afspærrede Vadestederne i Nærheden af Murene og gjorde ved Hjælp af store Sten de dybere Steder i Floden ufarbare for Skibe. Ogsaa alle andre Indløb, der var farbare for Skibe, spærrede de enten med Sten eller med andre Forhindringer. Da Kongen som Følge heraf ikke kunde komme ind her, hvad han helst vilde, maatte han paa det næste Togt, han gjorde imod Venderne, lade Flaaden løbe ind ad Swinemünde, hvorpaa han afbrændte Julin, der var blottet for Forsvarere, og Byen, som lige var bleven bygget op igjen, blev saaledes atter ødelagt. Han hærjede ikke blot Egnen omkring Julin, men ogsaa omkring Camin, men selve denne By angreb han ikke, idet han holdt for, at det ikke blot var hurtigere at faa besørget, men ogsaa til større Skade for Fjenden, at han plyndrede det aabne, opdyrkede

Land, end at han med uvist Udfald belejrede Byerne. Julinerne havde nemlig, da de skjønnede, at deres By, der saa nylig var bleven lagt i Grus, ikke vilde kunne udholde en Belejring, rømmet den, som om de var helt afmægtige, og søgt Tilflugt i Camin, idet de hellere vilde ty til en fremmed By, da de ikke formaaede at væрге deres egen. Derpaa begav Danskernes Hær sig til Byen Usedom, men ogsaa her undlod den at angribe Byen og nøjedes med at hærje Omegnen, idet Kongen holdt for, at det sikre Bytte, der var at vinde paa Markerne, var at foretrække for en usikker Belejring, ligesom han ogsaa fandt, at det baade var bedre og lettere at forfølge dem, der var spredte i det flade Land, end at angribe Fjenderne bag deres Fæstningsmure. Da Kongen derefter overvejede, hvorledes de hurtigst skulde komme tilbage med Skibene, var det den almindelige Mening, at man skulde grave de nu skjulte Sejlløb i den nærliggende Flod ud igjen, thi dens Udløb, som tidligere havde været sejlbare, men som nu var tilstoppede med Sand, maatte kunne udgraves i deres tidligere Dybde. Dette Forslag blev imidlertid forkastet, da det ved nærmere Overvejelse viste sig at være alt for vanskeligt at sætte i Værk. Kongen fandt nemlig, at det vilde være alt for møjsommeligt et Arbejde at grave saa umaadelig en Masse igjennem, og forbød dem derfor at begynde derpaa, da det syntes at være mere besværligt end nyttigt. Han vendte derpaa tilbage til Usedom og lod Blider stille op foran Murene for at give det Udseende af, at han vilde belejre den, idet han haabede, at Byfolkene derved vilde lade sig skræmme til at overgive den. Den skrømtede Belejring brød Byboerne sig imidlertid ikke om, og Kongen gjorde derfor Ende paa Togtet. Næste Sommer rustede han sig paa ny, og Rygtet herom jog Venderne, som indsaa, at de hverken ved egne Kræfter eller ved fremmed Hjælp kunde staa sig imod Danskerne, en saadan Skræk i Blodet, at de sendte Prislav til Danmark for at bede Kongen om ikke at paaføre dem Krig. Han traf Flaaden sejlklar, men opnaaede ved Tilbud om en Sum Penge ikke blot, at der ikke blev noget af Togtet, men ogsaa at der blev sluttet en toaarig Vaabenstilstand. For øvrigt blev det ikke gjort til Betingelse, at de skulde antage Kristendommen, som de fleste af deres Stormænd bekjendte sig til, medens Menigmand ikke vilde have noget med den at gjøre, thi skjønt de var kristne af Navn, levede de som Hedninger og besmittede Kristennavnet med deres Gjerninger.

Hertug Henrik havde nu faaet sine Sager i Bayern bragt i Orden, og da han ikke kunde yde Venderne nogen Hjælp imod Danskerne, søgte han nu at vinde Valdemars Venskab, som han først havde stræbt at opnaa ved Sendemænd og dernæst ved et Møde ved Ejderen, men det var fra hans Side mere snedigt end ærligt ment. Stædig var han nemlig nok, men Standhaftighed i det gode havde han ikke noget af, og han kunde aldrig længe og trofast holde Venskab med Danskerne. Han holdt det for en Dyd at lyve, fo'r hellere frem med Svig end med Ærlighed, forstilte sig og foretrak, hvad der kunde være ham tjenligt, frem for hvad der var hæderligt, saa han brød stadig paa den skammeligste Maade sine Overenskomster med Danskerne. Derimod udmærkede Kongen sig ved sin store Retsindighed og ved den Standhaftighed, han lagde for Dagen i alle Maader. Det var derfor intet Under, at der ikke kunde bestaa noget varigt Forbund eller fast Venskab imellem den retsindige Konge og den upaalidelige Sachser.

Omtrent i de samme Dage opgav en Mand, der var Søn af en Smed og hed Sverre, det Præsteembede, han en Tid havde haft paa Færøerne, begav sig til Norge og slog sig i Stedet

for paa Krigsvæsenet, idet han benyttede sig af Lejligheden, da Erling havde fældet Eysten. Han mødte nemlig tilfældigvis dennes Hær, da den var paa Flugt over ødemarkerne, stillede sig i Spidsen for den og begyndte at fejde paa Sejrherrene. For at det ikke skulde hedde sig, at han var af ringe Stand, løj han sig høj Byrd til og paastod, at Harald Irlænders Søn Sigurd var hans Fader, og opkaldte sin Søn efter ham, i Steden for, at denne hidtil efter sin rigtige Farfader havde heddet Unas, og for at udslette alle Omstændigheder ved sine fordums Kaar, og for at man, naar han bar sin foregivne Oldefaders Navn, skulde tro, at han var den rette Indehaver af den Slægts Herlighed, han udgav sig for at tilhøre, besluttede han ogsaa selv at tage et nyt Navn og lade sig kalde Magnus til Vidnesbyrd om, at denne var hans Oldefader. Da denne uforskammede Løgn blev tagen for gode Varer af den lettroende Almue og de efter Uroligheder lystne Krigsfolk, skred han til at anrette det grueligste Blodbad og Mandsslæt i hele Norge. Inden han endnu var bleven Konge, besøgte Sverre en Gang Birger Jarl i Sverige, og dér skal han have foræret en Præst, hos hvem han havde nydt Gjæstfrihed, sin Messehagl, der er en Præsts ypperste Skrud, tillige med sin Alterbog.

Men for nu ikke længer at dvæle ved udenlandske Sager vil jeg atter gaa over til at fortælle, hvad der skete her hjemme, saa meget mere, som de skammelige Ting, her foregik paa den Tid, ikke tillader mig længer at opholde mig ved udenrigske Anliggender. Magnus Erikssøn var nemlig ikke fornøjet med den Lykkens Gunst, han nød, og fik Knud og Karl, der paa fædrene Side var i Slægt med Valdemar og havde Eskil til Morfader, samt adskillige andre til at gaa med til en skammelig Sammensværgelse, der havde til Maal lumskelig at tage Kongen af Dage. Magnus var bleven fanget af Valdemar paa Grathehede, da han kæmpede paa Svends Side, og Kongen havde ikke blot skjænket ham Livet, men ogsaa optaget ham blandt sine Venner og fortrolige og fra ringe Kaar hævet ham til stor Ære og Værdighed, saa i Steden for at straffe ham, som han havde fortjent, havde Kongen vist ham stor Kjærlighed. Han kunde saa meget tryggere arbejde paa sit forræderske Anslag, som ingen vilde tro ham i Stand til sligt, thi det kunde ikke let falde Kongen ind, at den, han i sin Tid havde skjænket Livet, pønsede paa hans Død.

Dette Anslag blev længe holdt skjult, men saa blev det opdaget paa følgende Maade. Nogle Tyskere, som tjente i Magnus' Hird og var indviede i Anslaget, kom en Gang, da de i hans Ærind rejste igjennem Holsten, til at ligge Natten over hos en Eneboer. De vidste ikke af, at hans Sovekammer stødte lige op til det, de laa i, saa der kun var en Væg imellem dem, og om Natten laa de saa og talte sammen og udbredte sig vidtløftig over, hvor mærkværdigt det var, at Kongen endnu var i Live, saa mange Ting som Magnus og Karls Sønner havde udpønset for at overrumple ham og hemmelig berøve ham Livet; det kunde ikke skyldes Tilfældigheder, men maatte tilskrives Forsynets stadige Beskyttelse, sagde de, at alle de Anslag, der var bleven udtænkte imod ham, uden at han anede det, var blevne til intet. Magnus havde saaledes en Gang, kun væbnet med Sværd og Jagtskyd til at fælde Vildsvin med, ledsaget Kongen, da han skulde over til Sjælland, og fulgt ham helt ud til et Vadested, hvor Knud skulde møde dem tillige med de andre sammensvorne, rustet paa samme Maade, for at man ikke skulde fatte Mistanke, naar de blot var væbnede til Jagt. De kom imidlertid ikke, og Magnus turde ikke begaa Udaaden alene, saa han lod, som om han aldrig havde haft ondt i Sinde, sagde Farvel til Kongen og tog hjem. Da han var draget bort, mødte Kongen, da han var

kommen over Vadestedet, Knud, som blev ganske bestyrtet over, at hans medsammensvorne ikke var der, og han lod da, som han var kommen for at ledsage Kongen. Han var imidlertid endnu ivrigere og mere opsat paa at udføre, hvad de havde sat sig for, end Magnus, og besluttede derfor at gaa løs paa Kongen, naar han, som han havde for Skik, havde sendt sine Riddere forud ned til Havet og sad sammen med Kvindfolkene paa Strandbredden for selv at være en af de sidste til at gaa om Bord. Han vilde da ogsaa have øvet Udaaden, hvis Kongen ikke imod Sædvane havde skyndt sig bort fra Kvindfolkene og strax var gaaet om Bord, hvilket ingenlunde skyldtes noget Menneskes Raad, men udelukkende Himlens naadige Styrelse. Karl var imidlertid i Forvejen af de andre sammensvorne bleven sendt over til Skaane, for, hvis hans Broder fik sit Forsæt udført, som han ønskede, at samle alle deres Venner for at udrydde alt Kongens Afkom. Knud vilde imidlertid ikke engang nu opgive sit Forsæt, men haabede at kunne faa større Held til at udføre i Skaane, hvad der var glippet for ham paa Fyn. Han skyndte sig derfor at komme over til Helsingborg før end Valdemar for uformodet at overrumple ham, saa snart han var kommen til Skaane og gaaet fra Borde, thi han vidste, at Kongen plejede at holde Jagt om Dagen og saa sende sine Raadgivere i Forvejen og i Tusmørket gaa over dér med et lille Fartøj. Dette Anslag var ikke blevet til noget, fordi Kongen tilfældigvis blev stedt i en anden Fare; Fartøjet, der førte Kongen over, blev nemlig af Drivis ført langt bort fra det Sted, hvor han vilde have gaaet i Land, og Krigsfolkene, som ventede paa ham, stimlede saa sammen i Mængde for at hjælpe ham ud af den Fare, og saa maatte de sammensvorne opgive deres Forehavende. Saa maatte Knud og Karl, som nu to Gange havde set deres Anslag glippe, hænge Brynjerne hen igjen, som de bar under deres Klæder for at komme Kongen til Livs. Men hvad der imidlertid endnu mere undrede dem, var, sagde Tyskerne, at Valdemar havde kunnet undgaa at blive dræbt af en af de sammensvorne, som han nærede stor Fortrolighed til og sidst af alle vilde mistænke. Han plejede at ledsage Kongen som Vognstyrer, naar han til Vogns drog paa Falkejagt, og at være hans eneste Ledsager, og da det glippede for de sammensvorne, havde han lovet dem at fuldbyrde Mordet paa Kongen med egen Haand, naar han sprang af Vognen og bukkede sig ned for at hjælpe Falken med at holde paa Fuglen, den havde fanget; men hvor let man end skulde synes, det maatte være at overrumple Kongen paa den Maade, havde Lykken aldrig været ham gunstig og givet ham Lejlighed til at begaa det Mord, han havde lovet at paatage sig. Af alle disse vidunderlige Tildragelser, sagde Tyskerne, fremgik klarligt, at Kongen ikke kunde falde for noget Menneskes Haand, da det ikke var Menneskekløgt, men et himmelsk Forsyn, der havde frelst ham ud af saa store Farer, som han ingen Anelse havde om.

Denne Tyskernes Samtale, der havde sit Udspring i Undren over, hvorledes alt havde føjet sig, betragtede Eneboeren som en Hemmelighed, der var bleven aabenbaret ham af Himlen; han fortalte en Abbed, der besøgte ham, Ord til andet, hvad han havde hørt, og paalagde ham ufortøvet at begive sig til Kongen og meddele ham det. Da Kongen fik at vide, hvad Tyskerne havde sagt, og skjønnede, at de angivne Tider og Steder samt de øvrige Omstændigheder ved hans Rejse passede med Angivelsen, begyndte han at fæste Lid dertil og ønskede sig til Lykke, ikke blot med, at Gud havde gjort Forrædernes Anslag til intet, men ogsaa med at han havde ladet dem komme frem for Dagens Lys. Karl, som ikke vidste noget om dette, følte sig lige saa tryk som hidtil, og, hvad enten det nu var for snildelig at skjule de Mordplaner, han

omgikkes med, eller han mistvivlede om at kunne sætte dem i Værk, begav han sig til Absalon og bad ham for deres Slægtskabs Skyld om at hjælpe sig til at opnaa et Len af Kongen. Absalon opfyldte med Glæde sin Frændes Bøn, og Valdemar lod sig ikke mærke med, at han vidste Besked med Forræderiet, og lovede, at han vilde give Karl Penge af sin egen Kasse, indtil der tilbød sig en Lejlighed til at lade ham faa et Len. Da han kom til Roskilde, holdt han sin Andagt i Hellig Trefoldighedskirken, og derpaa bød han sine Raadgivere trække sig tilbage med Undtagelse af Absalon. Efter at han havde ladet ham tage Plads ved Siden af sig, kaldte han paa Angiveren og bød ham gjentage, hvad han havde fortalt ham. Abbeden, som frygtede det nære Slægtskab, der var imellem Absalon og Knudssønnerne, turde ikke tale, blev rød i Hovedet og stod en Stund tavs og vidste ikke, hvad han skulde gjøre. Kongen skjønnede strax, hvad Grunden til hans Tavshed var, og sagde: "Du har ikke nødig at være bange, thi Absalon kan jeg stole paa; jeg er slet ikke i Tvivl om, at Hensynet til mig hos ham har Overvægten over Kjærligheden til hans Frænder". Ved denne Tiltale fik han den gamle Mands Tunge, der var bunden af Frygt, paa Gled igjen, og han fortalte frimodig, hvad der var blevet paalagt ham at fortælle. Han gjorde altsaa Rede for Forræderiet lige fra første Færd af og anførte paalidelige Vidnesbyrd for alt, hvad han sagde, skjønt han ikke lagde Skjul paa, at det ikke var ham selv, men en anden, der havde hørt det, og at han blot var bleven opfordret til at meddele Kongen det. Da han efter Kongens Befaling havde trukket sig tilbage igjen, sukkede Valdemar dybt og begyndte lønlig at kære for Absalon over, at hverken Frændskab eller Velgjerninger havde kunnet afholde hans nære Paarørende fra at pønse paa ondt imod ham. Hvis han nu lod som ingenting og fandt sig i deres Svig, kunde de nemt faa Lejlighed til at udføre det Anslag, som de drev saa ivrig paa, saa stor Indflydelse som de havde, og saa let som det var dem at faa Adgang til ham. Dersom han derimod skyndte sig at straffe dem, førend der var fældet Dom over dem, og hvis han, medens deres onde Anslag endnu kun var lidet kjendt og kun faa vidste Besked om deres Svig, fo'r alt for grumt frem imod sine Fjender, vilde man sige om ham, at han paa Grundlag af opdigtede Beskyldninger havde skilt uskyldige Mennesker ved Livet og af Misundelse over deres Dyder under forskellige falske Paaskud vilde udrydde hele sin Slægt, og han vilde faa Ord for at stræbe sine Frænder efter Livet og for at ville lægge sin Slægt øde. Det var altsaa farligt at finde sig deri med Taalmodighed, og forhastede han sig med at tage Hævn, vilde han faa Tort deraf. Han vidste derfor ikke, hvad han skulde gjøre, eftersom det kunde bringe Skam over ham, i Fald han gik rask til Værks, og det var farligt at tøve. For Resten vilde han hellere udsætte sig for de Farer, deres Forræderi kunde medføre for ham, end tage Hævn over Misdæderne, hvis ikke hans Død strax vilde styrte andre i Undergang, thi faldt han, vilde der strax blive anrettet et ynkeligt Mandsslæt blandt hans Børn og Venner, der vilde strax udbryde Borgerkrig, og udenrigs Fjender vilde falde ind i Landet og med den største Grumhed lægge det øde. Dette og andet i samme Retning sagde Kongen under hyppig Sukken og Klagen, og saa bød han Absalon afgjøre, hvad der var raadeligst. Absalon sagde, at han var ganske enig med Kongen; det vilde i ikke ringere Grad udsætte ham for at lide Skade paa sit gode Navn og Rygte, i Fald han strax straffede dem, end det vilde udsætte ham for Fare, i Fald han tøvede dermed. Han mente derfor, at han burde overlade Straffen til Forsynet, som havde det i sin Magt at drage de Anslag, som det havde gjort til intet, frem for Dagens Lys; en Sag, som saa mange var

indviende i, kunde heller ikke længe holdes skjult for Almenheden. Han raadede ham derhos til, at han skulde paalægge de Hirdmænd, der plejede at holde Vagt over ham, til at passe endnu bedre paa og paalægge dem aldrig at møde vaabenløse hos ham og at holde lige saa omhyggelig Vagt over ham om Dagen som om Natten. Naar de sammensvorne mærkede, at de var opdagede, vilde nogle af dem maaske ogsaa pludselig angive alle deres onde Anslag, saa at det hele kom for Dagens Lys. Det Raad huede Valdemar vel.

Da han brød op fra Roskilde, fulgte Absalon med ham, og Karl anmodede ham da om igjen at fremsætte den Begjæring for Kongen, som han alt en Gang havde gjort. Det gjorde Absalon, og Kongen svarede da, at man kun kunde vente daarlig Løn for Velgjerninger, naar de, man gjorde dem imod, pønsede paa Mord; det undrede ham for Resten ogsaa, at visse Folk kunde fremture saa haardnakket i deres Falskhed og være saa drevne i at forstille sig. Han skulde ikke des mindre nok overlade den forræderske Hirdmand et Len, saa snart han kom til Jylland, for han tvivlede ikke om, at han helst vilde have det i den Landsdel. Karl blev glad over dette Løfte, som Absalon overbragte ham, og takkede ham overmaade mange Gange. Han satte nemlig et fornøjet Ansigt op og lod, som han var umaadelig glad, men det var i Virkeligheden ikke saa meget det lovede Len, han var glad over, som Haabet om, at han kunde komme til at fuldbyrde Mordet, eftersom den Omstændighed, at Kongen stillede sig saa venlig an, gjorde ham yderligere tryk. Nogen Tid efter begav han sig med sin Broder Knud til Ribe for at træffe deres Morfader Eskil, som just da var kommen hjem fra Frankrig og havde lagt ind med sit Skib dér.

Disse to Brødre havde en Halvbroder ved Navn Benedikt, som deres Fader havde avlet med en Slegfred, og han tjente i Kongens Gaard, men han var ikke saa tro, som han var stærk. Da Valdemar faa Dage efter, at han var kommen til Fyn, sad i en aaben Gaard og spiste med sine Hirdmænd, sad Benedikt, hvad enten det nu var, fordi han var kjed af at skjule Svigen, han pønsede paa, eller det var hans rasende Mordlyst, der var Skyld deri, og spiste slet ingenting, men knugede Kniven, han havde taget frem for at bruge den ved Maaltidet, i Haanden og svang den hid og did, som om han øvede sig paa at støde med den. Snart skjulte han den paa sit Bryst, snart trak han den atter frem og svang den igjen, og alt imens havde han stadig sine øjne paa Kongen, og de var lige saa truende og ildevarslende som hans Fagter. Valdemar blev opmærksom paa den forrykte Maade, han bar sig ad paa, ved at hans Søn Knuds Fæstemø Gjertrud paa Kvindevis gav sig til at græde derover og bad ham om at se, hvad der gik for sig. Han kaldte da saa lønlig, han kunde, paa Niels, der førte Tilsyn ved Bordet, og hviskede til ham, at han skulde holde øje med Benedikts sære Fagter og, naar de havde spist og der var taget af Bordet, holde sig saa nær som muligt ved Kongen for at hindre ham i at begaa noget Forræderi, i Fald han pønsede paa sligt. Da Benedikt saa, at baade Kongen og hans Stalbrødre stirrede paa ham med stor Forbavselse, blev han nødt til at stikke Kniven i Skeden igjen. Jeg skulde næsten tro, at den Hidsighed, der var kommen over ham, var indgivet hans Hjærte af Forsynet, og at det var Gud selv, som baade røbede og hindrede hans Forsæt. Nu først fortrød Valdemar, at han ikke havde fulgt Absalons Raad, og han kaldte da sine Hirdmænd, deriblandt ogsaa Benedikt, ind i sit Sengekammer og sagde, at han havde noget sørgeligt at meddele dem, som vilde hue dem overmaade ilde, noget, som det smertede ham at aabenbare, men som det kunde være farligt at skjule; han tvivlede ikke om, at det,

naar det blev vitterligt, vilde skære hans Venner i Hjærtet og volde dem des mere Sorg, jo større Kjærlighed de bar til deres Konge. Han vidste nemlig, at der var nogle, som havde sammensvoret sig om at tage ham af Dage, og det var ikke løse Gisninger, men han havde paalidelige Udsagn fra Medvidere at støtte sig paa samt sikre Tegn og Spor, og i Spidsen for denne Sammensværgelse stod Folk, som han havde betroet at vogte over sit Liv. Han vilde imidlertid ingen Navne nævne, thi han vilde hellere give de skyldige Tid til at komme til Besindelse end styrte dem i Fordærvelse af Iver efter at anklage dem. Han opfordrede dem derpaa til at vaage over ham med endnu større Paapasselighed end hidtil og til aldrig, hvor han saa færdedes, at møde ubevæbnede; havde de hidtil taget sig deres Tjeneste i saa Henseende let, maatte de for Fremtiden beflitte sig paa større Nidkjærhed og passe deres Dont saa omhyggelig, som om de hver for sig, jo mere ærlig og oprigtig de selv mente ham det, var nødt til at tvivle om de andres Ærlighed. Han ansaa dem ingenlunde for skyldige allesammen; han vidste godt, at der var adskillige af dem, som var rede til at gaa i Døden for ham, i Fald det gjordes nødt. Hirdmændene kappedes nu om at bevidne ham deres Troskab og bad ham indstændig om at angive, hvem der var Medvidere i Sammensværgelsen, idet de lovede at ville hævne sig paa Forræderne og hverken at ville skaane Venner eller Frænder, men straffe dem, der tragtede efter at udgyde hans Blod, som de havde fortjent. Hertil svarede Kongen, at det fik være dem nok, at de havde en god Samvittighed, de burde ikke kræve yderligere Oplysninger, og med dette sagtmodige Svar fik han Hirdmændene til at ophøre med deres Bønner, som havde deres Udspring fra Bevidstheden om, at de var uskyldige. Benedikt tænkte imidlertid, at nogle af Medviderne i Sammensværgelsen maatte have røbet den for Kongen, og at han nu med snedig Forstillelse lovede dem Tilgivelse, som han pønsede paa at tage af Dage, naar de mindst anede det; han lod derfor de fleste af sine Vaaben i Stikken og begav sig, saa hurtig han kunde, over til Jylland, hvor han sendte Bud til Magnus, at Sammensværgelsen var opdaget, thi den onde Samvittighed, der nagede hans troløse Sind, tillod ham ikke at fæste Lid til Kongens Løfter om Mildhed. Følgen heraf blev, at Magnus næste Nat sejlede til Lybæk for at tage Tjeneste hos Hertug Henrik. Knud og Karl fik ligeledes Bud fra Benedikt, hvorpaa de hemmelig forlod Ribe, gik om Bord paa et Skib i Randers og tyede over til Birger Jarl i Götland i Tillid til deres Frændskab med ham. I den Grad lamslog deres onde Samvittighed dem, da de pludselig blev forskrækkede og følte sig utrygge. Deres Bortrejse voldte Eskil den største Sorg, og han klagede ynkelig saavel over sin egen som over sine Dattersønners kranke Skæbne; saa stor var hans Kummer, at den næsten berøvede ham Mælet. Da han kom til Kongen i Viborg, modtog denne ham med et mildt Ansigt for at han ikke skulde tro, at han fandt noget mistænkeligt ved, at han kom. Ærkebispemændene gjengjældte denne Sagtmodighed med lige saa stor Klogskab, thi han lagde ikke saa meget som et godt Ord ind for sine Dattersønner, for at der ikke skulde falde ringeste Mistanke om Delagtighed i Forræderiet paa ham, og for at han ikke selv skulde faa Udseende af at være deres medskyldige, naar han gik i Forbøn for dem. Han holdt det for raadeligere ved at tie stille at undgaa ethvert Skin af at have Del i deres onde Gjerning end at paadrage sig Mistanke ved at gaa i Forbøn for de skyldige. Da han var kommen over til Skaane, skaffede Lægerne ham ved deres Kunst hans Mæle igjen, men den store Sorg og Græmmelse, han følte over sine

Dattersønner, der var ham kjærere end hans eget Liv, blev han aldrig kvit, thi det er lettere at faa Bugt, med hvad der piner Legemet, end med hvad der nager Sjælen.

Magnus skammede sig imidlertid over den Misgjerning, der havde drevet ham i Landflygtighed, og turde ikke aabenbare den for Hertug Henrik, hvorfor han blot bad ham om at hjælpe sig til at blive forsonet med Kongen. Henrik syntes, det vilde være en Skam ikke at opfylde en saadan Bøn fra en Landflygtig, og sendte derfor Valdemar et Brev, hvori han bad ham om at tilgive Magnus hans Forseelse. Valdemar fandt det hensigtsmæssigere at svare herpaa ved at skikke Sendemænd til Hertugen end ved at skrive ham til, og han sendte derfor sin Staldmester Henrik, der var vel forfaren i det tyske Sprog, til Sachsen, for at han kunde anklage Magnus over for Hertug Henrik for hans Troløshed. Da Magnus hørte det, slog han fra Skamfuldhed over til Frækhed og nægtede paa det bestemteste, at han var skyldig i det, der lagdes ham til Last, og tilbød som Bevis paa sin Uskyldighed at gaa i Tvekamp, saa han viste lige saa stor Snedighed i at anstille sig uskyldig, som han havde lagt for Dagen, da han pønsede paa sin Misgjerning. Sendemanden svarede, at han ikke var udsikket for i fremmed Land at bevise Anklagens Sandhed med Sværdet, men for at minde den anklagede om, at han havde at voldgive sin Sag til Kongens Kjendelse og føre sit Forsvar, som det var foreskrevet i deres Lands Love. Da Hertugen derpaa spurgte, hvorledes det var foreskrevet i den danske Lov, at Forsvaret imod en saadan Anklage skulde føres, svarede han, at det i saadanne Tilfælde var Skik at forsvare sig ved Jærnbjerd. Hertugen spurgte derpaa Magnus, om han havde saa god en Samvittighed, at han for at bevise sin Uskyldighed turde underkaste sig den Prøve. Hertil svarede Magnus, at det var en tvivlsom Prøve, ved hvilken der ingenlunde altid skete Jerategn; ofte fældede den de uskyldige og frikjendte de skyldige, saa det var ganske tilfældigt, hvilket Udfald den fik. Man kunde ikke tro, at den guddommelige Almagt skulde være i den Grad optagen af os Mennesker, at den skulde lade Naturen forandre sig, saa snart nogen vilde have det. Dette Svar fandt de fleste mistænkeligt. Saa spurgte Hertugen ham alvorlig, hvad Hjælp han vel kunde haabe at faa af ham, naar han selv ikke vilde gjendrive saa svar en Beskyldning paa den Maade, hans Fædrelands Love foreskrev, og saa vidste han ikke længer, hvad han skulde gribe til, og stod en Tid og tøvede med at svare. Omsider, da han skjønnede, at han ingen anden Udvej havde, sagde han, at han godvillig vilde begive sig til Kongen, hvis man vilde love ham, at han ingen Straf skulde komme til at lide, hvilket Udfald Sagen saa end fik. Det lovede Staldmesteren ham strax og tilbød at gaa i Borgen derfor; der blev altid, i Henhold til den danske Lov, tilstaaet Folk, som var dømt fra Livet, Frist og Lejlighed til at rømme, sagde han, og det holdtes for Uret strax at fuldbyrde Dødsstraffen over dem. Dette Tilbud vragede Magnus imidlertid, han vilde ikke lade sig nøje med nogen andens Borgen end Absalons, sagde han.

Da Kongen fik den Besked af Sendemanden, sendte han Hertugen et Brev, hvori han lovede Magnus, at han under Absalons Beskyttelse baade maatte komme og drage bort igjen, og Magnus havde da saadant Hastværk, at Absalon kom til at huse ham, inden han endnu havde faaet Brevet fra Kongen, der meldte hans Ankomst. Da det omsider kom, gjorde Absalon sit bedste for at forjage sin uventede Gjæsts Bekymring ved gode Løfter, og han fik da ogsaa saaledes sat Mod i ham, at hans Haab om den Hjælp, Absalon vilde yde ham, fik Overtaget over hans Frygt for Straf, ja han fik saa vidt Bugt med sin Angst, at han ikke betænkte sig paa

at rejse hjem til sit eget for at træffe de nødvendige Foranstaltninger til at sejle over til Jylland. Det var nemlig blevet paalagt ham at føre sin Sag i Aarhus. Hans Tryghed fik imidlertid igjen sit Knæk, da nogle hemmelige Brevskaber fra ham blev opsnappede. Det lykkedes nemlig dem, der holdt øje med de Veffarende, at faa fat i to Breve fra ham af forræderisk Indhold. Da han af nogle rejsende fik Nys om, at de var bleven overgivne til Kongen, fandt han paa den Løgn, at hans Skriver var kommen for Skade at tabe hans Signet, og den udsprede han ikke blot blandt sine egne Folk, men søgte ogsaa at bilde Absalon det ind, for at man skulde tro, at Brevene var falske og af Had til ham skrevne af dem, der havde fundet Signetet. Da nu Tiden til, at hans Sag skulde for, var for Haanden, begav han sig paa Vej med to Skibe og mødte Absalon, der ledsagedes af de skaanske og sjællandske Stormænd, men da han kom til ham, blev han i den Grad greben af Samvittighedsnag, at han blev saa angst og bange, at ingen i Betragtning af det Mod, han før i sine Dage havde lagt for Dagen, skulde have troet det muligt; han svor paa, at ingen, hvad de saa end sagde, skulde faa ham overtalt til at begive sig til Jylland, og sagde, at han frygtede mere for Kongens Vrede, end han haabede paa nogens Hjælp. Derhos jamrede han over, at han havde mistet sit Signet, som hans Fjender, der havde fundet det, i deres Ondskab havde benyttet til i hans Navn at udsende falske Breve af et imod Kongen fjendtligt Indhold. Absalon blev imidlertid ved at holde paa, at selv om han tilstod, hvad han beskyldtes for, havde han ikke begaaet noget, som kunde hindre, at han fik Lov til at drage bort, uden at der skete ham nogen Overlast, og saa sejlede han da videre i Følge med ham, idet han mere tog Hensyn til sin Vens Raad end til sin egen Frygt. Da Absalon nu i Landsbyen Viby førte ham frem for Kongen, som opholdt sig dér med hele den danske Adel, vilde Valdemar ikke indbyde ham til sit Bord, for at det ikke, naar han tog imod ham som Gjæst, skulde se ud, som om han havde ladet sin Vrede fare. Dagen efter blev han stævnet til Tinge, og Kongen foreholdt ham alle de Velgjerninger, han havde bevist ham, og sigtede ham for Majestætsforbrydelse, idet han havde villet lønne ham for hans Godhed ved at myrde ham, hvilket han nylig havde lagt for Dagen ved at rømme af Landet, eftersom ingen havde tvunget ham til at flygte, men det udelukkende var hans onde Samvittighed, der havde tilskyndet ham dertil. Hertil svarede Magnus, at naar han havde besluttet sig til at flygte, var det ikke, fordi han havde begaaet nogen Forbrydelse, men kun paa Grund af det ildevarslende Budskab, Benedikt havde bragt ham, idet han nemlig mente, at det var tryggere for ham, naar han var langt borte, at komme paa det rene med, hvad Kongen egentlig byggede sin Mistanke paa. Forøvrigt undrede det ham, at Kongen kunde faa sig til at fatte en ugrundet Mistanke til en nær Frænde, som han altid havde plejet at vise fuld Fortrolighed. Kongen svarede, at jo mindre han havde skjønnet paa hans Velgjerninger, des større havde hans Utaknemmelighed været, og som Vidnesbyrd om hans Forræderi fremlagde han hans ovenomtalte Breve, af hvilke det ene var aabent, det andet lukket, og lod dem bære om af de tilstedeværende Bisper med Paalæg om omhyggelig at undersøge, om det ikke var Magnus' Segl, de var forsynede med. Efter at alle havde undersøgt dem og erklæret, at Seglene var ægte, bød han, at de skulde læses op. Det aabne var stilet til Skaaningerne og beskyldte Kongen for at fare frem med Vold og Undertrykkelse imod mange og opfordrede dem alle til at rejse sig imod ham, saa skulde Magnus hjælpe dem til at gjenvinde deres Frihed. Det lukkede var til Knud og Karl og gik ud paa det samme, idet det opfordrede dem til at gjøre Oprør i Skaane, saa vilde Magnus gjøre

ligesaa i Jylland, saa at Kongen vilde være magtesløs, naar han ingen Hjælp kunde faa fra de største Landsdele. Nu ventede man jo, at Magnus vilde tage Ordet og svare, efter at disse Breve var læst op, men han tav og gav dermed sin Frygt til Kjende, ja han var saa bestyrtet, at han ikke blot var helt maalløs, men ogsaa saa' saa forstyrret ud, at det var let i hans Ansigt at læse, hvor forvirret han var. Hans Tavshed var Vidnesbyrd nok om hans Skyld, men Absalon forebyggede paa en snild Maade, at den blev regnet for lige med en Tilstaaelse, thi han sagde, at det var intet Under, at en Mand, imod hvem der uventet blev rejst saadanne Beskyldninger, var i Tvivl om, hvad han skulde sige til sit Forsvar, betænkte sig vel og derfor tøvede med at svare. Han opfordrede ham derpaa til strax at afbryde Samtalen for at overveje sit Svar og raadføre sig med nogle af sine Venner, hvilke han selv vilde. Ved de Ord tog Magnus Mod til sig igjen og fattede Haab om at kunne gjendrive Beskyldningen, og da der var blevet tilstaaet ham en Frist til at raadføre sig, med hvem han vilde, kaldte han Absalon og Biskop Tyge fra Vendsyssel til Side. Denne Tyge havde været Hofpræst hos hans Fader Erik, havde staaet i stor Gunst hos ham og var fra hans Hird bleven kaldet til Bispestolen; i taknemmelig Ihukommelse heraf nærede han stor Kjærlighed til Magnus. Han talte ham længe strængt til og sagde ham, opfyldt af harmfuld Smerte, som han var, mange haarde Ord i Anledning af den svare Forbrydelse, han havde pønset paa, og da Magnus svarede, at Brevene var falske, sagde han, at saadanne Udflugter tjente til intet, thi han kjendte aldeles bestemt ikke blot Skriften, men ogsaa Skrivemaaden i Brevene igjen som hans Haandskriver Lamberts. Da Absalon fuldt ud gav Tyge Medhold heri, tabte Magnus i den Grad Modet, at han rystende og bævende spurgte dem, om der kunde være nogen Redning for ham ved at gaa til Bekjendelse. Absalon svarede, at skjønt der ikke var nogen Fare forbunden med, at han gik til Bekjendelse, skulde han dog ikke gjøre det, førend han havde opnaaet Kongens Løfte om fuldstændig Tilgivelse. Han raadede ham til at lade sin Frygt fare og enten selv eller ved en god Ven frimodig udbede sig, at Sagen maatte blive udsat til næste Dag, for at han, naar han havde faaet sit Mod igjen, kunde føre sin Sag med større Held. Den Frist blev tilstaaet ham, og Kongen begav sig med den tilstedeværende Skare Adelsmænd om Aftenen paa Gjæsteri hos en rig Mand ved Navn Unne.

Paa Vejen did spurgte Magnus, som var i høj Grad urolig, meget indtrængende Absalon, hvorledes han skulde forsvare sig imod Beskyldningerne. Absalon svarede, at hvorledes han end bar sig ad, vilde han ikke kunne undgaa at udsætte sig for Skjændsel eller Fare, thi det var ikke let at gjendrive en Anklage, der støttede sig paa saa mange Beviser; paa den anden Side saa' det ilde ud, om han undslog sig for at rense sig for den, og endelig var det tvivlsomt, hvad Følgen vilde blive, om han gik til Bekjendelse uden forud at have opnaaet sikkert Tilsagn om Tilgivelse. Absalon ansaa det nemlig for ærligere over for den, der søgte Raad hos ham, at lade, som om han ingenting vidste, end som han var Mand for at give tilforladelig Besked i en tvivlsom Sag. Magnus sagde nu, at han sandfærdig vilde fortælle det hele, hvis han kunde gjøre sig Haab om at opnaa Tilgivelse ved sin Bekjendelse, og Absalon opfordrede ham da til frimodig at aabenbare ham alt, hvad han vilde, han skulde ikke røbe noget af det for Kongen. Da Magnus nu blev opsat paa at gjøre Rede for hele sit Forræderi, blev Absalon imidlertid betænkelig ved at høre paa ham, fordi det let kunde faa Udseende af, at det var et Skriftemaal, han havde hørt i sin Egenskab af Gejstlig. Han raadede ham derfor til at kalde

Sune og Esbern til sig, det var Folk, vidste han, man trygt kunde betro Hemmeligheder til. Da de kom og med Haand og Mund havde lovet Absalon, at de ikke uden hans Samtykke vilde røbe noget om den Hemmelighed, Magnus betroede dem, begyndte denne at gjøre Rede for det forræderske Anslag lige fra første Færd af og tilstod, at han ikke blot med Rette var bleven beskyldt for at have spillet under Dække med dem, der ved at fly havde røbet deres Brøde, men bekjendte ogsaa oprigtig adskilligt andet, han havde taget sig for for at komme Kongen til Livs, og som man endnu kun vidste lidet om, hvorhos han angav Eskil Asserssøn og Kristjern Svendssøn som medskyldige i hans forbryderske Anslag, medens Kristjerns Broder Asser, der var Domprovst i Lund, havde vidst Besked om deres Forehavende, om han end ikke havde billiget det. Da de havde naaet Rejsens Maal, og der bød sig en gunstig Lejlighed, opfordrede Absalon, Sune og Esbern Kongen til at gaa lidt afsides med dem, saa de kunde tale sammen uden Vidner, og Absalon lagde da Kongen paa Sinde, at han burde betænke, hvorledes Sagen bedst lod sig afgjøre, eftersom det paa den ene Side ikke var let for Sagsøgeren at bevise Anklagens Sandhed, og det paa den anden Side var en vanskelig Sag for den anklagede at gaa til Bekjendelse. Slap han helt skadesløs fra Sagen. vilde adskillige tro, at han var uskyldig, bekjendte han derimod og ikke fik Tilgivelse, vilde hans medskyldige af hans Enfoldighed lade sig forlede til vedblivende at skjule Forbrydelsen. Man burde derfor maae det saa, at man fik en frivillig Tilstaaelse lokket ud af ham, da man ikke havde tilstrækkeligt Vidnesbyrd imod ham. Denne Absalons Anskuelse gik Kongen ind paa og lovede at eftergive ham hans Straf, naar han vilde gaa til Bekjendelse. Da han Dagen efter paa Tinge spurgte Magnus, hvad han saa havde betænkt at svare, satte han al Undseelse til Side, gjorde sandfærdig Rede for hele Forræderiet lige fra Sammensværgelsens første Begyndelse af, aabenbarede ikke blot, hvem der var Medvidere i den, men angav ogsaa nøjagtig Tider og Steder. Det var ikke menneskeligt Træf, men Forsynets Styrelse, der havde bevaret Kongens Liv under alle disse snedige og haardnakkede Efterstræbelser, sagde han, og intet undrede ham mere, end at Lykken havde været ham saa huld, at han havde undgaaet de Rænker, saa mange af dem, han nærede Fortrolighed til, havde spundet imod ham, og at en Mand, der var bleven svigefuldt efterstræbt af saa mange, var sluppen uskadt derfra. Efter at have sagt dette kastede han sig næsegrus for Kongens Fødder og bad ham med grædende Taarer om Naade. Kongen, som i Betragtning af deres fordums Venskab bluedes over, at han saaledes kastede sig i Støvet for ham, bød ham rejse sig og bebrejdede ham hans Utaknemmelighed, at han forræderisk havde kunnet stræbe den efter Livet, som lige fra hans tidlige Ungdom havde vist ham den største Kjærlighed. I Grathekrigens Tid havde han ikke blot skjænket ham Livet, sagde han, men han havde oven i Kjøbet givet ham større Magt og Myndighed, end han havde haft tilforn. Han havde nemlig ikke blot for deres Frændskabs Skyld eftergivet ham hans Straf, men ogsaa vist sig gavmild imod ham, og saa lønnede han ham med Troløshed, skjønt han skyldte ham Troskab for alt det gode, han havde gjort ham. Han kunde derfor ikke noksom undre sig over, at han saa skammelig havde glemt hans Velgjerninger, og lod sig da heller ikke nøje med den Tilstaaelse, han havde aflagt, men blev ved at spørge ham, om det virkelig havde været hans Agt forræderisk at tage ham af Dage. Magnus svarede, at det hverken havde skortet ham paa Vilje eller Vaaben, eller hvad der ellers skulde til for at øve saadan en Daad, men det havde ikke været Guds Vilje. Kongen syntes saa godt om dette

frimodige Svar, at han tilgav ham paa Grund af hans Tilstaaelse, men det gamle fortrolige Forhold, der havde været imellem dem, vilde han ikke forny, for at han ikke, ved atter at blive optagen i hans Venskab, igjen skulde falde i Fristelse til at staa ham efter Livet. Han forbød ham ogsaa al hemmelig Forbindelse med Knud og Karl og lagde ham paa Sinde, at han aldrig mere maatte indlade sig paa en Forbrydelse, som han Gang efter Gang havde faaet at mærke, at Forsynet hindrede. Hertil svarede Magnus, at hvis han nogen Sinde igjen gjorde sig skyldig i sligt, ansaa han sig for uværdig til Tilgivelse, ja vilde ikke engang driste sig til at bede om Livet. Kongen bød ham gaa hen og sætte sig, og da Kristjern Svendssøn, som ikke vidste noget om alt dette, tilfældigvis kom til, da Magnus' Sag var til Ende, begyndte Valdemar strax at overøse ham med Bebrejdelser. Da Kristjern erfor, at hans medsammensvorne havde røbet ham, og han ikke havde noget at sige til sit Forsvar, gik han til Bekjendelse og opnaaede derved Kongens Tilgivelse. Han slap ikke blot derfra med Livet, men fik ogsaa Lov til at beholde alle sine Godser og blev kun straffet med Landsforvisning, for at han ikke saa let skulde faa Lejlighed til igjen at begynde paa sin forbryderske Færd. Saa maadeholden var Kongen, at han nøjedes med at landsforvise en Hirdmand, hvis Brøde var saa aabenbar og havde fortjent den strængeste Straf.

Da Tinget hermed var forbi, og Magnus var taget tilbage til Fyn, begav Kongen sig efter gammel Skik over til en ø, hvor der var fuldt op af Vildt og hvor han vilde holde Jagt. Her kom Absalon og Asser til ham udsendte af Ærkebiskop Eskil for at bede om Tilgivelse for hans Dattersønner, som han haabede de maatte opnaa lige saa vel som Magnus. Kongen var imidlertid ubønhørlig og spurgte til sidst Asser, om han ikke selv havde begunstiget S sammensværgelsen, hvortil denne svarede, at han ganske vist havde vidst Besked om den, men aldrig billiget den, og naar han ikke havde aabenbaret den, var det kun, fordi han skammede sig ved at røbe, hvad der var blevet ham betroet, og ikke af Avind til Kongen. Som Følge af denne Tilstaaelse maatte han en lang Tid begive sig i Landflygtighed. At denne Sendefærd saaledes mislykkedes, tog Eskil sig saa nær, at det skaffede ham forskellige Sygdomme paa Halsen, saa hans Halsen var meget skrøbelig den Vinter.

Næste Foraar bød Valdemar Danmarks og Sveriges Stormænd til Gjæst for at fejre sin Søns Bryllup. Da det var holdt, bad Eskil indtrængende om at maatte faa en Samtale med Valdemar under fire øjne, thi han havde en Hemmelighed at betro ham, som han ikke vilde have, at der maatte komme noget ud om i Utide. Kongen svarede, at der vel ikke kunde være noget i Vejen for, at det blev, som han ønskede, og han sagde da, at hans Hu allerede længe havde staaet til at nedlægge sit Ærkebispembede, eftersom det nu i hans affældige Alderdom faldt ham alt for besværligt; det var ogsaa hans ønske ikke at dø i Ære og Højhed, men uden at have noget Embede at tage Vare paa og at ombytte sit hidtidige Liv med Klosterlivet. Kongen stillede sig særdeles venlig an og søgte at faa ham til at opgive dette Forsæt, han havde i alt Fald ikke Ret til at bringe det til Udførelse, førend han havde faaet Pavens Bemyndigelse dertil, sagde han. Hertil svarede Eskil, at han havde Brev fra Paven, der ikke blot tillod ham at nedlægge sit Embede, men ogsaa at overdrage det, til hvem han vilde, og som Pavens Legat paahvilede det ham at sørge for, at Ærkebispesædet ikke kom til at staa ledigt. Disse Ord vakte Kongens Mistanke om, at det var hans Agt at vælge Asser til sin Eftermand, og da han paa den anden Side ikke tvivlede om, at Knud og Karl, i Fald de yderligere vilde foretage sig noget imod ham,

vilde finde megen Støtte hos deres Morfader, sagde han, efter længe at have talt tilsyneladende venskabelig med ham om Sagen, omsider, at saa maatte han jo føje sig efter hans ønske, da han jo ikke kunde modsætte sig Pavens Vilje, der var den højeste Myndighed i alt, hvad der angik Kirken. Eskil, hvem det laa meget paa Sinde, at alle Bisperne var til Stede ved hans Embedsnedlæggelse, for at den kunde foregaa med saa stor Højtidelighed som muligt, bad nu indstændig Kongen, der stod i Begreb med at rejse fra Byen, om at komme igjen om en Maaned og saa selv tage Bisperne med, for at de kunde være til Stede ikke blot ved hans Embedsnedlæggelse, men ogsaa ved den ny Ærkebiskops Indsættelse; han holdt paa, at Sagen fremdeles burde holdes hemmelig, for at ingen, naar den blev bekjendt, skulde afholde sig fra at give Møde af Frygt for, at Valget skulde falde paa ham. Da Kongen havde tilstaaet hans Begjæring, stævnede Eskil Almuen til Ting, traadte frem for den og mindede om, hvor stor Kjærlighed han i den Tid, han havde beklædt sit høje Embede, havde baaret til sine undergivne, og om hvor stor Yndest og Kjærlighed Almuen til Gjengjæld havde baaret til ham, for hvad han havde gjort for den. Nu var det hans Agt at nedlægge sit Embede som Ærkebiskop, som han formedelst sin høje Alder ikke længer følte sig skikket til at varetage, hvorfor han vilde anbefale alle dem, han hidtil redelig havde gjort sit bedste for at tjene, til Guds Varetægt og løse alle fra den Hørighed og Lydighed, de havde svoret ham. Derhos tilgav han alle, hvad de maatte have forset sig imod ham, og bad dem gjøre ligesaa over for ham og bede flittig for ham, naar han var draget bort, ligesom han til Gjengjæld lovede at bede for dem. Alt dette sagde han med saa bevægede Ord, at alle, der var til Stede, hørte det med grædende Taarer.

Da Tinget var hævet, sendte Eskil Folk med Heste for at hente Absalon, der lige var vendt tilbage fra Sjælland, og som han endelig vilde have skulde bo hos ham. Da Absalon var kommen hjem til ham og spurgte ham, hvorfor han havde voldet Menigmand den Sorg, svarede han, at dels hans høje Alder og dels hans Dattersønners Landflygtighed havde gjort ham kjed baade af hans Embede og af Fædrelandet. Hertil kom det højtidelige Løfte, han allerede for længe siden havde givet Bernhard af Clairveaux at han frivillig vilde give Afkald paa sit ærkebiskoppelige Embede og henleve Resten af sit Liv i Stilhed uden offentlige Hverv. Næste Morgen, da alle Rigets Bisper var forsamlede i St. Laurentii Kirke, bød han, at alle Kirkens Klenodier skulde hentes frem fra Sakristiet og stilles til Skue, thi det var ham magtpaaliggende at lade alle se, i hvor høj Grad han ved sin fromme Gavmildhed havde forøget Kirkens Alterskrud og Skat. Da det var sket, mindede han under mange Suk om, med hvor stor Kjærlighed han havde vaaget over sine undergivnes Fred og Sikkerhed, og om hvor mange Farer og Bekymringer han havde maattet gennemgaa i al den Tid, han havde været Ærkebiskop. Nu havde han bestemt sig til at nedlægge sit Embede, sagde han, fordi han formedelst sin høje Alder ikke længer følte sig skikket til at varetage det. Kongen svarede paa denne hans Tale, at skjønt han havde haft mange Stridigheder med Kongerne, havde han dog røgtet sit Embede saaledes, at det var al Ære værd. Det huede ham ilde, at han nu havde sat sig for at trække sig tilbage, thi nu var han naaet til en saadan Alder, at ingen længer kunde have ham mistænkt for at have ondt i Sinde. Derpaa bød han ham sige, om det var af egen Drift, han nedlagde sit Embede, eller om det skete som Følge af nogen Tvang fra Kongens Side. Eskil strakte da Hænderne ud imod Alteret og svor ved de Relikvier, der laa der, at det

hverken var Had til Kongen eller nogen Overlast, denne havde tilføjet ham, men udelukkende Ulyst til længer at sidde inde med en forgængelig Ære og Lyst til at vinde uforgængelig Ære, der havde bragt ham til at fatte denne Beslutning. Dette Svar blev Kongen glad ved, thi det var hans ønske ved en sandfærdig Erklæring fra Ærkebiskoppen at fri sig fra al Mistanke og Bagtalelse. Derpaa spurgte han, om han nogen Sinde havde undladt at straffe dem med kongelig Strængthed, som Ærkebiskoppen først paa sit Embedes Vegne havde lyst i Band, og da Eskil hertil svarede, at det havde han aldrig undladt, sagde Kongen, at dermed havde han lettet en tung Sten fra hans Hjærte, thi han havde været bange for, at Ærkebiskoppens pludselige Tilbagetræden vilde vække hemmelig Mistanke imod ham hos mange. Derpaa blev Brevet fra Paven læst op, thi med mindre denne gav sit Minde dertil, sagde Kongen, havde han ikke Ret til at nedlægge sit Embede. I det stod der, at Paven hidtil havde vægret sig ved at tilstaa den Lunde Ærkebiskop Begjæring om Afsked fra sit Embede, fordi han vidste, at han var saa overmaade dygtig til at forestaa det, men nu havde han endelig givet efter for hans stadige Bønner og tilstaaet ham det paa Grund af hans høje Alder og stadige Svagelighed. Kongen erklærede da, at Pavens Bud maatte han bøje sig for, og Eskil rejste sig da og nedlagde Stav og Ring som de vigtigste Tegn paa sin ærkebiskoppelige Værdighed paa Alteret og vidnede, at nu havde han fratraadt sit Embede, hvorover de omstaaende blev saa bedrøvede, at Kirken gjenlød af Suk og Graad. Da Kongen nu opfordrede Eskil, som jo var nøje kjendt med Rigets Gejstlighed, til at udpege sin Eftermand, roste Eskil ham for hans Iver i saa Henseende og fremtog et andet Brev fra Paven, hvori det paalagdes ham som pavelig Leget at vælge den ny Ærkebiskop. Efter at det var blevet oplæst, sagde han, at den Myndighed, som Paven saaledes i sin Naade havde tilstaaet ham, overdrog han til dem, som plejede at have Ret til at foretage Valget, thi han vilde hellere give Afkald paa sin egen Ret end krænke andres, og det skulde ikke hedde sig, at han sveg Kirken, hvis Myndighed og Anseelse han stadig havde vaaget over, for den Frihed, den var vant til. Da Biskopperne og Klerkerne nu indstændig opfordrede ham til at sige sin Mening, og Kongen ligeledes støttede deres Opfordring i Almuens Navn, paa hvis Vegne han sagde, at han talte, sagde han, at det var ham umuligt herved baade at tækkes Gud og Mennesker, thi tav han, fortørnede han Gud, og talte han, fortørnede han Mennesker. Det maatte nemlig vække Guds Mishag, hvis han ikke udpegede den, som han vidste var bedst skikket til dette Embede; hvis han derimod nævnede den Mand, der kunde varetage Embedet, og som ikke blot anden Steds havde forestaaet et Bispedømme med Ære, men ogsaa jævnligen paataget sig andre vanskelige Hverv i Fædrelandets Tjeneste, vilde han krænke en god Ven og Frænde, som han ikke tvivlede om vilde synes ilde om, at Embedet blev ham tilbudt. Alle tænkte sig nu vel, hvem han sigtede til, men de raabte alligevel, at han skulde nævne ham rent ud. "Saa udnævner jeg da min Frænde Roskildebispen, som er eder alle velbekjendt", sagde han da. Adskillige raabte højt og lydelig, at derved varetog han Kirkens Tarv vel, men saa rejste Absalon sig og sagde, at den Byrde var for tung for hans Skuldre; intet skulde formaa ham til at forlade den Kirke, som han havde overtaget i Danmarks svære Trængselstid, som han ved Anstrængelse af alle sine Kræfter, baade Sjælens og Legemets, havde ført frem til gode og lykkelige Kaar, og som han ikke blot med Vaabenmagt havde befriet for udvortes Fjender, men hvis gamle nedarvede Fattigdom han havde forvandlet til Velstand. Saa bebrejdede Eskil dem, hvem det tilkom at

afgjøre Valget. at de tav og betænkte sig, og spurgte dem, hvem de vilde overdrage Embedet, hvorpaa alle raabte paa Absalon, og saa enstemmigt var dette Raab, at der ikke var én, som var af en anden Mening eller blot betænkte sig. Og de nøjedes ikke med at raabe, men for at det kunde blive vitterligt, at ingen stemte imod eller var i Tvivl, greb de fat i ham og søgte med Magt at trække ham hen til Ærkebispstolen, som de allerede havde tilkjendt ham ved deres Stemmer. Først lagde nemlig Eskil Haand paa ham, og det gav de andre Mod til at gjøre ligesaa. Klerkerne begyndte nu ogsaa, som Sæd er, at synge og istemmede som yderligere Vidnesbyrd om det højtidelige Valgs Enstemmighed en smuk Hymne, og Almuen, som hoppede og sprang af Glæde, vilde nu ikke lade Klerkerne være ene om at synge deres fromme Lovsang, men istemte ogsaa en gudelig Sang, thi den kunde ikke bare sig for at synge med, saa godt den kunde, og holdt det for en Skam at tie, medens Klerkerne sang, i den Grad var hele den tilstedeværende Mængde stemt for, at han skulde vælges. Han strittede imidlertid af alle Kræfter imod Mængden, der trak i ham, og han tog saa kraftige Tag, at adskillige faldt næsegrus i Gulvet derved. De flaaede Klæderne af ham, og der blev saadant et Slagsmaal og Bulder, at man ikke kunde høre Sangen. Da Absalon omsider med Vold og Magt var bleven slæbt hen til Ærkebispesædet af den fromme Almue, vilde han ikke sætte sig i det, for at det ikke paa nogen Maade skulde faa Udseende af, at han havde givet efter for dem, der vilde tvinge ham. Saa bad da først Eskil og derefter Valdemar ham om at tage imod den Værdighed, Himlen selv bød ham, for ikke at krænke den Kirkes Værdighed, de var i, ved at vise den en Ringeagt, man aldrig havde set eller hørt Mage til, men saa snart han kunde komme til Orde, henskjød han sin Sag under Paven og greb altsaa til det kraftigste Middel, han kunde værges sig med, just som de troede, han var ved at give efter for deres Bønner, medens en anden med begge Hænder vilde have grebet en saadan Værdighed, naar den blev ham tilbudt, og begjærlig have taget imod et saa højt gejstligt Embede. Niels, som var Roskildekannikernes Ældste, var nu heller ikke sen med at paaberaabe sig Paven i Anledning af den Vold, der blev øvet imod hans Biskop. Det blev Eskil noget urolig over, men han sagde, at de, der vilde have Absalon valgt, kunde stole paa, at han selv vilde staa paa deres Side, og saa skulde Absalon nok faa at mærke, hvem af dem der havde mest at sige i Rom. Derpaa blev der holdt Messe. Da den var til Ende, bød Eskil Absalon lyse Velsignelsen, idet han haabede paa den Maade at faa ham til at godkjende Valget; selv kunde han ikke gjøre det, sagde han, eftersom han ikke længer kunde befatte sig med noget, der hørte Bispeembedet til. Hertil svarede Absalon, at skjønt han havde nedlagt Bispeværdigheden, havde han som pavelig Legat Ret til at lyse Velsignelsen og burde ikke overlade et Hverv, der tilkom den øverste, til Folk af ringere Værdighed. Saaledes nødte Absalon i sin Beskedenhed den gamle Mand, der var opsat paa at faa sit ønske sat igjennem, til at huske paa den Værdighed, han havde glemt. Saa søgte Eskil ved at ydmyge sig paa en anden Maade at faa Bugt med hans stadige Vægring. Han kaldte ham nemlig ind i sit Sovekammer, og da han ikke kunde bevæge ham ved sine Bønner, kastede han sig paa Knæ for ham og begyndte at bønfalde ham med grædende Taarer. Da han heller ingen Vegne kom paa den Maade, fandt han paa et tredje Middel for at lokke ham til at gjøre hans Vilje og tage imod Valget, saa det er ikke let at afgjøre, hvem af dem der var den ihærdigste, han, som blev ved med at nøde, eller han, som blev ved med at staa imod. Han sendte nemlig sine Ryttere, der baade var talrige og statelige,

til ham, for at de skulde sværge ham Troskab, men den Hylding vilde Absalon ikke tage imod, han var ganske uværdig til at have Folk som dem i sin Tjeneste, sagde han. Da Eskil omsider mærkede, at han ikke paa nogen Maade kunde faa Bugt med hans Standhaftighed, førte han ham ind i et hemmeligt Aflukke i Forhallen for at vise ham de Skatte, han havde besluttet at efterlade Kirken, og begyndte indtrængende at opfordre ham til i alt Fald at værdige dem et øjekast, men som han havde modstaaet de tidligere Fristelser, foragtede han ogsaa ganske denne, saa han, som ikke havde ladet sig lokke af Hæder og Ære, bukkede heller ikke under for Havesygens Fristelse. Saa blev Eskil tilsyneladende meget vred og sagde, at saa vilde han efterlade ham mindre, end han havde tænkt, baade til eget og til kirkeligt Brug, og saa kunde han takke sin taabelige Stædighed derfor. Derpaa forærede han Kongen et Guldbæger og Absalon et lignende, og ogsaa alle sine andre Venner gav han Gaver, for at man i hans Fædreland skulde mindes hans store Rundhaandethed. Han blev nu slagen med Svaghed i alle Lemmer, og til sidst fik han et Sted paa Kroppen den Syge, der kaldes Helvedesild, og som om det var en Straf fra Himlen, der var kommen over ham, skyndte han sig nu at rejse bort. Da han var draget bort fra Skaane, modtog Absalon ham som Gjæst paa sin Borg, og da han hørte den gamle Mand klage over, at han frøs saadan om Fødderne, at han ikke kunde sove om Natten, anbragte han en hed Mursten i en lille Kasse med mange Huller i og lagde den ved Fødderne, og det varmede den forfrosne Olding saaledes, at han igjen kunde sove. Eskil var saa meget gladere over dette Middel, som det mere skyldtes kjærlig Omtanke end Lægekunst. Absalon førte ham selv paa sit eget Skib over til Slesvig, og da han vilde forære ham en Sølvskaal, afslog Eskil Gaven og sagde, at nu havde han ikke længer Brug for saadanne kostbare Kar. Da han mødte Kongen paa Slesvig Bro, blev han saa afmægtig, at de fleste troede, han var død. Omsider kom han dog til sig selv igjen og blev i en Baad sat over Fjorden, hvorpaa han kjærlig kyssede de tilstedeværende, og grædende blev han, omgiven af sine grædende Venner, sat op i en Vogn, som Absalon havde skaffet til Veje, og hvori han kunde sidde blødt, thi ride kunde han ikke længer. Venneskaren fulgte med Taarer i øjnene den grædende Olding, saa det var som en Ligfærd, og de skulde jo heller ikke se ham mere.

Derefter sendte Kongen og Kapitlet i Lund Sendemænd til Rom for at faa Absalon tvungen til at tage imod Valget. De begav sig først til Clairveaux, hvor de traf Eskil, som gav dem Brev med til Støtte for deres Andragende, thi han stod paa den Tid i ikke ringe Gunst ved Pavehoffet. Absalon og Kapitlet i Roskilde undlod imidlertid heller ikke at sende Bud til Rom for at nedlægge kraftig Indsigelse imod det Valg, Lundeboerne gjorde sig Umage for at faa stadfæstet.

Medens Stormændene fejrede Paaskefesten i Roskilde og allerbedst var i Lag med at gjøre sig til gode ved Gildet, blev det meldt Kongen af Thord Høvidsmanden i Lund, at et Bud fra Magnus ved Navn Thormer nylig var vendt tilbage fra Gøtland og havde haft saadant Hastværk med at komme igjennem Skaane, at det ikke havde været muligt at fange ham, saa for at faa fat i ham blev det nødvendigt at lægge sig paa Lur efter ham ved Store Bælt, hvortil han uden Tvivl hurtigst muligt vilde begive sig. Da Magnus blev spurgt ud angaaende dette, søgte han at dække sig ved Benægtelse, skjønt Kongen lovede ham, at der ingen Fortræd skulde blive gjort ham, i Fald han bekjendte. Han paastod med den største Frækhed, at det var Løgn, hvad man beskyldte ham for, og sagde, at hvis der kom noget af den Slags for

Dagens Lys, vilde han selv bede om, at der maatte blive nægtet ham Tilgivelse. Kongen troede ikke paa hans Benægtelser og sendte nogle Drabanter til en overordentlig paalidelig Mand af gejstlig Stand ved Navn Adolf, som boede ved Bæltet, med Paalæg om at passe paa en Mand af saadan Legemsbygning og i saadan Dragt, som Magnus' Sendebud var kjendelig paa. Thormer blev saaledes greben, og da han kom for Kongen og blev udspurgt om det Budskab, han havde overbragt, nægtede han først længe det hele, men røbede saa omsider af Frygt for Pinebænken den Hemmelighed, der var ham betroet, og tilstod, at han i Steden for Brev havde et Stykke Træ hos sig, hvis tilsvarende anden Halvdel Knud og Karl havde, saaledes som det i Danmark er Skik mellem Venner, naar de ikke vil sende deres Segl. Kongen nøjedes med at lade ham lægge i Lænker og gav Absalon ham i Forvaring. Derpaa lod han sin Staldmester Niels tage de fynske Krigsfolk med og gribe Magnus, fordi han nu igjen havde gjort sig skyldig i Forræderi imod ham og havde fortjent Straf for sin Troløshed. Han blev midt om Natten omringet i sit Sovekammer, og i den Grad glemte han sin fordums Tapperhed, at han søgte at bjærge Livet ved at krybe i Skjul i Steden for at væрге sig; han blev funden bag Tjeldingen og trukket frem, saa det er ikke godt at sige, om han var mest at ynke, da han blev tagen til Fange paa saa forsmædelig en Maade, eller da han var bleven fangen. Da han blev ført frem for Kongen og udspurgt om sit forræderske Anslag, nægtede han sig en Stund skyldig i det, han beskyldtes for, men da hans fangne Sendebuds Vidnesbyrd fældede ham, og han ikke længer kunde fremture i sin Løgn, tilstod han sin Brøde. Om Skam eller Frygt for Straf har pint ham mest, skal jeg ikke kunne sige. Kongen sendte ham til Søborghus og satte Thorbern til at passe paa ham, thi han vilde hellere straffe ham med Fængsel end med Døden.

I de samme Dage plyndrede vendiske Sørøvere Valdemars Sendemænd og opsnappede et Skib, der var ladet med Gaver til ham fra hans Svigerfader. Han sendte Bud til dem, at de skulde give det tilbage, men de svarede ham overmodigt. Den Tort blev Valdemar, som rimeligt var, opbragt over, og for at hævne sig søgte han derfor Forbund med Hertug Henrik og opbød Rygboerne til Leding, fordi de var stedkjendte i Fjendens Land. Derpaa lagde han ind igjennem Swinemünde og brændte Julin, som Indbyggerne havde forladt. Henrik belejrede imedens Demmin. Da han skjønnede, at den var vanskelig at tage med Storm, afledede han Floden, der løb imellem den og hans Lejr, saa den kom til at løbe længere borte fra Byen, men derved gjorde han det betydelig lettere for Fjenderne at forsvare Byen fra Murene, saa i Steden for at svække dens Modstandskraft styrkede han den, og som Følge heraf maatte han om Efteraaret med Skam opgive Belejringen efter at have drevet paa den hele Sommeren igjennem. Efter at han var draget bort, udbrød der ved et Tilfælde Ild i Byen, saa Skæbnen udrettede paa egen Haand, hvad den ikke havde undt Sachserne; Danskerne saa' den mildere til, de fik Held til at afbrænde Gutzkow, hvis Indbyggere magtesløse og med Angst og Bæven maatte fly ud til et Sted, der var helt omgivet af Moser. Dette fik Absalon imidlertid at vide af en Fange, der var bleven greben tillige med sin yngre Broder samt Kone og Børn, og han spurgte ham derfor, om han havde Lyst til at købe sin og sine nærmestes Frihed ved at røbe sine Bysbørns Skjulested. Det Tilbud greb Fangen med Begjærlighed, og lovede, at han selv vilde omringe Mosen, de skulde angribe, med Landtropperne, og at hans Broder skulde vise Skibsfolkene Vej, saa at Venderne vilde blive afskaarne fra at flygte baade til Lands og til

Vands og slet ingen Udvej have. Imellem den Mose, hvor de var, og den anden var der en smal Aa, som kun var farbar for Smaaskibe. Da Absalon sejlede op ad den, lod Venderen, som om han var faret vild, men Absalon truede ham til at vise dem den rette Vej, og da han aabenbart pønsede paa at springe over Bord, bød han, at der skulde kastes en Strikke om Halsen paa ham. Mange af Venderne faldt i Hænderne paa ham, medens de søgte at slippe bort i deres Baade. Kvæget, de havde drevet ud imellem Mosen og Havet, tog Sjællandsfarerne, og det blev fordelt imellem hele Hæren, men det indbragte alligevel Absalon mere Misundelse end Ære blandt hans Folk, thi de sagde, at Sjællandsfarerne alene havde bemægtiget sig, hvad de alle burde have været lige gode om at tage. Da han var kommen ud af Mosen, var der nogle kaadmundede Skibsfolk, som for Spøg sagde, at deres Vejviser havde fortjent Døden, fordi han havde ladt, som om han ikke vidste Besked, da han skulde vise dem Vej, og vilde have narret dem, der fulgte ham i Tillid til hans Løfte, ved at give det Udseende af, at han var faret vild. Denne Skjemt tog han for Alvor og troede, at han skulde hænges, og han lod derfor, som om han vilde tage noget Vand i Mosen for at to sig, og sprang paa Hovedet over Bord, idet han hellere selv vilde søge Døden end bie paa den. En Stund vidste de ikke, om han var druknet eller var svømmet uskadet bort under Vandet, men omsider kom han, som det plejer at ske, op igjen, og saa havde han omhyggelig samlet Rebet, han havde om Halsen, sammen i Hænderne, for at de ikke skulde trække ham op ved Hjælp af det. Da de saa ham gaa til Bunds igjen, var de ligesom før i Tvivl om, hvorvidt han var druknet eller ej, men omsider fandt de hans Lig, og saa var der jo ingen Tvivl længer. Den danske Hær gjorde dér en saadan Mængde Kvæghjorder til Bytte, at de hver Dag maatte lade dem drive paa Græs af Hyrder. Egnen var overalt ganske øde, saa der var ingen Fare ved at lade dem gaa ude, og Ilden havde i den Grad hærjet den, at Svalerne, da de skulde udruge deres Unger, i Mangel af Tagene, som de var vante til at bo under, laante Hus hos Fjenden og byggede Reder paa Skibene baade i For- og Bagstavnen.

Derpaa vilde Kongen have en Samtale med Henrik, som længe havde været optagen af at belejre Demmin. Efter at have afbrændt Gutzkow, som ingen forsvarede, begav han sig derfor over Land paa Vej til ham, men en overordentlig dyb Flod hindrede ham i at komme frem, og han fik ogsaa at vide, at der var andre Vanskeligheder. Han vendte sig derfor til Egnen om Camin, hvor han mere plyndrede Landet end indlod sig paa at storme Fæstningsværker, thi han angreb blot Camin paa Skrømt og tog nogle Skibe for at føre det tagne Kvæg bort paa dem. Der var saa fuldt op af Kvæg, og det var saa let at faa Tilførsel, at han dér fik Kjød nok til hele Hæren i to Maaneder. Derpaa skikkede han Sendemænd til Henrik og bød ham nu holde inde med Krigen; han var da just ved skyndsomst at ophæve den Belejring, han forgjæves havde drevet paa saa længe. Da Kongen fik den Besked, angreb han hele den mellemliggende Egn med Ild og Sværd og hærjede den paa det grummeste, til han kom til Volgast. Da Volgasterne og deres Høvidsmand Zulister saa' Danskerne komme, begyndte de at bryde den yderste Ende af Broen af for at hindre dem i at trænge ind i Byen over den. Nogle enkelte af Danskerne naaede imidlertid ved deres Stalbrødres Hjælp over Stumperne ind paa Broen, men Fjenderne gjorde Udfald fra Byen, og da de var for faa til at kunne staa sig, veg de alle tilbage med Undtagelse af Absalons Vaabendrager Hemming; han var kun let rustet, men han var altid med, hvor det gik haardest til, og rede til at styrte sig ind i enhver Fare. Da han

trak sig lidt tilbage for de fremtrængende Fjender, fik han det lange Slagsværd, han var omgjordet med, imellem Benene og faldt, men det Fald fik han mere Ære end Fortræd af, thi skjønt Fjendernes Spyd regnede ned over ham, skjærmede Lykken ham bedre, end hans Skjold formaaede; det varede ikke længe, førend han fik rejst sig op paa Knæene, og saa fik han draget sit Sværd og hug de nærmeste Fjender i Benene med det. Da de for en Stund maatte trække sig tilbage, sprang han op, og da hans Stalbrødre omsider skammede sig, tog Mod til sig og kom ham til Undsætning, nødte han Fjenderne til at trække sig tilbage til Byen. Da han vendte tilbage til Danskerne, vakte det stor Forundring, at han var fuldstændig uskadt, saa man priste ikke blot hans Tapperhed, men ogsaa hans Lykke.

Paa den Tid blev den Tvedragt i Kirken, der som Følge af Tyskernes haardnakkede Fremturen i deres Vildfarelse med Kejser Frederiks Samtykke havde hersket i saa mange Aar, omsider bilagt, idet den retmæssige Pave Alexander fik Overhaand og atter knyttede det søndrede Endrægtighedens Baand i Kirken. Samtidig vendte Kongens og Lundeboernes samt Absalons Sendemænd hjem fra Rom med et glædeligt Budskab til Fædrelandet. Skjønt de nemlig syntes at have saa indbyrdes stridige Ting at andrage om, tog Paven Sagen saa snildt, at begge Parter glædede sig over at have faaet deres ønske opfyldt. Absalon fik nemlig Befaling til at overtage Ærkesædet i Lund, men samtidig Tilladelse til at beholde Bispestolen i Roskilde. Begge Stifter blev saaledes underlagt hans Magt og Myndighed, det ene efter Pavens Befaling, det andet med hans Tilladelse, en Naadesbevisning fra Pavehoffet, som man aldrig har set eller hørt Mage til før, lige saa lidt som at Bispekaaben er bleven hængt paa en Mand, som vægrede sig ved at tage imod den, og at Tegnene paa den ærkebiskoppelige Værdighed, som med Nød og næppe tildeles dem, der attraar dem, med Magt paanødes en Mand imod hans Vilje. Der skulde sandelig værdige Skuldre til at bære saa anelig en Byrde! Da den pavelige Legat Galandus kom hertil, stævnedes han Lundekannikerne til Roskilde, og dér oplæste han i Absalons Nærværelse Brevet, som ikke blot paalagde ham at tage imod Valget men ogsaa truede ham med Bandlysning, i Fald han fastholdt sin Vægtring, hvorved han nødte ham til at føje dem, der havde valgt ham, og til højtidelig at tage imod deres Troskabsed. Senere iklædte han ham i Domkirken i Lund det ærkebiskoppelige Skrud, som han havde bragt med, og Dagen efter var han Vidne til, at Orm, der var bleven valgt til Biskop i Ribe, blev indviet til sit hellige Embede. Efter saaledes ærlig og redelig at have røgtet sit Sendefærd drog han, da Vinteren var omme, tilbage til Rom.